4

[illegible] and Heath. Patent Hardened Steel Plate

GAUDEO

John Carter Brown

CATVLLVS
CVM. COMMENTARIO
ACHILLIS . STATII
LVSITANI

Cum Priuilegio Senatus Veneti

JOHN CARTER BROWN

AL DVS

VENETIIS. ∞ DLXVI
In Aedibus Manutianis

5. 0

ACHILLES. STATIVS
HIERONYMO. RVSTICVCCIO
PII. V. PONT. MAX
SECRETARIO
SAL

EGO uero de Catulli commentario edendo non magis profecto cogitabam, quam de Tibulli, Vergilij, Horatij, Lucretiiq. commentarijs, quos partim inſtitutos, partim uero confectos iam, atq. abſolutos habeo. caſus uero mirificus interuenit, quaſi teſtis induſtriae diligentiaeq. in lectitando meae. Namque aliud agenti & ſpectanti mihi longe aliud euenit. Equidem inuitus, quia nondum maturum iudicabam, ſed tamen neceſſario conſilij mei rationes exponam. Verſatur in animo meo cogitatio iampridem ſuſcepta de Sacrorum librorum poëſi, Latinis uerſib. exprimenda. quae cum uaria, multiplexq. ſit, nec enim generis unius ſunt, quae Dauid

Rex, quae Iob, quae alij deniq. ſanctiſſi mi uiri modulatiſſimis uerſibus cecinerunt, non unum quoq. Latini carminis eſſe adhibendum genus intelligebã. quo uel numerorum ſimilitudinem, uel illorum uarietatem, ſi nihil aliud, ipſa demũ uarietate repraeſentarem. Itaq. ad id opus antequam adgrederer, quo paratior hoc ipſum politis, ornatisq. uerſibus praeſtarem, ſummos in ſuo quemq. genere, Latinos poëtas diligenter euolui. Inter legẽdum autem, quod adſolet, ita multa notaram, ut iuſtũ prope uolumen effectura uiderentur. ea mei ſtudioſis hominib. cum placita eſſent, contenderunt a me ſcilicet etiam atq. etiam, ne ceteros celarem, neue publico inuiderem. Ergo, uictus, a Catullo initium duxi. quem ſuperior aetas omnis tãti fecit, ut elegantia illum poëtis omnibus facile praeſtare cẽſuerit. certe Diuus Hieronymus dignum putauit, cuius nomẽ Euſebii, quae conuertebat in Latinum, Chronicis intexeret. Nam, quod idem laſciuius, ac mol lius

lius ſcripſit, id uero temporum illorum ſiue mos, ſiue licentia potius, ac uitium fuit. quamquam de ſe ipſe tamquã ſuppudens dicit, Nam caſtum eſſe decet pium Poëtam Ipſum, uerſiculos nihil neceſſe eſt. Vt & ille alter, Muſa iocoſa mihi eſt, uita pudica tamen. Cum autem operis huius editio in idem tempus incidiſſet, quo me Pius. V. Pont. Max. in ſuis eſſe uoluiſſet, atq. ego tum, Hieronyme Ruſticucci, in amicitiam, atque adeo in familiaritatem tuamueniſſem, quaſi quodam fato, quidquid hoc eſt libelli, deberi tibi ſum arbitratus. Accedebat eo ſingularis humanitas tua, qua me complexus, non modo tuendum tibi, ſed etiam augendum, ornandumq. ſuſcepiſti. Sed me quidem hoc ipſo nomine tibi iam deuinctum, atq. obligatũ, praeterea commouebat ingenii tui praeſtantia, naturae bonitas, morum facilitas, ac ſuauitas tanta, quantã in ullo, qui iſtuc aetatis nunc ſit, aut umquam alias fuerit, meminiſſe non poſſum. Quamob-

rem Pius. V. Pont. Max. uir ut auctorita te, ſic iudicio plane diuino, te, cuius opera fideliſſima, integerrimaq. uſus fuiſſet, induſtriam cognouiſſet, eundem etiam nunc in ſuis principem locum tenere, curarum, & conſiliorum ſibi eſſe conſcium, ac participem uoluit, unum deniq. te merito ſuorum omnium cariſſimum ſemper habuit. Sed de te ſatis apud te, ueriſſimas tuas laudes modeſte nimis auerſantem. De Catullo ipſo, laudatiſſimo poëta, nihil amplius dicam, illius commendandi cauſſa. De lucubratione hac mea, uere uideor poſſe dicere, eo conſilio, & conatu inſtitutam, quod me tamen adſecutum non profiteor, quem multa fugerint, plura fortaſſe fefellerint hominē uix mediocri praeditum ingenio, ut optimum poëtam, neglegentia temporum ualde corruptum, ſi non omnino reſtituerem, at paullo quidem certe meliorem redderem. Vale. Romae. Kal. Mart.

ACHILLIS . STATII
LVSITANI
Commentarius Catulli.

D E CATVLLO *plura dixiſſem, niſi hoc Crinitum munere praeclare functum uiderem. ſed tamen, quod ille mihi reliqui fecit, id in principio mearum in optimum Poetam commentationum eſſe ponendum duxi. ac mihi quidem Criniti ipſius ſcripta legenti ualde probatur, quod praenomen* CAI *Catullo praepoſuerit, auctorem opinor Appuleium, atq. Hieronymum Euſebij interpretem, quod tamen non exprimit, ſecutus, illum in Apologia*. I. *Antonius Auguſtinus, Ilerdae Epiſcopus, praeſtante uir ingenio, pariq. probitate, nummum mihi Romae oſtendit aereum, cuius in altera parte uidere erat expreſſam incudem, tum haec in orbem ducta, atq. exſtantia uerba,* III. VIR. A. A. A. F. F. *in altera item in orbem,* L. VALERIVS CATVLLVS. *intra quae, litterae ſingulares erant,* S. C. *quae niſi omnia patere iam, ac nota omnibus eſſe putarem, interpretarer ſcilicet. Octauiae Catullae nomine in hortis Rodulfi Pij Card. ampliſſimi, hodieq. exſtat inſcriptum monumentum.*

DIS. MANIB
OCTAVIAE. P. F. CATVLLAE
GELADI. DIVAE. AVGVST. L
VXORI

Grauiſſimum ſane teſtimonium ſummo huius ingenio Poëtae tribuit Cornelius Nepos in T. Pomponi
» *Attici uita, L. inquit, Iulium Calidium, quem*
» *poſt Lucreti, Catulliq. mortem multo elegantiſſi-*
» *mum Poëtam noſtram tuliſſe aetatem uere uideor*
» *poſſe contendere. & quae ſequuntur. Hunc ego ipſe Valerium eſſe puto, quem Cicero in. vij. epiſt. ad*
» *Trebatium nominat, Deniq. inquit, ſi cito te ret-*
» *tuleris, ſermo nullus erit. Si diutius fruſtra afueris,*
» *non modo Laberium, ſed etiam ſodalem noſtrum*
» *Valerium pertimeſco. mira enim perſona induci*
» *poteſt Britannici Iureconſulti. &c. Nam quod Laberium mimorum ſcriptorem nominat, eumq. dicacem, hoc probabilius etiam fit, Valerium quem addit, eſſe Catullum, acrē in dicendo hominem, atq. in eodem genere acerbitatis prope ſingularem. In hoc enim, & Bibaculo, & Horatio iambi acerbitatem fuiſſe ſcribit in* X. *Quinctilianus. Sodalem uero vocat ob uſum, credo, domeſticum, ſummamq. familiaritatem. qui pro illo etiam dixerit. Nam Q. Catullum intelligere nullo modo poſſumus, qui antiquior fuerit. auctor Gellius in. xix. cap. ix. Catullum idem Gellius in. vij. cap. xx. poëtarum dicit elegantiſſimum. Sed accidit tamen, vt pro antiquiore illo hunc noſtrum, ac pro noſtro illum fortaſſe nonnumquam accipiamus. & difficile quidem eſt iudicium, an illius quoq. nomen Catullus per* LL *duplex ſcribatur. varie enim legi uideo. apud Gellium geminato* LL *impreſſum lego Q. Catullum antiquiorem*

tiquiorem illum . at apud Paterculum anceps id quoq. horum utrum intelligamus. apud quem vulgatis in libris per L *unicum legitur ſcriptum. Auctoresq. carminum, inquit, Varronem ac Lucretium, neq. ullo in ſuſpecti operis ſui carmine minorem Catulum, & quae ſequuntur. Hunc ego tamen ab eo dici intelligebam, Nepotis, quae ſupra poſui, uerbis adductus. Martialis in.* V. *propter uarietatem, credo, carminum, Scaenam Catulli facundi poëtae dicit . ſic enim ad Varronem. Differ opus, nec te facundi Scaena Catulli Detineat. Neq. enim fabulam illum aliquam docuiſſe legi. At Diomedes in iambici carminis illum auctoribus numerat, ut & Quinctilianus, Iambici, inquit, carminis ſcriptores praecipui apud Graecos Archilochus, & Hipponax. apud Latinos Lucilius, Catullus, Horatius, Bibaculus. Hieronymus Euſebij interpres Lyricum uocat, ac* XXX. *aetatis anno Roma mortuum ſcribit. Ouidius non una Catullum Lesbia contentum fuiſſe declarat in.* II. *Triſtium, apud quem eſt, Sic ſua laſciuo cantata eſt ſaepe Catullo Femina, cui falſum Lesbia nomen erat. Nec contentus ea multos uulgauit amores, In quibus ipſe ſuum faſſus adulterium eſt. Lesbiam uero ideſt Clodiam ſororem Clodij fuiſſe dicit Sidonius Apollinaris. Ille uero uerſus apud Nonium Marcellum de indiſcretis aduerbijs, Animula miſerula properiter abit, uereor ut Catuli ſiue Catulli ſit antiquioris illius. Ad quem autem Catullum referamus*

etiam

etiam illud, quod adducit Seruius interpretans Ver
» gilij uerſum, Purpureae, pretiaeq. Hanc uuam,
» inquit, praecipue Cato laudat in libris, quos ſcripſit
» ad filium. cõtra Catullus eã uituperat, & dicit nulli
» rei eſſe aptam, miraturq. cur eam laudauerit Cato. Verſus ipſi, quibus utitur primoribus, hendecaſyllabi, ab Sentio Augurino in epigrammate apud Pli
» nium iuniorem minuti dicuntur. Canto carmina
» uerſibus minutis, His olim quibus & meus Catul-
» lus, Et Caluus, ueteresq.

Cvi dono lepidum nouum libellum,
Arido modo pumice expolitum
Corneli, tibi. namq. tu ſolebas
Meas eſſe aliquid putare nugas,
Iam tum, cum auſus es unus Italorum
Omne aeuum tribus explicare chartis,
Doctis, Iuppiter, & laborioſis.
Quare habe hoc tibi quidquid eſt libelli.
Qualecumq. quidem ora per uirorum
Plus uno maneat perenne ſaeclo.

Cvi dono lepidum nouum libellum] *in duobus manuſcriptis,* CVI, *ut eſt etiam impreſſum. in uno* QVOI. *in Patauino altero* QVIN. *quae ſcriptura ad eam, quam ueteres in ſcribenda uoce hac tenebant, conſuetudinem propius accedit, ſi tantum modo N litteram a fine ſuſtuleris. cuius rei auctor Donatus, illud in Andria Terentij interpretans,*

Exorandus.

Exorandus. Legitur inquit, et Expurgandus. ſi Expurgandus, lege CVI, *non* QVI. *quia Cui per Q veteres ſcripſere.* Arido modo pumice expolitum Corneli] *praue ante, Arida. quod cum eſt ipſum contra manuſcriptorum librorum fidẽ, tum veterum omniũ auctoritatem. eodem enim modo Plautus in Aulul. Pumex non aeque eſt aridus, atq. hic eſt ſenex. Seruius tamen Arida Catullum ſcripſiſſe teſtatur, qui uerba interpretãs poetae in.* XII. *Aeneid. illa, Incluſas vt cum latebroſo Pumice paſtor Veſtigauit apes. Pumicem, inquit, iſte in genere maſculino poſuit, & hunc ſequimur. licet Catullus dixerit in genere feminino. ſed & Atilius Fortunatianus, & Victorinus celebres grammatici, Arido legunt hoc ipſo in loco. Eam lectionem Plinius uidetur agnoſcere, cuius in.* XXXVI. *Nat. Hiſt. verba ſunt haec, Sed & ij pumices, qui ſunt in uſu corporum leuigandorum feminis, iam quidem & uiris, atq. ut ait Catullus, libris, & quae ſequuntur. Et Martialis in.* VIII. *Nondum murice cultus aſperoq. Morſu pumicis aridi expolitus. Hunc ipſum pumicis uſum in leuigandis, & tondendis libris idem Catullus poſt ſignificat, Et pumice omnia aequata. & Tibullus in.* I. *Pumicet & canas tondeat ante comas. ſiue aliter, Pumex & canas tondeat ante comas. ſummam uero ariditatem qui ſignificant, pumicem adhibent. ut auctor obſceni carminis, Quae ſuco caret, ut putriſq. pumex, Nemo uiderit hanc ut exſpuentem. ſed quod expoli*

tum

tum dicit, elegantem nitidumq. ſignificat, cuius contrarium, Impolitum. Quod Gellius in. IV.
» *cap.* XII. *quid ſit, docet. Item ſi quis eques Roma-*
» *nus equum habere gracilentum, aut parum niti-*
» *dum uiſus erat, impolitiae notabatur. id uerbum*
» *ſignificat, quaſi tu dicas, Incuriae. Cornelium uero hunc alij Gallum, alij Nepotem putant. hunc autem Chronicon libros ſcripſiſſe, declarat Gellius in* XVII. *Noct. Att. cap.* XXI. *Et Lactantius Firmian. in.* I. *Nepotis hiſtoriam commemorans. Et Iulius Solinus cap.* II. *Macrobius in.* I. *Satur. Cornelium Labeonem nominat, qui eius generis aliquid uidetur ſcripſiſſe. Ego eundem Cornelium*
» *eſſe exiſtimo, ad quem etiam poſt, Si quidquam tacito, &c. Iornandis quoq. in libro rerum Geticarum*
» *de Britannia, In extrema, inquit, eius parte Mem-*
» *ma, quam Cornelius etiam, Annalium ſcriptor, nar-*
» *rat, metallis plurimis copioſam. &c. Figura uero*
» *orationis eadem, quae poſt, Cui faueam potius Caeli,*
» *tibi. Et apud Hom. in α. Iliad.* τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔρι
» δι ξυνέηκε μάχεσθαι; Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός. Meas eſſe aliquid putare nugas] *per* ταπείνωσιν *Nugas. ut & Horat. & Martialis. Iam uero, cur duriuſculum conterraneum ſuum Plinius dicat, equidem non di-*
» *ſpicio. in prooemio enim operis ſcribit. Namq. tu*
» *ſolebas meas eſſe aliquid putare nugas, ut obiter*
» *emolliam Catullum conterraneum meum. agnoſcis*
» *& hoc caſtrenſe uerbum. ille enim, ut ſcis permu-*
» *tatis prioribus ſyllabis duriuſculum ſe fecit, quam*

uolebat

„ uolebat exiſtimari a Veraniolis ſuis, & Fabullis.
Haec ille. Quod ſi uitio uertit, quod principes uer-
ſuum huius generis pedes non ſemper ſpondaeos, ſed
& trochaeos, & iambos ponit, in idem crimen opti-
mum quemq. uocet Graecorum poëtarum, quorum
hic non dubitauit exemplum ſequi. De quo Atilius
„ Fortunatianus de metris haec ſcribit: Nam et Hē
„ decaſyllabus, quē Phalaecium uocamus, apud anti
„ quos auctores eodem modo ſolebat incipere, alias a
„ ſpōdaeo, alias ab iambico, alias a trochaeo, ut apud
„ Catullum, Arido modo pumice expolitum: ab iam-
„ bo, Meas eſſe aliquid putare nugas. quae omnia
„ genera hendecaſyllabi Catullus, et Sappho, et Ana
„ creonta, & alios auctores ſecutus, non tamquam ui
„ tioſa uitauit, ſed tamquam legitima inſeruit. Haec
Fortunatianus. Mihi quidem haec ſcribenti uenie-
bat in mentem uerſus Alphaei Mitylenaei, ab iam-
„ bo incipiens. τὸ μηθὲν γὰρ ἄγαν, ἄγαν μὲ τέρπει. Cur
autem Catullum Plinius duriuſculum exiſtimarit
pedes ſyllabasq. priores permutantem in prima ſe-
de; cauſſa erat nimirum ſuis illis temporibus eius
rei, ut ita dicam, inſolentia. Nec enim fere aliter
Martialis, aut Statius, aut illorum aequalis tem-
porum aliquis poëta fecit; niſi ſolus, ut opinor, Mar
„ tialis, idq. ſemel in. II. Iter iungere quaeris ad ca
„ maenas. Quamobrem etiā Plinius maioris nepos,
praeter cetera, duriuſculos Catulli, & Calui uerſus
fuiſſe ſignificat in. I. ad Erucium. De Saturnino
„ enim Pompeio haec, Praeterea, inquit, facit uerſus,
qualis

qualis Catullus, aut Caluus. quantum illis dulcedinis, amaritudinis, amoris inſerit. Sane, ſed data opera mollius, leuiusq. duriuſculos quoſdam, & hoc quaſi Catullus, aut Caluus. Probus in Inſtitutis artium huius generis phalaecium, hendecaſyllabũ Sapphicum dicit, credo quod eo frequenter Sappho ſit uſa. Iam tum, cum auſus es unus Italorũ] *Notatio temporum, ad Corneli laudem omnino pertinens. Nam quod more aliorum feciſſet, ſi Conſulum uſus nominibus fuiſſet, maluit hiſtoriam Corneli adhiberi, itaq. tum tempus ſcriptionis quoq. ſuae ſignificare, atq. illum ſummis laudibus adficere.* Omne aeuum] *Res omnis aeui. omnem rerum memoriam. ſic Cic. in Bruto de Attico, An mihi potuit umquam eſſe aut gratior ulla ſalutatio, aut ad hoc tempus aptior, quam illius liber, quo me hic adfatus quaſi iacentem excitauit. Tum ille, Nempe eum dicis, inquit, quo iſte omnem rerum memoriam breuiter, & ut mihi uiſum eſt, perdiligenter complexus eſt. Ac poſt idem Cicero, Ille uero & noua, inquam, mihi quidem multa, & eam utilitatem, quam requirebam, ut, explicatis ordinibus temporum, uno in conſpectu omnia uiderem. Ego haec Ciceroni de Attici dici Annalibus puto, quos citat Pedianus in commentatione in Orationem cõtra Piſonem. Tradunt, inquit, & Antiochi regis filio obſidi domum publice aedificatam, inter quos Atticus in Annalibus. Et Corneli quidem huius Annales fuiſſe exiſtimo. Valerius Max. in prooe-*

mio

„ *mio totius operis, omnis aeui geſta dixit. Quis enim,*
„ *inquit, omnis aeui geſta modico uolumine numero*
„ *comprehenderit.* Tribus explicare chartis]
„ *Eodem propemodo Martialis, Verſibus explici-*
„ *tum eſt omne duobus opus. Et Cicero, Explicatis or*
„ *dinibus temporum. Tribus autem quod dicit, pau-*
„ *citatem eo numero ſic alibi ſignificat, Si tria ama-*
„ *torum baſia reppererit. Et tribus uerbis, cum pau-*
„ *ciſſimis, etiam dicimus.* Doctis, Iuppiter, & la-
„ borioſis] *ſimiliter Cato ſenex, Vita deum im-*
„ *mortalium. quam Statilius Maximus, ut ſcribit*
„ *in. II. Cariſius,* ἐκφώνησιν ἀρχαϊκὴν, ὡς ὦ πόποι
„ *dicebat. Sic Terentius in Eunucho, Iuppiter ma-*
„ *gne, o ſceleſtum, atq. audacem hominem. Idem Ca*
„ *tullus, aliјq. ſimiliter dicunt, Di magni. Et idem*
„ *Catullus alibi, Iuppiter ut triſti lumina ſaepe ma-*
„ *nu. Liuius, ut opinor, Andronicus apud Feſtum in*
„ *uerbo, Quande, Iuppiter ut muro fretus magis. &*
„ *quae ſequuntur. ſimiliter Ariſtophanes,* Ω ζεῦ
„ τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν. Qualecumq. quidem
ora per uirorum] *in manuſcriptis omnibus erat,*
Qualecumq. quod patrona uirgo. Aliј, quo uerſus
ſtaret, fecerunt, Qualecumq. quidem patrona uir-
go. Aliј etiam non Patrona, ſed Patroa legendum
cenſent. idq. fortaſſe propter πατρώους θεοὺς; *in quibus*
eſt Minerua. quorum Deorum & Pauſanias, &
Macrobius in. III. *Saturn. meminere. quibuſdam*
etiam uenit in mentem hoc loco Chartae Virginis,
cuius & Martialis, &, ut opinor, etiam Plinius
mentionem

mentionem fecerunt. Ego uero, quid ſcriptum uiderim, teſtari uolui. legebam tamen, Qualecumq. quod eſt, patrona uirgo. ſed ante hunc uerſum deſit fortaſſe quippiam. aut ſi nihil deeſt, ea ſententia ſit, quod qualecumq. eſt, id tu Minerua diu uiuere, ac peruenire ad poſteros uelis. Patronam enim Mineruam dicit, cuius in clientela, tutelaq. ſint ingenia. Eam uero ut hic Patronam, Ennius & Dominam, & Heram dixit. & eandem virginem dici, Delphica illa tabula, de qua Plinius in. VII. Nat.
» hiſt. indicio eſt, cuius verba ſunt, Veteres Graecas,
» fuiſſe eaſdem paene, quae nunc Latinae, indicio erit
» Delphica Tabula antiqui aeris, quae eſt hodie in Pa
» latio dono principum Mineruae dicata in bibliothe
» ca, cum inſcriptione tali. ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΗϹ ΤΙΣΑΜΕΝΟΥ. ΑΘΗΝΑΙΟϹ. ΚΟΡΑΙ ΚΑΙ. ΑΘΗΝΑΙ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Sic enim eſt nonnullis in libris. Κόρα uero etiam Virginem ſignificat. Romae quoq. in Aedib. Melinorum eandem Deam virginemq. ſignificare uidetur monumentum uetus,

ΘΕΑΝ. ΚΟΡΗΝ
ϹΑΡΔΙΑΝΟΙϹ
Α. ΑΥΡ. ϹΑΤΥΡΟϹ
ΑΠΕΛ. ϹΕΒΑϹ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Perenne] Metaphora nota, non ut torrens aliquis, qui, cum imbre creuerit, fertur, idem mox defecit, ſed ut maiora flumina ſempiterno curſu feruntur,

tur, ſic etiam hoc opus duret in omnis aeui memoriam. Graeci Perenne ſic ἀένναον dicunt, ut in Antipatri carmine in . I. Epigr. Πάσας ἀενάων ἐργατίδας σελίδων. Vergil. in . XI. Aen. famam perennem, perpetuam dicit & conſtantem. Dicite, priſca fides facto, ſed fama perennis. ſic etiam Horat. Exegi monumentum aere perennius. plus uno ſaeclo, ideſt ſaecula. Cinna de Diana Catonis, ut eſt apud Sueton. de inluſtribus Grammat. Saecula permaneat noſtri Diana Catonis.

AD . PASSEREM . LESBIAE

PASSER, *deliciae meae puellae,*
Qui cum ludere, quem in ſinu tenere,
Cui primum digitum dare adpetenti,
Et acris ſolet incitare morſus,
Cum deſiderio meo nitenti,
Carum neſcio quid lubet iocari,
Ut ſolaciolum ſui doloris:
Credo, ut tum grauis acquieſcat ardor,
Tecum ludere, ſicut ipſa, poſſem,
Et triſtes animi leuare curas.
Tam gratum mihi, quam ferunt puellae,
Pernici aureolum fuiſſe malum,
Quod Zonam ſoluit diu ligatam.

PASSER, deliciae meae puellae] *ſic erat omnibus in manuſcriptis. alij ſe legiſſe adfirmant, pro Deli-*

*ciae, Delicium. ſed illo modo ſcriptum fuiſſe, uide-
tur indicare Martialis in* . VII. *de ſua puella, il-
„ lis uerſibus. Accidit infandum noſtrae ſcelus Au-
„ le puellae, Amiſit luſus deliciasq. ſuas. Non qua-
„ les teneri plorauit amica Catulli, Lesbia, nequitijs
„ paſſeris orba ſui. Hoc autem blandimento ute-
„ bantur in reb. cariſſimis appellandis. Idem poſt,
„ Amabo mea dulcis Ipſithilla, Meae deliciae, mei le
„ pores. In ueterib. monumẽtis, quae Romae uiderim,
mariti cõiuges ſuas, et matres filias blande uocant,*
DELICIO. & DELICIO. SVO. & DELICIO
SVO. CARISSIMO. *Ego uero poſt hunc uerſum le-
gerem libenter illum, Et ſolaciolum ſui doloris. mi-
nus enim moleſtiae legentib. adferet horum ſenten-
tia, atq. ordo uerſuum. nec erit, cur, Et, in, Vt, mu-
temus, cum ſit illo modo ſcriptum in libris omnibus.
ſaepe uero factum id animaduertimus in hoc prae
ſertim poeta, ut ſuis locis moti uerſus alieniſſimis
legantur.* Qui cũ ludere, quem in ſinu tene
„ re] *ſimilis ſaepe apud optimos auctores frequenta-
„ tio. Cic. Cui in manu ſit, quem eſſe dementem
„ uelit, quem ſapere, quem inſanire, quem in mor-
„ bum inici, quem contra amari, quem accerſiri, quẽ
„ expeti.* Qui cũ ludere] *Ingenuorum luſus hic
„ puerorum olim fuit. Plaut. in Capt. Nam, ubi illo
„ adueni, quaſi patricijs pueris aut monedulae, aut
„ anates, aut coturnices dantur, quiſcum luſitent.
Et Ouid. in.* X. *Metam. de Pygmaleone, & virgi-
„ nis ſtatua, quam ille amabat, Munera fert illi con*

chas,

» *chas, tereteſq. lapillos, Et paruas uolucres, & flo-*
» *res mille colorum.* Cui primum digitum dare
adpetenti] *Uno in manuſcripto veterum more*
Qui, pro Cui ſcriptum legebatur. Primum uero di
» *gitum dicit, quod Chryſoſtomus* , τὸ ἄκρον τοῦ δακ-
» τύλου. *& Hippocrates in Aphoriſmo.* XII. τὰ ἄκρα
τῶν δακτύλων. Et acris ſolet incitare morſus]
» *Acris morſus etiam dicit Cic. in.* II. *de Offic. Acrio*
» *res autem morſus, inquit, ſunt amiſſae libertatis,*
quam retentae. Cum deſiderio meo nitenti]
» *ideſt puellae meae. ſic Cic. ad Terentiam, opinor,*
» *Meum deſiderium, mea lux. Sic Phanocles de Or*
» *pheo,* Πολλάκι δὲ σκιεροῖς ἐιν ἄλσεσιν ἕζετ' ἀείδων Ορ
» πόθον. ὀυδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ. *Et Bion in Bucoli*
» *cis,* Θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους. *Et in veteribus*
monumentis Romae nomen puellae legitur, inde de
ductum, POTHVSAE. Carum neſcio quid lu
bet iocari.] *In Maffei libro erat Rarum. quod fa*
ctum opinor ex eo quod erat Karum. ſic enim id
uerbum veteres ſcripſiſſe nonnumquam, multa ue-
tuſtatis monumenta declarant. Carum autem id
exprimit hoc loco, quod etiam Graecis eſt φίλόν τι.
Credo, ut cum grauis acquieſcet ardor] *le-*
gendum cenſeo, ut & Aldus olim impreſſit, Credo
» *ut tum grauis acquieſcat ardor. Similiter Tibul-*
» *lus in.* I. *Infelix dũ requieſcit amor.* Tecum lu
dere, ſicut ipſa, poſſem] *ſic quoq. erat in manu-*
ſcriptis omnibus. Aldus olim impreſſit, Secum lu-
dere, ſicut ipſe, poſſẽ. Et triſtes animi leuare cu

 ras]

ras] *In manuſcriptis veterum more, Triſtis. ut ſu*
pra Acris, non, Acres. Tā gratum mihi] *In*
manuſcriptis omnibus, Tam gratum eſt mihi.
Guarinus ſignum ἐλλείψεως *ſuo in libro fuiſſe de-*
monſtrat. Et uero haec cū ſuperioribus uſquequaq.
non cohaerent. Quod zonā ſoluit diu ligatā]
Adducit in. 1. Priſcianus, quo doceat conſonan-
tem. V. pro uocali accipi. Ab huiuſmodi uero zona
Βαθύζωνοι, *&* Χρυσόζωνοι Γυναῖκες *a Graecis di-*
cuntur. Eadē de zona Martialis, Longa ſatis nunc
" *ſum: dulci ſed pondere uenter Si tumeat, fiam tunc*
" *tibi zona breuis.* *Soluendae zonae morem refe-*
runt ad Lycurgum auctorem. Sed, cum fere zonam
ſoluere pleriq. intelligant id eſſe tantum quod uitia
re, aut grauidam relinquere, Hyperides etiam pa-
rere uidetur interpretari, cuius uerba ſunt apud
" *Hermogenis interpretem haec.* Λέγεται γὰρ τὴν λη
" τὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς
" ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ἤδη δὲ αὐτὴν βα-
" ρυνομένην καὶ ἀπορῦσαν εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέ-
" ραν, καὶ λύσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ. ὃς νῦν Ζωςὴρ κα-
" λεῖται. *Idem ſcribit Stephanus* περὶ πόλεων *in uerbo*
Ζωςήριον. *Interpres quoq. Apollonij templum Athe*
nis fuiſſe dicit Dianae dicatum λυσιζώνῳ. *quod par*
turientibus ſcilicet praeeſſe putabatur. quam ob
cauſſam etiam auctor Hymni in Dianam, λυσιζώ-
νον *eandem uocat. Hanc pelliceam Zonam fuiſſe do*
" *let Placiades in Gloſſis. Incaeſtum, inquit, puto. A.*
" *litteram debere retinere: ab eo quod eſt Incaſtum*
uenit.

uenit. Caeſtum dicunt zonam pelliceam Veneris, quae legitimas nuptias ligat. Siquis ergo alieni legitimiq. matrimonij iura uiolauerit, incaeſtum dicitur admiſiſſe, id eſt, quaſi caſtitatis uinculum, zonamq. Veneris uiolaſſe.

LVCTVS PASSERIS

LVGETE, *o Veneres, Cupidinesque,*
Et quantum eſt hominum uenuſtiorum.
Paſſer mortuus eſt meae puellae,
Quem plus illa oculis ſuis amabat.
Nam mellitus erat, ſuamq. norat
Ipſam tam bene, quam puella matrem,
Nec ſeſe a gremio illius moueb at;
Sed circumſiliens modo huc, modo illuc,
Ad ſolam dominam uſq. pipillabat.
Qui nunc it per iter tenebricoſum,
Illuc, unde negant redire quemquam.
At uobis male ſit malae tenebrae
Orci, quae omnia bella deuoratis;
Tam bellum mihi paſſerem abſtuliſtis.
O factum male, o miſelle paſſer,
Tua nunc opera meae puellae
Flendo turgiduli rubent ocelli.

Et quantum eſt hominum uenuſtiorum] *ſic*
» *Plaut. in Capt. O mihi quantum eſt Hominum*
» *optimorum optime. Et Terent. Quãtum hominum*

» eſt in foro. Et alibi, in Phorm. ut opinor, O o-
» mnium, quantum eſt qui uiuant, hominum honora
» tiſſime. Paſſer mortuus eſt meae puellae]
Poſt hunc uerſum in Aldi libro ſequitur ille, quem
ſupra poſuit, Paſſer, deliciae meae puellae. qui ta-
men in manuſcriptis hoc loco non legitur. Quē
plus illa oculis ſuis amabat] ſic veteres de his,
» quae ſibi eſſent cariſſima. Terent. in Adel. Di me
» pater omnes oderint, ni magis te, quam oculos nunc
» amo meos. ſic quoq. Callimachus in hymno in Dia
» nam. Καί δέ σέ φασὶ καλὴν Ἀντίκλειαν ἶσον φάεσι φι-
» λῆσαι. Ipſam tā bene] In manuſcriptis quibuſ-
dam, Ipſa. quod placet etiam. Ad ſolā dominā
uſq. pipillabat] In Maffei libro erat, Piplabat.
ſcriptum fuiſſe opinor, Piplilabat. alij uiderint. ni-
hil enim adfirmo. Qui nūc it per iter tenebri
coſum] In manuſcriptis omnibus, Tenebroſum.
ſed illud rectius. Per iter tenebricosū, ideſt ſub ter-
ras, ut ait poeta. ſimiliter Theocritus in epigram-
» mate. Οἴχεται ἁ χίμαρος τὸ καλὸν τέκος, οἴχεται εἰς
» ἅδαν. Illuc] In manuſcriptis omnibus, Illud. quod
non diſplicet. Seneca ludo ſuo de morte Claudij Cae
ſaris uerſiculum hunc Catulli uno uerbo minus in-
» ſeruit. Nec mora, inquit, Cyllenius illum collo obtor
» to trahit ad inferos e caelo, unde negāt redire quem
» quam. Sic autem ſignificat quam alij dicunt viam
» irreducem, οὐκ ἄψοῤῥον. Quae omnia bella de
» uoratis] Metitis. Horat. Si metit Orcus Gran-
» dia cū paruis. O factum male, o miſelle paſ-
ſer

ſer] *Aldus olim edidit, O factum male, bellus ille paſſer. In manuſcriptis omnibus erat, Bonum factum male, bonus ille paſſer. Ego uero, Latini ſermonis adductus proprietate, legendum puto, quo modo ſupra poſui, O factum male, o miſelle paſſer. in rebus enim triſtibus uſurpabant, O factum male.*
» *Cic. in.* XV. *Epiſt. ad Att. O factum male de Ale*
» *xione. Contra in ſecundis rebus, Factū bene. Plaut.*
» *in Moſtellaria, Factum optime. Ac poſt, Male*
» *hercle factum.* Tua nunc opera] *ſic etiam eſt omnibus in manuſcriptis. Aldus tamē impreſſit olim, Veſtra nunc opera. ſed illud aptius uidetur. ut ad paſſerem ſcilicet referamus. eſt autem Tua opera, idem quod Propter te, Tua cauſſa. ſic enim veteres loquebātur. quale illud Atti apud Non. Mar.*
» *Numquam erit tam immanis, cum mea opera ex-*
» *tinctum ſciat, quin frangeſcat. & Aemili Probi il-*
» *lud de Lyſandro. Hac uictoria Lyſander elatus,*
» *cum antea ſemper factioſus, audaxq. fuiſſet, ſic ſibi*
» *indulſit, ut eius opera in maximum odium Grae-*
» *ciae Lacedaemonij peruenerint.* Flendo turgiduli rubent ocelli] *ſic melioribus in libris. in alijs, pro Rubent, Tument. quod eſſe ſuperuacaneum uidetur, cum Turgidulos dicat. quo modo etiam Pro-*
» *pert. in.* I. *Quid noſtro gemitu turgentia lumina*
» *torques. Martialis hunc Lesbiae fletum comme-*
» *morans in.* XIIII. *de cauea luſit, Si tibi talis erit,*
» *qualem dilecta Catullo Lesbia plorabat, hic habi-*
» *tare poteſt.*

PHASELLI . LAVS . ET . DEDICATIO

PHASELLVS *ille, quem uidetis hoſpites,*
Ait fuiſſe nauium celerrimus,
Neq. ullius natantis impetum trabis
Nequiſſe praeterire, ſiue palmulis
Opus foret uolare, ſiue linteo.
Et hoc negat minacis Adriatici
Negare litus, inſulas ue Cycladas,
Rhodum ue nobilem, horridam ue Thraciam,
Propontida, trucem ue Ponticum ſinum;
Vbi iſte, poſt phaſellus, antea fuit
Comata ſilua. nam Cytorio in iugo
Loquente ſaepe ſibilum edidit coma.
Amaſtri Pontica, & Cytore buxifer
Tibi haec fuiſſe, & eſſe cognitiſſima,
Ait phaſellus: ultima ex origine
Tuo ſtetiſſe dicit in cacumine,
Tuo imbuiſſe palmulas in aequore,
Et inde tot per impotentia freta
Herum tuliſſe, leua, ſiue dextera
Vocaret aura, ſiue utrumq. Iuppiter
Simul ſecundus incidiſſet in pedem;
Nec ulla uota litoralibus dijs
Sibi eſſe facta, cum ueniret a mare
Nouiſſime hunc ad uſq. limpidum lacum.
Sed haec prius fuere: nunc recondita
Senet quiete, ſeq. dedicat tibi
Gemelle Caſtor, & gemelle Caſtoris.

Phaſellus

Phaſellus ille] *ſic omnino ſcribendum uerbum, Pha-
ſellus, auctoribus libris duobus antiquiſſimis Ver-
gilij, Vaticano, & illo altero Rodulfi Pij Cardinalis
Carpenſis. in quibus uerſus ille in.* IIII. *Georg. ſcri
ptus legitur hoc modo, Et circum pictis uehitur ſua
rura phaſellis.* Ait fuiſſe nauiũ celerrimus] *ſic omnino legendum uel auctore illo, qui, Catulli ab
uſus uerſibus his, Sabino cuidam conuicium fecit.
& ſane Graeca tota ratio eſt.* Neq. ullius natã
tis impetum trabis] *Impetum dixit nauis ipſius
» celerem curſum, ut etiam Ennius in.* XIIII. *An-
» nal. ut Macrobius citat. Labitur uncta carina, uo
» lat ſuper impetus undas. Et auctor Hymni in Ne-
» ptunum,* Καὶ νηῶν εὔδρομον ὁρμήν. *Et idem in Leu-
» cotheam,* Ἐν σοὶ γὰρ νηῶν πελαγοσδρόμος ἄστατος ὁρ-
» μή. *Ennius quoq. Trabem pro Naui poſuit. a-
pud Varronem in.* VI. *de lingua Lat. illius uerſus
» eſt non integer, Vna trabes remis roſtrata per al-
» tum.* Siue palmulis Opus foret uolare, ſiue
» linteo] *Ouid. in.* I. *Triſt. uidetur imitatus, Eſt mi
» hi, ſitq. precor flauae tutela Mineruae Nauis, &
» a picta caſſide nomen habet. Siue opus eſt uelis, mi-
» nimam bene currit ad undam, Siue opus eſt remo,
» remige carpit iter. Nec comites uolucri contenta eſt
» uincere curſu, Occupat egreſſas quamlibet ante ra
» tes.* Propontida, trucem ue Ponticum
» ſinum] *ultimam ſyllabam uerbi Propontida pro-
» ducit, propter duas uerbi ſequentis conſonãtes prin
» cipes litteras. ut poſt, Per impotentia freta. Et ali-
bi.*

» bi, Nec deprecor iam ſi nefaria ſcripta. Et Ennius
» apud Cic. in. 1. Diuin. Conſpicit inde ſibi data Ro-
» mulus eſſe priora Auſpicio regni ſtabilita ſcamna
» ſolumque. Quod eſt factum more Graecorum. Tru
» cem ſinum ſic dixit, ut Horat. in. 1. Carm. Qui fra
» gilem truci commiſit pelago ratem. Vbi iſte, poſt phaſellus] Poſt phaſellus. τὸ ὕςερον πλοῖον. more enim Graeco dixit. Loquente ſaepe ſibilum edidit coma] ſibilũ ψιθύρισμα, ut Theo
» critus. Vergil. Argutumq. nemus, pinosq. loquen-
» tes. ſic etiam apud Athenaeum Bion in Bucolicis.
» Ἔνθα καὶ ἦν πυδ' ψη πολὺς ὤνεμος ἀπίτυς ἄδει. Ly-
» cophron Argo nauem Κίσσαν λάλητρον, ſed alia de causa. namq. κίσσαν auem eſſe dicunt humanae imitatricem uocis. eoq. ſic dictam nauem illam, quod e lignis Dodonae, unde reddebantur oracula, facta eſſet. Id quod & Claudianus de bello Getico ſignifi
» cat. – licet omnia uates In maius celebrata ferant,
» ipſamq. ſecãdis Argois trabib. iactent ſudaſſe Mi
» neruam, Nec nemoris tãtum iunxiſſe carentia ſen
» ſu Robora, ſed caeſo monitu Iouis augure luco, Ar-
» bore praeſaga tabulas animaſſe loquaces. Et Cytore buxifer] Vibius Sequeſter de montibus. Cytorus in Ponto Paphlagoniae buxo potens.

Vltima ex origine] ſic Corn. Nepos in uita Atti
» ci. Pomponius Atticus ab origine ultima, ſtirpis Ro
» manae fuit. Tuo ſtetiſſe dicit in cacumi-
» ne] Tuo in uertice. Verg. Nos ſumus idaeae ſa-
» cro de uertice pinus. Stetiſſe] ſic Columella

in.

» *in.* V. *cap.* VIII. *Vel ubi arbutus, aut ilex ſtete-*
» *rant.* - ſiue utrumq. Iuppiter Simul ſe-
cundus incidiſſet in pedem] *Iuppiter ſecundus*
» *is ab eo dicitur, qui a Pauſania in Laconicis* Ζεῦς
» ἀνέμος. *Cuius eſſe illis in locis templum ſcribit.*
» *De eodem Ioue Papinius, Ductorq. ſecundi Quod*
» *ſupereſt conuexa Iouis. Pedem uero quid in naui di*
» *cerent, alÿ docent. Cic. in.* III. *de Orat. Nam, ſi*
» *res, inquit, ſuum nomen & proprium uocabulum*
» *non habet, ut pes in naui. Et Plin. in.* II. *Nat. hiſt.*
» *Iſdem autem uentis in contrarium nauigatur pro-*
» *latis pedibus, ut noctu plerumq. uela concurrant.*
» *Et Seneca tragicus in Medea. Nūc praealto pede*
» *tranſuerſos captare notos. Euripides in Iphigenia.*
» Αέρι δ' ἱςία, πρότονοι, κατὰ πρῶραν, ὕπερ ςόλον Ἐκ-
» πετάσουσι πόδα Ναὸς ὠκυπόμπου. *Luſitani di-*
cunt, Poia. rudentem ſcilicet, ſiue funem, quo ue-
lum trahitur, ac tenetur. pes ipſe & quaſi ueli ra-
dix. Incidiſſet] *De uentis etiam Homer.*
» ξὺν τ' εὖρος τ' ἔπεσε Ζέφυρός τε νότός τε δασίης. *Et*
Apollonius in. I. *Argon. totidem prope uerbis, quot*
» *Catullus eandem efferens ſententiam,* Ἐν δὲ λιγὺς
» πέσεν οὖρος ἐπ' ἰκρίοφιν δὲ κάλωας. *Sic etiam Cic. in*
» *Arateis uerſibus, Sin grauis inciderit uehementi*
» *flamine uentus. Et Vergil. Aut ubi nauigÿs uiolen*
» *tior incidit Eurus.* Nec ulla uota litorali-
» bus diis] αἰγιαλίοις. *Ouid. Di maris, & terrae.*
Hoc de genere uotorum intelligēdum illud Poetae.
» *Votaq. ſeruati ſoluunt in litore nautae. Dÿs autem*

διασυλλά-

,, δισυλλάβως etiam Lucan. extulit in. II. O utinam
,, caeliq. dijs, erebiq. liceret. ſic enim eſt in uetuſto,
,, optimoq. Fuluij Vrſini libro. Cum ueniret a
mari] In Maffei libro, A mare. in alijs, Amaret.
itaq. legendum omnino, A mare. quod & Gram-
matici ueteres Priſcian. & Caris. in. I. notarunt,
,, & Lucreti uerſus in. I. poſſe fieri declarat, E ma-
,, re primum homines, e terra poſſet oriri Squamige-
,, rum genus. Et Ouid. in Ibin, Et ſummam Libyco
,, de mare carpat aquam. Nouiſſime] ſic o-
mnibus in manuſcriptis, non, Nouiſſimo. Hunc
ad uſq. limpidum lacum] Idem poſt de eodem
,, lacu. Saluete uosq. Lydiae lacus undae. Sed
,, haec prius fuere] prius, Olim. Idem alibi, Otiũ
,, & Ciues prius & beatas Perdidit urbes. Et Hom.
,, Iliad. Σ. Πρὶν μὲν γὰρ πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι
,, Πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον, πολύχαλκον. Simi-
,, liter Cic. ad Cornificium, Sed illud & praeterijt, &
,, leuius eſt. Nunc recondita Senet quiete]
Mirari ſatis non poſſum, cur hos uerſus contra me-
tricam rationem aliter Priſcianus legerit in. VIII.
,, cuius uerba ſunt. Et multa praeterea a uetuſtiſſi-
,, mis ſimiliter ſunt prolata participia praeteriti a
,, neutralibus uerbis, ut a Seneo, Senectus. Ac dein-
,, de exẽpli cauſſa ſubicit, Catullus. Sed haec fuere,
,, nũc recondita Senecta quiete. Seneſco enim inchoa-
tiuum eſt. Salluſt. in. IIII. hiſtor. Omnes, quibus ſe-
necto corpore animus militaris erat. Qui autem
uerſus in Sabinum fecit, legiſſe hoc loco uidetur, Se-
det.

det. quo modo hoc ipſo in genere Claudius Rutilius
„ *in Itinerario loquitur, Tranquilla puppes in ſtatio-*
„ *ne ſedent. Tametſi Cariſius, quo loco de Inchoatiuis diſputat, & Diomedes Senet agnoſcere, ac legere uidentur hoc loco. Eodem uerbo Lucretius utitur*
„ *in. V. Nunc etiam ſenet, & trepido terrore repleta*
„ *eſt. Vide Nonium Marcell. in uerbo Macore. Sententia uero ſimilis Enniana illa apud Cic. Sicut fortis equus, ſpatio qui ſaepe ſupremo Vicit Olympia, nunc ſenio confectus quieſcit.*

AD. LESBIAM

VIVAMVS, *mea Lesbia, atq. amemus,*
Rumoresq. ſenum ſeueriorum
Omnes unius aeſtimemus aſſis.
Soles occidere, & redire poſſunt:
Nobis cum ſemel occidit breuis lux,
Nox eſt perpetua una dormienda.
Da mi baſia mille, deinde centum,
Dein mille altera, dein ſecunda centum:
Dein uſq. altera mille, deinde centum.
Dein cum millia multa fecerimus,
Conturbabimus illa, ne ſciamus,
Aut ne quis malus inuidere poſſit,
Cum tantum ſciat eſſe baſiorum.

Viuamus, mea Lesbia] *Fuluius Vrſinus meus* Ζῆν *ſic Graecos quoq. dicere annotauit, quale illud A-*
„ *gathiae,* Πῖνε γέρων, ζῆθι *Sic quoq. Cic. Quando ui-*

uemus.

„ *uemus. Et Martial. Poſtume uiue hodie. Et Nonius*
„ *Marcellus, Vitulantes veteres gaudentes dixerūt,*
„ *ſicuti qui nunc eſt in ſumma laetitia viuere eum di*
„ *cimus.* Rumoreſq. ſenum ſeueriorum,
„ Omnes unius aeſtimemus aſsis] *Mimnermus*
„ *eodem prope modo,* τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε δυσηλε-
„ γέων δὲ πολιτῶν Ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον
„ ἐρεῖ. *Simillimis uerbis & ſententia Cato apud Fe-*
„ *ſtum Pompeium in verbo, Obſtinato. Rumorem, fa*
„ *mam flocciſecit, captus ſtupris, obſtinatus inſigni-*
„ *bus flagitijs. Seueriores ſenes moroſos dicit. Horat.*
„ *in. I. Carm. Donec uirenti canicies abeſt moroſa.*
„ Omnes unius aeſtimemus aſsis:] *Nihil cure-*
„ *mus. Sic obſceni auctor carminis, Matronae pro-*
„ *cul hinc abite caſtae, Turpe uos legere impudica*
„ *uerba, Non aſsis faciunt, euntq. recta. Et Plaut. in*
„ *Capt. Neq. ridiculos iam terruncij faciunt. Augent*
huius leporem carminis, ἀντίθετα, *Omnes, Vnius.*
Soles occidere, & redire poſſunt] *Eiuſdem ſen*
tentiae totum eſt illud aſma in. IIII. *Carm. apud*
„ *Flaccum. Diffugere niues, & quae ſequuntur.*
Nobis cum ſemel occidit breuis lux] *ſic omni*
no diſtinguendum, ut ſit, Nobis cum occidit. ſic Ho
„ *mer. in Odyſſ.* Οἳ ζυραὶ δὲ οἱ αἰεὶ, Φθίνουσι νύκτές
„ τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ. Nox eſt perpe-
„ tua una dormienda] *Hoc ipſo de ſomno etiam*
„ *auctor hymni in Mortem,* Τὸν μακρὸν Ζωοῖσι φέρων
„ αἰώνιον ὕπνον. *Venuſtisſime uero monoſyllabum ſupe*
rioris uerſus, Lux, excipit ſequentis monoſylla-
bum,

bum, Nox. Da mi baſia mille, deinde centum, Dein mille altera, da ſecunda centum] *Poſterior verſus in manuſcriptis legitur, Dein mille altera, Deinde ſecunda centum. legendum puto, Dein mille altera, dein ſecunda centum.* Dein uſq. altera.] *In manuſcriptis, Deinde uſq. altera. quod retinendum cenſeo, ne ſemper, Dein dicat, et εὐφωνότερον uidetur propter ſequentem dictionem a uocali incipientem.* Millia multa] *ſic alibi, Multa millia luſuum.* Conturbabimus illa] *Proprie dixit. Namq. rationes conturbari proprie dicuntur.* Aut ne quis malus
" inuidere poſsit] *Malus, inuidus. Vt poſt, Nec*
" *poſsit mala faſcinare lingua. Et Vergil. Ne noceat*
" *uati mala lingua futuro.* Cum tantum ſciat eſſe baſiorum] *Quam poſt ſegetem dicit oſculationis.*

AD. FLAVIVM

FLAVI *delicias tuas Catullo,*
Ni ſint illepidae, atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere poſſes.
Verum neſcio quid febriculoſi
Scorti diligis: hoc pudet fateri.
Nam, te non uiduas iacere noctes,
Nequidquam tacitum cubile clamat,
Sertisq. Aſſyrio fragrans oliuo,
Puluinusq. peraeque & hic. & illic

Attritus,

Attritus, tremuliq. quaſſa lecti
Argutatio, inambulatioque.
Nam ni praeualet iſta, nil taceres
Cur non tam latera exfututa pandas,
Ne tu quid facias ineptiarum.
Quare quidquid habes boni, malique,
Dic nobis. uolo te, ac tuos amores
Ad caelum lepido uocare uerſu.

Flaui delicias tuas Catullo] *An Flauius hic Caper fuit, Ennij, atq. ut opinor antiquiorum interpres poetarum. quem ſaepe citat Cariſius: an potius ille, cuius meminit Horat. in.* I. *Serm. ſat.* VI. *quem ueteres interpretes fuiſſe calculatorem ſcribunt: an Flauius tribunus plebis factus biennio ante Caeſarem Conſulem primo: an alter ille, cuius in.* I. *Epiſt. ad Q. Fratrem meminit Cic.* Nam, te non uiduas iacere noctes] *Sic noctes uiduas uidetur dicere, ut & alibi, Lectum caelibem.* Nequidquam tacitum cubile clamet] *fruſtra tacitum cum ueſtros luſus tam multis rebus alijs prodat. Niſi ſi forte legendum ſit, Nequaquam tacitum cubile clamet. ſin illo modo malumus, ſit, quale Ciceronis*
„ *illud in Diuin. Etiam ſi tacent, ſatis dicunt. &,*
„ *quod addit Pedianus, Cum tacent, clamant.* Sertisq. Aſſyrio fragrans oliuo] *In manuſcriptis, Sertis Aſſyrio. legendum omnino, Sertis, ac Syrio. Aſſyrij namq. idem poſtea dicti Syrij. auctor Iuſtinus in.* I. *Hoc opinor de genere oliui Martialis in.*

,, VIII. *Si ſapis Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo*
,, *Splendeat. Et Propert. in.* II. *Leuis odorato cer-*
,, *uix manabit oliuo. Et ante hos Callimachus in Hy*
,, *mno in Apollinem,* Αἱ δὲ κόμαι θυόεντα πέδῳ λείβου
,, σιν ἔλαια. *Horat. in.* II. *Carm. Malobatrũ Syrium*
,, *uocat.* Puluinusq. peraeq. & hic, & illic]
In manuſcriptis omnibus non Illic, ſed Ille. ſubau-
diendum, Puluinus. Poteſt & illo etiam modo ſub-
audiri, ut ſit Illic nomen, non aduerbium. Ouid.
,, *in.* III. *Amor. ſimiliter, Cur preſſus prior eſt, in-*
,, *teriorq. torus. Puluinus, inquit Placiades in Gloſ-*
,, *ſis, priuati hominis ceruical, uel culcitral; pului-*
,, *nar uero, ac puluinaria principum ſunt, uel regum,*
,, *id eſt lectiſternia.* Tremuliq. quaſſa lecti
,, Argutatio] *illa, ut ita dicam, lecti garrulitas.*
,, *Feſt. Pomp. in uerbo, Tacitus, Tacitus inquit, etiã*
,, *argutus, quia poteſt aliquãdo tacere. Sic alibi iden*
,, *Catul. argutam ſoleam dixit crepitãtem. niſi qui*
breuem malit intelligere. Cratinus apud Ephae
,, *ſtionem hanc dicere uidetur,* ἰκρίων ψόφησιν. *eius e-*
,, *nim uerſum illum ponit,* Εὐδαίμον' ἔτικτε σε μήτηρ
,, ἰκρίων ψόφησις. *Ouid. in.* III. *Amor. ſimiliter, Spon*
,, *daq. laſciua mobilitate premat.* Inambula-
tioq.] *Verbo Perambulare uti uidetur eodem in*
,, *genere alibi, Perambulabit omnium cubilia.*
Nam ni praeualet iſta, nil taceres, Cur non
tam latera exfututa pandas, Ne tu quid facias
ineptiarum] *In manuſcriptis omnibus leguntur*
hi uerſus hoc modo, Nam in iſta praeualet nihil ta

 cere,

cere, Cur non tam latera & futura panda, Nec tu quid facias ineptiarum. Difficilis omnino uerae, germanaeq. lectionis inueſtigatio. conabar tamen ipſe a ſcriptae lectionis ueſtigijs quam poteram minime longe diſcedens, Nam ni eſt turpe, uolens nihil taceres, Cui nunc tam latera exfututa, pandus Ni tu quid facias ineptiarum. Res ipſa tota obſcaeniſſima. latus autem exhauriri nimia uenere, & conſumi ſolet. Ouid. in. II. Amor. Et lateri dabit in uires alimenta uoluptas. & in. III. Inualidum referens emeritumq. latus. Facere uero ineptias ſic dixit, vt Plautus Stultitiam facere. Indidem, inquit, unde oritur, facito ut facias ſtultitiam inſepilibilem. Quidquid habes boni malique,] *Venuſti, inuenuſtiq. Belli, non belli. Idem alibi, Verum a te metuo, tuoq. penne, Infeſto pueris bonis, malisq.* Habes: *Graece, ἔχεις, poſſides. Vergil. Poſtquam nos Amaryllis habet.* Volo te, ac tuos amores Ad caelum lepido uocare uerſu] *ſic Cic. in. II. de Legibus, Et ollos, quos in caelum merita uocauerint. Et pro Deiotaro. Rex enim Deiotarus ueſtram familiam abiectam & obſcuram e tenebris in lucem uocauit.*

AD LESBIAM

QVAERIS, *quot mihi baſiationes*
Tuae Lesbia ſint ſatis, ſuperque.
Quam magnus numerus Libyſſae harenae

Laſer-

Laſerpiciferis iacet Cyrenis,
Oraclum Iouis inter aeſtuoſi,
Et Batti veteris ſacrum ſepulcrum:
Aut quam ſidera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores,
Tam te baſia multa baſiare,
Veſano ſatis & ſuper Catullo eſt:
Quae nec pernumerare curioſi
Posſint, nec mala faſcinare lingua.

Quam magnus numerus Libyſſae harenae] *Eo-*
„ *dem genere cōtentionis utitur Callimachus in Hy-*
„ *mno in Dianam.* Επὶ δὲ ϛρατὸν ἱππημαλγῶν ἤγαγε
„ κιμμερίων ψαμάθῳ ἴσον. *Et idem Catullus alibi, Illa*
„ *pulueris Erytų, Siderumq. micantium Subducat*
„ *numerum prius. Quod autem modo Harenam, mo*
„ *do Puluerem dicit, utrumq* Ὁμηρικῶς. Ὅσα ψάμαθός
„ τε κόνιστε. Laſerpiciferis iacet Cyrenis] *La*
ſer herba. cur autem Laſerpiciferas Cyrenas dicat,„
intelligi poteſt ex iis, quae ſcribit Sudas in uerbo
„ Σίλφιος. *Caper Grammat. Laſerpicium, inquit, flo*
„ *rem, aut caulem aiunt. Sic autem Ouid. in.* XV. *Me*
„ *tam. Lentiſciferum linternum dicit.* Et Batti
ueteris] *Battus urbem Cyrenas condidit, de quo*
„ *Callimachus in Hymno in Apollinem,* Φοῖβος καὶ βα-
„ θύγειον ἐμὴν πόλιν ἔφρασε βάττῳ. *Battum uero vete-*
„ *rem ſic dixit, ut & Horat. in.* III. *Carm. Saturnū*
„ *ueterem.* Aut quam ſidera multa, cum ta
cet nox, Furtiuos hominum uident amores.]

& ſilentem, & tacentem noctem dicunt. Tibul. Deuouit tacito tempore noctis anus. Vergil. Aut intempeſta ſilet nox. Et, Sub nocte ſilenti. Et, Per amica ſilentia noctis. Et Tibul. Vota nouem Veneri nocte ſilente tuli. Neq. uero ſemper mediam, atq. intempeſtam noctem debemus intelligere, quotiens ſilentem audimus. ſed non numquam etiam ſerenam, &, ut Vergil. uocat, puram. Quid quae te pura ſolum ſub nocte canentem Audieram. Plinius Silens caelum dicit in. XVIII. *cap.* XXVIII. *Alia ſunt illa, quae ſilente caelo, ſerenisq. noctibus fiunt.* Furtiuos hominum uident amores] *Auctor Hymni in Apollinem aſtra ipſa noctis oculos dicit, & ſilentem noctem, ſilensq. caelum, & pacatum ſignificat,* Νυκτὸς ἐν ἡσυχίαισιν ἐπ᾽ ἀςερόμματον ὄρφνην. *Et Iuuenalis in.* VIII. *de nocturnis adulteris, Nocte quidem ſed Luna uidet, ſed ſidera teſtes Intendunt oculos. De nocte namq. circum uagantur amatores. Ex hoc genere eſt illud Theocriti,* Ἀλλὰ σελάνα φαῖνε καλόν. Tam te baſia multa baſiare] *Vel ut Te ipſe baſia tã multa baſier; Vel potius, ut Tu tam multa baſiere baſia. dixit enim ante, Da mi baſia mille.* Nec poſsit mala faſcinare lingua] *Malã, Inuidã dici, iam monui. ſic Vergil. Ne noceat uati mala lingua futuro. Et auctor incertus carminis illius, Effundit mala lingua uirus atrum. Callimachus in Hymno in Delum, mala linguã feminam dixit,* Σὺ δὲ τέκνα κακογλώσσοιο γυναικὸς Ἔλλαχες.

AD. SE IPSVM

MISER *Catulle, deſinas ineptire,*
Et, quod uides periſſe, perditum ducas.
Fulſere quondam candidi tibi ſoles,
Cum uentitabas, quo puella ducebat
Amata nobis, quantum amabitur nulla.
Ibi illa multa tum iocoſa fiebant,
Quae tu uolebas, nec puella nolebat,
Fulſere uere candidi tibi ſoles.
Nunc iam illa non uult: tu quoq. impotens eſto.
Nec, quae fugit, ſectare: nec miſer uiue:
Sed obſtinata mente perfer, obdura.
Vale puella: iam Catullus obdurat:
Nec te requiret, nec rogabit inuitam.
At tu dolebis, cum rogaberis nulli.
Sceleſta te ne. quae tibi manet uita.
Quis nunc te adibit. cui uideberis bella.
Quem nunc amabis. cuius eſſe diceris.
Quem baſiabis. cui labella mordebis.

Et, quod uides periſſe, perditum ducas] *Pro perdito habeas, ut loquitur Feſtus in uerbo Valleſcit.*
„ *Plautus in Ciſtellaria ſimiliter, Quod perijt, perijt.*
„ *Et alibi ſic uerbo Duco eſt uſus Plautus, Ego Illum*
„ *periſſe duco, cui perijt pudor.* Fulſere quondã
„ candidi tibi ſoles] *Dies ipſos poetae Soles dicunt.*
„ *Lucretius in. VI. Nec tamen omnino temere illis*

» *ſolibus ulla comparebat auis. Et Vergil. Cantando*
» *longos memini me condere ſoles. Et apud Stobaeũ*
» *Euphorion.* Ηελίους ἤλις σε τριηκοσίους ἐφόρησα. *Can*
didum ſolem felicem diem Catullus appellat, ut Ho
» *rat. nigrum, infelicem. Huncine ſolem Tam nigrũ*
» *ſurrexe mihi. Lucret. candentem ſolem, diem cum*
» *ſignificaret, etiam dixit, in.* VI. *Octauoq. fere cãden-*
» *ti lumine ſolis. eſt enim is lucis color. Sic Ennius a-*
» *pud Feſtum, Prodinunt famuli, tum candida lumi-*
na lucent. Ibi illa multa tum iocoſa fie-
bant] πολλὰ τερπνὰ, *quomodo apud Stobaeum Tyr*
taeus loquitur. Quae tu uolebas, nec puel
» la nolebat] *ſimiliter Ouid. in.* III. *Amor. Cupiens*
» *pariter cupiente puella.* Nunc iam illa non
uult, tu quoq. impotens eſto] *In manuſcriptis*
& mancus hic uerſus, & uarie legitur. In aliȷs, pro,
Impotẽs, Impote. In aliȷs, Inepte. atq. in omnibus pes
deeſt extremus. Ego coniecturam faciebam hanc,
Nunc iam illa non uult, tu quoq. impotens noli. ſic
ut Impotens ἐπιλατικῶς *dictum accipiamus. Vel illo*
modo legamus, Nunc iam illa non uult, tuq. inepte
» *iam nolis.* Nec miſer uiue] *Graecorum mo*
» *re, ut & Horat. Et ſine uiuat ineptus. Idem poſt, Sed*
» *tu inſulſa male, & moleſta uiuis.* Perfer, ob
» dura.] *ſic Ouid. in.* III. *Amor. Perfer & obdura,*
» *poſtmodo mitis erit.* At tu dolebis, cum ro
» gaberis nulli. Sceleſta te ne] *In manuſcriptis*
aliȷs, Cum rogaberis nulla Sceleſta ne te. In aliȷs,
Cum rogaberis nulla ſceleſta nec te. Legẽdum puto,

Cum rogaberis nulla ſceleſta nocte. Quae ti bi manet uita.] *Idem paene dixit Arrianus illis*
» *uerbis,* Βιότοιο ὅς κ᾽ ἐπιδεύῃς Στρωφᾶται.

AD. VERANNIVM

VERANNI, *omnibus e meis amicis*
Antiſtas mihi millibus trecentis,
Veniſti ne domum ad tuos penates,
Fratresq. unanimes, tuamq. matrem.
Veniſti. o mihi nuntij beati.
Viſam te incolumem, audiamq. Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos eſt tuus, applicansq. collum
Iucundum os, oculosq. ſuauiabor.
O quantum eſt hominum beatiorum,
Quid me laetius eſt, beatius ue.

Veranni, omnibus e meis amicis Antiſtas mihi millibus trecentis] *In manuſcriptis omnibus, Antiſtes, ut nomen id ſit, non uerbum. quaſi id dicat, Veranni trecentis millibus, ex omnibus meis amicis, praepoſite, ac praelate. Verbum uero ipſum translatum a religionibus. Placidus in Gloſſis in-*
» *terpretans, Antiſtant, inquit, meliores ſunt. Macrobius in.* III. *Saturn. Veranium quendā citat de uerbis Pontificalibus, quem eſſe eundem puto, cuius utitur teſtimonio Feſtus in uerbo, Oletum. Et, quod ad hunc ipſum ſcriberet Catullus, propterea fortaſ-*

ſe Pontificali uerbo libentius eſt uſus. Veniſti
ne domum ad tuos penates, Fratresq. unani-
mes, tuamq. matrem] *In manuſcriptis alijs, Fra-
tresq. uno animo, ſanamq. matrem. In aliis, Fra-
tresq. uno animo, ſuamq. matrem. Gabriel Faer-
nus, uir acerrimo iudicio, praeſtanteq. doctrina, le-
gendum putabat, Fratresq. unanimos, anumq. ma-
trem. quod eo probabilius eſſe dicebat, quod memi-
niſſet Gellium in.* III. *cap.* XV. *in Annalibus Roma*
» *nis ſcriptum commemorare, qua tempeſtate apud*
» *Cannas exercitus Pop. R. caeſus eſt, anum matrem*
» *nuntio de morte filij allato luctu atq. maerore adfe-*
» *ctam eſſe. Legi etiam posſit, Fratresq. unanimos,*
tuamq. matrem. Et, Fratresq. unanimos ſenemq.
matrem. Senem enim feminino etiam genere dice-
bant. Varro in. VI. *de ling. Lat. uerſus ponit Pompo*
» *nij. Ridiculum eſt, cum te Caſcam tua dicit amica*
» *Caſca Philotonis ipſa ſenex puerum. Vnanimos fra*
» *tres & Vergil. in.* VII. *ſic dixit, Tu potes unanimos*
» *miſcere in proelia fratres. Et in.* IIII. *Cum ſic una-*
» *nimem adloquitur male ſana ſororem. Vnanimos*
» *autem, pro Vnanimes, etiam alibi idem poſuit. Vna*
» *nimis falſe ſodalibus. Et alibi, Non prius unanimis*
» *corpora coniugibus.* Viſam te incolumem]
Ευτυχοῦντα καὶ σεσωσμένον. *ut Menander apud*
Macrob. in. V. *Saturn. loquitur.*

De. varri. scorto

Varrvs me meus ad ſuos amores
Viſum duxerat e foro otioſum,
Scortillum vt mihi tum repente viſum eſt,
Non ſane illepidum, nec inuenuſtum.
Huc vt uenimus, incidere nobis
Sermones uarij, in quibus, quid eſſet
Iam Bithynia, quo modo ſe haberet,
Et quonam mihi profuiſſet aere.
Reſpondi, id quod erat, nihil nec ipſi,
Nec praetoribus eſſe, nec cohorti,
Cur quiſquam caput unctius referret,
Praeſertim quibus eſſet inrumator
Praetor, nec faceret pili cohortem.
At certe tamen, inquiunt, quod illic
Natum dicitur, aere comparaſti
Ad lecticam homines. ego, vt puellae
Vnum me facerem beatiorum,
Non, inquam, mihi tam fuit maligne,
Vt, prouincia quod mala incidiſſet,
Non poſſem octo homines parare rectos.
At mi nullus erat neq. hic, neq. illic,
Fractum qui veteris pedem grabati
In collo ſibi collocare poſſet.
Hic illa, vt decuit cinaediorem,
Quaeſo, inquit, mihi mi Catulle paulum
Iſtos commoda. nam uolo ad Serapin

Deferri

Deferri, mane me inquio puellae:
Iſtud, quod modo dixeram me habere,
Fugit me ratio. meus ſodalis
Cinna eſt Caius: is ſibi parauit.
Verum, utrum illius, an mei, quid ad me.
Vtor tam bene, quam mihi pararim:
Sed tu inſulſa male, & moleſta uiuis,
Per quam non licet eſſe neglegentem.

VARRVS me meus ad ſuos amores Viſum duxerat] *Alij Varum per unum. R. ſcribunt, & Quinctilium Varum hunc eſſe adfirmant. In manuſcriptis omnibus erat, Varius. quod quidem ipſum uitioſum eſt, ſed ad eam propius ſcripturam, quam ſequimur. ac neſcio an Q. Varrum intelligat, praefectum equitum Domitij, de quo Caeſar in.* III. *de bello ciuili: an potius, ſi modo non idem eſt, Varrum Cinnae contubernalem De quo L. Caecilius Minutianus de Batto iambico poeta Ouidi contubernali, in ijs fragmentis, quae ſcripta extāt*
„ *apud paucos, De quo, inquit, Varrus, & Cinna*
„ *contubernales in ſuis poematis meminere. Seruius in illud Vergili in Bucolicis, Tu poſt carecta latebas, Varrum tragoediarum ſcriptorem appellat.*
„ *Ad eundem, credo, poſt ſcribit, illa, Suffenus iſte,*
„ *Varre, quem probe noſti. et quae ſequuntur. Quod autem dicit ſe a Varro ad ſuos amores ductum eſſe*
„ *uiſum, ſimile hoc illius eſt Plautini in Poenulo, Hem*
„ *amores tuos ſi uis ſpectare.* Scortillum mihi

hi tum repente uiſum eſt] *In manuſcriptis omnibus, Scortillum ut mihi tum repente uiſum eſt. quod eſt probandum. Ut, autem, pro ubi. ſic poſt, Litus ut longe. Et alibi, Verum totius ut lacus.* Huc ut uenimus] *Ad eam poſtquam propius acceſſimus ad colloquium. ſic Horat. ut huc nouus incola uenit. Et Aemil. Probus in uita Pauſaniae, Huc ut uenit, ab Ephoris in uincula publica coniectus eſt.* Quomodo ſe haberet.] *In manuſcriptis, Quomodo poſſe haberet. quod factum puto, quod ſupra uerbum, Modo, ſcriptum eſſet Pacto: e quo & ſequente uerbo, ſe coaluit alienum huic loco uerbum Poſſe.* Et quonam mihi profuiſſet aere.] *In manuſcriptis omnibus eodem modo. Legẽdum forte, Ecquonam. Sic poſt, Ecquidnam in tabulis patet lucelli. Sic Cic. in Part. Orat. Ecquonam modo, ecquonam loco artis indigent.* Reſpondi, id quod erat, nihil nec ipſi) *In manuſcriptis omnibus, Nihil neq. in ipſis. Ego legendum putabam, Mihi nec ipſi. Idq. eo magis, quod & Ciceronem, & Caeſarem ſic fere loqui animaduerto, Eſt cur, Non eſt cur.* Cur quiſquam caput unctius referret] *Vnctum caput, diuitiarum argumentum. Lucil. Hi, quos diuitiae producunt, & caput ungunt. Et Vncti diuites dicuntur. Iuuenal. Unctamq. Corinthon. Facete Cic. in. IIII. contra Verrem, Ita paleſtritas, inquit, defendebat, ut ab illis unctior diſcederet. Itaq. aeredirutos omnes ea in prouincia fuiſſe dicit,*

idq.

idq. praetoris culpa ipſius. Praeſertim qui bus eſſet inrumator Praetor] *Qui praetorem haberent libidinoſum, ac luxu perditū.* Nec ›› faceret pili cohortem] *ſic poſt, Nec pili facit* ›› *uni.* Quod illic Natum dicitur, aere cō paraſti] *In manuſcriptis omnibus non Aere, ſed Eſſe, ideſt, quod illic eſſe natum dicitur. niſi quis Eſ ſe, in Aſſe, mutandum putet. Quod natum, genere neutro ſic dixit, cum de homine loquatur, ut* ›› *& Terent. in Andria, Nam quod peperiſſet, iuſſit* ›› *tolli. Item Plautus in Amphitruone, Verum quod* ›› *erit natum, tollito. & Cic. in* XI. *Epiſt. ad Atti-* ›› *cum. Haec ad te die natali meo ſcripſi. quo uti-* ›› *nam ſuſceptus non eſſem, aut nequid ex eadem ma* ›› *tre poſtea natum eſſet. Et Horat. in* V. *Carm. de* ›› *dijs. At o deorum quidquid in caelo regis Terras,* ›› *& humanum genus.* Ad lecticam homines] *Non lecticarios. hi namq. lecticarum fabri ſunt. ſed qui portant. a quibus exaphorum, & octophorum lecticarum genera a portantium numero, qui fere Cappadoces erant.* Vnum ut me facerem beatiorum] *In manuſcriptis omni-* ›› *bus, Beatiorem. illud rectius uidetur. Sic Cic. pro* ›› *Plancio, Feci me unum ex is, qui ad aquas uene-* ›› *rant.* Vt, prouincia quod mala incidiſſet] *ſic in Maffei libro. in alijs, Qui mala inci diſſet. legendum forte, Ut prouincia quum mala incidiſſet.* Non poſſem octo homines parare rectos] *octophorum ſignificat. Rectos autem,*

tem, proceros, praeſtanti corpore. Sic poſt de Quinctia, Mihi candida, longa, Recta eſt. Et Horat. in I. *Serm. Candida, rectaq. ſit. Parare, pro Emere etiam Horat. Opinor, pretio maiore parandi. Et Plinius in* . XXXVII. *Nat. hiſt. Sed Nero, ut par erat, uicit omnis.* CCC. *ſeſtertijs capidem unam parando: memoranda res, tanti imperatorem, patremq. patriae bibiſſe.* Fractum qui ueteris pedem grabati] *Maior eſſe extenuatio non poteſt. Vetus autem grabatum ſic dicit, ut alibi, Vetus ploxemum.* In collo ſibi collocare poſſet] *Venuſte* παρωνύμως, *In collo collocare.* Vt decuit cinaediorem] *Impudentiorem, callidiorem. Vt a Cinaedo autem Cinaediorem Catullus, ſic a Patico Paticiſſimos fecit Martialis in.* XII. *ad Rufum, Muſaei paticiſſimos libellos.* Quaeſo, inquit, mihi mi Catulle paulum Iſtos commoda. nam uolo ad Serapin] *ſic etiam erat omnibus in manuſcriptis, praeterquam in uno, in quo erat, Paululum. ut ultima ſyllaba a ſequenti excipiatur. Verſus autem ipſe ſtare, ac procedere non uidetur, impediente extrema ſyllaba uerbi Commoda. nam, quod ante Aldus impreſſit Commodita, id ſine conſenſu ſcriptorum librorum fecit. Ego ſic emendabam, Quaeſo, inquit, mihi mi Catulle paululum Iſtos. nam uolo commode ad Serapin. ut illud prius* ἐλλειπτικῶς *dixerit. cuius generis multa ſunt exempla. Serapis autem Romae poſt Piſonem, & Gabinium Cos. coli coepit. auctor*

ctor Arnobius. Deferri, mane me inquio puellae] *In manuſcriptis omnibus, Deferri, mane me inquit puellae. nec dubitandum, quin, Inquio, legendum ſit. Ego uero legendum puto, Deferri, mane inquio puellae. abundare namq. Me, uſus ipſe*
» *antiquorum docet. De quo Caris. in.* II. *Mane ma-*
» *ne, inquit, porro ut audias, cupiditatis adſectus eſt.*
» *Sic Plaut. in Caſin. Cedo, mane, unum uenit in men*
» *tem modo. Et alibi, Sed mane dum, num iſta popul-*
» *na ſors, aut abiegna eſt tua. Et in Pſeud. Hem ma-*
» *ne quãti iſtuc unũ coquinare doces. Et Plin. in.* VIII.
» *Epiſt. ad Mõtanũ, Finem exiſtimas mane dũ, et ma*
» *iora accipe. Et eodẽ modo Sophocles in Oedipo Tyr.*
» Ποίοισι μεῖνον. τίς δέ μ᾽ ἐκφύει βροτῶν. Cinna eſt Caius] *C. Heluius Cinna. cuius citat epigrammata Nonius in uerbo Clypeat.* Vtor tam bene, quam mihi pararim] *In manuſcriptis quibuſdam extrema littera uerbi Pararim ſic ſcribit, ut a figura.* s. *elementi parum abſit. quomodo hodieq. nonnumquam.* M. *ſcribimus in extremo. legendum fortaſſe ſit, Vtor tam bene, quam mihi paratis. ſic enim nihil deſideremus.* Sed tu inſulſa male] *ſic legendum uidetur coniuncte, Male inſulſa. ut apud Horat. Male ſalſus. quo modo, moleſtum ſibi id eſſe, cui adderetur uerbum Male, ſignificabant.*

AD. FVRIVM. ET. AVRELIVM

FVRI, *& Aureli, comites Catulli,*
Siue in extremos penetrarit Indos,
Litus ut longe reſonante Eoa
Tunditur unda,
Siue in Hircanos, Arabasq. mollis,
Seu Sacas, ſagittiferosq. Parthos,
Siue qua ſeptemgeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur Alpes,
Caeſaris uiſens monimenta magni,
Gallicumq. Rhenum, horribilesq. ulti-
mosq. Britannos.
Omnia haec, quaecumq. feret uoluntas
Caelitum, tentare ſimul parati,
Pauca nuntiate meae puellae
Non bona dicta.
Cum ſuis uiuat, ualeatq. moechis,
Quos ſimul complexa tenet trecentos,
Nullum amans uere, ſed identidem omnium
Ilia rumpens.
Nec mieum reſpectet, ut ante, amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimus flos, praetereunte poſtquam
Tactus aratro eſt.

Furi,& Aureli,comites Catulli] *Furius opinor,hic eſt Bibaculus,ſiue,ſi modo non idem eſt, P.Furius, quem accuſauit Cato pro direptis Luſitanis. Auctor Aſcon. in extrema commentatione in Diuin. Aurelius autem ſit ille fortaſſe, L. Aurelius Cotta praetor,qui legem promulgarat de reſtituendis iudicijs equeſtri ordini. Idē Aſcon.in.*II.*contra Verr.*
» *Ad eundem credo poſt, Aureli,pater eſuritionum.*
» *Et,Aureli,ueniam peto pudentem.* Litus ut longe reſonāte Eoa, Tunditur unda] *ſic nō ſemel loqui Catullum docui. nunc oſtendam* ἵνα *ſuo*
» *Graecos etiam ſic uti. Sophocles in Oedipo Tyran-*
» *no.* Σὺ καὶ δέδορκας, κ᾽ οὐ βλέπεις ἵν᾽ εἶ κακοῦ. *Euri-*
» *pides in Phoeniſſis,* Καλλιπόταμος ὕδατος ἵνα τε Νο-
» τὶς ἐπέρχεται γαίας δίρκας χλοηφόρους καὶ βαθυσπό-
» ρους γύας. *Et in Bacchis,* Ἵνα θελξίφρονες νέμονται
» θνατοῖσιν ἔρωτες. *Et in Alceſti,* Ἵν᾽ ὁ ποντομέδων πορ-
» φυρέας λίμνης Ναύταις οὐκ ἔθ᾽ ὁδὸν νέμει. *Et Hy-*
» *mni auctor in Parcas,* Οὐρανίας, ἵνα λευκὸν ὕδωρ νυ-
» χίας ἀπὸ θερμῆς. *Et Callimachus in lauacro Pal-*
» *ladis,* ἢ ᾽πὶ κορωνείας, ἵνα οἱ τεθυομένον ἄλσος.

Litus ut longe reſonante Eoa Tunditur unda.] *Boetius,auctor non contemnendus,in.*IIII.*de*
» *Conſol. philoſophica ſimiliter, Nemo miratur flami-*
» *na Cori litus furenti tundere flatu. Et multo ante*
» *Tibullus in.*II.*Stare uel inſanis cautes obnoxia uē-*
» *tis Naufraga quam uaſti tunderet unda maris.*
Eodem modo Priſcianus, ſiue quiſquis alius inter-
» *pres Dionyſi de ſitu orbis, Poſt haec Aeoliae tellus*

protenditur

protenditur orae, Fluctibus Aegypti primis quae tunditur alti. Et legendum forte, Litus ut longe reſonans Eoa Tunditur unda. ſic Vergil. in. 1. *Georg. Aut reſonantia longe litora.* Arabasq. molis] *Teneros. Tibul. Quos tener e terra diuite mittit Arabs.* Seu Sacas, ſagittiferosq. Parthos] *ſic etiam poſt ſecunda ſede Trochaeum poſuit, Pauca nuntiate meae puellae. quod ad Graecorum fecit imitationem. eodem enim modo Sappho,* Ποικιλόθρον' ἀθανάτ' ἀφροδίτα. *Et eodem modo ſaepe in eodem aſmate.* Qua ſeptemgeminus colorat Aequora Nilus] *In manuſcriptis quibuſdam, non Qua, ſed Qui. In Maffei libro Que. legendum puto, Quae. Septemgeminus,* ἑπτάπορος. Caeſaris uiſens monimenta magni] *In veteribus monumentis quotquot aut Romae, aut alibi mihi uidere contigit, in uerbo Monimentum, quarta ſemper eſt.* v. *Ut uetuſtiſſimo in ſaxo ad eam portam, quae ſancti Pancratij hodie Romae dicitur. Quid autem Monumentum ſit, indicant inſignes loci apud Cic. in Oratione pro Marcello, Obſtipeſcēt poſteri certe, imperia, Prouincias, Rhenum, Oceanū, Nilum, pugnas innumerabiles, incredibiles uictorias, monumenta, munera, triumphos audientes & legentes tuos. Et pro Fonteio, Partim modo ab noſtris imperatoribus ſubacti, modo bello domiti, modo triumphis, ac monumentis notati, modo ab Senatu agris urbibusq. multati. Et apud Ennium Africanus patriam adloquens, Nāq.*

» *tibi monumenta mei peperere labores. Et Propert.*
» *in.*III.*Hannibalis ſpolia,& uicti monumenta Si-*
» *phacis.Et idem in.*IIII.*Actia Iuleae pelagus mo-*
» *numenta carinae. Nicolaus Florentinus Batauus gemmam veteris artificij mihi oſtendit Romae, Victoriae imagine ac tropheo inſignem, & ſingularibus notatam litteris, his,* H.V.M. *Quas interpretabatur, Hiſpaniae utriusq. monumentum. uel, Hoc uictoriae monumentum. uel, Hoſtium uictorum monumentum. Callimachus in Hymno in Dianam,*
» Σημεῖα νίκης *uidetur dicere.* Οὔ μιν ἐπίκλητοι καλυ-
» δωνίου ἀγρώτῆρες Μέμφονται κάπροιο· τὰ γὰρ σημήια
» νίκης Ἀρκαδίην εἰσῆλθεν, ἔχει δ᾽ ἔτι θηρὸς ὀδόντας.

Gallicumq. Rhenũ, horribilis & ulti mosq. Britannos] *In manuſcriptis omnibus eſt, Horribilesq. ulti mosq. Britannos. itaq. legendum cenſeo, ut inoffenſe concurrãt uocales, E, & ,V. Sic enim Catullus ſolet. & ſit qui ſequitur uerſus* προκέφαλος. *quod cum multi non intelligerent, poetae numeros corrupere.* Pauca nuntiate meae puellae Non bona dicta] *Translata omnia ab augurali diſciplina. e qua ſunt, Nuntiare, & Nuntiatum. & Bona, & mala uerba.* Cum ſuis uiuat, ua
» leatq. moechis] *ſic veteres, ut Terent. in Adel-*
» *ph. An pro huius peccatis ego ſupplicium ſufferam.*
» *immo habeat, ualeat, uiuat cum illa.* Quos ſimul complexa tenet trecentos] *Hoc utebantur numero, cum nimis multos ſignificabant. Idem*
» *alibi, Quare aut hendecaſyllabos trecentos expecta.*

cta. Horat. in. 1. Sermon. Trecentos ingeris ohe. At apud Iulium Capitolinum in probroſis uerſibus, in eandem factis ſententiam, centum ſic moechi dicuntur. Vidimus in ſomnis ciues, niſi fallor, & iſtud Antoninorum nomen puer ille gerebat, Qui patre uenali genitus, ſed matre pudica. Centum nam moechos paſſa eſt, centumq. rogauit. Ipſe etenim Caluus moechus fuit, inde maritus. En prius, en Marcus, Verus nam non fuit ille. - ſed identidem omnium Ilia rumpens] *Sic Vergil. Rumpantur ut ilia codro. Et Martial. opinor de quodam, Rumpitur inuidia. Sic autem dicebant de is, quos agi rabie, & furore ſignificabant.* Nec meum ſpectet, uelut ante, amorem] *legi omnino debet, ut eſt in manuſcriptis omnibus; Nec meum reſpectet ut ante amorem.* Qui illius culpa cecidit, uelut prati Vltimus flos] *In manuſcriptis omnibus haud paullo concinnius legitur, Vltimi flos. Vltimum enim pratum eleganter dicit, partem extremam & quaſi oram prati ipſius.* Praetereunte, poſtquam Tactus aratro eſt] *Idem alibi de Flore, Nulli contuſus aratro.*

IN ASINIVM

MARRVCINE *Aſini, manu ſiniſtra*
Non belle uteris in ioco, atq. uino:
Tollis lintea neglegentiorum.
Hoc ſalſum eſſe putas. fugit te inepte.

Quamuis ſordida res, & inuenuſta eſt.
Non credis mihi. crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit : eſt enim leporum
Diſertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecaſyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte:
Quod me non mouet aeſtimatione,
Verum eſt μνημόσυνον *mei ſodalis.*
Nam ſudaria ſetaba ex Iberis
Miſerunt mihi muneri Fabullus,
Et Veranius. haec amem, neceſſe eſt,
Vt Veraniolum meum, & Fabullum.

Marrucine Aſini, manu ſiniſtra Non belle uteris in ioco, atq. uino] *leua, furto infamis. Plaut.*
„ *in Per. Vbi altera eſt furtifica leua.* In io-
„ co, atq. uino: *Idem alibi, Reddens mutua per*
„ *iocum, atq. uinum. Furandi morem per iocum re-*
„ *fert Sueton. in Nerone Claudio, Vetiti, inquit, qua-*
„ *drigariorum luſus, quibus inueterata licentia paſ-*
„ *ſim uagātibus fallere ac furari per iocum ius erat.*
Hoc ſalſum eſſe putas.] *Eodem modo obſceni au*
„ *ctor carminis, Nimirum tibi ſalſa res uidetur.*
Quamuis ſordida res, & inuenuſta eſt] *Eodem*
„ *modo loqui Cic. uidetur in orat.* VII. *in Verr. Expe-*
„ *ctate facinus quam uultis improbum. Et Ouid. in.*
„ IIII. *Faſt. Nulla mora eſt operi: ueſtrum dare,*
„ *uincere noſtrum eſt, Quam uelit Aeneas iſta nega*
ta

ta mihi. Non credis mihi. crede Pollioni Fratri] *Ex his uerbis intelligitur hic Aſinij Pollionis frater fuiſſe. Et Pollio ipſe Marrucinus fuiſſe. qui tum puer eſſet, aequalis Horatij.* Mutari
,, uelit] *ſic Horat. Hic mutat merces ſurgenti ab ſo*
,, *le. Et Vergil. in.* III. *Georg. Quamuis Mileſia ma*
,, *gno Vellera mutentur. Mutator hoc modo Graecis*
,, *opinor dicitur,* Μεταβολεύς. *Demoſthen.* Ει δὲ κάπη
,, λός ἐςι πονηρίας, καὶ παλιγκάπηλος, καὶ μεταβολεύς.
,, *eſt enim, ut Grammatici tradunt,* λέξις ἐμπορική.
,, ὅθεν μεταβολεῖς ὀβολῶν, καὶ ἀλφίτων, καὶ τῶν τοιού-
,, των, οἱ αὐτὰ καταλλάσσοντες. Quod me non
mouet aeſtimatione] *Tanti mihi non eſt.* Verum eſt μνημόσυνον mei ſodalis] *Monumentum. memoriae cauſa donum. Sic enim eſt in ueteri monumento Romae in aedibus Angeli Colotij.*

IVLIVS . VALENTIO
ET . ANTONIA. ERMI
OME. IVLIAE. VALEN
TINAE. FILIAE. BENE
MERENTI . MEMORI
AE. CAVSAE. DONVM
DEDERVNT. AN. V. P.M. II

Erat autem ſcalptum ibidem Cauſae, cum Cauſa eſſe debeat. Hoc amem, neceſſe eſt] *Rectius in manuſcriptis omnibus, Haec amem, neceſſe eſt. Sudaria, ſcilicet.* Vt Veraniolum meum,

& Fabullum] *Nec male iſdem in libris, Et Vera-niolum meum, & Fabullum.*

AD. FABVLLVM

CENABIS *bene, mi Fabulle, apud me*
Paucis, ſi tibi dij fauent, diebus,
Si tecum attuleris bonam, atq. magnam
Cenam, non ſine candida puella,
Et uino, & ſale, & omnibus cachinnis.
Haec ſi, inquam, attuleris, Fabulle noſter,
Cenabis bene. nam tui Catulli
Plenus ſacculus eſt aranearum.
Sed contra accipies meros amores,
Seu quid ſuauius, elegantiusue eſt:
Nam unguentum dabo, quod meae puellae
Donarunt veneres, Cupidinesque:
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum ut te faciant, Fabulle, naſum.

Non ſine candida puella] *Idem alibi, Quamuis can-*
» *dida millies puella Euntem reuocet.* Et ſale] *Lepore, Facetijs.* Haec ſi, inquam, attuleris, Fabulle noſter] *In manuſcriptis omnibus, Venuſte noſter. quod retinendum cenſeo.* - nam tui Catulli Plenus ſacculus eſt aranearum] *ſummam inopiam ſic, & egeſtatem ſignificabant. Sacculum uero pro crumena poſuit. Placiades enim in Gloſſis crumenam ſacculum interpretatur. In arca uero*

&

» & ſacculo reponebant pecunias. *Iuuenal. Sat.* XI.
» *Ignorat quātū ferrata diſtat ab arca Sacculus.Et*
» *Horat. Congeſtis undiq. ſaccis Indormis inhians.*
Dicit ergo pecuniae ſibi tantum non eſſe, unde cenam paret. Sed contra accipies meros amores] *Vt alia ulla de re ſermo ſit omnino nullus. nihil niſi amores audiantur. id enim meros amores dicit. Sic meros honores Horatius dixit, cum nihil illi inter ſe niſi honores & ſpecioſos titulos alter alteri tribuentes loquerentur. in.* II *Epiſt. ad Florum.*
» *Vt alter Alterius ſermone meros audiret honores.*
Poſſit etiam legi, Meos amores.ideſt meae quoq. amicae copiam tibi faciam. Atq. alibi idem Horat.
» *Sulcos,*|*& uineta crepat mera.Et Cic.in.*IX. *Epiſt.*
» *ad Attic.Dolabella ſuis litteris id.Mar.datis me*
» *rum bellum loquitur. Accipere uero,ſi illo modo in-*
» *terpretamur,ſic dixit,ut & alibi, Nam quaſdam*
» *uolo cogitationes Amici accipiat ſui,meique.*
» Nam unguentum dabo] *Eadem utitur permu-*
» *tatione Horat.in.*IIII.*Carm.ad Vergil.Nardi par*
» *uus onyx eliciet cadum.* Totum ut te fa-
» ciant, Fabulle, naſum] *Sic Martial. Naſutus*
» *ſis uſq. licet,ſis deniq. naſus.*

AD. C. LICINIVM. CALVVM

NI *te plus oculis meis amarem,*
Iucundiſſime Calue, munere iſto
Odiſſem te odio Vatiniano.

Nam, quid feci ego, quid ue ſum locutus,
Cur me tot male perderes poetis.
Iſti di mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi miſit impiorum.
Quod ſi, ut ſuſpicor, hoc nouum, ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non eſt mi male; ſed bene, ac beate,
Quod non diſpereunt tui labores.
Di magni, horribilem, & ſacrum libellum,
Quem tu ſcilicet ad tuum Catullum
Miſti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum.
Non, non hoc tibi ſalſe ſic abibit.
Nam, ſi luxerit, ad librariorum
Curram ſcrinia, Caeſios, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his ſupplicijs remunerabor.
Vos hinc interea ualete, abite
Illuc, unde malum pedem attuliſtis,
Saecli incommoda, peſſimi poetae.

munere iſto Odiſſem te odio Vatiniano] *Propter id munus.* ἐπὶ τῷ δὲ τῷ δώρῳ. *Odiſſe odio dicit, ut Graeci,* ἔχθος ἐχθαίρειν. *Sophocles in Philoctete.*
» Πλεῖς δ᾽ ὡς πρὸς οἶκον, ἐκλιπὼν τὸ ναυτικὸν Στράτευμ᾽
» ἀχαιῶν, ἔχθος ἐχθήρας μέγα. Cur me tot male perderes poetis] *In manuſcriptis omnibus erat, Malis, pro Male. Sed hoc omnino male.* Iſti di mala multa dent clienti] *Malefaciant.*

Quale

Quale illud Metelli Conſulis in Naeuium poetam,
» apud Aſcon. Pedianum, Dabunt malum Metel-
» li Naeuio poetae. Qui tantum tibi miſit im
piorum] Dirarum. Graeci opinor dicunt, Ἀνό-
σια. Et eodem prope modo Ariſtophanes in Aui-
bus dixit, Ἀνόσια τ' ἐπάθομεν. -nouum,
» ac repertum] ſic etiam in manuſcriptis. Mi le-
gendum uidebatur, -hoc nouum, hoc repertum
» Munus. Sic enim ſolet, ut alibi, In miſero hoc no
» ſtro hoc perdito amore fore. Et id uidetur eſſe con-
cinnius. Munus autem repertum dicit, in quod il
» le forte incidiſſet. -ſed bene ac beate] ſic
» ſaepe Cic. Bene, ac beate uiuere. ut Plato in VII.
» de legibus, Ζῆν εὖ τε καὶ εὐδαιμόνως. Quod
non diſpereunt tui labores.] Diſpereunt, οἴ-
» χονται. Sic Cic. ad Att. Non οἴχεται induſtria
» tua. Et apud Gellium Muſonius, Ὁ δὲ πόνος οἴχε
» ται. Di magni, horribilem, & ſacrum li-
bellum] Di magni. quale apud Graecos, ὦ πόποι.
Sic autem Sacrum dixit, ut et Afranius in Fratri
» bus, O ſacrum ſcurram, & malum. Quem
tu ſcilicet ad tuum Catullum Miſti, conti-
nuo ut die periret, Saturnalibus, optimo die
rum.] Ego uero ſic diſpungo, Quem tu ſcilicet ad
tuum Catullum Miſti continuo; Deinde ſequitur,
ut die periret Saturnalibus, ſcilicet optimo dierũ
omnium. Nam Saturnalium diem unum fuiſſe, de
monſtrant Porcij Latronis uerba in oratione cõtra
» Catilinam, Quos uero, inquit, tetenderit ibi con-

iura-

iurationis laqueos, aut quas catenas ſcelerum conſtauerit nobis, ac facultatib. noſtris, Saturnaliũ dies patefactura fuerat. Ac poſt, Praeſto ſunt Saturnalia nobis otioſis, atq. oſcitantibus, quem unum diem ſaepenumero nuncupare ſolitus es euerſorem ſuperbiſſimi ordinis. Et Macrobius, multorum tamen uarias ea de re ſententias exponens, declarat, & diſerte Feſtus Põpeius in verbo, Quinquatrus, optimum dierum dicit, ut et Plutarch. in rerũ Romanarum quaeſitis, μεγίστην Ῥωμαίων ἑορτὴν τῶν κρονίων. Non, non hoc tibi ſalſe ſic abibit] ſic Terent. Mirabar, ſi ſic abiret.

Caeſios, Aquinos] Caeſii cuiuſdã meminit Cic. in epiſt. ad Q. Fratrem. Si quis eſt, inquit, eorum, qui tibi biennij ſpatio numquam in ſuſpicionem uenerit, ut ego Caeſium, & Cherippum, & Labeonem audio. Et in. III. contra Ver. Namq. ij praetores, quibus erat negotium datum, C. Sacerdos, & M. Caeſius. Aquini uero idem meminit in V. Tuſcul. omnia colligam uenena] ſic peſſimorum uerſus poetarum per contumeliam uocabant. Illuc, unde malum pedem attuliſtis] Leuum. Ouid. in Ibin, Ominibusq. malis, pedibusq. occurrite leuis. Contra Fauſtum pedem dixit Horat. in. II. Epiſt. ad Florum, I pede fauſto. Malim autem legere, Tuliſtis, quam, Attuliſtis. ſic enim Terent. Numquam huc tetuliſſem pedem. Et Verg. Ferte citi Fauniq. pedem, Dryadesq. puellae. Et Horat. Quam nec ferre pedem

» *dedecuit choris.* Saecli incommoda, peſsimi poetae] *Eodem modo ſaecli luxuriam Propertius, opinor, dixit, Nec tamen illa ſuae reuocatur parcere famae Turpior, & ſaecli uiuere luxuria. Qui ſequitur uerſus, Legiſtis, male me marē putaſtis, & reliqui tres, alieno loco ponuntur.*

AD. AVRELIVM

COMMENDO *tibi me, ac meos amores,*
Aureli. ueniam peto pudentem:
Vt, ſi quidquam animo tuo cupiſti,
Quod caſtum expeteres, & integellum,
Conſerues puerum mihi pudice:
Non dico, a populo: nihil ueremur
Iſtos, qui in platea modo huc, modo illuc
In re praetereunt ſua occupati:
Verum a te metuo, tuoq. penne,
Infeſto pueris bonis, malisque:
Quem tu, qua lubet, vt lubet, moueto
Quantum uis, ubi erit foris paratum.
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod ſi te mala mens, furorq. uecors
In tantam impulerit ſceleſte culpam,
Vt noſtrum inſidijs caput laceſſas,
A te tum miſeri, maliq. fati,
Quem, attractis pedibus, patente porta,
Percurrent raphanique, mugilesque.

AVRELI, ueniam peto pudentem] *id eſt, ut*
» *Cic. loquitur pro Sex. Roſcio Amer. Poſtulationem*
» *hanc adfero ſane aequam. ſignificat enim ſe ab Au*
» *relio rem petere, quam honeſte ille negare non poſ-*
» *ſit. Idem paulo poſt, Hunc unum excipio, ut puto,*
» *pudenter.* Vt, ſi quidquam animo tuo cu
» piſti] *Ennius, Corde cupitus, dixit. Sunt eius il-*
» *la, Nec ſeſe dedit in conſpectum corde cupitus.*
» *Quamquam multa manus ad caeli caerula tem-*
» *pla Tendebam lacrimans, & blanda uoce uoca-*
» *bã. Vix aegrorum corde meo me ſomnus reliquit.*
Extremus uerſus ſic opinor legendus, Vix aegro
cũ corde meo me ſomnus reliquit. In re prae
tereunt ſua occupati] *ſic Terent. in Eauton-*
» *timorum. Tantum ne eſt otij tibi ab re tua.*
Infeſto pueris bonis, malisq.] *Bellis, & non*
bellis. uenuſtis, inuenuſtisq. Quem tu, qua
lubet, ut lubet, moueto] *In manuſcriptis dee-*
rant illa uerba, Vt lubet. in meo erat, Quem tu
qualubet ue moueto. Scriptum fortaſſe fuit, Quem
tu, qualubet, ut uelis, moueto. Sed illud rectius.
» *Simili conceſſione Plautus utitur in Amphitruone,*
Vt lubet, quod tibi lubet, fac. -ubi erit fo
ris paratum] *In quod impetum facias. In Maſ-*
ſei quidem libro ſic erat. In alijs, -tibi erit foris pa
ratum. Vt noſtrum inſidiis caput laceſ-
ſas] *Nobis cariſſimum puerum. Pythagoram, o-*
pinor, ſolitum dicere, ſcribit Plutarchus, φίλος ἄλ
» λος αὖτος ἴσος ἐμῇ κεφαλῇ. A te tum miſeri,

maliq.

m̃aliq. fati] *A interiectio ſine aſpiratione ſcribenda, ut eſt uetuſtiſſimis in libris. Etſi Graeci ἆ ſuum aſpirant. Bionis enim adducit illud Stobaeus,* Ἐς ποσὸν ἆ δειλοὶ καμάτως κ' εἰς ἔργα πονεῦμες. *At contra ſine aſpiratione apud Callimachum in Hymno in Dianam ſcriptum lego,* ἆ δειλὸς βασιλέων. *Sed erudite, & copioſe de toto hoc genere Hyſychius, ſui illius operis principio, & Suidas.* – maliq. fati] *Malum fatum dicit etiam Sophocles in Oedipo Tyranno,* Κακάνιν ἕλοιτο μοῖρα. *Et Moſchus:* Τίπτε μ' ὧδε κακῇ γονέες τέκον αἴσῃ, Δύσμορος. *Contra Boni homines fati* Ὀλβιόμοιροι. *quo ſaepe uerbo utitur in Hymnis auctor is, qui falſo Orpheus creditur. Et Callimachus Boni fati mortales* Εὐμοίρους *dicit in Hymno in Delum. Simplicius in Epictetum, Bonũ fatum dicit* Εὐμοιρίαν. *Valer. Max. in.* IIII. *de amore coniugali, ac de Admeto agens ipſo, dixit, Diri fati crimine. Fatum melius dixit Iuuen. in Sat.* XIIII. *Longa tibi poſthaec fato meliore dabuntur.*

Quem, attractis pedibus] *Cic. in.* VII. *Epiſt. ad Volumn. ſed aliud opinor, ſignificãs, Trahãtur, inquit, per me pedibus omnes rei, nõ laboro. Idẽ fortaſſe ſignificat apud Macrobium Lucilius, Non male ſic ille ut dico me extenderat unus. Et obſceni auctor carminis, Traiectus conto ſic extendere pedali, Vt culum rugas non habuiſſe putes.*

Percurrent raphanique, mugilesque.] *Hoc quoq. ſupplicij genus declarat* ἐν συναγωγῇ, *Tarrhaeus, & Didymus in uerbo* τῷ λακιάδη, *his uerbis,* Ἐπὶ τῶν μοι

χῶν

" χῶν λέγεται. δῆμος γὰρ τῆς ἀττικῆς οἱ λακιάδαι. ἐν ᾧ
" ῥαφανίδες πολλαὶ, αἷς ἐχρῶντο κατὰ τῶν ληφθέντων
" μοιχῶν ἐνυβρίζοντες. καὶ στελεοῖς δὲ ἐχρῶντο μὴ πρου
" σῶν τούτων ἀναβάστοις. *Idem fortaſſe ſignificat Flac*
" *cus in.1.Serm. Ne nummi pereant, aut pyga, aut*
" *deniq. fama.*

Ad. AVRELIVM. ET. FVRIVM

PAEDICABO *ego uos, & inrumabo,*
Aureli patice, & Cinaede Furi,
Qui me ex uerſiculis meis putaſtis,
Quod ſint molliculi, parum pudicum.
Nam caſtum eſſe decet pium poetam
Ipſum, uerſiculos nihil neceſſe eſt:
Qui tum deniq. habent ſalem, ac leporem,
Si ſunt molliculi, ac parum pudici,
Et, quod pruriat, incitare poſſunt,
Non dico pueris, ſed ijs piloſis,
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos, qui millia multa baſiorum
Legiſtis, male me marem putaſtis.
Si qui forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusq. ueſtras
Non horrebitis admouere nobis,
Paedicabo ego uos, & inrumabo.

Quod ſint molliculi] *obſceni. Vibius Sequeſter de*
" *Fontibus. Salmacis, inquit, Cariae. ex quo qui bibit,*
molleſcit,

» *molleſcit, ideſt obſcenus ſit.* Nam caſtum eſſe
decet pium poetam ipſum] *Hos adducit uerſus
& Plinius in.* IIII. *Epiſt. ad Paternum. & Appu-
leius in.* I. *Apologia.* Qui tum deniq. ha-
bent ſalem, ac leporem] *Suauitatem habent.*
» *Plaut. in Aſin. Quaſi piſcis, itidem eſt amator lae*
» *nae. nequam eſt, niſi recens. Is habet ſucum, is ſua-*
» *uitatem, eum quouis pacto condias. Quod uero ad-
didit, Leporem, quid ſalem dicant, explicat in ean
dem prope ſententiam Plutarchus in Symp.* Κωμ-
» ῳδοῦσι γὰρ οἱ ἅλες τῶν ἄλλων ὄψων ὄψον εἶναι, καὶ
» ἥδισμα. διὸ καὶ χάριτας ἔνιοι προσαγορεύουσιν αὐ-
» τούς, ὅτι τῆς τροφῆς τὸ ἀναγκαῖον ἡδὺ ποιοῦσιν.
Et, quod pruriat, incitare poſſunt] *Eodem*
» *alibi uerbo eſt uſus, Prurit, & abiectis peruigilat tu*
» *nicis. Et Martialis in.* I. *ad Cornelium in eandem*
» *prope ſententiam. Lex haec carminibus data eſt io*
» *coſis, Ne poſſint, niſi pruriant, iuuare. Quare depoſi*
» *ta ſeueritate Parcas luſibus, & iocis, rogamus. Nec*
» *caſtrare uelis meos libellos. Gallo turpius eſt nihil*
» *Priapo. Et in.* XII. *ad Rufum, Muſaei paticiſſimos*
» *libellos, Qui certant Sybariticis libellis, Et tinctas*
» *ſale pruriente Chartas.* Qui duros neque-
unt mouere lumbos]. *Auctor obſceni carminis,*
» *Nec dein mouere lumbos in crocotula. Atq. alibi,*
» *Criſſabit tibi fluctuante lumbo. Sequuntur hũc uer
ſum in manuſcriptis omnibus, Vos, qui millia multa
baſiorum Legiſtis, male me marem putaſtis. Pae-
dicabo ego uos, & irrumabo. Illi uero tres alij, Si*

qui

qui forte mearum ineptiarum, & qui ſequuntur, abſunt. et quidem hic alieno eſſe uidentur loco.

AD. COLONIAM

O COLONIA, quem cupis ponte laedere longo,
En ſalire paratum habes. ſed uereris inepta
Crura ponticuli, ſub bis totus inrediuius,
Ne ſupinus eat, cauaq. in palude recumbat.
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel Saliſubſuli ſacra ſuſcipiuntor.
Munus hoc mihi maximi da Colonia riſus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire praecipitem in lutum, per caputque, pedesque.
Verum totius ut lacus, putidaeq. paludis
Liuidiſſima, maximeq. eſt profunda uorago.
Inſulſiſſimus eſt homo, nec ſapit pueri inſtar
Bimuli, tremula putris dormientis in ulna;
Cui cum ſit uiridiſsimo nupta flore puella,
Vt puella, tenellulo delicatior haedo,
Aſſeruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc ſinit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec ſe ſubleuat ex ſua parte, ſed uelut alnus
In foſſa Liguris iacet ſeparata ſecuri,
Tãtundem omnia ſentiẽs, quam ſi nulla ſit uſquã.
Talis iſte meus ſtupor nil uidet, nihil audit,
Ipſe quis ſit, utrum ſit, an non ſit, id quoq. neſcit.
Hunc ego uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si pote ſtolidum repente excitare ueternum.

Et

Et ſupinum animum in graui derelinquere coeno,
Ferream ut ſoleam tenaci in uoragine mula.

O Colonia, quem cupis ponte laedere longo] *In manuſcriptis omnibus erat, O Colonia, quae cupis ponte laedere longo. Legendum forte, Quae cupis ponte ludere longo. id eſt, quae ludos facere, atq. adparare uis.* En ſalire paratum habes] *In manuſcriptis omnibus, Et Salire, & quidem habes iam paratum hominem ad ſaliendum.* Crura ponticuli, ſub his totus inrediuius] *In manuſcriptis omnibus, Crura ponticuli, ac ſulcis tantis inrediuus. Ego uero legendum ſuſpicabar, Crura ponticuli aſſulis tantus inrediuiuus Ne ſupinus eat. Vereris, inquit, ne tantus homo, tamq. uaſtus ex aſſulis, e quibus pons is eſſet factus, eat inrediuius, id eſt, eo caſu uitam amittat.* Saliſubſuli] *In manuſcriptis, Saliſubſili, a Subſiliendo. Sed, cum in manuſcriptis hic uerſus ſic legatur, In quo uel Saliſubſili ſacra ſuſcipiant, legendum puto, In quo uel Saliſubſilis ſacra ſuſcipiantur.* Munus hoc mihi] *Munus, ut in ludis, in quibus munera exhibebantur. ferae, gladiatores, & cetera eius generis.* Ire praecipitem in lutum, per caputque, pedesque.] *Id eſt nulla ut eius pars extet. ſed altiſſimo luto totus obruatur. Sic Horat.*
» *Aliena negotia centum Per caput, atq. pedes ſa-*
» *liunt.* – nec ſapit pueri inſtar] *Nihil ſape-*

„ *re, dixit Cic.in Diuinatione contra Verr.Nam iſt*
„ *eam profecto, niſi plane nihil ſapit, numquam profe*
„ *ret.Et in.*II*. Philipp.Vt tanta mercede nihil ſape*
„ *re diſceres.* Cui cum ſit uiridiſsimo nupta
„ flore puella] *Viridem Calain ſic dixit Phanocles*
„ *in Elegia,* Θαλερὸν δερκομένου Κάλαϊν*. & ante hunc*
„ *Hom.in.*IIII*.Iliad.* ἠΐθεον, θαλερόν. Nec ſe
„ ſubleuat ex ſua parte] *Idem alibi, Ex parte reper*
„ *ta mea. Sic & opinor Plato,* Τὸ σὸν μέρος*, dicit. Var*
„ *ro, Pro ſua parte. cuius uerba ſunt apud Non. Mar*
„ *cell. haec, Si qui patriam, maiorem parentem, ex-*
„ *tinguit, in ea eſt culpa, quod facit pro ſua parte is,*
„ *qui ſe eunuchat.* Sed uelut alnus] *ſimile uide*
„ *tur illud Homericũ in.*IIII*.Iliad.* Ὁ δ' ἐν κονίῃσι χα
„ μαὶ πέσεν αἴγειρος ὥς ἥ ῥά τ' ἐν εἱαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο
„ πεφύκει λείη ἀτάρ τε οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύκασιν
„ τὴν μέν θ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ Ἐξέταμ'
„ ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ, ἡ μέν τ' ἀζομένη
„ κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας. In foſſa Liguris ia
cet ſeparata ſecuri] *Legendum omnino, Supper-*
nata, ut apparet e ueſtigijs ijs, quae ſunt apud Feſtũ,
quem Antonius Auguſtinus, Epiſcopus Ilerdenſis,
nouiſſime edidit. Nam in uerbo Suppernati haec
„ *adhuc leguntur fragmenta. Et Catu... foſſa Liga-*
„ *ri in. Nec dubitandum, quin illud, In, fuerit, Ia. prin*
cipium uerbi Iacet. & Ligari, Liguri Quamobrẽ
miror extitiſſe, qui Politianum eo nomine repreben
derit, cuius caſtigatio Feſti Pompei uerbis, & au-
ctoritate nitatur. Liguris autem dixit, quod Ligu-
res,

res, qui ad Apenninum ſiti ſunt, lignariae negotiationi uel in primis ſtuderent. quod facile intelligitur ex Iulij Capitolini uerbis, quae in Pertinace prima poſuit. Tantundem omnia ſentiens, quam ſi nulla ſit uſquam.] *Legendum ſuſpicor non Quam ſi, ſed Quaſi. & ſtabit enim uerſus, & eodem modo, quo Ennius apud Varronem in.* VI. *de ling. Lat. dixerit, Tantundem quaſi feta canes ſine dentibus latrat. apud Varronem tamen praue, opinor, legitur, Tantidem. Et in uerbo, Quaſi, ultima eſt anceps.* Talis iſte meus ſtupor] *Vitia ipſa pro uitioſis ponimus, cum inſigniter, ac ſumme uitioſos ſignificamus. Sic dictus olim a Bibaculo Orbilius Litterarum obliuio.* Ipſe quis ſit] *legendum e manuſcriptis, Qui ſit.* Hunc ego] *legendum omnino ut eſt in manuſcriptis omnibus, Nunc eum.* Si poteſt olidum.] *Recte Victorius, Si pote ſtolidum. Ex eodem uero genere uerſuum poema illud Catulli in Priapum fuit, e quo uerſus tantum quattuor Priapei carminis exempli cauſſa Terentianus poſuit, Hunc lucum tibi dedico, conſecroq. Priape. Qua domus tua lampſaci eſt, quoq. Priape. Nam te praecipue in ſuis urbibus colit ora Helleſpontia, ceteris oſtrioſior oris. Sed in ſecundo uerſu pes unus deſideratur.*

Ad. Avrelivm

Avreli, *pater eſuritionum,*
Non harum modo, ſed quot aut fuerunt,
Aut ſunt, aut alijs erunt in annis,
Praedicare cupis meos amores,
Nec clam. nam ſimul & iocaris una,
Haerens ad latus omnia experiris,
Fruſtra: nam inſidias mihi inſtruentem
Tangam te prius inrumatione.
Atqui, ſi id faceres ſatur, tacerem:
Nunc ipſum id doleo, quod eſurire
Ne meus puer, & ſitire diſcet.
Quare deſine, dum licet pudico,
Ne finem facias, ſed inrumatus.

Aureli, pater eſuritionum] *Quid Eſuritio ſit, indi*
cant Martialis uerſus illi in. V. *ad Torannium.*
„ *Poſt haec omnia forte ſi mouebit Bacchus, quam ſo*
„ *let, eſuritionem, Huc current tibi nobiles oliuae, Pi*
„ *ceni modo quas tulere rami. Et feruens cicer, &*
„ *tepens lupinus. Sed Catullus alibi pro eſurie, poſuit*
„ *Sole, & frigore, & eſuritione.* Nec clam. nam ſimul & iocaris una, Haerens ad latus omnia experiris] *In manuſcriptis omnibus erat, Nec clam. nam ſimul exiocaris una, Haerens ad latus omnia experibis. Ego uero ſic legebam, Nec*

clam.

clam. nam ſimul, et iocaris una & Haerens ad latus omnia experiris. Omnia experiris: *Diſpungendum hoc loco. Vt quod ſequitur, Fruſtra, unum id uerbum per ſe legatur. Omnia uero experiri dicebant in rebus ijs, ad quas efficiendas omnem operam contuliſſent. Caeſar in.* VII. *de bello Gall.*
" *Omnia experti Galli, quod res nulla ſucceſſerat, po*
" *ſtero die conſilium ceperunt oppido fugere. Et Cic. in*
" *in.* I. *ad Attic. Quod ad me ſaepe ſcripſiſti de no-*
" *ſtro amico placando, feci, & expertus ſum omnia.*
" *ſed mirandum in modum eſt animo abalienato.*
Tangam te prius inrumatione] *legendum, ut eſt omnibus in manuſcriptis, Prior, non, Prius.*
Atqui, ſi id faceres] *In manuſcriptis omnibus, Atq. ipſi faceres. legendum uidetur, Atq. id ſi faceres.* Ne meus puer] *In manuſcriptis omnibus, Me me. legendum forte, Me meus, Vt me abſentem eſuriat, ac ſitiat. quod eum haud paulo, quam tu, liberalius tractarem. quod tamen uſquequaq. nõ placet. Faernus legendum putabat, Ve meus.*
Dum licet pudico] *Eodem modo Pudicum dixit*
" *Sueton. in Claudio Nerone. Ex nonnullis comperi*
" *perſuaſiſſimum habuiſſe eũ, neminem hominem pu-*
" *dicum. aut ulla corporis parte pudicum eſſe.*
Ne finem facias, ſed inrumatus] *Sed, alieno loco poſitum uidetur. Itaq. legendos hos duos uerſus putabam hoc modo, Quare deſine, dum licet, pudicus Ne finem facias, ſed inrumatus. uel illo modo, Quare deſine, dum licet pudico, Ne finem facias,*

ſat inrumatus. Nam pro uarietate lectionis uarie quoq. diſpungendum.

AD. VARRVM

SVFFENVS iſte, Varre, quem probe noſti,
Homo eſt uenuſtus, & dicax, & urbanus,
Idemq. longe plurimos facit uerſus.
Puto eſſe ego illi millia aut decem, aut plura
Perſcripta, nec ſic, ut fit, in palimpſeſto
Relata, chartae regiae, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana
Directa plumbo, & pumice omnia aequata.
Haec cum legas, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus, caprimulgus, aut foſſor
Rurſus uidetur: tantum abhorret, ac nutat.
Hoc quid putemus eſſe. qui modo ſcurra,
Aut ſi quid hac re triſtius uidebatur,
Idem inficeto eſt inficetior rure,
Simul poemata attigit: neq. idem umquam
Aeque eſt beatus, ac poema cum ſcribit:
Tam gaudet in ſe, tamq. ſe ipſe miratur.
Nimirum idem omnes fallimur; neque eſt quiſquã,
Quem non in aliqua re uidere Suffenum
Poſſis. ſuus cuique attributus eſt error:
Sed non uidemus, manticae quod in tergo eſt.

Homo eſt uenuſtus, & dicax, & urbanus] *Tu uero feſtiuus, tu elegans, tu ſolus urbanus. Cic. in Clodium,*

dium,& Curionem, ut citat Rufinianus in exemplo Ironiae. Puto eſſe ego illi] *ſic erat in Maſſei libro,& in meo. in alijs, Puto ego. quod minime probandum.* Nec ſcit] *In manuſcriptis tribus, Nec ſit. in uno, Nac ſcit. itaq. legendum, ut ante Aldus impreſſit, Nec ſic.* Noui libri] *Neſcio, an per Libros ipſa librorum tegumenta dicat, atq. inuolucra.* Noui umbilici] *De quibus interpretes Horatij in. v. Carm. in illud, Ad umbilicum adducere.* Lora rubra] *Quibus ſtringerentur, & quaſi clauderentur.* - membrana Directa plumbo] *In manuſcriptis omnibus, Detecta, non, Directa. Legendum uidetur, Derecta. ſic enim veteres, Derigere, & Derectus, quod in meo uetuſtiſſimo Commentariorum Caeſaris exemplo uidere eſt, & in veteri inſcriptione, quae eſt Romae in Baſilica Sancti Petri, in qua nomen equi, Derector. itaq. ex Derecta, factum Detecta. hodieq. ſcriptores ad derigendum plumbo utuntur.* Et pumice omnia aequata] *complanata. ſic Plin. Silicem aequatam in. XXXVI. Nat. hiſt. Graeci, inquit, e lapide duro, ac ſilice aequato conſtruunt ueluti latericios parietes.* Haec cum legas, tum bellus ille] *In manuſcriptis omnibus, Haec cum legas tu.* Suffenus unus] *Hoc loco diſpungendum cenſeo.* Capri mulgus] *Eiuſdem formae eſt apud Callimachum in Hymno in Dianam.* Ιππημολγῶν ἤγαγε κιμμερίων. - tantum abhorret, ac nutat] *Tam diſſimilis ſuorum*

eſt ipſe ornamentorum, aut ipſe ſui, qui alioqui urbanus eſſet. Eſt autem in manuſcriptis omnibus Mutat, non Nutat. - tantum abhorret, ac nutat: *Id eſt, a ſe ipſe altero illo in genere differt, ac degenerat. Sic Gell. in.* II. *Cap.* XXIII. *Nutare uidetur poſuiſſe. Sed enim inquit, poſtquam in manus Menander uenit, a principio ſtatim, di boni, quantum ſtupere, ac frigere, quantumq. nutare a Menandro Caecilius uiſus eſt. Verbo ipſo Abhorrere, eodem modo Liuius uidetur uſus in.* V. *ab* V. C. *Tum ſeptem et uiginti uirgines, longam indutae ueſtem, Carmen in Iunonem reginam canentes ibant, illa tempeſtate forſitan laudabile rudibus ingenijs, nunc abhorrens, & inconditum, ſi referatur. Et Q. Curtius in.* VI. *Turbae quippe captiuae feminarum iubebantur ſuo ritu canere inconditum, & abhorrens peregrinis auribus carmen.* Hoc quid putemus eſſe.] *Adeo ne quemquam ſibi placere, & ijs ornamentis indignisſimos uerſus adficere.* - qui modo ſcurra, Aut ſi quid hac re triſtius uidebatur, Idem inficeto eſt inficetior rure: Simul poemata attigit] *Quid hoc putemus eſſe, quaſi id dicat, an non mirandum, eum, qui nuper ſcurra & ridicula multa diceret, tam inficetos uerſus facere. In manuſcriptis autem omnibus erat, Triſtius, non, Tritius, hoc enim poſt fecerunt Pontanus, alijque. quod ipſum placet, ut tritum ſcurrā ſic dicat, ut Demoſthenes Aeſchinem* περίτριμμα τῆς ἀγορᾶς, *Callidum ſcilicet, & uerſatum diu in*

eo genere. Niſi Triſtius, odioſius quis interpretar malit. Poemata uero attingere, id eſt, poetica ſtu-
» *dia colere, ac tractare, ſic dixit, ut & Cic. Remp.*
» *attingere. Et Sueton. in Caligula, Militiam resq.*
» *bellicas ſemel attigit.* - neq. idem umquam Aeque eſt beatus] *cuiuſmodi fere ſunt omnes* μουσοπάτακτοι. Tam gaudet in ſe] *Horat.*
» *in.II.Epiſt.ad Florum de eodem genere, Gaudent*
» *ſcribentes, & ſe uenerantur, amantq.* - idem omnes fallimur] *Accuſatiui figura, idq. more Graecorum. uel ſit* ἔλλειψις τοῦ κατά.

AD. FVRIVM

FVRI, *cui neq. ſeruus eſt, neq. arca,*
Nec cimex, nec araneus, nec ignis,
Verum eſt & pater, & nouerca, quorum
Dentes uel ſilicem comeſſe poſſunt,
Et pulchre tibi cum tuo parente,
Et cum coniuge lignea parentis.
Nec mirum. bene nam ualetis omnes.
Pulchre concoquitis: nihil timetis.
Non incendia, non graues ruinas,
Non facta impia, non dolos ueneni,
Non caſus alios periculorum.
Atqui corpora ſicciora cornu,
Aut, ſi quid magis aridum eſt, habetis,
Sole, & frigore, & eſuritione.

Quare

Quare non tibi ſit bene, ac beate.
A te ſudor abeſt, abeſt ſaliua,
Muccusque, & mala pituita naſi.
Hanc ad munditiem adde mundiorem,
Quod culus tibi purior ſalillo eſt,
Nec toto decies cacas in anno:
Atq. id durius eſt faba, & lapillis:
Quod tu ſi manibus teras, fricesque,
Non umquam digitum inquinare poſſis.
Haec tu commoda tam beata, Furi,
Noli ſpernere, nec putare parui.
Et ſeſtertia, quae ſoles, precari
Centum, deſine: nam ſat es beatus.

Furi, cui neq. ſeruus eſt, neq. arca] *Idem poſt, Iſti,* " *cui neq. ſeruus eſt, nec arca. Haec autem omnia* " *ſunt egeſtatis argumenta. Sic Lucil. apud Non. in* " *uerbo, Bulga, Cui neq. iumẽtũ eſt, nec ſeruus, nec co*" *mes ullus. Et Cato apud Gell. in.* XIII. *cap.* XXII. " *Neq. mihi aedificatio, neq. uaſum, neq. ueſtimentũ* " *ullum eſt in manu pretioſum, neq. pretioſus ſeruus,* " *neq. ancilla. Si quid eſt, quo utar, utor. ſi nõ eſt, ego* " *ſum, cui per me uti, ac frui licet. Erat autẽ in manu ſcriptis, Furi, cui neq. ſeruo, neq. arca. quod ſcriptũ forte veteri in libro fuiſſet, Seruos eſt.* Neq. ar" ca: *Titinius apud Feſtũ, in uerbo Succerda, Quid* " *habes, niſi unam arcam ſine claui, eo condis ſuccer*" *das.* Dentes uel ſilicem comeſſe poſſent] *Comeſſe, non Comedere, fere dicebant. Fauorinus*

apud

apud Gell. de cena lauta. Qui negant ullam auem, praeter Ficadulam, totam comeſſe oportere.

Eſt pulchre tibi cum tuo parente] *idem poſt, Pulchre conuenit improbis cinaedis.* Et cum coniuge lignea parentis.] *Ligneam dicit, tenuẽ. Admonitus ſum a Fuluio Vrſino meo, ſic tenues etiã Graecis dici. apud Athenaeum enim legerat Alexidis illud,* Ἀκρολίπαροι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα ἀπόξυλον. *Graeci eodem modo graciles, ac macilentos* Καννάβους *uocant. a ligno ſcilicet, ad quod certae fingantur imagines. Lucret. in.* IIII. *Neruoſa, & lignea, dorcas. Terentius, Puellas curatura iunceas reddi, dixit, id eſt tenues.* Nec mirum] *Eodem modo poſt, Nec mirũ maculae pares utriſq. Vtrũq. enim poema eodem uerſatur in genere.* Pulchre concoquitis] *Id eſt bene. Cato de re ruſt. Farinam in mortarium indito, aquae paulatim addito, ſubigitoq. pulchre. ubi bene ſubegeris, defingito.* Pulchre concoquitis: *cibum ſcilicet. Varro in.* III. *de re ruſt. Bis die cibum dant, obſeruantes ex quibuſdam ſignis, ut prior ſic concoctus.*

Atqui corpora ſicciora cornu] *In duobus libris, Maffei ſcilicet, ac meo legebatur, Aut qui. legendum puto ad ſententiam aptius, Vt qui. Cornu quoq. comparat tenuiſſimam puellam auctor Luſus in Priapum. quod quia totũ huius eſt poema ſententiae, ponam. Vuis aridior puella paſſis, Buxo pallidior, nouaq. cera, Collata ſibi quae ſuiſq. membris, Formicas facit altiles uideri. Cuius uiſce*

ra

» *ra non aperta Tuſcus Per pellem poterit uidere ha*
» *ruſpex. Quae ſuco caret ut putrisq. pumex, Nemo*
» *uiderit hanc ut expuentem, Quam pro ſanguine*
» *puluerem ſcobemq. In uenis medici putant habere.*
» *Ad me nocte ſolet uenire, & adfert Pallorem, ma-*
» *ciemq. laruualem. Ductor ferreus inſularis aeque*
» *Laternae uideor fricare cornu.* Purior ſalil lo.] *Vt Sallilum purum Catullus, et Horat. & Mor*
» *tarium purum Cato de re ruſtica dixit. Alicam in*
» *aquam fundito, ubi mollis erit, in mortarium purū*
» *indito.* Et ſeſtertia, quae ſoles precari Centum deſine] *Ego uero ſic diſtinguo, Et ſeſtertia, quae ſoles, precari centum deſine.* - nam ſat es beatus] *In manuſcriptis omnibus, Satis beatus. ſed illud rectius.*

AD. IVVENTIVM. PVERVM

O QVI *floſculus es Iuuentiorum,*
Non horum modo, ſed quot aut fuerunt,
Aut poſthac aliis erunt in annis,
Mallem delicias mihi dediſſes,
Quam iſti, cui neq. ſeruus eſt, nec arca;
Quam ſic te ſineres ab iſto amari,
Cui non eſt. homo bellus, inquies, eſt:
Sed bello huic neq. ſeruus eſt, neq. arca.
Haec tu, quam lubet, abice, eleuaque
Nec ſeruum tamen ille habet, neq. arcam.

O qui

O qui floſculus es Iuuentilorum] *In manuſcriptis omnibus eſt, Iuuentiorum. quod eſt etiam ab alijs iampridem animaduerſum. ſed, id quoq. confirmari ſcriptorum librorum teſtimonijs, docere uolui. Floſculum uero dixit, illius praeſtantiam, atq. excellentiam formae ſignificans. Sic i-*
» *dem alibi, Flos Veronenſium depereunt iuuenum. Plautus quoq. in Caſina, excellentes poetas intelle-*
» *gens, dixit, Ea tempeſtate flos poetarum fuit. Et*
» *Theocritus,* Τῆμος ναυτιλίας μιμνάσκετο θεῖος ἄωτος ἡρώων. *Et ſaepe Pindarus* ἄκρον ἄωτον *ſic dicit.*

Mallem delicias mihi dediſſes, Quam iſti, cui neq. ſeruus eſt, nec arca] *In manuſcriptis omnibus erat, Mallem diuitias mihi dediſſes, Iſti, cui neq. ſeruus eſt, nec arca. Ea ſane ſententia. Mallem, inquit, tu homini diuitias egenti dares, quã paterere ab illo te amari. nam, Mihi, ſic nonnumquam ponunt ſcriptores, cum ſuum id eſſe conſilium ſignificant, & iudicium interponunt ſuum. duriuſculum tamen hoc loco ſic poſitum uideatur. ſed aptius nihil in mentem ueniebat. inconcinne enim Quam, particulam repeteret, & ſententia eſſet ipſa ſane inelegantior. ſin hoc non probatur, uidendum etiam atq. etiam, mendoſe ne legatur hic uerſus.* Quam ſic te ſineres ab iſto amari] *In manuſcriptis omnibus, non Ab iſto, ſed Ab illo. quod eſt ei, quam dixi, ſententiae aptiſſimum.* Qui non eſt homo] *legendum puto, ac diſpungendum hoc modo, Cui non eſt. homo*

bellus,

bellus, inquies, eſt. Bellum uero hominem dicebãt elegantem, atq. urbanum. Sic Cic. in VII. *Epiſt. ad Trebat. Ego, ſi foris cenitarem, Cn. Octauio familiari tuo non defuiſſem. cui tamen dixi, cum me aliquotiens inuitaret, Quis tu es. ſed mercules, extra iocum, homo bellus eſt. Et in* I. *ad Att. Durius accipere hoc mihi uiſus eſt, quam uellem, & quam homines belli ſolent.* Haec tu quamlibet abice, eleuaq.] *In manuſcriptis omnibus, Hoc, non Haec.*

AD. THALLVM

CINAEDE *Thalle, mollior cuniculi capillo,*
Vel anſeris medullula, uel inula molicella,
Vel pene languido ſenis, ſituq. araneoſo,
Idemq. Thalle turbida rapacior procella,
Cum diua mater alites oſtendit occinentes,
Remitte pallium mihi meum, quod inuolaſti,
Sudariumq. ſetabum, catagraphosq. Thynnos,
Inepte, quae palam ſoles habere, tamquam auita:
Quae nunc tuis ab unguib. reglutina, et remitte:
Ne laneum latuſculum, manusq. mollicellas
Inuſta turpiter tibi flagella conſcribillent,
Et inſolenter aeſtues, uelut minuta magno
Deprenſa nauis in mari, ueſaniente uento.

Vel anſeris medullula, uel inula molicella] *In manuſcriptis omnibus erat, Vel anſeris medulla, uel*

uel inula moricula. Et emendatum in nonnullis Moricilla. Ego coniecturam faciebam legendum, Vel anſeris medullula, uel inula amaricilla. Inulam enim amaram eſſe, Plin. docet in. XIX. Breuior, inquit, his eſt, ſed toroſior, amariorq. inula per ſe ſtomachi inimiciſſima. Etenim uerbum ſcriptae lectioni nullum hoc propius inueniri poteſt. Quod ſi quis inuſitatum dicat, ſciat apud Catullum eſſe etiam quae ſic noua dici poſſint quod apud alios non reperiantur. Verſus autem procedit ipſe, & tribrachus par iambo eius loco recte ponitur.

Vel pene languido ſenis] Retrito rutabulo, ut dixit Naeuius apud Feſtum in uerbo Rutabulum. Naeuius, inquit Feſtus, obſcenam uiri partem deſcribens, uel quae ſperat ſe nupturam uiro adulescentulo, ea licet ſenile tractet retritum rutabulum. Situq. araneoſo] ſitu ipſo araneoſo nihil mollius, facillimeq. omnium cedit ponderi. Cum diua mater alites oſtendit occinentes] In manuſcriptis ſic legitur hic uerſus, Cum diua mulier aues oſtendit oſcitantes. In alijs, cum diua mulier alios oſtendit oſcitantes. Videndum autem, an Diua mulier ab eo dicatur Iuno, quae praeeſt aeri, cuius in primis aues mutationẽ ſentiunt. qua de re multa Aratus, multa Vergil. in. I. Georg. Mulier uero Iuno ſic ab eo dicatur, ut ab Horatio, atq. alijs eadem Matrona dicitur. Faernus de uerbo Oſcitantes, ſiue Occinentes, faciebat Oſcinentes. quod ſcilicet Oſcines aues dicerentur,

rentur, quae uoce augurium facerent. Quo modo
» *Horatius in.* III. *Carm. Oſcinem coruum dixit.*
Itaq. legendus ſic forte ſit hic uerſus, Cum diua
mulier alites oſtendit oſcinentes. Catagra-
phosq. Thynnos] *Thynnos in ſudario* εἰκονικῶς
acu pictos fuiſſe ſignificat, ut εἰκονικῶς *aulaeis Bri*
» *tannos intextos Vergil. oſtendit in.* III. *Georg. Pur*
» *purea intexti tollunt, aulaea Britanni.* Καταγρά
φειν *enim eſt unguibus, & manibus quaſi ſcribere,*
» *quo uerbo Homerus utitur,* Εγραψε χρόα καλόν. *Et*
Herodotus de partu leaenae utitur apud Gellium
» *in.* XIII. *cap.* VII. *de fetu namq. leaenae ſcribit,*
» Ο δὲ ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλὸν πάντων ὀξυτάτους,
» ἀμύσσει τὰς μήτρας. αὐξανόμενός τε δὲ πολλῷ μᾶλ-
» λον ἐξικνέεται καταγράφων. *Et Theophraſt. in.* II.
» Πλὴν ὑπὸ τὸν φλοιὸν ὑποδυόμενοι σκώληκες, ἐπιπο-
» λῆς ἐγγράφουσιν. *Sed haec exempla magis ad oſten*
dendam uerbi Scribo ſignificationem fortaſſe perti
» *nent, quo ſtatim utitur. Inuſta turpiter tibi flagella*
conſcribillent. Plinius in XXXV. Κατάγραφα, *ut eſt*
quibuſdam in libris ut in alijs, κατάγλυφα, *obliquas*
» *imagines interpretatur. Quiq. inuenta inquit,*
» *eius excoluerit, Cimonem Cleonaeum. Hic* Κατά-
γραφα, *inuenit, hoc eſt obliquas imagines. Viderint*
alij, utrum in Plinio magis probent. Hoc e genere
uidetur eſſe, quod adducit Iulius Pollux in V. *e So-*
» *phocle.* Καὶ τυλεία δὲ παρ᾽ Ἀριστοφάνει ἐστιν ἐν τοῖς κό-
» λαξι. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ ἰολκεῖ λέγοντι. ἀλλὰ
» καὶ λινογράφος τυλεία. Inuſta turpiter tibi flagel

la conſcribillent] *ſic in manuſcriptis , niſi quod pro Inuſta; uitioſe eſt, Inſula. Extremus uero pes omnino moleſtus, quod ſit is pro iābo ſpondaeus. Mihi uero ueniebat in mentem uerbi Conſerillent, a ſerillibus facti. quid ea ſint, docet Feſtus.*

AD. FVRIVM

FVRI, *uillula noſtra non ad Auſtri*
Flatus oppoſita eſt, nec ad Fauoni,
Nec ſaeui Boreae, aut Apeliotae,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atq. peſtilentem.

Furi, uillula noſtra non ad Auſtri] *Huius loci facetia in uerbo. dicitur enim ab ambiguo cuius generis ut belle, et litterate dicta laudantur a Cic. in.* II.
» *de Orator. Ingenioſi enim, inquit, uidetur, uim uer*
» *bi in aliud, atq. ceteri accipiant, poſſe ducere. Opponere autem eſt etiam Oppignerare. quo uerbo ſic*
» *accepto uſus eſt Iuuenalis in Sat.* XI. *Lancibus op-*
» *poſitis. Ex eodem prorſus genere eſt cum hoc Catulli, illud Bibaculi apud Tranquillum de inluſtrib. Grammat. In Catonem. nam ut hic uerbo ambiguo Oppono eſt uſus, ſic ille Nodo. eſt enim apud illum*
» *hoc modo. Catonis modo Galle Tuſculanum Tota*
» *creditor urbe uenditabat. Mirati ſumus unicum*
» *magiſtrum, Summum grammaticum, optimum*
» *poetam, Omnis ſoluere poſſe quaeſtiones, Vnum diffi*

» *cile expedire nodum. En cor Zenodoti, en iecur Cra-*
» *tetis. Opponere etiam uento dixit Plinius in.* XVII.
ſed idem aliter ac ceteri, A uento dixit opponere, ni
» *ſi ſi mendi quid in uerbis. Aquilone, inquit, maxi-*
» *me gaudent, denſiores ab afflatu eius laetioresq., &*
» *materiae firmioris. Qua in re pleriq. falluntur, cũ*
in uineis pedamenta non ſint a uento eo opponenda,
& id tantum a Septemtrione ſeruandum.
O uentum horribilem, atq. peſtilentem] *Ho-*
» *rat. nec peſtilentem ſentiet Africum.* Hor-
» ribilem: *δυσαῆ. Hom. ξὺν δ' Εὖρός τ' ἔπεσε Ζέφυ-*
» *ρός τε νότος τε δυσαής.*

AD. PVERVM. SVVM

MINISTER *uetuli puer Falerni*
Ingere mi calices amariores,
Vt lex Poſtumiae iubet magiſtrae,
Ebrioſa acino ebrioſioris.
At uos, quo lubet, hinc abite lymphae,
Vini pernicies, & ad ſeueros
Migrate: hic merus eſt Thyonianus.

Miniſter uetuli puer Falerni] *Miniſtrum abſolute*
» *poſuit Tibullus pro Pocillatore in.* III. *ceſſas olente*
» *miniſter, Temperat annoſum Martia lympha me-*
» *rum Horat. uerbo Miniſtrare ſic eſt uſus. Menſa*
» *miniſtratur pueris tribus.* Ingere mi cali-
ces amariores] *Dactylum poſuit κατ' ἀνάλυσιν*
ſpondaei.

ſpondaei.Ingerere uero μεταφορικῶς,opinor,poſuit.
» Vergil.proprie in.XII.Aut raptas fugientib, inge-
» rit haſtas . Et Horat. Tum pueri nautis , pueris
» conuicia nautae Ingerere Et apud eundem, Tre-
» centos ingeris ohe. Et Sueton. in Claudio Nerone.
» Ingeſtaeq. aues,ac lemniſci,& bellaria. Eo autem
uerbo frequentiam,& crebritatem ſignificant rerũ
aſculentarum,poculentarum,iniectarum. Itaq. hoc
loco Calices ingerere,id eſt,quod ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγ-
χεῖσθαι.ſic enim Xenophon loquitur in . VIII. Paed.
» ὅυτω δὲ ἡμεῖς,ἢν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα,τα-
» χὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται.Ne
» meſianus in Cynegetico ſic,ut Catullus,Caſtaliusq.
» mihi noua pocula fontis alumno Ingerit. Amario-
res uero quod dicit,eo uini praeſtantiam, ac uetuſta
» tem ſignificat.de quo Plin.in. XXIII. Quo genero-
» ſius,inquit, uinum eſt, hoc magis uetuſtate craſſe-
» ſcit,& in amaritudinem corpori minime utilem co-
» it.Et in.XIII.Vina primo dulcia auſteritatem an-
» nis accipiunt,& rubra fiunt. Ebrioſa aci-
» na] In manuſcripis, Ebrioſae acino. Legendum o-
mnino,de Gellij ſententia,Ebrioſa acino.Cic.tamen
» de Senectute,ſi quidem libri non fallunt, Acino ui-
» naceo dixit.Ebrioſam uero acinum dicit ab effecto,
quod ea,id eſt,uinum ipſum ebrios faciat. Sic Ti-
bul.in.I.Sobria dicit pocula,quibus aquae multum
» eſſet admixtum. - at ipſe bibebam Sobria ſuppoſita
» pocula uictor aqua.Plinius tamen,Inebriari uuas,
» dicit in.XIIII.hiſtor.nat.Conduntur,inquit,et mu

„ *ſto uuae,ipſaeq. uino ſuo inebriantur.* Vini pernicies] *ſic fere* Σίνιν *dicunt poetae Graeci, ut Callimach. quemadmodum citat interpres Apollo-*
„ *nij.* Βώων σίνιν ἀ'ριπίλεω. Hic merus eſt Thyonianus] *Bacchus, quem Ouid. in.* I I I I. *Me*
„ *tam. Thyoneum uocat. Indetonſusq. Thyoneus. Auſonius ad Paulinum Thyonianum etiã dixit.*
„ *Accipe igitur, inquit, opuſculum de inconnexis con*
„ *tinuum, de diuerſis unum, de ſerijs ludicrum, de a-*
„ *lieno noſtrum. ne in ſacris, & fabulis aut Thyonia-*
„ *num mireris, aut Virbium. illum de Dionyſio, hunc*
„ *de Hippolyto reformatum. Interpres Lycophronis*
„ Θέοινον *illum dici adfirmat,* Θέοινος, *inquit,* ὁ διονύ-
„ σιος. *quaſi uini potens. quae uox Thyonei non mul*
„ *tum diſſimilis.*

AD. VERANIVM. ET. FABVLLVM

PISONIS *comites, cohors inanis,*
Aptis ſarcinulis, & expeditis,
Verani optime, tuq. mi Fabulle,
Quid rerum geritis. ſatis ne cum iſto
Vappa frigoraque, & famem tuliſtis.
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expenſum. ut mihi, qui, meum ſecutus
Praetorem, refero datum lucello.

Piſonis comites] *De quo poſtea. Porci & Socration duae ſiniſtrae Piſonis ſcabies. Is autem Piſo prae-*
tor

tor Hiſpaniam obtinuit. auctor Salluſtius.
» Satis ne cum iſto Vappa] *Plin. in.* XIIII. *Vitiūq.*
» *muſto quibuſdam in locis, iterum feruere. qua cala*
» *mitate deperit ſapor, uappaeq. accipit nomē probro*
» *ſum etiam hominum, cum degenerauerit animus.*
Ecquidnam in tabulis patet lucelli Expenſum] *Quod mihi accidit, qui refero datum lucello. Tabulas autem milites circumferebant, quae cō ſignabantur. ſecundum quas, opinor, ſtipendium his*
» *denumerabatur. Plaut. in Mil. glor. Videtur tem-*
» *pus eſſe, ut eamus ad forum, Vt in tabellis, quas con*
» *ſignaui hic heri latronibus, ego denumerem ſtipen-*
dium. Alij tabulas ſtipendiorum apud Quaeſtorem fuiſſe adfirmant. Patere uero hoc in genere Cic. eſt
» *uſus in.* II *Philippic. Vbi eſt, inquit, ſepties millies ſe*
» *ſtertiū, quod in tabulis, quae ſunt ad Opis, patebat.*
» *Et pro Roſcio, Nō habere ſe hoc nomen in codice ac*
» *cepti & expenſi relatum confitetur, ſed in aduerſa-*
» *rijs patere contendit.* Refero datum lucello] *ſingulare opinor hoc apud Catullum, Referre datum. ſed iocus id ipſe poſcebat. uel, Refero datum. id eſt expenſum fero lucello. ut pro lucro ſumptum ſe feciſſe dicat.*

IN. MEMMIVM

O MEMMI, *bene me, ac diu ſupinum*
Tota iſta trabe lentus inrumaſti:
Sed, quantum uideo, pari fuiſti

Caſu: nam nihilo minore uerpa
Es fartus. pete nobiles amicos.
At uobis mala multa di, deaeq.
Dent, obprobria Romuli, Remique.

O Memmi, bene me, ac diu ſupinum Tota iſta trabe lentus inrumaſti] *Hoc uero poema mihi quoq. uidetur factũ de inconnexis continuum, de diuerſis unum. in manuſcriptis enim libris, qui ſequũtur uerſus, aliter leguntur. quos nonnulli antea, quo cum his duobus cohaererent, mutarunt etiam repugnante ſententia. quod iam oſtendemus. Hic uero Memmius is eſt Poeta, cuius & Ouid. meminit in*
" II. *Triſt. Quid referam Tindae, quid Memmi car*
" *men, apud quos Nomen adeſt rebus, nominib.q. pu-*
" *dor. Et Gell. in.* XIX. *cap.* IX. *Nam Naeuius impli*
" *cata, & Hortenſius inuenuſta, & Cinna inlepida,*
" *& Memmius dura. Credo ego eundem hunc eſſe C. Memmium, cuius aſperrimis orationib. ut inquit Suetonius, C. Caeſar non minore acerbitate reſcripſerat, eidemq. ſuffragator mox in petitione Conſulatus fuerit.* Tota iſta trabe lentus inrumaſti: *ſic Afranius in Emancipato, ut eſt apud Cariſium,*
" *Lente, poſuit. Quam lente tractat me, atq. inludit.*
Sed, quantum uideo, pari fuiſti Caſu] *In manuſcriptis omnib. non Fuiſti, ſed Fuiſtis. Et, quod ſequitur, Nam nihilo minore uerba Farti eſtis. ut appareat haec eſſe coniungenda, ſeiungenda uero & a ſuperioribus illis uerſibus, et ab eo, quod ſequitur,*

Pete

Pete nobiles amicos. ut fragmentum hoc ſit, & auolſum aliunde. ut ſuperiora illa. Qui uero ſequuntur uerſus duo, At uobis mala multa di deaeq. Dent obprobria Romuli, Remique, haec quoq. οὐδὲν πρὸς ἔπος. & alieno loco ponuntur. Nec enim, ſiquis recte conſideret, ullam omnia probabilem ſententiam, & Catullo dignam efficiunt.

IN. CAESAREM

QVIS hoc poteſt uidere. quis poteſt pati.
Niſi impudicus, & uorax, & aleo.
Mamurram habere, quod comata Gallia
Habebat, & cuncta ultima Britannia.
Cinaede Romule, haec uidebis, & feres.
Es impudicus, & uorax, & aleo.
Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens,
Perambulabit omnium cubilia.
Vt albulus columbulus Dionaeus.
Cinaede Romule, haec uidebis, & feres.
Es impudicus, & uorax, & aleo.
Eo ne nomine imperator unice
Fuiſti in ultima occidentis inſula,
Vt iſta ueſtra diffututa mentula
Ducenties comeſſet, aut trecenties.
Quid eſt. an haec ſiniſtra liberalitas
Parum expatrauit. an parum helluatus eſt.
Paterna primum lancinata ſunt bona,
Secunda praeda Pontica, inde tertia

Ibera, quàm ſcit amnis aurifer Tagus.
Hunc Galliae timent, timent Britanniae.
Quid hunc, malum, fouetis, aut quid hic poteſt,
Niſi uncta deuorare patrimonia.
Eo ne nomine urbis opulentiſſimae
Socer, generq. perdidiſti omnia.

Quis hoc poteſt uidere. quis poteſt pati] *Hi atq. illi poſt, Pulchre conuenit improbis cinaedis, &c. ſunt uerſus illi, quibus Caeſari perpetua impoſita ſtigmata, ſcribit Suetonius. ſic enim ſcribit in C.*
» *Caeſaris uita. Valerium Catullum, a quo ſibi uerſi-*
» *culis de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita*
» *non diſſimulauerat, ſatisfacientem eadem die ad-*
» *hibuit cenae. hoſpitioq. patris eius, ſicut conſueue-*
» *rat, uti perſeuerauit. Et Plin. in.* XXXVI. *Primũ,*
» *inquit, Romae parietes operuiſſe totius domus ſuae*
» *in Caelio monte Corn. Nepos tradit, Mamurram*
» *Formijs natum praefectum fabrum C. Caeſaris.*
» *Neq. indignatio ſit tali auctore inuenta re. Hic*
» *namq. eſt Mamurra, Catulli Veronenſis carmi-*
» *nib. proſciſſus, quem, ut res eſt, domus ipſius clarius,*
» *quam Catullus dixit habere, quidquid habuiſſet co*
» *mata Gallia.* Mamurram habere, quod comata Gallia Habebat & cuncta ultima Britannia] *Poſterior uerſus in manuſcriptis legitur, Habebat cum te & ultima Britannia. Ingenioſe Faernus ex Cum te fecit Vncti: ut ſic legatur, Habebat uncti & ultima Britannia. idem enim alibi ſic*

Vncta

Vncta dicit patrimonia. Legi etiam poſſit, Habebat
ante & ultima Britannia. Cinaede Ro
mule] *In P.R. aut ipſum Caeſarem.* Et ille
nunc ſuperbus,& ſuperfluens] *ſic Cic.in.* V.*con*
,, *tra Verrem, Iſtum rebus omnibus undiq. ereptis im*
,, *pune eludentem circumfluere, & abundare. Et Ti*
,, *bull.in.*II.*Vt mea luxuria Nemeſis fluat.*
Vt albulus columbulus Dionaeus] *In manu-*
ſcriptis hic uerſus legitur hoc modo, Vt albulus co-
lumbus aut idoneus. itaq. eſt in Maffei libro. In
meo, Vt albulus columbus aut ydoneus. itaq. conie-
cturam faciebam legendum omnino, Vt albulus co
lumbus, aut Adoneus. ſic enim Adoneum efferunt
,, *Latini. Plaut. in Menoech. Vbi Aquila catamitum*
,, *raperet, aut ubi Venus Adoneum. Et Auſonius in*
,, *Myhobarbo, Ogygiae me Bacchum uocant. Oſy-*
,, *rin Aegiptus putat. Myſtae Phanacem nominant.*
,, *Dionyſon Indi exiſtimant. Romana ſacra Liberũ.*
,, *Arabica gens Adoneum. Sic Vlyſſeum & Achil-*
leum dicebant. ac deniq. ea ſic efferebant, nomina,
quae in Ευς *Graecis deſinerent. Romae uetus mo*
numentum uidi huiuſmodi.

D . M
APHNIO . QVI
VIXIT. ANN. XIII
MENS. XI. DIEBVS
XVI. ACHILLEVS. ET
CLEOPATRA . PA
RENT. FIL. DVLCISSI.

" *Et Horat. Nec curſus duplices per mare Vlyſſei. Et*
" *idem, Currus Achillei. Nam, cur penultimam in Dionaeus corripiamus, contra omnium, quotquot umquã eo uerbo ſunt uſi, normã. Vergilius enim quotieſcumq. eſt uſus, produxit, Ecce Dionaei proceſſit*
" *Caeſaris aſtrum. Et, Sacra Dionaeae matri. Et*
" *Horat. Mecũ Dionaeo ſub antro. Albũ uero colũbũ dicit hunc pulchrũ concubinũ. Sic alibi Niueũ*
" *columbum dixit, Nec tantum niueo gauiſa eſt ulla*
" *columbo Compar. Sin autem Columbum Dionaeũ hoc omnino loco dici, ac retineri uelimus, interpretemur Columbum Dionaeum ſic a Catullo dictum, ut ab aliis Pullum Iouis. Nam auctore Q. Fabio apud Feſtum Pompeium in uerbis Pullus Iouis, puerum quem quis amabat, pullum eius dicebant. Columbum autem Dionaeum, qui & auis ſacra Veneri ſit, a qua dea genus Caeſar ducere putabatur. quamuis Fabij uerba non Pullus Iouis, ſed Pullus eius apud Feſtum legendum eſſe demonſtrãt. quod ſi eſt, illud omnino malim, & Columbum pro Pullo, id eſt ſpeciem pro genere poſitam dicamus. Exſtat autem apud Athenaeũ uerſus Alexidis, quo albus*
" *Veneris Columbus dicitur, Ὁ λευκὸς ἀφροδίτης εἰμὶ*
" *γὰρ περίστερος. Itaq. Catullus & uerſũ expreſſit Alexidis, & Adonei illum pulchritudine atq. elegantia cumulauit.* Eo ne nomine imperator unice] *Vnicos imperatores honoris cauſſa dicebãt.*
" *Suetonius in Othone Siluio. Fortiſſimum uirum,*
" *unicum imperatorem praedicantes.* Quid

eſt.

eſt.an haec ſiniſtra liberalitas] *In manuſcriptis, Quid eſt,alit ſiniſtra liberalitas. Faernus ex eo faciebat, Quid abſtulit. Ego uero,ſic, ut eſt in manuſcriptis,lego. & interpretor, Quid eſt alit,quid eſt aliud,ſiniſtra liberalitas. & commode quidem reticetur,niſi hoc. nam Alid,ſiue Alit, pro, Aliud, dixerunt antiqui. & eo nonnumquam Lucretius utitur. & ut in ueterib. monumentis hodieq. Romae,et veterib. in libris Aliut, pro Aliud, legimus: ſic illud etiã Alit. Apud Soderinos enim Romae, intra Auguſti Mauſolaeum in veteri ſaxo eſt,* HOC. EST SIC. EST. ALIVT. FIERI. NON. LICET. *Et ſaepe in ueteri Vergili exemplo ſic legebam.* Parum expatrauit] *Indignatur. an parum expatrauit. Sic etiam Suetonius. Paternas facultates conſumpſit, & expatrauit. Qua de re etiã Plutarchus.* - an parum helluatus eſt] *citat Donatus uerſum hunc in Heautontim. Terentij interpretans, Helluo, Vorax, inquit. Catull. in Caeſarem, - an parum helluatus eſt. An uero particula ſic uſurpatur ab optimis auctoribus, cum quid ἐμφατικῶς, ſiue ἀγανακτικῶς dicunt. Cornelius Tacit. in.* XI. *An parum, quod Veneti, et Inſubres curiam inruperint, niſi coetus alienigenarum uelut captiuitas inferatur. Et Ouid. in Epiſt. An ſi quis rapiat ſtabulis armenta recluſis, Arma feras, rapta coniunge lentus eris.* Hunc Galliae timent, timent Britanniae] *In manuſcriptis, Hunc Galliae timet, & Britanniae. Sed ſic tamen, ut inter uerbum Timet, & id quod ſequitur,*

ſequitur, paululum quid deſit. Itaq. acute Faernus legendum conieiebat, Hunc Galliae timetis, & Britanniae. quod etiam faciebat probabilius, quod Gellium meminiſſet in extremo. XVIII. libro ſcribere Metricorum id eſſe praeceptum, duos primos pedes, item extremos duos habere ſingulas poſſe integras partis orationis, medios haud umquam poſſe. quod accideret, ſi ſic hunc uerſum, ut eſt impreſſus, legeremus. & alienum id foret a conſuetudine Catulli, quam ſemper tenuit in Senariis. nuſquam enim contra metricorum hoc praeceptum fecit. Britannias uero ut Gallias multitudinis numero dixit Plinius
" in. XXXIII. Galliae, Britanniaeq. inde modico di
" cuntur uſae. Niſi uncta deuorare patrimonia] ſic etiam Macrobius eſt locutus in. III.
" Saturn. Et ut, inquit, taceam Gurgitem, a deuora-
" to patrimonio cognominatum. Inſigne uero illud, quod et Cic. de Caeſaris rapinis in. II. Officiorũ ſcri
" pſit. Caeſar, inquit, ſuos non poterat remunerari,
" niſi diuites bonis ſpoliarentur ab illo. Socer generq.] In Pompeium, etiam, ut uidetur, hoc extremum.

AD. ALPHENVM

ALPHENE immemor, atq. unanimis falſe ſodalibus,
Iam te nil miſeret dure tui dulcis amiculi
Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
Nec facta impia fallacũ hominũ caelicolis placẽt.

Quae

Quae tu negligis, ac me miſerum deſeris in malis.
Eheu quid faciãt, dico, homines, cui ue habeãt fidẽ.
Certe tute iurabas animam tradere, inique me
Inducens in amorem, quaſi tuta omnia mi forent.
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaq.
Ventos inrita ferre ad nebulas aerias ſinis.
Si tu oblitus es, at di meminerunt, meminit fides,
Quae, te ut paeniteat poſt modo facti, faciet, tui.

Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide] *In manuſcriptis, Iam me non dubitas. Me cum ſupra poſitum fuiſſet a Grammatico, interpretante haec ipſa, inrepſit inde in contextum.* Nec facta impia] *Nec, pro Non, poſuit more veterum. Cic. in.* III. *de Legibus, Magiſtratus nec obedientem, & noxium ciuem mulcta, uinculis, uerberibusq. coercento.* Eheu, quid faciant, dico, homines, cui ue habeant fidem] *ſic etiam erat in manuſcriptis. Pontanus pro, Dico, fecerat, Dic. Ego legendum putabam, Dehinc homines. aptius id mihi uidebatur ſententiae, & mutatio non magna.* Certe tute iurabas animam tradere] *In manuſcriptis, ut multis in impreſſis, non Iurabas, ſed Iubebas. Illud enim eſt contra legem carminis. Sic idem alibi, Non hoc miſeram ſperare iubebas. Animam uero tradere, i. ſummam meam tibi uoluntatem deferre, nihil ut reliqui eſſet meum, quod eodem iure tuum nõ foret. Sic de eo, qui nihil non debet, Animam debere,*

bere, dicit Comicus. Inducens in amo-
„ rem] *Tamquam in laqueos. Sic Tibullus. Sem-*
„ *per ut inducar, blandos offers mihi uultus.*
„ Idem nunc retrahis te] *ſic Horat. At ne te re-*
„ *trahas.* - ac tua dicta] *Promiſſa. Idem a-*
„ *libi, Qui dum aliquid cupiens animus praegeſtit*
„ *apiſci, Nil metuunt iurare, nihil promittere par-*
„ *cunt. Sed ſimulac cupidae mentis ſatiata libido*
„ *eſt, Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.*
Ventos inrita ferre ad nebulas aerias ſinis.
Legendum omnino, ut eſt in manuſcriptis, Ven-
tos inrita ferre, ac nebulas aerias ſinis. Si
tu oblitus es, at di meminerunt, meminit fi-
des] *In manuſcriptis, Vt di meminerunt. Illud i-*
„ *taq. probabilius. ſic Vergil. At ſperate deos memo-*
„ *res fandi, atq. nefandi.* Meminit fides:
„ *Cic. in.* II. *de Legib. Aſt olla, propter quae datur*
„ *homini aſcenſus in caelum, mentem, uirtutem,*
„ *pietatem, fidem, earumq. laudum delubra ſunto.*
„ *nec ulla uitiorum ſacra ſollemnia obeunto.*

AD. SIRMIONEM. PENINSVLAM

PENINSVLARVM *Sirmio, inſularumq.*
Ocelle, quaſcumq. in liquentib. ſtagnis,
Mariq. uaſto fert uterq. Neptunus,
Quam te libenter, quamq. laetus inuiſo,
Vix mi ipſe credens, Thyniam, atq. Bithynos
Liquiſſe campos, & uidere te in tuto.

O quid

O quid ſolutis eſt beatius curis.
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore feſſi uenimus larem ad noſtrum,
Deſideratoq. acquieſcimus lecto.
Hoc eſt, quod unus eſt pro laboribus tantis.
Salue, o uenuſta Sirmio, atq. hero gaude:
Gaudete uos quoq. Lydiae lacus undae:
Ridete quidquid eſt domi cachinnorum.

Peninſularum Sirmio, inſularumq. Ocelle] *Locus hic multis optimorum auctorum ſimilibus exemplis a Petro Victorio eſt inluſtratus. Addam praeterea Sapphus illud apud Achillem Statium in.* II. *de Leucippes & Clitophontis amoribus, de*
" *roſa,* Γῆς ἐςι κόσμος, φυτῶν ἀγλάϊσμα ὀφθαλμὸς ἀν-
" θέων. *Plin. ſimile quiddam ſignificare uidetur in.*
" III. *Ab altero, inquit, eius latere ad Padum a-*
" *mnem ditiſſimum omnia nobilib. oppidis nitent.* Mariq. uaſto fert uterq. Neptunus] *ſuperum inferumq. mare. uel, Tyrrhenum mare, atq. Oceanus.* - Thyniam, atq. Bithynos Liquiſſe campos] *Idem utrumq. Claudianus. Thyni Thraces erant, quae nunc Bithynia fertur. Sed Thyniam barbaros dicere, quam Graeci Thyniada, ſcribit Apollonius grammaticus in.* II. *cuius haec*
" *ſunt.* Περὶ τῆς Θυνιάδος νήσου προείρηται. ἧς μέμνηται
" νύμφις ὁ ἡρακλεώτης. Φησὶ δὲ αὐτὴν ἑπτὰ ςαδίους
" ἔχειν τὸν περίμετρον. Καλλισθένης δὲ ἐν τῷ περίπλῳ,
" ὑπὸ μὲν ἑλλήνων φησὶ, προσαγορεύεσθαι τήν τε χῶ-

ραν,

" ραν, καὶ τὴν νῆσον, Θυνιάδα. ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων,
" Θυνίαν. *A Thynia Sinus Thyniacos fecit Ouid.*
" *in.* I. *Triſtium. Thyniacosq. ſinus, & ab his per Apollinis urbem. Bithynia diues a Manilio dicitur in.* IIII. *Aſtronomicon. Bithynos campos, ut ante Phrygios campos dixit.* O quid ſolutis eſt beatius curis] *ſic & Vergil. loquitur in.* I.
" *Georg. Indulget genialis hiems, curasq. reſoluit.*
" *Et Sappho in aſmate in Venerem,* Ελθέ μοι καὶ νῦν,
" χαλεπᾶν δὲ λῦσον Εκμεριμνᾶν. *Et Martial in.* X.
" *Nox non ebria, ſed ſoluta curis. Solutis autem, id eſt, ſolutis hominibus curarum pondere, ac magnitudine.* -uenimus larem ad noſtrum]
" *Sic Cic. in.* XVI. *ad Att. Ad ipſum autem Libo-*
" *nem ſcripſit, nihil eſſe, niſi ad larem ſuum.* Salue, o uenuſta Sirmio] *Eodem modo Ariſtophanes in Georgicis, ut citat Hephaeſtio de paeo-*
" *nico metro,* Ω πόλι φίλη κέκροπος ἀυτοφυὲς ἀττική.
" χαῖρε λιπαρὸν δάπεδον, ὀυθὰρ ἀγαθῆς χθονοί. -atq. hero gaude] *Mihi gaude. Vel ut illud, Gaude hac ſorte tua, quod me receperis.* Gaudete uos quoq. Lydiae lacus undae] *In manuſcriptis etiam non nullis, Gaudete uosq. Lydiae lacus undae. Lydium lacum Benacum dicit. Etenim transpadanam regionem Veronam uſq. Tuſcos tenuiſſe aiunt. Lydij uero Tuſci dicuntur, quo*
" *modo accepit Vergil. in.* II. *Aeneid. Vbi Lydius ar-*
" *ua Inter opima uirum leni fluit agmine Tibris.*
" *Et in.* X. *Claſſem conſcendit iuſſis gens Lydia diuũ.*

Cauſſam

Cauſſam docet Seruius. Ridete quidqu id eſt domi cachinnorum.] *ſic dixit Cachinnum ridere; ut & Ridere riſum, & Gaudere gaudium, dicunt optimi auctores. Cachinni uero de aquis cur dicantur, alibi pluribus uerbis docebimus.*

AD IPSITHILLAM

AMABO, *mea dulcis Ipſithilla,*
Meae deliciae, mei lepores,
Iube, ad te ueniam meridiatum.
Quod ſi iuſſeris, illud adiuuato,
Ne quis liminis obſeret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire:
Sed domi maneas, pareſq. nobis
Nouem continuas fututiones.
Verum, ſi quid ages, ſtatim iubeto.
Nam pranſus iaceo, & ſatur ſupinus
Pertundo tunicamque, palliumque.

Iube, ad te ueniam meridiatum] *Meridiari nonnumquam in obſcenis eſt. ſignificat enim rem cum*
„ *amica habere. ſic alibi, Quanta gaudia, quae uaga*
„ *Nocte, quae media die Gaudeas. Eodem modo &*
„ *Graeci* Διημερεύειν. *Cleomedes enim* Περὶ κυκλικῆς
„ θεωρίας *de Epicuro,* Καὶ τὰς παλλακίδας, μεθ᾽ ὧν ἐπὶ
„ ταῖς κλίναις διημερεύεις. *Et Ouid. niſi fallor, in eo-*
„ *dem genere, Proueniant medij ſic mihi ſaepe dies.*
Illud adiuuato] *Adde ad id. Sic prope Liuius eo-*

dem uerbo utitur in. II.*ab.* V.C.*de bonis Tarquini*
" *regis, Ne non reddita, inquit, belli cauſſa, reddita*
" *belli materia & adiumentum eſſent. Ac poſt, de in*
" *ſula in Tiberi, Poſtea auditas credo moles, manuq.*
" *adiutum.* Nequis liminis obſeret tabellam] *ſic legendum e manuſcriptorum conſenſu. Obſerere tabellā, perinde eſt, ac ſi dixiſſet, Obdat peſſulum oſtio.* Verum, ſi quid ages, ſtatim iubeto] *Statim id ſignificare hoc loco uidetur, quod re perfecta, Continuo. quaſi id dicat, ſimul id quod agis confeceris, ſtatim ad me mitte. Nonius Statim, id eſt, perſeuéranter, priore ait eſſe producta. ſed id alij uiderint.* Nam pranſus iaceo, & ſatur ſupinus Pertundo tunicamque, palliumque.] *ſic etiam in manuſcriptis. At ego haud paullo concinniorem fieri ſententiam exiſtimo, ſi pro Satur, Sathe legamus. quod uerbum Graecum quidem eſt ipſum, ſed quo etiam, ut nonnullis alijs, uſus Catullus uideri poſſit. ſignificat autem membrum uirile. auctor Macrob. in.* I. *Saturn. Sed uerbo Pertundere idem proprie utitur: ab hoc enim uerbo deae Pertundae nomen finxerāt. Auctor Arnobius in.* IIII.
" *aduerſus gentes. Etiamne Pertunda, inquit, quae*
" *in cubiculis praeſto eſt, uirginalem ſcrobem effodien*
" *tibus maritis. Et quae ſequuntur.*

IN. VIBENNIOS

O FVRVM *optime balneariorum,*
Vibenni pater, & cinaede fili.
Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius eſt uoraciore.
Cur non exſilium, malasq. in oras
Itis. quandoquidem patris rapinae
Notae ſunt populo, & nates piloſas
Fili non potes aſſe uenditare.

O furum optime balneariorum] *optimum furũ. i. furum omniũ furaciſſimũ, & furandi magiſtrũ. In balneis autem fures uerſari ſolitos, etiam Epictetus*
" *in Enchiridio,* Εὰν λουσόμενος ἀπίῃς, πρόβαλε σεαυ-
" τῷ τὰ γινόμενα ἐν βαλανείῳ, τοὺς ἀποῤῥέοντας, τοὺς
" ἐγκρουομένους, τοὺς λοιδοροῦντας, τοὺς κλέπτοντας.
Et in furem balnearium dictum extat Diogenis ἐπ' ἀλειμμάτιον, ἢ ἐπ' ἄλλ' ἱμμάτιον: *Fures balnearum, dicit etiam Tertullianus in extremo libro de fuga in perſecutione.* Nam dextra pater inquinatiore] *comparatiuis utitur pro primitiuis. Inquinatas autem manus uel propter furta, uel obſcenitatem aliquam dixit, qua ſe ille dexterãq. coinquinaret.*

SAECVLARE. CARMEN. AD. DIANAM

DIANAE ſumus in fide
Puellae, & pueri integri.
Dianam pueri integri,
Puellaeq. canamus.
O Latonia, maximi
Magna progenies Iouis,
Quam mater prope Deliam
Depoſiuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Siluarumq. uirentium,
Saltuumq. reconditorum,
Amniumq. ſonantium,
Tu Lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens Triuia, & notho es
Dicta lumine Luna.
Tu curſu dea menſtruo
Metiens iter annuum,
Ruſtica agricolae bonis
Tecta frugib. exples.
Sis quocumq. placet tibi
Sancta nomine. Romuliq.
Antiquam, ut ſolita es, bona
Soſpites ope gentem.

Dianae ſumus in fide Puellae, & pueri integri] *In tegros dicit uirgines, intactos. quod ita eſſe, cum alio rum, tum Cn. Gellij uerba e.* III. *Annali illa apud*
,, *Gellium in.* XIII. *cap.* XXI. *oſtendunt, Vti nos itidẽ*
,, *integras raperent, unde liberos ſibi, & ſuis poſteris*
,, *patriae pararent.* Dianae pueri integri.] *Impreſſit hunc olim uerſum Aldus, qui tamen nul lo eſt in manuſcripto. Itaq. addititium puto, atq. alie num, ac germanum Catulli uerſum deſiderari.*

Quam mater prope Deliam Depoſuit oliuã] *Petrus Victorius, ſingulari doctrina uir, & indu ſtria, primus docuit legendum hoc loco, Depoſiuit, antiquorum more.* Montium domina ut
,, fores] *Euripid. in Iphigenia* Δίκτυω᾽ ὀυρεία. *Ho-*
,, *rat. Montium cuſtos, nemorumq. uirgo.*

Amniumq. ſonantium] *ſic etiam Graeci Sonan*
,, *tes fluuios uocant, ut eſt in Sibyllae Acroſtich.* Σὺν
,, πηγαῖς ποταμοὶ καχλάζοντες λείπουσι. *Et Theocri*
,, *tus in Ptolemaeo,* Καὶ ποταμοὶ κελάδοντες. *Et Ver-*
,, *gil. Transq. ſonantem Aſcanium. Et in.* XII. *Ae*
,, *neid. Stagnis quae, fluminibusq. ſonoris Praeſidet.*

Tu Lucina dolẽtibus] ὠδινούσαις. *Dolores etiã in hoc genere uidetur dicere Feſtus in uerbo Molu crum.* Tu potens Triuia] *Haec de dijs dicebantur, Potens, Pollens, Potentiae, Poteſtates. Auctor Arnobius.* – et notho es Dicta lu
,, mine Luna] *Eodem modo Lucret. in.* V. *Lunaq. ſi-*
,, *ue notho fertur loca lumine luſtrans, Siue ſuam pro-*
,, *prio iactat de lumine lucem. Quinctilianus, opinor,*

teſtari Catonem in oratione quadam ſcribit, Latinum ſe nomen pro eo quod eſt Νόϑος *non habere. Quamobrem Graeco uerbo ſunt uſi Lucretius, & Catullus.* Sis quocumq. placet tibi Sancta nomine] *Expreſſiſſe ſic uidetur id, quod in extremis Hymnis fere ponunt Graeci poetae,* Χαῖρε. Antiquam] *uno in manuſcripto, Antiqui. ut ad Romuli referatur.* - bona Soſpites ope gentem] *ſic poſt, Salue, teq. bona Iuppiter auctet ope.*

CAECILIVM. ACCERSIT

POETAE *tenero, meo ſodali,*
Velim Caecilio papyre dicas,
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi moenia, Lariumq. litus.
Nam quaſdam uolo cogitationes
Amici accipiat ſui, meique.
Quare, ſi ſapiet, uiam uorabit.
Quamuis candida millies puella
Euntem reuocet, manusq. collo
Ambas inijciens roget morari:
Quae nunc, ſi mihi uera nuntiantur,
Illum deperit impotente amore.
Nam, quo tempore legit inchoatam
Dyndimi dominam, ex eo miſellae
Ignes interiorem edunt medullam.
Ignoſco tibi, Sapphica puella,
Muſa doctior. eſt enim uenuſte
Magna Caecilio inchoata mater.

Lariumq. litus] *Cato in Originibus ait Larium la-*
„ *cum uicinum Alpibus per.* LX. *tendi milliariá.*
Haec Seruius. Itaq. Litus dixiſſe propterea uideri
poſſit. quamquam de fluminibus Litus etiam dici-
„ *tur. Vergil. Quiq. Numici litus arant.*
- uiam uorabit] ἰδιωτικῶς *hoc opinor. Alij, Viam,*
& ſpatium corripere. Quamuis candida
millies puella Euntem reuocet] *ſimiliter Ho-*
„ *rat. Et niſi cena prior, potiorq. puella Sabinum De-*
„ *tinet.* Quae nunc, ſi mihi uera nuntian-
tur] *ſimiliter Pollio in.* X. *Epiſt. apud Cic. Nam et*
robur, & ſuboles militum interijt, ſi quidem, quae
nuntiantur, ulla ex parte uera ſunt. Illum
deperit impotente amore] *Deperit, perdite a-*
mat. Placidus Grammat. in Gloſſis. Idem Catullus
„ *alibi, Coelius Aufilenum, & Quinctius Aufilenã*
„ *Flos Veronenſium depereunt iuuenum. Terent. in*
„ *Heautontimorumeno, Minimeq. miror Clinia hãc*
„ *ſi deperit. Plaut. in Mil. glor. Demori dixit. Non*
„ *me, inquit, dico, ſed heram meam, quae te demori-*
„ *tur.* Impotente amore: *Impotente. Catul-*
„ *lus. Deperit impotente amore. quod itaq. dictum*
„ *notat Plinius. Cariſius in.* I. *Impotens, impos, uel ſi-*
„ *ne potentia: interdum praepotens. Placidus in*
Gloſſis. Ex eo] *Sueton. in Domitiano abſolute*
„ *poſuit. Neq. ceſſauit ex eo inſidias ſtruere fratri*
„ *clam, palam.*

IN. ANNALES. VOLVSI

ANNALES *Voluſi, cacata charta,*
Votum ſoluite pro mea puella.
Nam ſanctae Veneri, Cupidiniq.
Vouit, ſi ſibi reſtitutus eſſem,
Deſiſſemq. truces uibrare iambos,
Electiſſima peſſimi poetae
Scripta tardipedi deo daturam
Infelicib. uſtulanda lignis.
Et hoc peſſima ſe puella uidit
Iocoſe, & lepide uouere diuis.
Nunc, o caeruleo creata ponto,
Quae ſanctum Idalium, Vriosq. apertos,
Quaeq. Ancona, Cnidumq. arundinoſam
Colis, quaeq. Amathunta, quaeq. Golgos,
Quaeq. Dyrrhachium, Hadriae tabernam,
Acceptum face, redditumq. uotum,
Si non inlepidum, neq. inuenuſtum eſt.
At uos interea uenite in ignem
Pleni ruris, & inficetiarum,
Annales Voluſi, cacata charta.

Annales Voluſi] *Maliuolentia feciſſe Catullum apparet, ſi quidem hic eſt Voluſius, de quo & Vatinius* » *in Epiſt. ad Cic. honorificentius uidetur ſentire, De* » *fenditur, inquit, a Q. Voluſio tuo diſcipulo, ſi forte* » *ea res poterit aduerſarios fugare, in eo maxima*

ſpes

„ ſpes eſt. Et Cornel. Tacit. in. III. de L. Voluſio. ſi
„ forte hic idē eſt, de quo Catullus. Fine anni, inquit,
„ conceſſere uita inſignes uiri L. Voluſius, & Sallu-
„ ſtius Criſpus. Voluſio uetus familia, neq. tamē prae
„ turam egreſſa. ipſe conſulatum intulit. cenſoria etiā
„ poteſtate legendis equitum decurijs functus, opum-
„ que, quis domus illa immenſum uiguit, adcumula-
„ tor. Nam ſancta e Veneri] *Idem poſt, Quē*
„ *neq. ſancta Venus. Et in. I. Annali Ennius, Te*
„ *nunc ſancta precor Venus, & genetrix patris no-*
„ *ſtri. Et idē Catullus poſt de Cupidine, Sancte puer.*
De alijs quoq. diuis eodem modo, ut Romae in Diui Paulli.

DIS. SECVRITATIS
Q. VIBIVS. HERMA
ANTISTES
SANCTI. SILVANI
ANNVM. AGENS
LXX. FECIT
SIBI. B. B

Et Interamnae, apud Statium Donatum.

IVLIO. EVEVLIDAE
C. V. CORR. TVSCIAE
XVIRO. PRAEFECTO
AERARII. S. SATVRNI
OB. INLVSTRIA. IPSIVS
MERITA. ET. AMOREM. IVX

TA. CIVES. ORDO. INTE
RAMNATIVM. PATRONO.

- uibrare iambos] *Apte ad iamborum ἔτυμον. παρὰ τὸ ἰαμβίζειν.* Scripta tardipedi deo daturam] *Quae ſcripta perire uolumus, hoc fere modo*
„ *perdimus. Tibull. in. I. Illa uelim rapida Vulcanus*
„ *carmina flamma Torreat. Et Propert. in. IIII. Et*
„ *quoſcumq. meo feciſti nomine uerſus, Vre. Et Aug.*
„ *de Vergili ſcriptis, Ergo ibit in ignes, Magnaq. do-*
„ *ctiloqui morietur Muſa Maronis. Tardipedem deum, id eſt Volcanũ, etiam dixit Columella in. x.*
„ *de cultu hortorum. Quin & tardipedi ſacris iam*
„ *rite ſolutis Nube noua ſeritur.* - uſtulanda lignis] *In manuſcriptis omnibus, Vſtilanda. quae opinor uetus eſt, & uera ſcriptura.* Et hoc peſſima ſe puella uidit Iocoſe, & lepide uouere diuis.] *In manuſcriptis omnibus, Et haec peſſima ſe puella uidit Iocoſe lepide uouere ſe diuis. Atq. in nonnullis etiam non, Haec, ſed Hoc.*

Nunc, o caeruleo creata ponto] *Verſus antiqui*
„ *poetae citatur a ueteribus Grammaticis hic, Can-*
„ *dida caeruleo nata Venus pelago.* Quae ſanctum Idalium, Vriosq. apertos] *Aldus olim pro Vrios, Erios impreſſit. de ſententia credo Petri Bembi, quem audio ita ſenſiſſe legendum hoc loco. ac dictos populos ſic ab Eria, conditore templi Veneris Paphiae. Ego uero ſuſpicor legendum Arios. de quibus in. XI. Strabo, Qui populi uel in ſolitudi-*

ne

ne ſunt.de qua eo ipſo loco Strabo, uel Eremo proxi
mi. Eos autem apertos dicit,quod is locus uaſtus,nec
„ *ullis ſit conſitus arboribus.ſcrbit enim.* Μεταξὺ δὲ
„ αὐτῶν, ϗ τῆς ὑρκανίας, ϗ τῆς παρθυαίας, μέχρι ἀρίων
„ ἔρημος κεῖται πολλὴ, καὶ ἄνυδρος. *Quibus in locis et-*
iam Venerem ἀναΐτιδα *coli, idem Strabo docet.*
- Cnidumq.arundinoſam Colis,quaeq. Ama-
„ thunta] *Ouid. in. x. Metam. de Venere, Piſco-*
„ *ſamq. Cnidon, grauidamq. Amathunta metallis.*
Si non inlepidum,neq. inuenuſtum] *Idem a-*
„ *libi, Non ſane inlepidum, neq. inuenuſtum.*
- uenite in ignem] *Eodem modo Propert. in.* II.
„ *Inq. tuos ignes,dure poeta,ueni.* Pleni turis,
„ & inficetiarum] *Quod Turis ſine aſpiratione ve*
teres ſcribebant,factum ſimilitudine utriusq. litte-
rae, ut alij aliud legerint. Sed & utrumq. legi po-
teſt. Turis, quod chartis etiam tus,& odores inuo-
„ *luti darentur emptori. Horat. Deferar in uicũ uen*
„ *dentem tus,& odores. Sed & Ruris legi poteſt, eo-*
dem Horat. auctore. cuius in eadem ad Aug. Epiſt.
„ *& haec ipſa ſunt, - ſed in longum tamen aeuum*
„ *Manſerunt, hodieq. manent ueſtigia ruris. Et idẽ*
„ *Catull. alibi, Idem inficeto eſt inficetior rure. Infice*
tum autem, non, Infacetum veteres dixiſſe conſtat.
„ *Sic in ueteri exemplo Plinij lib.* XXXV. *Oſten-*
„ *dens in tabula inficetiſſime Gallum exerentem lin-*
„ *guam. Et Solin. cap.* IIII. *Nõ inficete Torannius.*

AD. CONTVBERNALES

SALAX *taberna, uoſq. contubernales,*
A pileatis nona fratrib. pila,
Solis putatis eſſe mentulas uobis.
Solis licere, quidquid eſt puellarum,
Confutuere, & putare ceteros hircos.
An, continenter quod ſedetis inſulſi
Centum, aut ducenti, non putatis auſurum
Me una ducentos inrumare ſeſſores.
Atqui putate: namq. totius uobis
Frontem tabernae ſcipionibus ſcribam.
Puella nam mea, quae meo ſinu fugit,
Amata tantum, quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi ſunt magna bella pugnata,
Conſedit iſtic. hanc boni, beatiq.
Omnes amatis, & quidem, quod indignum eſt,
Omnes puſilli, & ſemitarij moechi,
Tu praeter omnes une de capillatis,
Cuniculoſae Celtiberiae fili,
Egnati, opaca quem bonum facit barba,
Et dens, Ibera defricatus urina.

Salax taberna, uoſq. contubernales] *In tabernis fere perditi homines uerſabātur. Porcius Latro contra Catilinam,* ,, *Quae uero non tabernae potius, aut* ,, *qui non greges infamium hominum Sibyllinum iſtū* ,, *principem con celebrarunt. Atq. idem Catullus*

,, *alibi,*

" *alibi, ſi Aldinam ſequimur lectionem, Te quaeſi-*
" *uimus in minore campo, Te in circo, te in omnib.*
" *tabernis. Verbum autem militare, Contuberna-*
les. Veget. in II. *Contubernium autem manipulus*
uocabatur ab eo, quod coniunctis manibus pariter
" *dimicabant. Atq. alibi, Erant decani, qui de-*
" *cem militibus praepoſiti, nunc Caput contubernij*
uocantur. A pileatis nona fratrib. pila] *Pilea Caſtori & Polluci dederunt antiqui, quia La*
cones fuerũt, quibus pileatis pugnare mos eſt. Feſt.
Põp. At Martialis etiã Parthos pileatos dicit in.
" X. *Ad Parthos procul ite pileatos. Arnobius lib.*
VI. *aduerſus gentes Pileum etiam Vulcano tribu-*
" *tum ſignificat. Cum pileo, inquit, Vulcanus, &*
" *malleo. Ego uero nummum ſaepe Romae uidi ar-*
genteum, cuius in parte altera uerbum erat, RO-
MA. *in altera fratres hi pileati, equis inſidentes,*
ac praefulgentibus ſtellis. et putare cete-
ros hircos] *uel, nondum maturos, atq. aptos ue*
neri. uel, aptos tantum glubere. An, conti
nenter quod ſedetis inſulſi] *Sedere, in obſce-*
nis eſt. Frontem tabernae ſcipionibus
ſcribam] ςιγματίζειν, *id Graeci dicunt. Eodem*
" *modo Macrobius in.* I. *Satur. Seruus compeditus*
" *inſcripta frõte.* Puella nam mea, quae meo
ſinu fugit] *ſic prorſus legendum, cum omnibus in*
manuſcriptis ſit, Puella nam, me quae meo ſinu fu
git. In uno quidem, Quae meo e ſinu fugit. Fugiſſe
e ſinu dicit, quã ualde amaret. Terent. in Adelph.

" *Hic*

» *Hic non amandus, hicine non geſtandus in ſinu.*
Pro qua mihi ſunt mala bella pugnata] *ſic*
Graeci, & Latini veteres loquebantur. Demo-
» *ſthen.* περὶ στεφάνου. Οἱ πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν
» πολεμούντων ὑμῶν. *Et Xiphilinus, ſiue potius Dio,*
» Πόλεμος πολεμεῖται. *Vergil. in.* VIII. *Pugnataq.*
» *in ordine bella. Et Lucil. apud Donatum in com-*
» *mentationibus in Eunuch. Terentij. Vicimus, o*
» *ſocij, & magnam pugnauimus pugnam. Et idem*
Donatus in Adelph. uerba interpretans illa, Vi-
» *tam duram, quam uixi,* Ἀρχαϊσμὸς, *inquit. ut Lu*
» *cil. – magnam pugnauimus pugnam.* – et ſe
mitarii moechi] *ſic in manuſcriptis omnibus.*
Semitarij autem, in ſemitis uſq. uerſantes, uiles,
abiecti. qui tenuiorum uxores in ſemitis ſectaren-
tur. aut qui cenas, & prandia captarent in ſemi-
» *tis. Cic. in.* II. *Offic. Et, ſi quando aliqua res ma*
» *ior, atq. utilior populari largitione adquiritur, ut*
» *Oreſti nuper prandia in ſemitis decumae nomine*
» *magno honori fuerunt.* Tu praeter omnes u-
ne de capillatis Cuniculoſae Celtiberiae fi-
li] *His Catulli uerſibus Caper Grammaticus Vne*
uocandi caſu dictum a veteribus oſtendebat. au-
ctor Priſcian. in. V. *apud quem poſterior uerſus ali*
ter legitur, praue omnino, Celtiberoſe Celtiberiae
fili. Egnati, opaca quem bonum facit
barba] *Bonum,* καλὸν, *pulchrum, ut ſaepe alibi.*
» *ut Terent. in Phorm. Vt, ni uis boni in ipſa ineſſet*
» *forma, haec formam extinguerent. Opacam bar-*

bam

bam dicit illum Βαθυπόγονα, καὶ βαθυχαῖταν *ſigni-*
ficans. Verbo Opacare eodem in genere eſt uſus Pa-
cuuius apud Feſtum Pompeium in uerbo Genas.
,, *Nunc primum opacat flore lanugo genas. Et So-*
phocles in Trachinijs idem prope quod Catullus
,, *de Acheloo fluuio.* Ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος κρουνοὶ
,, διεῤῥαίνοντο κρηναίου ποτοῦ. Et dens, Ibera de-
,, fricatus urina] *Ab eodem uerbo. Defricate,*
,, *Naeuius in Tarentilla, Facete, & defricate. Ca-*
,, *ris. in.* II.

AD. CORNIFICIVM

MALE *eſt, Cornifici, tuo Catullo.*
Male eſt, mehercule, & laborioſe,
Et magis magis in dies, & horas:
Quem tu, quod minimum, facillimumq. eſt,
Qua ſolatus es adlocutione.
Iraſcor tibi. ſic meos amores
Paulum. quidlubet adlocutionis
Maeſtius lacrimis Simonideis.

Male eſt, Cornifici, tuo Catullo] *Cornificium poe-*
tam etiam fuiſſe, declarat Ouid. in. II. *de Triſti-*
,, *bus. Cinna quoq. his comes eſt, Cinnaq. procacior*
,, *anſer, Et leue Cornifici, parq. Catonis opus. Atq.*
is opinor eſt Cornificius, ad quem tot extant Cic.
,, *Epiſtulae. uerſus eius ponit in.* VI. *Macrob. Di-*
,, *ducta mi uoce garrienti. Et e Glauco eius hos. Cen-*

tauros

» tauros ſodere bimembres, Caprigenumq. genus
» nullo cuſtode per herbas. Loquitur autem eodem
» modo Plautus in Ciſtell. quo hic Catullus. Male
» excrucior Gymnaſium mea. male mihi eſt, male
» maceror. Mehercule] ſcriptũ fortaſſe fuit,
Mercule. quomodo in uetuſtiſſimis libris ſcriptum
animaduerto. Sed & illud ſtare etiam poteſt. E
uero finalem ſyllabam non eliſit. Et magis
» magis] ſic alibi, Poſt uento creſcente magis ma-
» gis increbreſcunt. Qua ſolatus es adlocu-
tione] Adloqui, & Hortari pro Conſolari, non-
numquam ponebant. quo de nos in Commentationi
bus in Horat. Graeci poetae Παραίφασιν & Παρα-
μύθειαν ſic in hoc genere, ut Latini Adlocutionem,
» dicebant. Naumachius apud Stobaeum, Ανδρὶ
» γὰρ ἀχαλόωντι παραίφασίς ἐστιν ἄκοιτις. Ira-
» ſcor tibi] Diſpungendum hoc loco. Eodem modo
Statius in. IIII. Siluar. in riſu Saturnalitio ad
» Grippum, Iraſcor tibi, Grippe. - ſic meos
amores Paulum.] & hoc loco diſtinguendum.
- quidlubet adlocutionis] Verſum deſidero, qui
poſt hunc ſequeretur. niſi ſi cui uidetur, Maeſtius,
in Miſiſſes, mutandum. Ea ſententia, ſaltem ali-
quid ſolatij, & adlocutionis miſiſſes lacrimis Simo
nideis. ideſt, meis. Lacrimis Simonideis]
τοὺς θρήνους intelligit Simonidis. qui & ab inter-
prete Theocriti, & Stobaeo citantur.

IN. EGNATIVM

EGNATIVS, *quod candidos habet dentes,*
Renidet uſquequaq. ſeu ad rei uentum eſt
Subſellium, cum orator excitat fletum,
Renidet ille: ſeu pij ad rogum fili
Lugetur, orba cum flet unicum mater,
Renidet ille. quidquid eſt, ubicumq. eſt,
Quodcumq. agit, renidet. hunc habet morbum,
Neq. elegantem, ut arbitror, neq. urbanum.
Quare monendus eſt mihi. bone Egnati,
Si urbanus eſſes, aut Sabinus, aut Tiburs,
Aut parcus Vmber, aut obeſus Etruſcus,
Aut Lanuuinus ater, atq. dentatus,
Aut transpadanus, ut meos quoq. attingam,
Aut quilibet, qui puriter lauit dentes,
Tamen renidere uſquequaq. te nollem.
Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt.
Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra
Quod quiſq. minxit, hoc ſibi ſolet mane
Dentem, atq. ruſam defricare gingiuam:
Vt, quo iſte ueſter expolitior dens eſt,
Hoc te amplius bibiſſe praedicet loti.

Egnatius, quod candidos habet dentes] *Egnati poetae meminit Macrob. in.* VI. *Saturn. Cuius etiam uerſus e libris de rerum natura ponit. Cic. in.* XIII. *Epiſt. ad Q. Gallium, L. Egnati mentionem*

ſacit, quem ſuum uocat familiariſſimum. Plin. in. X. *de rerum natura. M. Egnatium Caluinum comme morat praefectum Alpium. Quorum aliquis an hic idem ſit, mihi quidem non liquet. Plinianus Egnatius omnino poſterior, quam ut eius fieri mentio poſſit a Catullo.* Renidet uſquequaq.] *Diductis labris ut dentes exſerat, nec enim plane ridentem ſignificat.* Seu ad rei] *Diphthongum eliſit.* Cum orator excitat fletum] *Vbi riſui nullus eſt locus. & cum maxime eſt παθητικὸς λόγος.* Lugetur] *ἀπροσώπως.* Aut parcus Vmber] *Vmbrorum conuiuia pro parciſſimis dicebant. Auctor, opinor, Plutarchus.* - aut obeſus Etruſcus] *pinguis. Vergil. in.* II. *Georg.*
» *Hic laticem qualem pateris libamus, & auro, In-*
» *flauit cum pinguis ebur Tyrrhenus. Dionyſius in.* IX. *de L. agens Aemilio, Etruſcos laute ſolitos uiuere ſcribit.* - aut tranſpadanus] *Ex Italia tranſpadana. Plin. in.* XVIII. - puriter] *Ennius, ut ſcribit Priſcianus, his utebatur aduerbijs, Proteruiter, Ignauiter, Inimiciter, Superbiter, Temeriter, Praeclariter, Toruiter, Puriter, Reuerecunditer, Miſeriter, Properiter.* - lauit] *Antique, pro Lauat.* Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra] *In manuſcriptis, Nūc Celtiber Celtiberia in terra. Gabriel Faernus legendum putabat, Nunc Celtiberq. Celtiberaq. in terra. Mihi uero, ſi ſic legerem, nouum omnino, atq. inſolens uideretur, in penultima ſcazontis ſede poſitum fuiſſe ſpondaeum.*

daeum. Celtiberiã uero terrã ſi dixit, ſic ſcilicet dixit, ut & C. Caeſar Galliã terrã, & Africam terrã in Commentarys de bello Gallico, ac Ciuili. Et Gel-
" lius in. II. Noct. Att. cap. XXII. Sed, quod ait uen-
" tum, qui ex terra Gallia flaret, Circium appellari.
" Atq. idem alibi Gellius, in. VII. opinor, Ex terra
" Phocide. Dentem, atq. rufam defricare gingiuam] In manuſcriptis omnibus, Ruſam, non Rufam. ſed facilis hic lapſus fuit, niſi Ruſſam legamus. quod uerbum in ueteribus libris etiam legitur. Appuleius eodem modo uidetur legiſſe, ac pro De-
" fricare, Pumicare, in. I. Apologia. Quem multo, in-
" quit, aequius erat ſpurciſſimo ritu Hiberorum, ut
" dit Catullus, Dentem, atq. ruſſam pumicare gin-
" giuam. -iſte ueſter] Veſter, de uno, per indi
" gnationem. Sic poeta, Crimen amor ueſtrum.

AD. RAVIDVM

QVAE NAM te mala mens, miſelle Rauide,
Agit praecipitem in meos iambos.
Quis deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam.
An ut peruenias in ora uulgi.
Quid uis. qualubet eſſe notus optas.
Eris: quandoquidem meos amores
Cum longa uoluiſti amare poena.

Quae nam te mala mens, miſelle Rauide, Agit
praecipitẽ in meos iãbos] *Faernus pro Rauide,*
Raude, legendum cenſebat. cũ mutare nihil neceſſe
eſſet. Agit praecipitẽ, ſic dixit. aliter quoq. Latine
dicimus eodem uſi uerbo, Diuerſum agi. Cic. in. III.
,, *in Verrem eodem modo, Agunt eum praecipitem*
,, *poenae ciuium Romanorum. id eſt, in ſupplicium ra*
,, *piunt. Ouid. in.* V. *Metam. uerbo eodem uſus, Et*
,, *mentem adhibens quae te germane furentem Mens*
,, *agit in facinus:* - mala mens] *Dira. Vergil.*
,, *in.* II. *Aeneid. Quae mens tam dira miſerrime con*
,, *iunx Impulit his cingi telis. Agere autem nonnum*
,, *quam perſequi, exagitare, torquere. Horat. Diris*
,, *agam te. Et idem Horatius alibi, Non res, & agen*
tia uerba Lycambem. Quis deus tibi non
bene aduocatus] *Inauſpicato uocatus.* An
ut peruenias in ora uulgi.] *In manuſcriptis o-*
mnibus, Perueniamus. praue omnino. Loquitur au
tẽ eodem modo etiam Horat. in. I. *epiſt. ad Florũ,*
,, *Quid Titius, Romana breui uenturus in ora.*
Quid uis, qualubet eſſe notus optas.] *ſic omni-*
no diſtinguendum. Vis inquit eſſe notus quiduis qua
lubet. nec enim laboras, quae ſit hominum de te opi
nio, quis populi ſermo, dum innoteſcas modo. Vno ta
men in manuſcripto legebatur, Quia uis. Ego poſſe
etiam legi putabam, Quouis qualibet eſſe notus op-
,, *tas. Eſſe uero aliquem quid uis, Horat. dixit. Inbe-*
,, *cillus, iners, ſim quid uis, adde popino. Cic. in. Epiſt.*
,, *ad Lucceiũ, Neq. enim tu is es, qui, quid ſis, neſcias.*

Et

„ *Et in.* IIII. *Tuſc. Qui autem dicũtur iracundi, aut*
„ *miſericordes, aut inuidi, aut tale quid.* Eris] *Mos, inquit, tibi geretur, teq. aeternis figam maledictis.* Cum longa uoluiſti amare poena] *Longa, Sempiterna. Cum praepoſitionem addidit*
„ *ſuo, & veterum more. Idem alibi, Magno cum pre*
„ *tio, atq. malo.*

IN. ACMEN

ACME *illa, illa puella defututa,*
Tota millia me decem popoſcit,
Iſta turpiculo puella naſo,
Decoctoris amica Formiani.
Propinqui, quibus eſt puella curae,
Amicos, medicosq. conuocate.
Non eſt ſana puella: nec rogate
Qualis ſit, ſolet haec imaginoſum.

Acme illa, illa puella defututa] *omnibus in manu ſcriptis eſt, Ameana puella defututa. quod retinendum cenſeo: aut mutandum ſic, Acme, una puella defututa ut* E *poſtrema littera uerbi Acme, a principe ſequentis* V *non elidatur.* Tota millia
„ me decẽ popoſcit] *Cic. ad Att. Tota tempora po*
„ *meridiana dicit. Et Vergil. in.* I. *Aeneid. Hic iam*
„ *trecentum totos regnabitur annos. Verbum enim, Totum, apponebant, cum certam ſummam, ac numerum ſignificabant.* Decoctoris amica

 Formiani]

Formiani] *ſi uel Amaeanam, uel Acmaeanam legimus, non eſt haec illa Acme Septimij.*
Propinqui, quibus eſt puella curae] *Eſſe enim haec cognatorum cura ſolet, ac debet. nam eorum fidei ſalus, & pecunia inſanientis committitur. Sic*
» *in lege.* XII. *Si furioſus eſt, agnatum gentiliumq. in*
» *eum, pecuniamq. eius poteſtas eſto. Et Horat. in.* II.
» *Epiſt. ad Florum. Hic ubi cognatorum opibus, cu-*
» *riſq. refectus, Expulit helleboro morbum. & quae*
» *ſequuntur. Columella in.* I. *Quorum ſi alterum de*
» *eſſet, ac nihilominus quis uellet incolere, mente eſſe*
» *captum, atq. eum ad agnatos & gentiles deducen*
» *dum.* Nec rogate Qualis ſit, ſolet] *In manuſcriptis alijs ſic, Nec rogare Qualis ſit ſolet, & imaginoſum. In aliis ſic, Nec rogare Qualis ſit ſolet, nec imaginoſum. Quae ſit aliorum loci huius interpretatio, ſcio, quam ſequerer, ſi liqueret modo latine ſpeculum, etiam hoc uerbo Imaginoſum dici. Alij hoc modo legunt, Nec rogate qualis ſit, ſolet haec imaginoſum. Quaſi id dicat, ne nūc illud quaerite, quo morbo haec laborat. ſolet haec imaginoſum, id eſt, ſolet ea* φαντάσικόν τι νοσεῖν. *Seneca in.* I. *Nat.*
» *Quaeſt. morbum eiuſmodi commemorat. Quidam,*
» *inquit, hoc genere ualetudinis laborant, ut ipſi ſibi*
» *uideantur occurrere, ut ubiq. imaginem ſuam cer-*
» *nant. Imaginari autem dicitur is etiam, qui ſibi uiſum, ut ſic hoc dicam, ſibi uidetur uidere. Sueton. in*
» *uita C. Caeſaris. Et Calpurnia uxor imaginata eſt*
» *conlabi faſtigium domus, maritumq. in gremio ſuo*
confodi.

confodi. Sed deſit hoc loco fortaſſe quippiam, itaque, quid adfirmem, prorſus non habeo.

IN. QVANDAM

ADESTE hendecaſyllabi, quot eſtis
Omnes undique, quotquot eſtis omnes.
Iocum me putat eſſe moecha turpis,
Et negat, mihi ueſtra redditur am
Pugillaria, ſi pati poteſtis.
Perſequamur eam, & reflagitemus.
Quae ſit, quaeritis. illa, quam uidetis
Turpe incedere, myrmice, ac moleſte,
Ridentem catuli ore Gallicani.
Circumſiſtite eam, & reflagitate.
Moecha putida redde codicillos.
Redde putida moecha codicillos.
Non aſſis facis o lutum, lupanar,
Aut ſi perditius pote eſt quid eſſe.
Sed non eſt tamen hoc ſatis putandum.
Quod ſi non aliud poteſt, ruborem
Ferreo canis exprimamus ore.
Conclamate iterum altiore uoce,
Moecha putida redde codicillos,
Redde putida moecha codicillos.
Non aſſis facis o lutum, lupanar,
Aut ſi perditius pote eſt quid eſſe.
Sed non eſt tamen hoc ſatis putandum.
Quod ſi non aliud poteſt, ruborem

Ferreo canis exprimamus ore.
Conclamate iterum altiore uoce,
Moecha putida redde codicillos,
Redde putida moecha codicillos.
Sed nil proficimus: nihil mouetur.
Mutanda eſt ratio, modusq. uobis,
Si quid proficere amplius poteſtis.
Pudica, & proba redde codicillos.

Iocum me putat eſſe moecha turpis] *ſic Horat. in.* » II. *Serm. Nequid tu perdas, neu ſis iocus. Et Pro-* » *pert. in.* II. *A peream, ſi me iſta mouent diſpendia,* » *ſed me fallaci dominae iam pudet eſſe iocum.* Et negat, mihi noſtra redditura m Pugillaria] *In manuſcriptis; Veſtra, non Noſtra. quod eſt ap-* » *tius. Caris. in.* I. *Pugillaria, inquit, ſaepius neutrũ* » *dicit idem Catullus.* Turpe incedere, myr » mice] *Videndum, an Myrmex ueſtis id nomen ſit; qualis Syrma, & Cyclas; an Turpe in Turpi mutandum ſit. Deinde, quod ſequitur coniungendum cum ſequenti uerſu, Ac moleſte Ridentem catuli ora Gallicani. ſed Myrmice cur legendum ſit non uideo, cum nec penultimam μυρμηκὶ uerſus ferat, et libri manuſcripti repugnent, in quibus fere legitur, Mirtinae, & Murmire. praue utrumq. ac perplexe. In Maffei libro erat, Mirmice. Ego, dum quid norim rectius, leuiter mutans legebam, Illa, quam uidetis Turpe, ſiue Turpem, incedere mimice, ac moleſte Ridentem catuli ore Gallicani. Mimice autem,*

*tem,id eſt ſcaenice,turpiterq. geſticulantem,ac mollem.Porcius Latro contra Catilinam, Omitto, inquit,peſtis huius impuriſſimas uoces,mollitiem ſcaenicam,obtuitus impudicos,blanditias muliebres,et omnem deniq. copiam non mediocrium uitiorum. Ore autem catuli Gallicani ridentem dicit, aut impudentem riſum,aut mordacem ſignificans. E Gallia diuerſos optimosq. canes eſſe, ſcribit Gratius. & Gallicanum,pro Gallicum dicebat.Sic Cato in .*II. *Originũ,Papauer Gallicanus. Auctor Caris.in.*I. *niſi homines Gallicos,res Gallicanas dici uelis.*

Moecha putida redde codicillos,Redde putida moecha codicillos] *Verbum, Redde, geminauit,ut reflagitantium morem,& furtum opprobrantium ſignificaret.Sic Ouid.in.*III.*de Arte amandi, Redde meum clamant ſpoliatae ſaepe puellae, Redde meum toto uoce boante foro.* Non aſſis facis o lutum,lupanar] *ſic in manuſcriptis. ſed,ſententia quae ſit,non apparet. legendum ſuſpicabar,O lutum,o lupanar. uel illo modo potius, O lutum luparum. Plautus in Pſeudolo ſimile quiddã ſignificare uidetur,Turba eſt nunc apud deam, an ibi uis inter iſtas uerſarier Proſedas,piſtorum amicas,reliquias,alicarias,Miſeras, coeno delibutas, ſeruilicolas ſordidas. Et poſt,Magisq. meretricem pudorem,quam aurum congerere condecet. Pulchrum ornatum turpes mores peius coeno collinũt. Legendum forte etiam,Os litum. Nam Placidus in Gloſſis,Litum os patientiam calcatam,uel crudeli-*

tatem in rictu. Vir quidã eruditus legit, O blitum, duobus uerbis. Et a Plauto Blitera meretrix dicitur. Lupae uero meretrices dicebantur, ut poſt magis etiam docebimus. Inde Lupariae in Suburra, reg. II. Caelimontana. auctor eſt Victor.

Quod ſi non aliud poteſt, ruborem, Afferre o canis exprimamus ore] legendum omnino, ut eſt in manuſcriptis, Quod ſi non aliud poteſt, ruborem, Ferreo canis exprimamus ore. Alij pro, Poteſt, Po te eſt faciũt. Ergo uel poſt duos hoſce uerſus aliquid deeſt: uel haec ſit ſententia, quando nihil aliud fieri poteſt, ſaltem hunc illi pudorem incutiamus. ſed apte quae per ſe ipſa ſignificant inſignem impudentiam coniunxit, Ferreum os, & caninum os. Tale illud in Nerone Claudio Suetonij, uel potius Licinij
„ Craſſi oratoris, In hunc inquit, dixit Licinius Craſ
„ ſus orator non eſſe mirandum, quod aeneam barbã
„ haberet, cui eſſet os ferreum, cor plumbeum. Artemidorus in. I. de inſomniis impudentiam quoq. eiuſmodi ore ſignificari ſcribit, capite, περὶ μετώπου. cu
„ ius haec ſunt: Χάλκεον δὲ ἢ σιδήρεον, ἢ λιθινὸν μέτω
„ πον δοκεῖν ἔχειν, τελώναις καὶ καπήλοις καὶ τοῖς μετὰ
„ ἀναιδίας ζῶσιν μόνος συμφέρει. Os canis etiam ſigni
„ ficauit Homer. illis uerbis, Κυνὸς ὄμματ' ἔχων.
„ Mutanda eſt ratio] ſic Cic. pro Muraena, Abijt
„ illud tempus, mutata ratio eſt. Et in. VII. Epiſt. ad
„ Trebatium, Poſteaquam mea mutata ratio eſt.

Pudica, & proba] Feminarum laus uel maxima.
„ Sic Afran. Epiſtula Commiſſa. Nam, proba, & pu-

„ dica

" dica quod ſum, conſulo,& parco mihi, Quoniã com
" paratum eſt, uno ut ſimus contentae uiro. Et Horat.
" in. V. Carm. Tu pudica, tu proba, Perambulabis a-
" ſtra ſidus aureũ. Et Pompon. Mela in. II. Probae,
" formoſaeq. in pretio ſunt.

IN. ACMEN

SALVE, nec minimo puella naſo,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore ſicco,
Nec ſane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani,
Te n'prouincia narrat eſſe bellam.
Tecum Lesbia noſtra comparatur.
O ſaeclum inſipiens, & inficetum.

Salue, nec minimo puella naſo] *In Acmen haec, opinor, dicuntur, & Septimium, cum hic quoq. ſit idem uerſus, qui ſupra, Decoctoris amica Formiani. formae uitium uel maximum naſus grandior. Horatius, Depigis, naſuta.* Nec bello pede] *Horat. ibidem, Ne crure malo, ne ſit pede turpi. Et paulo haec ante, Breui latere, ac pede longo. idq. uitio ducens.* O ſaeclum inſipiens] *omnibus in manuſcriptis, Inſapiens. Sic autem in ſacculum inuehi ſolitos veteres, declarant Senecae uerba in prooemio libri primi declamationum ad Nouatũ, Solebat autem & hoc genere exercitationis uti, ut*

nihil

" *nihil praeter epiphonemata ſcriberet aliquo die, ni*
" *hil praeter enthymemata aliquo die, nihil praeter*
" *trãslatiuas, quas dicimus, ſententias. tamquã quae*
" *de fortuna, de crudelitate, de ſaeculo, de diuitijs di-*
" *cuntur.*

IN. FVNDVM

O FVNDE *noſter, ſeu Sabine, ſeu Tiburs,*
Nam, te eſſe Tiburtem, autumant, quibus non eſt,
Cordi Catullum laedere: at, quibus cordi eſt,
Quouis Sabinum pignore eſſe contendunt,
Sed ſeu Sabine, ſiue uerius Tiburs,
Fui libenter in tua ſuburbana
Villa, malamq. pectore expuli tusſim:
Non immerenti uertitur mihi quam mens,
Dum ſumptuoſas appeto, dedit, cenas.
Nam Sextianus dum uolo eſſe conuiua,
O rationem minantium petitorum,
Plenam ueneni, & peſtilentiae, legit.
Hic me grauedo frigida, & frequens tuſsis
Quaſſauit, uſque dum in tuum ſinum fugi,
Et me recuraui ocymoque, & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meam quod non es ulta peccatum.
Nec iam recuſo, ſi nefaria ſcripta
Sentire ceſſo, quin grauedinem, & tuſſim,
Non mi, ſed ipſi Sextio ferat frigus,
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

Nam,

Nam, te eſſe Tiburtem, autumant, quibus non eſt, Cordi Catullum laedere] *cordi eſt, honeſte dictũ, animo ſedet. Non. Mar.* -malamq. pectore expuli tuſsim] *ſic pridẽ eruditi homines fe cerũt ex eo, quod omnibus in manuſcriptis legitur, Aliãq. pectore expulſus ſum. Sed ex illo, Aliamq. faciebã ipſe, Aridãq.* Non immerenti uertitur mihi quam mens] *Cum in manuſcriptis uarie legatur, Quam mihi mens uertitur, Quam mihi mens ueretur, Quam mihi mens uertur: primus omnium Gabriel Faernus ab hinc annos plus minus.* VIIII. *fecit, Quam mihi meus uenter. quod ſuum ille inuentum, ut erat homo aperto, liberaliq. ingenio, cum libentiſſime cum multis communicaſſet, non defuit, qui pro ſuo ederet. quod ut teſtarer ſuo nomine, multis ille me uerbis, antequam diẽ obiret, eſt obteſtatus.* Nam Sextianus] *Is credo Sextius eſt, pro quo Cic. extat oratio, quam*
" *Seruius, illud in* I. *Georg. Saepe exiguus mus, interpretans, Sextianam dicit.* Orationem minantium petitorum] *Probabilius omnino, quod olim Aldus impreſſit, in Actium petitorem, niſi e ſcripta lectione facias, in Antium. Petitorem autem eum, qui magiſtratum peteret, dicebant. Scipio Africanus in Orationem contra Legem iudiciariam Tiberij Gracchi, ut adducit in.*
" III. *Saturn. Macrob. In his unum, quo me reipub.*
" *pub. maxime miſertum eſt, puerum bullatum, pe-*
" *titoris filium, non minorem annis.* XII. *cum cro*

" *talis*

» *talis ſaltare.* Et me recuraui ocymoque, & urtica] *In manuſcriptis, Otioq. & urtica. Sed Recuraui, quod dixit, duriuſculum id quibuſdam uidetur. atq. uno in manuſcripto, Et me curaui. Plinius in.* XIII. *Nat. Hiſt. eodem uerbo*
» *uſus, dixit, Quae non eſſet ita recurata, in ſuo*
» *manſit amphitheatrica. Legendum forte, Et me ne curaui. Ne uero, pro, Quidem ponebant, breui ſyllaba.* - meum quod non es ulta peccatum] *ſic etiam in manuſcriptis omnib. praeter quam in Patauino, in quo ſic erat, Quae non es ulta peccatum, ut ad uillam referatur. quod fieri poſſe commode non uidetur. Gabriel Faernus emendabat, Quod non es ulte peccatum, ut ad Fundum referamus. & uocandi caſum pro recto poſitum putabat. idq. more veterum tum Graecorum, tum Latinorum. nam & Perſium ſic omnino locutum*
» *aiebat, Cenſorem ue tuum, uel quod trabeate ſalu-*
» *tas. Et Horatianum illud ſimile ducebat, Macte*
» *Virtute eſto, inquit, ſentẽtia dia Catonis.* Sentire ceſſo] *Legendum omnino, ut eſt in manuſcriptis, in Maffei praeſertim libro, Seſti receptſo, uel Sexti recepſo. Figura uero eadem, qua uſum Pacuuium in Teucro tradit Non Marc. Pacuuij e-*
» *nim illud adducit, Haud ſinam quidquam profa-*
» *ri, priuſquam accepſo, quod peto.* Qui tunc
» uocat me, cum malum legit librum] *Tunc me, inquit, inuitat, cum librum aliquem legit criminum. ſic enim Pedianus loquitur in.* III. *contra Verrem,*

" rem, illa interpretans, Quae in iſtum ualebant cri
" mina, Apertius, inquit, hoc poſtea dicturus eſt Tul
" lius. etenim accuſator Dolabellae, uolens indice
" Verre uti contra Dolabellam, librum criminum
" communium Verris, & Dolabellae Verri oſtendit.
Et quae ſequuntur. Vel Malum librum dicit inele
gantem. ut contra Bonum librum Plin. in. VIII.
" Epiſt. ad Arrianum, Delicatus, inquit, ac ſimi
" lis ignoto eſt, qui amici librum bonum mauult au
" dire, quam facere. Itaq. Libros Orationes etiam
ipſas dicebant. a Libro autem criminum poſtea,
Libellus, & Libellare, deductum.

DE. ACME. ET. SEPTIMIO

ACMEN Septimius, ſuos amores,
Tenens in gremio, mea, inquit, Acme,
Ni te perdite amo, atq. amare porro
Omnis ſum adſidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire,
Solus in Libya, India ue toſta,
Caeſio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, Amor ſiniſtra, ut ante
Dextra, ſternuit adprobatione.
At Acme, leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore ſuauiata,
Sic inquit: mea uita Septimille,
Huic uni domino uſq. ſeruiamus,

Vt

Ut multo mihi maior, acriorq.
Ignis mollib. ardet in medullis.
Hoc ut dixit, Amor ſiniſtra, ut ante
Dextra, ſternuit adprobatione.
Nunc ab auſpicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur.
Vnam Septimius miſellus Acmen
Mauult, quam Syrias, Britanniasque.
Vno in Septimio fidelis Acme
Facit delicias, libidinesque.
Quis ullos homines beatiores
Vidit. quis uenerem auſpicatiorem.

Acmen Septimius, ſuos amores, Tenens in gremio] *Feminam eo nomine in veteribus monumentis Romae apud heredes Ambroſii Lilij me legere memini,* SERGIA. ACME. *Peruetuſtum quoque monumentum in hortis Sfortiae Cardinalis eiuſmodi eſt,*

L. SAVFEIVS. A
SAVFEIA. L. L. ACME
VXSOR

Septimius autem is fortaſſe poeta fuit, cuius uerſus
» *Terentianus adducit. ſic enim eſt apud illum, Hoc*
» *de Septimij potes iunctis noſcere uerſibus, Geritq.*
» *intus in oppidum Anhelos panopae greges. Suos amores ſic dixit, ut & Cic. in Piſonem, Conuiuium*

publicum

» *publicum non dignitatis cauſſa inibit, niſi forte ut* » *cum P. Clodio, hoc eſt cum amoribus ſuis, cenet.* » Ni te perdite amo] *Perdite, pro Valde. Eam a-* » *mare cepit perdite, Aruntius Celſus; & Afranius* » *in Vopiſco, Quia ſcit, me illam amare perdite. Haec* » *Caris. in.* II. -atq. amare porro Omnis ſum adſidue paratus annos] *Porro, pro, In futurum. M. Cato dierum dictarum de Conſulatu ſuo,* » *Me ſollicitum atq. exercitum habitum eſſe, atq. por* » *ro fore. Afranius in Emancipato, Poſt narrauero,* » *nunc eſt diſtentus animus, ut negotijs, Porro autem* » *propero. Idem Caris. Quamquam in poſteriore hoc* *pro, Longius, poſitum mihi uidetur.*

Quãtum qui pote plurimum perire] *ſimiliter* » *Tullius in.* XIII. *Epiſt. ad Manlium: Si huic com-* » *mendationi meae tantum tribueris, quantum cui* » *tribuiſti plurimum.* Solus in Libya, Indiaue toſta] *Toſtam Indiam dicit, quippe cum Indos uehemens ſol quaſi coquat. Vergil. in.* IIII. *Ge-* » *org. Iam rapidus torrens ſitientes Syrius Indos.* » *Et Manil. in.* IIII. *Aſtronom. Perfuſas hominum* » *gentes, minus India toſtas. Et Tibullus. in.* II. *Illi* » *ſint comites fuſci, quos India torret.* Caeſio ueniam obuius leoni] *Iacobus Corbinellus, Florentinus, eleganti doctrina, atq. ingenio, Simonidis uerſus apud Galenum* περὶ ἄρθρων *legiſſe ſe mihi adfirmauit, ſimilis omnino ſententiae,* Οὔπω τις οὕτω » δασκίοις ἐν οὔρεσιν ἀνὴρ λέοντ' ἔδεισεν οὐδὲ πάρδαλιν. » Μοῦνος στενυγρῇ συντυχὼν ἐν ἀτραπῷ. Hoc

ut dixit, Amor, ſiniſtra, ut ante Dextra, ſter-
nuit adprobatione] *In Patauino altero, Siniſtrā*
ut ante Dextram ſternuit adprobationem. Quod
ideo probandum uidetur, quod & eodem modo Pro
» *pert. Argutum ſternuit omen amor. Sed, quid ua-*
leat, ſiue potius ſignificet Sternutamentum, et Plin.
lib. XXVIII. *& Ariſt. (opinor* περὶ ζώων ἱστορ. *ſcri-*
bunt. At Acme, leuiter caput reflectens]
In manuſcriptis, Ad hanc me, &, Ad haec me. id
factum, quod indocti homines neſcirēt ueteres, Ad,
pro, At, etiam poſuiſſe. Sic in peruetéri libro Vatica
nae Bibliothecae. in quo excerpta ex hiſtoriys Sallu
» *ſti, in oratione Cottae Cos. Ad contra in his miſe-*
» *riys cuncta me cum fortuna deſeruere.* Et
dulcis pueri ebrios ocellos] *Ebrios amore. Sic*
» *Anacreon apud Hephaeſt.* Ἐς πολιὸν κῦμα κολυμβῶ
μεθύων ἔρωτι. Illo purpureo ore ſuauiata] *Pur*
pureum os etiam dixit Simonides apud Athenaeū
» *in.* XIIII. Πορφυρέου ἀπὸ στόματος ἱεῖσα φωνάν. *Et*
» *Horat. Purpereo bibit ore nectar.* Sic in-
quit] *ſimul, haec dicens, ſuauium dedit, ut Siſenna*
dicit in. XIII. *Mileſiarum.* Hunc uni do-
mino] *In utroq. Patauino, Vno. more ueterum.*
Ignis mollib. ardet in medullis] *Ignis, amoris*
» *ille impotens ardor. Vergil. Quid iuuenis, magnū*
» *cui uerſat in oſſibus ignem Durus amor.*
Nunc ab auſpicio bono profecti] *ſimiliter Cae*
» *ſar in.* III. *de bello Ciuili: Et, ab hoc profectus ini-*
» *tio, ne fruſtra ingreſſus turpem cauſſam uideretur.*

Placidus

,, *Placidus Grammaticus in Gloſſis, Sunt igitur, in-*
,, *quit, bona auſpicia, quae cogunt res inchoare; ſunt mala, quae prohibent.* Facit delicias] *Sic*
,, *idem alibi loquitur, Si quis delicias diceret, aut fa-*
,, *ceret.*

AD. SEIPSVM. DE. ADVENTV. VERIS

IAM *uer egelidos refert topores,*
Iam caeli furor, aequinoctialis
Iucundi zephyri ſileſcit auris.
Linquantur Phrygij, Catulle, campi,
Niccaeq. ager uber aeſtuloſae:
Ad claras Aſiae uolemus urbes.
Iam mens praetrepidans auet uagari:
Iam laeti ſtudio pedes uigeſcunt.
O dulces comitum ualete coetus,
Longe quos ſimul a domo profectos,
Diuerſos uariae uiae reportant.

Iam uer egelidos refert topores] *Auctor Elegiae de obitu Maecenatis, quod tũ ſpirent aurae iucun-*
,, *diſſimae, Ver dixit egelidum, Verberat egelido gar-*
,, *rula uere nemus. Seruius, interpretans illud Poe-*
,, *tae in.* VIII. *Aeneid. Vt procul egelido ſecretum flu-*
,, *mine uidit. Egelido, inquit, eſt nimium gelido. & eſt*
,, *una pars orationis, ut Eduramq. pirum. i. ualde du*
,, *ram. Haec Seruius. Eſt ergo,* E, *in compoſitione ἐπιτατικὸν plerumq. quomodo & Seuerus apud Auſo-*

nium accepit, Impiger egelido mouet arma Seuerus ab iſtro. Et Auſon. ad Paullinũ, Egelidae ut teneant hiemes. At eadem particula nonnumquam eadem in compoſitione remittit, ut Egelidum ſignificet, non praegelidum, ſed tepidum. quo modo Sueton. accepit in Octauio, Vngebatur, inquit, etiam ſaepius, ſudabat ad flammam. deinde perfundebatur egelida aqua, uel ſole multo calefacta. Atq. hinc illa eſt κακόζηλία, quam, ut ſcribit Seneca, in Ouidij uerſu non probabant eruditi homines. qui uerſus legi omnino ſic debet, Egelidum Borean, egelidumq. notum. Non, ut alij, Et gelidum Borean. Quod primus uidit Iacobus Taurellus, uir doctiſſimus. nãq. quod id uerbum mediae ſignificationis eſſet, in id uitium, quod ſupra poſui, poeta incidit. Iam caeli furor, aequinoctialis.] *Anni tempus molliſſimum ſignificat, uer ipſum ſcilicet, cum primum flare Zephyri incipiunt. Zephyrum itaq. aequinoctialem hoc loco dicit, uernum intelligens aequinoctium.* Iucundis Zephyri ſileſcit auris] *Iucundas auras, quibus opponas, quae Philippo dicuntur in Epigrammate, νότου βαρυλαίλαπες αὖραι. Sileſcit etiam, de uentis, Ouid. in. II. Triſtium, Sed non ſubſidunt, intermiſſiq. ſileſcunt.* Linquantur Phrygii, Catulle, campi] *ſi eſt in Aſia, Phrygia, cur, ut Aſiam petat, Phrygiã relinquat. itaq. legendum ſuſpicor, Liquantur. quod idem eſt, quod Liquuntur. Ut apud Vergil. in. I. Georg. Canis cum montibus umor Liquitur & Zephyro putris ſe glae*

ba

ba reſoluit. Niceaeq. ager uber aeſtuloſae] *Vber, fertilis, Vergil. dixit, Vbere glaebae. Priſcian. in.* 11. *Et Niceam, & Niciam eandem urbem dici ſcribit.* Ad claras Aſiae uolemus urbes] *Ouid. in.* 1. *Triſt. Oppida non Aſiae, non mihi uiſa prius.* Iam mens praetrepidans auet uagari.] *Eodem modo & Trepidare Plautus uidetur dixiſſe in Caſina, Vt ille trepidabat, ut feſtinabat miſer, ut ſubſultabat poſtquam uicit uillicus.* Iam laeti ſtudio pedes uigeſcunt] *Vigere idem ſignificare uidetur hoc loco, quod Trepidare uerbum, ardorem ſcilicet illum ad agendum, atq. audendum. Sic Liuius in.* 11. *Bello punico, Videret, ut, quibus lingua prompta ac temeraria eſſet, aeque in pugnam uigerent manus.* Diuerſos uariae uiae reportant] *In manuſcriptis omnibus, Diuerſe uariae. ſed illud rectius. ſignificat enim multos, multis etiam domum uijs redeuntes. Vergil. quoq. diſſipatos cum ſignificare uellet, dixit, Aut age diuerſos. Quamquam & illud non improbandum, ut diuerſe ſit ex diuerſo. Vergil. in.* 11. *Aeneid. Hanc ex diuerſo ſedem ueniemus in unam. Sed illo modo etiam Salluſtius in Iugurth. Sed, quia diuerſi redeuntes alius ab alia parte.*

AD. PORCIVM. ET. SOCRATIONEM

PORCI, *& Socration, duae ſiniſtrae*
Piſonis ſcabies, famesq. mundi,

Vos Veraniolo meo, & Fabullo
Verpus praepoſuit Priapus ille.
Vos conuiuia lauta ſumptuoſe
De die facitis, mei ſodales
Quaerunt in triuijs uocationes.

Porci, & Socration, duae ſiniſtrae Piſonis ſcabies] *De Socratione nihil exploratũ habeo. alter uero fortaſſe ſit Porcius, cuius Cic. meminit in oratione pro Fonteio. Crodimũ, inquit, Porcium, & Nummium ternos uictoriatos.* Famesq. Memmi] *In manuſcriptis omnibus, Mundi. uel, Mondi. legendum forte, Mindi. cuius Cic. meminit. in. v. epiſt. ad Rufum. Tu ei, inquit, M. Mindium fratrem tuum adiunxiſti. Sunt, qui Mundi, ἐπιθετικῶς poſitum putent, Piſonis mundi, id eſt, frugi. quod erat Calpurniorum cognomen.* Vos Veraniolo meo] *Haec ad extremum uſq. legenda cum interrogatione. ut indignantem ſignificent.*

De die facitis] *Repente. neq. ante praedicta, neq. pridie conſtituta. Donatus in Adelph. interpretãs illud, Apparare de die conuiuium. Et nos paullo amplius in Commentationib. in Horatium. Facere conuiuia, ſic dixit, ut & Cic. ad Paetum, Cenulas facere. Et in iiſdem epiſtulis Sumptuoſas cenas dixit, ut hic Sumptuoſe fieri conuiuia dicuntur.*

Quaerunt in triuiis uocationes.] *Inuitationes. Idem ante, Qui tum uocat me. Plaut. in Menaeh. Erotium Eamus intro, ut prandeamus.* ME. *bene uocas.*

„ uocas. Et in Curg. Bene uocas. Et Sueton. in Caligu„ la, Vocatu ipſius. Et Macrob. in. III. Saturn. de „ lege Orchia.

AD. IVVENTIVM

MELLITOS oculos tuos, Iuuenti,
Si quis me ſinat uſq. baſiare,
Vſq. ad millia baſiem trecenta:
Nec umquam ſaturum inde cor futurum eſt,
Non ſi denſior aridis ariſtis
Sit noſtrae ſeges oſculationis.

Mellitos oculos tuos, Iuuenti] *Iuuentiam gentem in primis claram fuiſſe, conſtat. M. Iuuentius cum Tib. Graccho Conſul fuit. Ex eadem gente M. Iuuentius Laterenſis, qui Plancum ambitus accuſauit, quiq. ſibi ipſe in Lepidi caſtris mortem conſciuit.* „ *Auſonius quoq. blandiens dixit, Otia ſunt* „ *mellite nepos. Atq. alibi, Hoc mellite nepos.*

Nec umquam ſaturum inde cor futurum eſt *In manuſcriptis alijs, Nec numquam inde cor ſatur futurus. In alijs, Nec numquam inde cor ſater futurus, Ego uero legendum puto, Nec mi umquam uideor ſatur futurus.* ſeges oſculationis] *Itidem transferrens poeta dixit, Telorum* „ „ *ſeges.*

AD. M. TVLLIVM

DISERTISSIME *Romuli nepotum,*
Quot ſunt, quotq. fuere, Marce Tulli,
Quotq. poſt alijs erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, peſſimus omnium poeta,
Tanto peſſimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Quot ſunt, quotq. fuere, Marce Tulli, Quotq. poſt aliis erunt in annis] *Eam formam ab Homero ceteri uidentur accepiſſe. Plaut. in Bacchidi-*
» *bus, Quicumq. ubi ubi ſunt, qui fuere, quiq. futuri*
» *ſunt poſthac. Vergil. Quae ſunt, quae fuerint, quae*
» *mox uentura trahantur.* Tanto peſsimus omnium poeta] *Hic uerſus in Patauino altero non erat. Veteres autem ſic loquebantur. Plaut. in*
» *Aulul. Quam ad probos propinquitate proxume*
» *te adiunxeris, Tam optimum eſt. Et Paterculus in*
» *poſteriore uolumine, de Mario, Quantum bello op-*
» *timus, tantum pace peſſimus. Antipater in.* III.
» *Epigram.* Αγγέλλω μερόπεσσιν ὅθ' οὕνεκεν ὅσσον ἄ-
» ριςος Οἰωνῶν γενόμαν, τόσσον ὅδ' ἡμιθέων.

AD. LICINIVM

HESTERNO, *Licini, die otioſi,*
Multum luſimus in meis tabellis,
Vt conuenerat eſſe delicatos,
Scribens uerſiculos uterq. noſtrum,
Ludebat numero modo hoc, modo illoc,
Reddens mutua per iocum, atq. uinum.
Atq. illinc abij tuo lepore
Incenſus, Licini, facetijsque,
Vt nec me miſerum cibus iuuaret,
Nec ſomnus tegeret quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Verſarer, cupiens uidere lucem,
Vt tecum loquerer. ſimulq. ut eſſem.
At deſeſſa labore membra poſtquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poema feci,
Ex quo perſpiceres meum dolorem.
Nunc audax caue ſis, precesq. noſtras,
Oramus, caue deſpuas ocello,
Ne poenas Nemeſis repoſcat a te.
Eſt uehemens dea: laedere hanc caueto.

Heſterno, Licini] *Ad Caluũ, opinor, ſcribit, cuius pater fuit Licinius Maur. auctor Valerius Max. in.* I X. Vt conuenerat eſſe, delicatos] *In Patauino altero, Dedicatos. quod nõ improbandũ uſquequaq.*

ſigni-

ſignificat enim hoc loco Catullus, ipſum & Caluum
luſui ſe eo die dicaſſe. Sic autem Feſtus Pompeius
„ *Delicatos interpretari uidetur. Delicata, inquit,*
„ *Feſtus, dicebant Dis conſecrata, quae nunc Dedi-*
„ *cata. unde adhuc manet Delicatus. Delicare au-*
„ *tem proprie eſt dicendo deferre.* – numero
modo hoc, modo illoc] *ſic veteres. Plaut. in Ci-*
„ *ſtell. Iſtoc ergo auris grauiter obtundo tuas.*
Ludebat numero, modo hoc, modo illoc: *o-*
mni genere poematis. Cic. eodem modo in. I. *Acade*
„ *mic. Atq. ipſe uarium, & elegans omni fere nume-*
„ *ro poema feciſti.* Reddens mutua per io
cum, atq. uinum] *ſic etiam veteres loquebantur.*
„ *Suetonius in Veſpaſiano, Per ludum, iocumq. Et in*
„ *Nerone Claudio, Fallere, ac furari uis erat per iocũ.*
„ *Et obſceni auctor carminis, Nolite, omnia, quae lo-*
„ *quor, putare, Per luſum mihi, per iocumq. dici.*
Atq. illinc abii tuo lepore Incenſus, Licini,
facetiisq.] *Plutarchus in eo libro, cui titulum fe-*
cit, Περὶ τῶν κοινῶν ἐννοίων πρὸς τοὺς ϛωϊκοὺς. *Simili-*
„ *ter dixit,* ὑπὸ τοιούτων ἐγὼ λόγων διακεκαυμένος ἕω-
„ θεν σβεϛήρων δέομαι καθάπερ τινὰ φλεγμονὴν ἀφαι-
„ ρούντων τὴν ἀπορίαν τῆς ψυχῆς. Nec ſomnus
„ tegeret quiete ocellos] *Verg. in.* IIII. *Georg. In*
„ *coepto tegeret cum lumina ſomno. Atq. idem alibi*
„ *Catullus, Piger his labantes languore oculos ſopor*
„ *operit.* Τοῖς γὰρ λυπουμένοις τε ϗ μεριμνῶσιν Ἅπασα
„ νὺξ ἔοικε φαίνεσθαι μακρά, *ait Apollodorus apud A-*
thenaeum. Sed toto indomitus furore lecto

Verſarer]

,, Verſarer] *ſimiliter Iuuenal. Sat.* XII. *Et toto uer*
,, *ſata toro iam membra quieſcunt.* Vt tecum
loquerer, ſimulq. ut eſſem] *Ut una multum eſſe-*
mus. non, Eſſem, id eſt cibum ſumerem.
Nunc audax caue ſis] *In manuſcriptis, Nunc au*
dax caues. &, Nunc audax caneris. Ex eo quiſq.
quod commodius uidebitur, faciat. Ca-
ue deſpuas ocello] *ſic etiam eſt omnibus in ma-*
nuſcriptis. ſuperbiam uero, & contemptum, ocu-
li nonnumquam ipſi ſignificant. Ne-
meſis] *Iulius Capitolinus in Maximo & Balbi-*
,, *no, Vt ciuium ſanguine litato ſpecie pugnarum ſe*
,, *Nemeſis, id eſt uis quaedam fortunae ſatiaret.*
Eſt uehemens dea] *Vehemens,* διασυλλάβως. *ſic*
,, *Horat. Uehemens, & liquidus. Quam-*
,, *quam etiam Vemens, & Vementer, ſcribebant*
,, *ueteres. Vehemens dea,* δεινὴ θεός. *Hom.* κίρκη
,, ἐυπλόκαμος δεινὴ θεός. *Et Theocrito Nymphae*
,, *dicuntur* δειναὶ θεαί. *Plautus in Rudente: Ar-*
,, *cturus ſignum ſum omnium quamacerrimum,*
,, *Uehemens ſum exoriens, cum occido, uehemen-*
,, *tior. Nemeſin Vltionem uocant Latini. Corn. Ta-*
,, *cit. in.* III. *Cum Valerius Meſſallinus ſignum*
,, *aureum in aede Martis Vltoris, Caecina Seuerus*
,, *aram Vltioni ſtatuendum cenſuiſſent.*

AD LESBIAM

Ille mi par eſſe deo uidetur,
Ille, ſi fas eſt, ſuperare diuos,
Qui ſedens aduerſus identidem te
Spectat, & audit
Dulce ridentem, miſero quod omnis
Eripit ſenſus mihi. nam, ſimul te
Lesbia aſpexi, nihil eſt ſuper mi
*
Lingua ſed torpet, tenuis ſub artus
Flamma dimanat, ſonitu ſuopte
Tinniunt aures, gemina teguntur
Lumina nocte:
Otium, Catulle, tibi moleſtum eſt:
Otio exſultas, nimiumq. geſtis.
Otium & reges, ſimul & beatas
Perdidit urbes.

Ille mi par eſſe deo uidetur] *Magnam gratiam Longino rhetori debemus, qui Oden hanc Sapphus in ſcripta ſua tranſtulit, & maiorem iis, qui haec ipſa uulgarunt. Phaonem uero Lesbium, impenſe perditeq. amatum, indicat etiam Plautinum illud in Mil. glor.* „ *Nam nulli mortali ſcio obtigiſſe hoc, niſi duobus, tibi, & Phaoni Lesbio, Tam nimie ut amarentur.* „ *Loquitur autem Euripides eodem modo in Electra, quo Sappho.* Εγώγ' ἴσον

ἴσεν θεοῖσιν ἡγῦμαι φίλον. - ſi fas eſt] *ſi pote eſt.* Qui ſedens aduerſus identidem te Spectat, & audit] θαμὰ ἐπισκοπεῖται. *ſic Plato in Lyſide.* Περιςρεφόμενος δὲ ὁ Λύσις θαμὰ ἐπισκοπεῖτο ἡμᾶς, καὶ δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν προσελθεῖν. Dulce ridentem] *idem alibi, Dulce rideat ad patrem. Et Horatius, Dulce ridentem Lalagem amabo. Et Plato in Epigrammatis de Laide,* Καὶ σοβαρὸν γελάσασα καθ' ἑλλάδος, ἡ τὸν ἐρόντων Εσμὸν ἐνὶ προθύροις λάϊ ἔχουσα νέων. *Quos uerſus paene expreſſit Propert. in. II. Non ita complerant Ephyraeae Laidis Aedes, Ad cuius iacuit Graecia tota fores.* Nihil eſt ſuper mi] *Eſt in nonnullis, pro, Super mi, Suprema. Et, quia ſequens Adonius deſideratur, difficilis eſt coniectura. Credibile eſt, Vocis, partem reliqui fuiſſe. Bion quidem in Bucolicis ſimile quiddam poſuit de Venere,* Η μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθανάτων τινὰ μέλπω, καμβαίνει μεῖ Γλῶσσα, καὶ ὡς πάρος οὐκ ἔτ' αείδει. *Legendum forte in posteriore uerſu,* κ' ἀμβλύνει. Lingua ſed torpet, tenuis ſub artus Flamma dimanat] *Multo ante, quam illa, quae dixi, ſcripta Longini ederentur, coniecturam feceram, haec eſſe de Sapphicis expreſſa uerſibus. Plutarchi enim librum legeram, inſcriptum,* πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ. *In quo eſt Sapphicorum uerſuum pars ea, quae huic Catullinae reſpondet. Sic uero eſt apud illum,* Νέῳ δ' ἀνδρὶ γευσαμένῳ προκοπῆς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ,

τὰ

τὰ σαπφικὰ ταυτὶ παρέπεται. κατὰ μὲν γλῶσσαν γε λεπλὸν αὐτίκα χρῶ πῦρ ὑποδέδραμε. *Hic uero, cui uidebitur, uires experiatur ingenij, aut horum uerſuum meliorem lectionem afferat, aut ea, quam docti homines excogitauere, contentus ſit. Dimanare uero amoris flammam, dixit* μεταφορικῶς. *oſtendit ita dictum Plaut. in Moſtell. Continuo pro imbre amor aduenit. is ubi in pectus permanauit, Permadeſecit cor meum. Et Lucret. in.* IIII. *Hinc inlata prius Veneris dulcedinis in cor Stillauit gutta, & ſucceſſit frigida cura. Amorem uero ipſum in cor deſcendentem ſignificauit Alcman illis uerſibus, qui ſunt apud Athenaeum,* Ἔρως μέδ᾽ αὖτε κύπριδος ἕκατι γλυκὺς κατείβων καρδίαν ἰαίνει. *Archilochus ſimillime, hoc ipſo in genere,* Τοῖος γὰρ φιλότητος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἐλυσθεὶς πολλὴν κατ᾽ ἀχλυὼ ὀμμάτων ἔχευεν, κλέψας ἐκ στηθέων ἁπαλὰς φρένας. *Sic Catullus Eripi ſibi ſenſus dixit. Et alibi idem,* Δύστηνος ἔγκειμαι πόθῳ ἄψυχος, χαλεπῇσι θεῶν ὀδύνῃσιν ἕκητι Πεπαρμένος διὸστέων. Lumina nocte] *Deſunt reliqui uerſus, ab eodẽ conuerſi. quos ego craſſa Minerua mea ſic ſupplebam, Sudor it late gelidus trementi Artubus totis, uiolamq. uincit, Inſidens pallor moriens nec auras Ducere poſſum. Ouid. in.* III. *eleg. ſimillime, Mens alit, & morior.* Otium, Catulle, tibi moleſtum eſt] *Hoc uero nihil ad ſuperiora illa pertinet. nec enim cohaeret. eſtq. omnino* ἀποσπασμάτιον *Catullini poematis, quod perierit. Praeterire*

terire nõ poſſum hoc loco Macrobij uerba e. II. Sa
,, turn. Ioculari, inquit, deinde ſuper cenam exorta
,, quaeſtione, quod nam eſſet Moleſtum otium, aliud
,, alio opinante, ille Podagrici pedes dixit. Is uero eſt
,, Publij iocus. Otium & reges, ſimul & beatas Perdidit urbes] *ſententia eſt, quam infert, νουθετική. & tractata quidem luculente a Demoſthene in oratione περὶ στεφάνου. Et Cato Maior ad li-*
,, *tes cenſorias ſimiliter, Scio, inquit, fortunas ſe-*
,, *cundas negligentiam perdere, quod uti prohibitum*
,, *irẽ, quod in me eſſet, meo labori non parſi. Epichar*
,, *mus ſimiliter*, Πρεπόντων τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν
,, πάντα τ᾽ ἀγαθὰ οἱ θεοί. Σὴ πατρὶς ἐν γὰρ τοῖς πόνοι-
,, σὶν αὔξεται Αἵ δ᾽ ἥσυχοι σκοτεινὰ πράσσουσιν πόλεις.
,, *Non diſſimilis Euripidis ſententia,* Ὁ δ᾽ ἡδὺς αἰὼν,
,, ἡ κακή τ᾽ ἀνανδρία Οὔτ᾽ οἶκον, οὔτε πόλιν ὀρθώσειεν
,, ἄν. *Perditas ciuitates, & Cic. dixit in.* VII. *in*
,, *Verrem, Perditae ciuitates, deſperatis omnibus.*

AD. SEIPSVM DE. STRVMA ET. VATINIO

QVID *eſt, Catulle, quod moraris emori.*
Sella in curulli Struma Nonius ſedet:
Per conſulatum peierat Vatinius.
Quid eſt, Catulle, quod moraris emori.

Quid eſt, Catulle, quod moraris emori.] *Suſpendio arbor eligenda. Melius uero in manuſcri-*

ptis,

ptis , Quid eſt , Catulle , quid moraris emori .

Sella in curulli Struma Nonius ſedet] *De quo*
„ *Plin. in .* XXXVII. *Si quidem exſtat hodieq. hu-*
„ *ius generis gemma, propter quam ab Antonio pro*
„ *ſcriptus Nonius Senator eſt , filius Strumae No-*
„ *nij eius , quem Catullus poeta in ſella curulli uiſum*
„ *indigne tulit. Et Boethius in.* III. *philoſophiae con*
„ *ſolationis . Nam uis ea eſt magiſtratibus , ut uten-*
„ *tium mentib. uirtutes inſerant , uitia depellant.*
„ *atqui non fugare , ſed inluſtrare nequitiam ſolent.*
„ *qua fit, ut indignemur eas ſaepe nequiſſimis homi-*
„ *nibus contigiſſe. unde Catullus , licet in Curulli*
„ *Nonium ſedentem, Strumam tamen appellat .*

Per conſulatum peierat Vatinius] *in Caninij & Vatinij conſulatum noti ioci Ciceronis , apud Macrobium in .* II.

DE . QVODAM . ET . CALVO

RISI *neſcio quem modo in corona ,*
Qui , cum mirifice Vatiniana
Meus crimina Caluus explicaſſet ,
Admirans ait haec ; manusq. tollens ,
Dij magni ſalicippium diſertum .

Riſi] *Prouerbio dixiſſe uidetur . Feſtus in uerbo, Rideo.* Qui, cum mirifice Vatiniana Meus crimina Caluus explicaſſet] *Caluus Vatinium ambitu accuſauit . Quod intelligi poteſt ex illis*

Cariſii

,, *Cariſiy uerbis in.* II. *Ad,pro autem. Caluus in Fu-*
,, *ſciniū ambitus. Ad ita mihi Iouem,deosq. immor-*
,, *tales uelim bene feciſſe,iudices, ut ego pro certo ha-*
,, *beo,ſi paruuli. Quibus in uerbis,Fuſcinium,in Va-*
tinium mutandum cenſeo. Scripſit autem Caluus
orationes duas in Vatinium, quarum poſteriorem
laudat Corn. Tacitus. Di magni,Salicip-
pium diſertum] *Di magni,admiratis eſt.Plaut.*
,, *in Capt. Audiui,di magni. Ouid in.* II. *Elegiarum,*
,, *Oſcula,di magni,qualia,quotq.dedi. Et in.* VI. *Faſt.*
,, *Quam bene,di magni,pugna cecidiſſet in illa De-*
,, *fenſor ſoly Iuppiter ipſe ſui. Tzetzes, Lycophronis*
,, *interpres,* ὦ πόποι, *apud Homerū idem ualere ſignifi*
cat,idq. de aliorū ſentētia. Πόποι) οἱ θεοὶ ὅθεν καὶ πολ
λάκις ὦ πόποι τινὲς παρ' Ὁμήρῳ, ἀντὶ τοῦ ὦ θεοὶ, ἤκουσαν.
ἡ λέξις δρυόπων. *Salicippium uero legendū eſſe, dubi*
tari non poteſt: quod facile intelligitur ex illis Sene
,, *cae uerbis in.* IIII. *Controuerſiarum. Caluus, in-*
,, *quit, qui diu cum Cicerone iniquiſſimam litem de*
,, *principatu eloquentiae habuit,uſq.eo uiolentus ac-*
,, *cuſator,& concitatus fuit,ut in media actione eius*
,, *ſurgeret Vatinius reus,& exclamaret, Rogo uos,iu*
,, *dices,num ſi iſte diſertus eſt,ideo me damnari opor*
,, *tet. Idem poſtea cum uideret a clientibus Catonis*
,, *rei ſui Pollionem Aſiniū circumuentū in ſorite,im-*
,, *poni ſe ſupra cippū iuſſit. erat enim paruulus ſtatu*
,, *ra,propter quod etiā Catullus in Hendecaſyllabis,*
,, *uocat illū Salicippium diſertum,et iurauit,ſi quam*
,, *iniuriam Cato Pollioni Aſinio accuſatori feciſſet,*

" ſe in eum iuraturum calumniam, nec umquã poſt-
" ea Pollio a Catone, aduocatisq. eius aut re, aut uer
" bo uiolatus eſt. Sed & apud Senecam praue, Sallupütium legitur. Verborum uero Senecae ſententia, ut Salicippium legatur, poſtulat. Hunc ego Senecae locum cum Catullino collatum diligenter, emendatumq. acceperam in Hiſpania ab Honorato Ioannio, uiro clariſſimo, mihiq. multis de cauſſis coniunctiſſimo. Ut uero in Italiam ueni, & Paullum Manutium Venetijs uidi libenter, & de communibus ſtudijs cum eo egi ſaepe libentiſſime. Ille uero, cum ex me quaereret, ecquid haberem in Catullum, reſpondi, mihi quidem nihil tum eſſe in promptu, hunc unum locum memoria tenere dignũ Honorati mei, ſingulari doctrina, atq. ingenio. Laudauit ille, ſibiq. perplacere ſignificauit: ſeq. ante aliquot annos ita emendaſſe confirmauit. Neſcio, cur Senecae uerba, tam huic loco neceſſaria, praeterierit interpres Catulli. Caluum ipſum etiam exiguum dicit Ouid.
" in. II. Triſt. Par fuit exigui, ſimilisq. licentia
" Calui.

*

* Othonis caput oppido eſt puſillum.
* Heri ruſtice ſemilauta crura
* Subtile, & leue peditum Libonis
* Sed non omnia diſplicere uellem
* Tibi, & Fuffecio ſeni recocto.
* Iraſcere iterum meis iambis
* Immerentibus unice imperator.

Othonis

Othonis caput] *Nihil auxilij adferebant libri manuſcripti. nam praeterquam quod inculcati hoc loco ſunt plures alij uerſus alieniſſimo loco, hi quoq. ipſi mirum in modum deprauati legebantur. ſed non diſſimulabo conatum meum, ut, ſi parum res proceſſerit, extet tamen diligentiae meae teſtimonium. Itaq. ſic commentabar, Ad Ruſticum, quod nomen etiam in antiquis fuiſſe dubitandum nō eſt, hodieq.*
» *Romae in cippis duobus eſt,* MARCVS. SESTIVS.
» RVSTICVS. *ad Ruſticum, inquam, aliquem ſcribi hos uerſus, in quibus dicit Othonem puerum quendam heri ſui delicias eſſe, cui caput puſillum, ſubtile, ac leue eſſet, crura deinde ſemilauta, id eſt, ſordidiuſcula; hunc eſſe tum qui & Ruſtico ipſi, & Fuffecio ſeni callidiſſimo placere poſſet. Hanc autem ſententiam efficiant hi uerſus, ſic ſi legantur.*

Othonis caput oppido eſt puſillum,
Subtile, & leue, παίγνιον Libonis
Heri, Ruſtice, ſemilauta crura.
Sed non omnia diſplicere uellem
Tibi, & Fuffecio ſeni recocto.

Sed mihi ipſe non ſatisfaciebam in hac tota ſententia. uolui tamē induſtriam, ac laborem teſtari meum. alij olim fortaſſe melius. pro, Suffecio, autem, Fuffecio legendum puto, ſuffragantib. omnis antiquitatis monumentis.

Iraſcere iterum meis iambis Immerentib, unice imperator] *Hi quoq. uerſus et in manuſcriptis, & impreſſis, alieno leguntur loco. In Caeſorem uero ipsū haec dicta ſuſpicatur. ſed reliqua deſiderātur.*

AD. CAMERIVM

ORAMVS, ſi forte non moleſtum eſt,
Demonſtres, ubi ſint tuae tenebrae.
Te quaeſiuimus in minore campo,
Te in circo, te in omnib. tabellis,
Te in templo ſuperi Iouis ſacrato,
In Magni ſimul ambulatione,
Femellas omnes amice prendi,
Quas uultu uidi tamen ſereno.
Auelli ſinte, ipſe flagitabam,
Camerium mihi, peſſimae puellae.
Quaedam, inquit, nitidum ſinum reducens,
En hic in roſeis latet papillis.
Non cuſtos ſi fingar ille Cretum,
Non ſi Ladas, pennipes ue Perſeus,
Non ſi Pegaſeo ferar uolatu,
Non Rheſi niueis, citisq. bigis.
Adde huc plumipedas, uolatilesque,
Ventorumq. ſimul require curſum,
Quos iunctos Cameri mihi dicares,
Defeſſus tamen omnib. medullis,
Et multis langoribus pereſus
Eſſem, te mihi amice quaeritando.
Sed, te quaerere, iam Herculis labos eſt.
Tanto te n' faſtu negas amice.
Dic nobis ubi ſis futurus, ede
Audacter, committe, crede lucet:

Num

Num te lacteolae tenent puellae.
Si linguam clauſo tenes in ore,
Fructus proicies amoris omnis.
Verboſa gaudet Venus loquella.
Vel,ſi uis, licet obſeres palatum,
Sis noſtri quoq. particeps amoris.

Oro, ſi tibi forte non moleſtum eſt] *Hic eſt opinor Catulli Scurra fugitiuus, de quo Iuuenalis in*
„ *Sat.* XIII. *Mimum agit ille, Vrbani qualem fugiti*
„ *uus ſcurra Catulli. Sed in manuſcriptis omnibus eſt, Oramus, ſi forte non moleſtum eſt.* Demonſtres, ubi ſint tuae tabernae] *In manuſcriptis, pro Tabernae, Tenebrae, non Latebrae.*
- te in omnibus labellis] *In manuſcriptis eſt, Libellis, quod eſt corruptum ex Labellis. Labella uero ſignificare opinor, balnea, thermas hoc loco. Sic a*
„ *Cic. Labrum dicitur. Et ab Ouid. in.* IIII. *Faſt.*
„ *Nec dryadas, nec nos uideamus labra Dianae.*
„ *Et in Ibin. Quiq. uerecundae ſpeculantem labra*
„ *Dianae. Martialis in.* V. *in Dentonem in eandem*
„ *ſententiam, Quem thermis modo quaerere, & thea*
„ *tris, Et conclauib. omnib. ſolebas.* Te in tēplo ſuperi Iouis ſacrato] *Sacro. Sic Cic.* III.
„ *in Verrem, Qua ex opinione hominum illa inſula eo*
„ *rum deorum ſacra putatur. Sic etiam Graeci lo-*
„ *quuntur, ut interpres Apollonij in.* I. Δῆλος μία τῶν
„ κυκλάδων νήσων ἱερὰ ἀπόλλωνος. *Ac paullo poſt,* Κλά
„ ρος πόλις πλησίον κολοφῶνος. ἱερὰ ἀπόλλωνος.

Quas uultu uidi tamen ſereno] *Ita olim Aldus impreſſit. itaq. eſt in manuſcriptis.* Auelli ſinite, ipſe flagitabam, Camerium mhi] *Clamo*
„ *re flagitabam, ut Plaut. in Menaech. Propterea il-*
„ *lius nomen memini facilius, Quia illum clamore ui*
„ *di flagitarier.* Quaedam, inquit, nitidum ſinum reducens] *In manuſcriptis pro Nitidum, Nudum. Propert. in.* II. *ſimile quiddam expri*
„ *mens, Omnia me laedent, timidus ſum, ignoſce ti*
„ *mori, Et miſer in tunica ſuſpicor eſſe uirum.*

Non cuſtos ſi fingar ille Cretum] *Hi uerſus omnes ad illum uſq. Eſſem te mihi, & cet. nulli ſunt hoc loco, in manuſcriptis, ſed alibi, alieniſſimo omnino loco. Aldus autem Manutius olim, ante hos impreſſerat eos, qui ſequuntur, En hic in roſeis latet papillis, Sed te quaerere iam Herculis labos eſt. Et qui ſequuntur.* Audacter, committe, crede, lucet.] *In manuſcriptis eſt, Audacter hoc committe, crede, Lucet. Legendum, opinor, Audacter committe, crede, Luci. Si modo is Lucius Camerius fuit. quod alij uiderint. Lucium quendam proſcindit poeta, quiſquis ille uetus auctor carminis, quod in Luſib. in Priapum legitur, apud quem in extre-*
„ *mo legitur, Cinaede Luci, an te reliquerunt opes, Fa*
„ *meq. gemini crepant.* Fructus proicies amo
„ ris omnis] *ſic Attius in Alcmeone, Poſtremo, am-*
„ *plexa. fructum, quem di dant, cape. Et Plaut. in Ca*
„ *ſina. Scio, ſed meus fructus eſt prior. & Lucret. in.*
„ IIII. *Nec Veneris fructu caret is, qui uitat amorẽ.*

Sis noſtri quoq. particeps amoris] *Aldus aliter olim, Dũ ueſtri ſim ego particeps amoris. Quae ſunt omnia nimis ingenioſorum commenta. in manuſcriptis omnibus eſt, Dum noſtri ſis particeps amoris. nec ego quidquam mutandum puto. Vt tua inquit, tu nos celes gaudia, nos te tamen noſtrorum nobis amorum conſcium eſſe uolumus.* Non cuſtos ſi fingar ille Cretum] *Dubius ſum, an Cuſtos paſſiue dixerit, pro Cuſtodito, ut Vector etiam, pro eo qui uehitur, dici ſolet. itaq. Daedalus ſignificetur, qui uolatu Cretenſium manus effugit. Fingar autẽ, ſic dixit, ut & Menander,* Κομψὸς στρατιώτης, οὐδ᾽ ἂν εἰ πλάττοι θεὸς, οὐθεὶς Γένοιτ᾽ ἄν. Non, ſi Pegaſeo ferar uolatu] *Eiuſmodi multa ſimul poſuit etiam Alexis Comicus apud Athenaeũ in.* VI. Ἐμοὶ παρασιτεῖν κρεῖττον ἦν τῷ πηγάσῳ ἢ τοῖς βορεάδαις ἢ θᾶττον τοῦτον τρέχει ἢ Δεμέα λάχνειος ἐτεοβουτάδας πέτεται γὰρ οὐχ οἷον βαδίζει τὰς ὁδούς. Quos iunctos Cameri mihi dicares] *ſic eſt etiã in manuſcriptis omnibus.*

AD. CATONEM

O REM *ridiculam, Cato, & iocoſam,*
Dignamq. auribus, & tuo cachinno.
Ride, quidquid amas Cato Catullum,
Res eſt ridicula, & nimis iocoſa.
Deprendi modo pupulum puellae
Truſantem: hunc ego, ſi placet Dionae,
Pro telo rigida mea cecidi.

O rem ridiculam, Cato, & iocoſam] *Hic eſt forte Valerius Cato Grammaticus, de quo ſunt illi uerſus Bibaculi apud Suetonium de inluſtrib. Grammaticis, Cato Grammaticus, Latina Siren, Qui ſolus legit, et facit poetas. Ac poſt, Siquis forte mei domũ Catonis. Eiuſdem Catonis meminit Ouid. in.* II. *Triſt. Et leue Cornifici, parq. Catonis opus. Intellegerem de Catone Cenſorio, ſi ratio temporum conueniret. nam iocis illum delectatũ ſcribit Macrobius in.* II. *Saturn. M. etiam Cato, ille Cenſorius, argute iocari ſolitus eſt. Ac poſtea, idem, opinor, ſignificãs, Orta ex his laetitia, & omnibus in cenſoriũ riſum remisſis.* Ride, quidquid amas Cato Catullum] *id eſt,* ἄσβεστον γέλωτα. *& leporis non nihil eſt in uerborum* παρωνυμία, *Cato Catullum.*

–hunc ego, ſi placet Dionae] *Dubito, an legendum ſit, Sic placet Dionae. Sic Horat. Tecũ ſub alta, ſic Ioui gratum, domo Beate Maecenas bibam.*

Protelo rigida mea cecidi.] *Nonius Marcellus in uerbo, Protelare, uerſus adducit Lucilij, in quib. Protelo nõ uerbum, ſed aduerbium uidetur adfirmãtis, ſiue quid ſimile huic Catulli ſententiae ſignificãtis. in quo aut parum uidiſſe Nonius uidetur, aut eius incmendato nos libro utimur. Verſus Lucili ſunt, Quem neq.. Lucanis oriundi montib. tauri Ducere protelo ualidis ceruicib. poſſent. Et illi, Hunc iuga multorum pro telo ducere centum Non poſſent.*

In. mamvrram. et. caesarem

Pvlchre conuenit improbis cinaedis,
Mamurrae pathicoque, Caeſarique.
Nec mirum: maculae pares utriſque,
Vrbana altera, & illa Formiana,
Impreſſae reſident, nec eluentur.
Morboſi pariter, gemelli utrique,
Vno in lectulo erudituli ambo.
Non hic, quam ille, magis uorax adulter,
Riuales, ſocij & puellularum:
Pulchre conuenit improbis cinaedis.

Pulchre conuenit improbis cinaedis] *Pulchre,*
„ *pro, Bene. Sic ante, Pulchre concoquitis. Et A-*
„ *fran. Pulchre hoc incendi rogum.* Mamur-
rae pathicoque, Caeſariq.] *Mamurram For-*
mianum intelligit. Et diſtinguendum, Mamur-
rae pathicoque, Caeſariq. Neq. uero Catullus tan-
tum, ſed & Bibaculus in Caeſarem ſcripſit. quod in
„ *dicant Corneli Taciti uerba in .IIII. Carmina*
„ *inquit Bibaculi, & Catulli referta contumelijs Cae*
„ *ſarum leguntur. Sed ipſe Diuus Iulius, ipſe Diuus*
„ *Auguſtus, & tulere iſta, & reliquere, haud facile*
„ *dixerim moderatione magis, an ſapientia. namq.*
„ *ſpreta exoleſcunt; ſi iraſcare, agnita uidentur.*
„ - maculae pares utriſq.] *Probra. Lucilius.*
„ *Quem ſcis ſcire tuas omnis maculasq. notasq.*
Et

„ *Et Auſon. in Ecloga, At contra inlecebris macu-*
„ *loſam ducere uitam. Mart. in* VIII. *in eandem*
„ *prope ſententiam, Cum ſitis ſimiles paresq. uita,*
„ *Vxor peſſima, peſſimus maritus, Miror, non be-*
„ *ne conuenire uobis.* -gemelli utrique, Vno in lectulo] *Gemellos uocat, uel propter mutuum in flagitijs conſenſum, quo modo dictum ab Hora-*
„ *tio, Ad cetera pene gemelli: atq. ita diſtinguendum ab eo, quod ſequitur. aut Gemellos uno in lectulo non ſine ſumma turpitudine uocat.*

Vno in lectulo: *Veniebat etiam in mentem mihi dubitare, an legendum foret, Vnilectuli, unica uoce, ut & Graecis* Σύλλεκτροι. *auctor Hymni in*
„ *Rheam,* Πάντιμ' ἀγλαΐμορφε, κρόνȣ σύλλεκτρε.
„ *Tum etiam alibi idem in matrem deum,* Κρόνου
„ συνόμευνε. *&,* κοινολεχεῖς, *Sophocles in Electra. Solet, autem Catullus* Συν *in compoſitione in Vni conuertere. namq. alibi, Vnigenam ſimul, aut iſdem natam parentib. dicit. Q. C. in commenta-*
„ *rio de petitione conſulatus eodem prope modo, Am-*
„ *bo ſicarij, ambo libidinoſi, ambo egentes.*

Non hic, quam ille, magis uorax adulter, Riuales, ſocii & puellularum] *Vellem per manuſcriptum aliquem librum diſtinguere, ac legere liceret hoc modo, Non hic quam ille, magis uorax, adulter, Riualis ſocius puellularum.*

AD . COELIVM . DE . LESBIA

COELI, *Lesbia noſtra, Lesbia illa,*
Illa Leſbia, quam Catullus unam
Plus, quam ſe, atq. ſuos amauit omnes,
Nunc in quadriuijs, & angiportis,
Glubit magnanimos Remi nepotes.

Coeli, Lesbia] *Hic eſt Coelius Rufus, de quo poſt plura dicemus.* -noſtra] *Noſtram dicit, quod Coelius etiam Leſbiam, ideſt Clodiam, amarit. quae, opinor, eadem traditur a Plutarcho dicta Quadrantaria.* -in quadriuiis, & angiportis] *Ubi contemptiſſima ſcorta merebant, atq. preſtabant. Horat. in 1. Carm. in Lydiam,*
» *Flebis in ſolo leuis angiportu Thracio bacchante*
» *magis ſub inter-lunia uento.* Glubit magnanimos Remi nepotes] *Eodem uerbo, atq.*
» *hoc ipſo in genere uſus eſt Auſonius, Deglubit, fel*
» *lat, molitur per utramq. cauernam.*

DE . RVFA

BONONIENSIS *Rufa Rufulum fellat*
Vxor Meneni, ſaepe quam in ſepulcretis
Vidiſtis, ipſo rapere e rogo cenam,
Cum deuolutum ex igne proſequens panem,
A ſemiraſo tunderetur uſtore.

Vidi-

Vidiſtis, ipſo rapere e rogo cenam] In manuſcri-
ptis omnibus, Rapere de rogo cenam. quod eſt ip-
ſum probabilius. Neſcio, an idem Tibullus ſigni
» ficet in.I. Ipſa fame ſtimulante furens, eſcasq. ſe-
» pulcris Quaerat, & a ſaeuis oſſa relicta lupis. Et
» in Ibin Ouid. Et qui debuerat ſubitas extinguere
» flammas, Is praedam medio raptor ab igne petit.
quamquam in aliam hoc dictum ſententiam. Sue-
» tonius in Vitellio ſimile quiddam ſcribit, Vt autem
» homo, inquit, non profundae modo, ſed intempeſti
» uae quoq. ac ſordidae gulae, ne in ſacrificio quidem
» umquam, aut itinere ullo temperauit, quin inter
» altaria ibidem ſtatim uiſus, & farra paene ra-
» pta e foco manderet. Artemidorus in.IIII. ex eodé
genere commemorat τὰ ἐν νεκυσίοις, καὶ παραδεί-
πνοις παρατιθέμενα. Cum deuolutum ex
igne proſequens panem] Qui deciderit cibus.
» Sic Sidonius in.III. Epiſt. ad Apollinarem, E-
» nimuero illa ſordidior, atq. deformior eſt cadaue-
» re rogali, quod facibus admotum, ſemicombuſtum,
» moxq. ſidente ſtrue torrem deuolutum reddere py-
» rae iam faſtidioſus pollinctor exhorret. A
ſemiraſo tunderetur uſtore] Quaſi id quoq. in
caerimonijs fuerit; uſtor ut eſſet ſemiraſus. Mihi
uero finis epigrãmatis deeſſe uidetur, & eius quod
ſequitur principium.

*

NVM te leaena montib. Libyſſinis,
Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
Tam mente dura procreauit, ac tetra
Vt ſupplicis uocem in nouiſſimo caſu
Contemptam haberes. a nimis fero corde.

Num te leaena montib. Libyſsinis] *Leonũ enim*
» *eſt Libya, ut Flaccus ait, arida nutrix. Leaenae*
uero inſigni ſunt feritate. veteris poetae ſenarius
» *eſt,* Ισον λεαίνης ϗ γυναικὸς ὁμόλης. *Crudelem ſigni-*
ficare cum uolumus, non homine ſatum dicimus.
» *Sic Euripid. in Bacchidib.* Τίς ἄρα νιν ἔτεκω; Οὐ
» γὰρ ἐξ αἵματος Γιναίκων ἔφυ· λεαίνας δέ γε τινὸς, ἢ
» γοργόνων λιβυσσᾶν γένος. Animis fero cor-
» de] ἀνηλεὲς ἦτορ, *dicit Callimachus in Hymno in*
» *Delon,* Ηρη, σοὶ δ' οὔ τι τῆμος ἀνηλεὲς ἦτορ ἔκειτο.

IN. NVPTIAS. IVLIAE
ET. MALLII

COLLIS o *Heliconij*
Cultor, Vraniae genus,
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem, o Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Cinge tempora floribus
Suaue olentis amaraci.
Flammeum cape laetus. huc

Huc

Huc ueni, niueo gerens
Luteum pede ſoccum:
Excitusq. hilari die,
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
Pineam quate taedam.
Namq. Iulia Mallio,
Qualis Idalium colens
Venit ad Phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
Nubit alite uirgo.
Floridis uelut enitens
Myrtus Aſia ramulis,
Quos Hamadryades deae
Ludicrum ſibi roſcido
Nutriunt humore.
Quare age huc aditum ferens
Perge linquere Theſpiae
Rupis Aonios ſpecus,
Lympha quos ſimul inrigat
Frigerans Aganippe:
Ac domum dominam uoca,
Coniugis cupidam noui,
Mentem amore reuinciens,
Ut tenax edera hac, & hac
Arborem implicat errans.
Vos item ſimul integrae
Virgines, quibus aduenit

Par

Par dies, agite, in modum
Dicite, o Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee:
Vt lubentius auditus,
Se citarier ad ſuum
Munus, huc aditum ferat,
Dux bonae Veneris, boni
Coniugator amoris.
Quis deus magis optimus
Eſt petendus amantibus.
Quem colant homines magis
Caelitum. o Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Te ſuis tremulus parens
Inuocat: tibi uirgines
Zonula ſoluunt ſinus:
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos.
Tu fero iuueni in manus
Floridam ipſe puellulam
Matris e gremio ſuae
Dedis, o Hymeneaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Nil poteſt ſine te Venus,
Fama quod bona comprobet,
Commodi capere: at poteſt,
Te uolente. quis huic deo
Compararier auſit.
Nulla quit ſine te domus

Liberos

Liberos dare, nec parens
Stirpe dicier: at poteſt,
Te uolente. quis huic deo
Compararier auſit.
Quae tuis careat ſacris,
Non queat dare praeſides
Terra finibus: at queat,
Te uolente. quis huic deo
Compararier auſit.
Clauſtra pandite ianuae.
Virgo adeſt. uiden', ut faces
Splendidas quatiunt comas.
Sed moraris. abit dies.
Prodeas, noua nupta.
Tardat ingenuus pudor,
Quem tamen magis audiens
Flet, quod ire neceſſe ſit.
Sed moraris. abit dies.
Prodeas, noua nupta.
Flere deſine: non tibi
Arculeia periculum eſt,
Ne qua femina pulcrior
Clarum ab Oceano diem
Viderit uenientem.
Talis in uario ſolet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hyacinthinus.
Sed moraris. abit dies.
Prodeas, noua nupta.

Prodeas, noua nupta, ſi
Iam uidetur, & audias
Noſtra uerba. uiden', faces
Aureas quatiunt comas.
Prodeas, noua nupta.
Non tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Probra turpia perſequens,
A tuis teneris uolet
Secubare papillis:
Lenta quin uelut aſſitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. ſed abit dies.
Prodeas, noua nupta.
O cubile, quot omine
Candido pede lectuli,
Quae tibi ueniunt bona.
Gaudeas. ſed abit dies.
Prodeas, noua nupta.
Quae tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia, quae uaga
Nocte, quae media die,
Gaudeas. ſed abit dies.
Prodeas, noua nupta.
Tollite, o pueri, faces:
Flammeum uideor uidere.
Ite, concinite in modum,
O Hymen Hymenaee Hymen,

Hymen o Hymenaee.
Neu diu taceat procax
Feſcennina locutio:
Neu nuces pueris neget
Deſertum domini audiens
Concubinus amorem.
Da nuces pueris iners
Concubine: ſatis diu
Luſiſti nucibus: lubet
Iam ſeruire Thalaſſio.
Concubine, nuces da.
Sordebant tibi uillicae
Concubine hodie, atq. heri.
Nunc tuum cinerarius
Tondet os. miſer, a miſer
Concubine, nuces da.
Diceris male te a tuis
Vnguentate glabris marite
Abſtinere: ſed abſtine.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Scimus, haec tibi, quae licent,
Sola cognita: ſed marito
Iſta non eadem licent.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Nupta tu quoq. quae tuus
Vir petet, caue ne neges,
Ne petitum aliunde eat.

O Hymen

O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
En tibi domus ut potens,
Et beata uiri tui,
Quae tibi ſine fine erit.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Vſq. dum tremulum mouens
Cana tempus anilitas
Omnia omnib. annuit.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes,
Raſilemq. ſubi forem.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Aſpice, unus ut accubans
Vir tuus Tyrio in thoro,
Totus immineat tibi.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Ille non minus, atq. tu,
Pectore uritur intimo,
Flamma ſed penita magis.
Hymen o Hymenaee Hymen,
O Hymen Hymenaee.
Mitte bracchiolum teres
Praetextate puellulae.

Iam cubile adeat uiri.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Vos unis ſenib. bonae
Cognitae bene feminae
Collocate puellam.
O Hymen Hymenaee Hymen,
Hymen o Hymenaee.
Iam licet uenias marite:
Vxor in thalamo eſt tibi
Ore floridulo nitens,
Alba Parthenice uelut,
Luteum ue papauer.
Non diu remoratus es.
Iam uenis. bona te Venus
Iuuerit, quoniam palam
Quod cupis, capis, & bonum
Non abſcondis amorem.
At marita tuum tamen
Celites, nihilo minus
Pulchra res: neq. te Venus
Negligit. ſed abit dies.
Perge, ne remorare.
Ille puluis Erythraei,
Siderumq. micantium
Subducat numerum prius,
Qui ueſtri numerare uult
Multa millia luſuum.
Ludite, ut lubet, & breui

Liberos

Liberos date. non decet
Tam uetus ſine liberis
Nomen eſſe, ſed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus, uolo, paruulus
Matris e gremio ſuae
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem,
Sed micante labello.
Sit ſuo ſimilis patri
Manlio, & facile inſciis
Noſcitetur ab omnibus,
Et pudicitiam ſuae
Matris indicet ore.
Talis illius a bona
Matre laus genus adprobat,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama Penelopaeo.
Claudite oſtia, uirgines.
Luſimus ſatis. at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere adſiduo ualentem
Exercete iuuentam.

Collis o Heliconii Cultor, Vraniae genus] *Recte, opinor, Hymenaeū inſcribamus. eiuſdem enim argumenti poema citat Ticidaci Priſcianus in. V.*
" *Ticidas inquit in Hymenaeo, Felix lectule talibus*

 " *ſole*

» ſole amoribus. Sic legendi hi uerſus, ut prior ille ſit integer, poſterior non integer. ſunt enim eiuſdem omnino generis, cuius hi Catulli. Genus ipſum carminis Glyconium, eſtq. dimetrum acatalecticum, cum Pherecratio. exempla utriuſq. ponit Hephae-
» ſtion. agens de Antiſpaſtico, prioris Κάπρος ἤνίχ' ὁ
» μαινόλης. & reliqua poſterioris, Ανδρες πρόχετε
» τὸν νοῦν. & quae ſequuntur. Terentianus uero Choriambicum primum ſiue Bacchiacum dici ſcribit.
» eſt enim apud illum ſic, Hoc metrum Choriambicũ
» eſt, quod pars Bacchiacum uocãt. Idemq. Terentia
» nus, cum Septimij uerſus praepoſuiſſet, Geritq. in-
» tus in oppidum Anheloſpanopae greges. Et poetae
» alterius, Opima adpoſui ſenex amori arma feretrio. Et illos, Purpurae leguli ſenes Intus hic ubi con
» ſitum eſt, Primum pedem mobilem ſignificãs, ac uarium in his, ut eſt etiam in Catulli uerſibus, & in
» exemplis apud Hephaeſt. addit, Vtq. eſt mobilis hic
» locus Immotus manet ultimus. Namq. hic ſemper iambus eſt. At poſterius illud carmen, quod Pherecration dicit Hephaeſtion, idem Terentianus cõma dactyli ſiue Priapei carminis uidetur appellare,
» exemplo id Horatiani uerſus oſtendens, Grato pyr
» rha ſub antro & ſi primus pes cõſtans ſpondaeus eſſe uideatur. Sed ad huiuſmodi Catulli uerſum nihil apud illum propius, nihil eidem ſimilius repperire potui. Atq. idem ſpondaeus in exemplis apud Hephaeſtionem conſtans eſt. Seruius illum Glyconium ſemper uocat in Centimetro, hunc autem Pherecratium.

tium. nam de Priapeio agens, Priapeium, inquit, cõſtat glyconio & pherecratio, ut, Helleſpontiacum tuum numen protegit hortos. Atilius Fortunatianus in Arte utrumq. uidetur uocare comma priapei carminis. fit enim ex utroq. priapeium. Atq. idem uarietatem illam, ac pedum mobilitatem in utroq. commate ſignificans ait, Non ignoro autem uariari primas, et ſecũdas ſyllabas utriuſq. in priapeio commatis, ut modo ab iambo incipiat, modo a trochaeo, tamquam, Hunc lucum tibi dedico conſecroq. Priape ...... libens hoc tibi dedico, libens ſancte priape. & quae ſequuntur. At priorem illum uocat idem Bacchium & Choriambum. Mallius uero, opinor, is eſt, cuius Macrobius meminit in. II. Saturn. in Ciceronis ridiculis. - Vraniae genus] id eſt filia. Sic enim poetae loquuntur, ut Verg. Genus Orithiae. Interpres, opinor, Heſiodi Clius filium facit. At Claudianus in Palladij Epithalamio muſa genitum tantum dicit. - innumeros Hymenaeum quaerit amores, Hunc muſa genitum legit Cytherea, ducemq. Praefecit thalamis. Interpres uero Apollonij Erato Muſam in primis, ceteras deinde nuptiarum praeſides ſignificat, principio commentationum in. III. Argonaut.

Hymeno Hymenaee] carmen ſollemne in nuptijs. ut illud Romanis, Thalaſſio, Thalaſſio. Ariſtophan. in Auib. ὑμὴν ὦ ὑμεναῖε ὦ ὑμήν. Et Theocritus in Adoni. οὐκέτι ὑμὰν, ὑμὰν οὐκέτ' ἀειδόμενον μέλος ᾄδεται. Et in Helenae nuptijs, ὑμὰν ὦ ὑμεναῖε

ναὶ ἐ γάμῳ ἐπὶ τῷδε χαρείης. Cinge tempora floribus] *Ouid. in Epiſt. Hypſipylae ad Iaſonē. Heu ubi pacta fides, ubi conubialia iura, Faxq. ſub arſuros dignior ire rogos. Non ego ſum furtim tibi cognita, pronuba Iuno Adfuit, & ſertis tempora uinctus Hymen. At mihi nec Iuno, nec Hymen, ſed triſtis Erinnys Praetulit infauſtas ſanguinolenta faces.* Flammeum cape laetus] *Nouae nuptae flammeum indebatur. ita enim loquebantur. Seuerus Sulpicius in.* II. *Sacrae hiſtoriae de Nerone ipſo. Poſt etiam Pythagorae cuidam in modum ſollemnium coniugiorum nuberet, inditumq. imperatori flammeum, dos & genialis thorus, & faces nuptiales. cuncta deniq. quae uel in feminis non ſine uerecundia conſpiciuntur ſpectata.* Haec Sul*picij uerba poſui propter inſignem rerum earum, quae in nuptijs adhibebantur, enumerationem. Similem Calliſtrati cuiuſdam turpitudinem eadem prope cū enumeratione exagitat Martial. in.* XII. *Barbatus rigido nupſit Calliſtratus Afro, Hac qua lege uiro nubere uirgo ſolet. Praeluxere faces, uelarunt flāmea uultus, Nec tua defuerunt uerba, Thalaſſe, tibi. Dos etiam dicta eſt. nondum tibi Roma uidetur Hoc ſatis, exſpectas numquid, ut et pariat. Eandem turpitudinem exagitans Suetonius in Nerone Claudio, Cum dote, & flammeo perſollemni celeberrimo nuptiarū officio, deductum ad ſe pro uxore habuit. Iuuenalis Sat.* X. *Flammeum paratum dixit. Dudum ſedet illa parato Flammeolo. Neſcio,*

an,

an, cum, relicto priore, nubebãt alij, flammeũ prius ſcinderent. hoc enim ſignificare uidetur Iuuenalis in. VI. *Sat. Permutatq. domos, & flammea conterit. Niſi iratam id dicat facere, uel crebra diuortia ſic ſignificet. Nuptias Aelius & Cincius dictas cenſuerunt, quia flammeo caput nubentis obuoluebatur, quod antiqui Obnubere uocarunt. Feſt. Põp. Idem affirmat in.* III. *Faſt. Ouidius, Credit amans, thalamosq. parat, deducitur illuc, Anna tegens uultus ut noua nupta ſuos.* Huc ueni niueo gerens Luteum pede ſoccum] *Habitum Hymenaei deſcribit Ouid. in.* X. *Metam. in Orphei nuptijs, Inde per immenſum croceo uelatus amictu Aethera digreditur, ciconumq. Hymenaeus ad oras Tendit, & Orpheia nequiquam uoce uocatur. Adfuit ille quidem, ſed nec ſollemnia uerba, Nec laetos uultus, nec felix adtulit omen. Soccus autem luteus, quod eo pedes induebant noui mariti. Seneca in* Hip*polyto, de Hercule. Crura diſtincto religauit auro Luteo plantas cohibente ſocco, Et manu clauam modo qua gerebat, Fila deduxit properante filo.*

Excitusq. hilari die.] *Sic Terentius, Hilarem hunc ſumamus diem.* Nuptialia concinẽs Voce carmina tinnula] *Carmina nuptialia, quae Theocritus, in Europa,* Γάμια μέλη *dicit,* Κόλχοισι ταναοῖς Γάμιον μέλος ἀηπυόντες. *Et Euripides in Troadib.* Δάκρυά τ' ἀνταλλάσσε τε τοῖς τῆς δὲ μέλεσι τρωάδες γαμηλίοις. *Hoc ipſum ſignificãs Ouid. in.* V. *Metam. Atria complentur, nec coniugalia ſa*

„ cra Qui canat, eſt clamor. Tinnula, tenui, ideſt,
quae auris feriat. L. Pomponi adducuntur haec ab
„ alijs, Iube modo adferatur unus, ego uocem reddam
„ tenuem, & tinnulam. Niſi id dicat, ſe uaria uſurum
uoce. Expreſſiſſe autem Catullus uidetur, quod Cal-
„ limachus dixit in Hymno in Delum, Εὐήχης ὑμε-
„ ναῖος. Pelle humum pedibus] *Haec eſt*
ὄρχησις, quae adhiberi in nuptijs ſolebat. de qua in-
terpres Apollonij principio libri. III. *Argonaut.*
- manu Pineam quate taedam] *Hae ſunt illae fa*
„ *ces nuptiales, de quibus iam ſupra, & Vergil. Mo-*
„ *pſe, nouas incide faces. Et Ouid. in nuptijs Orphei,*
„ *Fax quoq. quam tenuit, lacrimoſo ſtridula fumo*
„ *Vſq. fuit, nullosq. inuenit motibus ignes. Cur autem*
Spineam magis, quam Pineam taedam legi opor-
teat, non uideo. ut enim illam in nuptijs adhibitam
fuiſſe concedam, eius tamen propria uis putabatur
pellendi noxia. de quo & Varro, ut citat in. I. *Cari*
„ *ſius, In Aſia fax (ſic enim legendum) ex ſpinu al-*
„ *ba praefertur, quod purgationis cauſſa adhibetur.*
„ *Et Ouid. in.* VI. *Faſt. Sic fatus, ſpinam, qua triſtes*
„ *pellere poſſet A foribus noxas, haec erat alba, dedit.*
„ *Ac poſt, Virgaq. Ianalis de ſpina ſumitur alba,*
„ *Qua lumen thalamis parua feneſtra dabat. Poſt il-*
„ *lud neq. aues cunas uiolaſſe feruntur, Et redijt pue*
„ *ro, qui fuit ante, color. Deinde uero libri manuſcri-*
pti, quoſcumq. uidi, Pineam omnes habebant. quam
in nuptijs adhiberi ſolitam oſtendunt & Verg. in.
„ VII. *- flagrantem feruida pinũ Suſtinet, ac natae,*
Turniq.

» Turniq. canit hymenaeos. Et Ouid. in. II. Faſt.
» Dum tamen haec fient, uiduae ceſſate puellae, Ex-
» ſpectet puros pinea taeda dies. Locus eſt inſignis
apud Nonium Marcellum in verbo Fax. qui hoc ip
ſum plane confirmat. Eſt autem is in impreſſis hoc
» modo. Fax, pro, Face. Var. Γέροντος διδασκάλυ. Con
» fluit mulierum tota Roma, quae noctu fieri initia
» ſolita etiam nunc pinea fax indicat. Idem Sexa-
» geſi, Adeſt fax inuoluta incendio. Idem de
» uita Pop. Ro. lib II. Cum a noua nupta ignis in fa
» ce adferretur fuco eius ſumptus fax ex pinu abla-
» ta eſſet, ut eam puer ingenuus adferret. In
» duobus manuſcriptis ſic. Fax, pro, Face. Varro
» in Geronto didaſcalo. Confluit mulierum tota Ro-
» ma, quae noctu fieri initia ſolita etiam nunc pinea
» fax indicat. Idem Sexageſi, Adeſt fax inuoluta
» incendio. Idem de uita patrum. lib. II. Cum a no-
» ua nupta ignis in facie adferretur fuco eius ſu-
» mptus cum fax ex pinu alba eſſet, ut eam puer inge
» nuus adferret. Eſt itaq. omnibus in libris Pinea
fax. &, Ex pinu. Poſtrema Varronis uerba reſti
tuere conabar, Cum a noua nupta ignis in face fer
retur foco eius ſumptus, cum fax ex pinu alba eſ-
ſet, ut eā puer ingenuus ferret. Deinde Initia, mu
tandum, in, Initio. Quod uero ſcribit Plin. lib.
XVI. cap. XIX. de Spina nuptiarum facibus, idem
ait, auſpicatiſſima, id uero aut olim fuerat, aut ea
etiam, ut opinor, pineis facibus intexebatur. Fax
autem ominis cauſſa praeferebatur, ut ſignificare

Pro-

» *Propertius uidetur in.* IIII. *Quae mihi deductae*
» *fax omen praetulit, illa Traxit ab euerſo lumina*
» *nigra rogo. Niſi ſic intelligas, Facem, quae quod noctu nuptiae fierent, praeferebatur, mihi, inquit Propert. Omen triſte praetulit ipſa rapta de rogo. Plutarchus tamen cauſſam adfert aliam, cur Fax praeferretur. cuius uerba alio loco ponemus.*

Namq. Iulia Mallio] *In omnibus fere manuſcriptis, non Iulia, ſed Iunia.* Qualis Idalium colens] *Hoc genere ſimilitudinis eximiã Iuniae pulchritudinem ſignificat. Saepe ſic alij poetae.* - bona cum bona Nubit alite uirgo] *Bona uirgo: bella. in manuſcriptis, Nubet. Cum bona alite: praepoſitionem adpoſuit, more Graecorum.*
» *Heſiod.* σωὺ οἰωνοῖς ἀγαθοῖσιν. *Et Sophocles, opinor in Trachin. Bonam autem in nuptijs alitem dixit, quod aues quaedam in his infauſtae maleq. ominatae ſint, quas Graeci propterea* τοῖς γαμοῦσι δυσοιώνιϛα ὀρνέα *uocant. quod interpres Lyco-*
» *phronis in illa,* Οὐ μήποτ᾽ οὐ Ζεῦ σῶτερ ἐς πάτραν
» ἐμὴν ϛείλαις ἀρωγοὺς τῇ δισαρπάγῳ κρεκὶ, *ſic tradit.*
» Κρὲξ ὀρνέον θαλάσσιον, ἴβιδι ἐοικὸς. ἐϛὶ δὲ ἡ ἶβις περὶ
» τὴν αἴγυπτον, ῥυπαροφάγον. Καλλίμαχος δ᾽ ἐν τοῖς
» περὶ ὀρνέων φησὶ, τοῖς γαμοῦσι δυσοιώνιϛον εἶναι,
» καὶ Εὐφορίων ἐν Ἀπολλοδώρῳ ποικίλον, οὐδὲ μέλαθρον,
» ὀρχίλος ἔπλη. Κύζικος, ὃν δ᾽ ἤεισε κακὸν γάμον ἀχ-
» θόμενος Κρέξ. Κρεκὶ τὴν ἑλένην παρεικάζει διὰ τὸ δύσ-
» γαμον καὶ κακόνυμφον γενέσθαι. *Eandem autem in-*
» *tellegens, opinor, Propert. in.* IIII. *dixit, Docta*

» *uel*

uel Hippolytum Veneri mollire negantem, Concordiq. toro peſſima ſemper auis. Quamquam quibuſdam in libris eſſe dicant, Anus, non Auis. Horat. in. I. Carm. Mala ducis aui domum, Quam multo repetet Graecia milite Coniurata tuas rumpere nuptias. Callimachus εἰς λοῦτρα τῆς παλλάδος *bonas, ac malas alites ſignificans dixit,* Γνωσεῖται δ' ὄρνιθας ὃς αἴσιος οἵτε πέτονται ἤλιθα. καὶ ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες. *Itaq.* Ἀγαθὰς πτέρυγας *Bonam alitem apte interpretemur, uel quo modo Vergil. in. III. Aeneid. proxime ad haec accedens Callimachi, Et uolucrum linguas, & praepetis omina pinnae. alterum enim lex carminis repudiat. ac neſcio, an aliquid de Thalaſſio ſit intelligendū.*

Floridis uelut enitens Myrtus Aſia ramulis] *Cum Myrto comparat, itaq.* θαλερὰν *illam ſignificat, quod ſuco, & uiriditate praeſtet, eoq. Veneri ſacra ſit. Cauſſas adfert opinor Plut. in Problem. Atq. ea quoq. in coniugijs adhibita, coniugalis dicta. Plin. in. XV. cap. XXIX. Aſiam Myrtum, uel quamcumq. intelligamus praeſtantem, cuiuſmodi erant Aſiae, uel proprie natam illis in locis, in quibus multa fuiſſe prata, uerſus, quib. Arateos expreſſit, Priſciani oſtendunt illi, Nam florent Aſiae per campos plurima prata, Sed magis ad fluuium Maeandri gurgite miti. Stephanus* περὶ πόλεων, *Aſium pratum quod eſſet, demonſtrans, Homeri uerba ſimul interpretatur illa,* Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι. *ita uero ſcribit,* Ἐστι καὶ ἄσιος λειμὼν Ὅμηρος,

Ἀσίῳ

Ασίῳ ἐν λειμῶνι, ἀντὶ τοῦ Ασίου. γενικὴ γάρ ἐστιν, οὐκ ἀσιανῷ. ἀγνοεῖ γὰρ Ομηρος τὴν ἀσίαν, ὡς καὶ τὴν εὐρώπην. ἢ μᾶλλον ἀσίας. καὶ ἰωνικῶς, ἀσίεω, καὶ ἀσίῳ, ὡς Εὐμελέῳ. *Intelligi etiam poſſit Myrtus Aſia, Italica in Apulia nata. Vibius enim Sequeſter de montibus, & gentibus, Apuli, inquit, Italici partis Aſiae. primam in Aſia produxit, ut & Hom. & Nicander in* Αλεξιφαρμάκοις. Ει καὶ μὴ σύγκληρα κατ' ἀσίδα τείχεα δῆμοι. Nutriunt humore] *ſic eſt etiā in manuſcriptis nonnullis: in alijs etiam, Nutriunt in honore. ut & Aldus iampridem impreſſerat. Sed illud omnino rectius. more enim ſuo Catullus ſpondaeum pro dactylo poſuit, ut in Hendecaſyllabo, Oramus, ſi forte non moleſtum eſt. Alijsq. in locis. Sic etiam Seneca in Oedipo, in Choricis uerſibus, Vela nec preſſae graui. Sunt, qui reiciant, quod in hoc genere carminis pedem inſolentem dicunt, & dure dictum, Roſcidum humorem.*

Lympha quos ſimul inrigat] *In manuſcriptis omnibus, Nympha. quod probari etiam poteſt.*

Ac domum dominum uoca] *In manuſcriptis omnib. Ad domum. itaq. opinor, antiqui loquebantur. Dominam uero quod dicit, nuptiale id uerbum fuit. Etenim, ut Feſtus tradit, in Romuli tabula ſcriptum erat: Mulier uiro legitime coniuncta fortunaeq. & ſacrorum ſocia eſto, ut ille dominus, haec domina uocaretur. Plutarchus in* κεφαλαίων καταγραφῇ ῥωμαϊκῶν *nouum mari-*

tum κύριον καὶ οἰκοδεσπότην, nouam nuptam κυρίαν καὶ οἰκοδέσποιναν. Verba illius ſunt Διατί τὴν νύμφην εἰσάγοντες λέγειν κελεύουσιν, ὅπου σὺ γάϊος ἐγὼ γάϊα. πότερον, ὥσπερ ἐπὶ ῥητοῖς εὐθὺς εἴσι τῷ κοινωνεῖν τῶν ἁπάντων, καὶ συνάρχειν, καὶ τὸ μὲν δηλούμενόν ἐστιν. ὅπου σὺ κύριος καὶ οἰκοδεσπότης, καὶ ἐγὼ κυρία καὶ οἰκοδέσποινα. *Si retinere priorem lectionem quis malit, legat hoc potius modo, Ac domus dominam uoca.*

Vt tenax hedera hac, & hac] *Ita artiſſimum complexum ſignificant poetae. de quo multa diximus in Commentationib. in Horatium. Sed erat in manuſcriptis omnibus, Huc, & huc.*

Vos item ſimul integrae] *Caſtae. ante, Puellae, & pueri integri. In manuſcriptis erat, Vosq. item. Chorus aliquis in Epithalamijs adhibebatur fauſta omnia utriq. coniugi adprecantium. Quo ex genere ſunt illa Sapphus apud Athenaeũ, ac Macrobium:* Κοινῇ δ' ἄρα πάντες καρχήσι' ἔχον καὶ ἔλειβον. ἀράσαντο δὲ πάμπαν Ἐσλὰ τῷ λαμβρῷ. *Et illa eiuſdem apud Hephaeſtionem,* Ὄλβιε γαμβρὲ σοὶ μὲν δὴ γάμος ὡς ἄραο Ἐκτετέλεσ' ἔχεις δὲ παρθένον ἂν ἄραο.

-agite, in modum Dicite] *In numerũ, ut Verg. in.* VIII. *Aen. Illi inter ſeſe multa ui bracchia tollunt In numerum.* Hymen o Hymenaee] ἐπιφώνημα *nuptiale. Diuus Hieronymus, ſi modo eius liber eſt,* γνήσιος *in Commentario in Cantica Canticorum Iuuenes ac puellas in nuptijs adhiberi ſolitas ſignificat: idq. Drama uocat.*

Se

Se citarier ad ſuum Munus] *Vocari ἐπιφωνητι-*
„ *κῶς. Horat. Ab Ouo uſq. ad mala citaret Io Bac-*
„ *che. Aemilius Probus, hiſtoricus, Magnis, inquit*
„ *in laudib. tota fuit Graecia, uictorem Olympiae ci*
„ *tari.* Dux bonae Veneris] *Bonam Ven-*
rem, & bonum amorem dicit coniugalem: et, ut po-
„ *dicit, Fama quem bona comprobat.* -bo
ni Coniugator amoris] Γαμήλιε. Quis deus
magis optimus Eſt petendus amantibus] *In*
manuſcriptis omnib. Quis deus magis amatis.
itaq. adulterinum omnino eſt, Optimis. Ego, quo
ſtet uerſus, legendum puto, Quis deus magis a ma-
cris. Et quod ſequitur, Expetendus amantibus. A-
mantes & pallidos, & macie confectos uidemus.
„ *Verg. in Palaemone, Heu, heu, quam pingui macer*
„ *eſt mihi taurus in aruo. Idem amor exitium eſt pe*
„ *cori, pecorisq. magiſtro. Et Ouid. in. I. Amorũ, Lon*
„ *gus amor tales corpus tenuauit in uſus, Aptaq. ſub*
„ *ducto corpore membra dedit. Et in. XI. Metam.*
„ *Fecit amor maciem.* Te ſuis tremulus pa-
rens] *In manuſcriptis, pro Tremulus, Romulus,*
aut Remulus. hoc potius, ſi modo ferendum eſt.
Zonula ſoluunt ſinus] *Verbi quoq. ſyllabas ipſius*
mire ſoluit. Te timens cupida nouos Ca-
ptat aure maritos] *Ita eſt omnib. in manuſcriptis.*
Ea forte ſententia, atq. ordine, Nouus maritus, ti-
mens, ne uoto excidat, te cupida aure captat. Nouos
autem pro Nouus legi nuper in uetuſtiſſimo libro Va
ticanae bibliothecae in oratione Philippi ex hiſtoriis
Sallu-

*Salluſti , quae non extant . Adeſt nouos exerci-
tus.uel ſi Timens,in Tenens,quod facile eſt,mutes,
ea ſit ſententia,quae te tenet,marito ſuo non conten
ta,nouos maritos cupida captat . Nouus maritus
ſic dicitur,ut & Noua nupta.Idem alibi, Inuiſen-
te nouo proelia torua uiro. Et Plaut.in Caſina, Lu-
bet Chalinum,quid agat ſcire nouam nuptam cum
nouo marito Et Feſtus Pompeius, Nuces flagitan
tur nuptijs , & iaciuntur pueris , ut nouae nuptae
intranti domum noui mariti ſecundum fiat auſpi-
cium. Et in uerbo Repotia , Repotia poſtridie nu-
ptias apud nouum maritum cenatur, quia quaſi re
ficitur potatio. Verbo Captare Terent. in Phorm.
ſic eſt uſus, Ad fores ſuſpenſo gradu placide ire per
rexi.acceſſi.aſſtiti.Animam compreſſi. aurem ad
moui.ita animum coepi attendere,Hoc modo ſermo
nem captans .* Tu fero iuueni in ma-
nus] *An quia mulier in manum uiri conuenit. an
potius quod uirginem det optanti iuueni fruendam.*
Matris e gremio ſuae] *Eundem uerſum poſtea
repetit.Hoc uero e ueteri conſuetudine poſuit,quam
tradit his uerbis Feſt. Pomp. Rapi ſimulatur uirgo
ex gremio matris ; aut,ſi ea non eſt,ex proxima ne
ceſſitudine, cum ad uirum trahitur . quod uidelicet
ea res feliciter Romulo ceſſit.* Dedis] *Idem
alibi. Dedatur cupido iamdudum nupta marito .*
Fama quod bona comprobet] *Sic etiam Ouid.
in.IIII.Faſt.de Venere . Cum primum cupido Ve-
nus eſt deducta marito , Hoc bibit , ex illo tempore*

„ *nupta fuit. Illam ſupplicib. uerbis placate, ſub illa*
„ *Et forma, & mores, & bona fama manet.*
Nulla quit ſine te domus Liberos dare] *Lu-*
„ *cret. Per te quoniam genus omne animantium Con*
„ *cipitur, uiſitq. exortum lumina Solis. Et Theocri-*
tus, dignam deā, quae colatur in Amphiclis domo,
„ *cui liberos dederit, ἡ κύπρις ὀυ πάνδημος. ἱλάσκεο*
„ *τὴν θεὸν εἰπὼν ὀυρανίην. ἀγνᾶς ἂν θεμὰ χρυσογυίας*
„ *οἴκῳ ἐν Αμφικλέους, ὧ καὶ τέκνα καὶ βίον εἶχε ξυνόν.*
„ Liberos dare: *Idem poſt, Liberos date, procreate.*
„ *Verg. Geminā partu dabit Ilia prolem. Et Claud.*
„ *in nuptijs Honori & Mariae, Te Laeda mallet,*
„ *quam dare Caſtorem.* -nec parens Stirpe
nitier] *Sophocles in Oedipo in Colono, idē, opinor,*
„ *ſignificans,* Ουδ᾽ ἐν τᾷ μεγάλᾳ δωρί δ᾽ ινάσῳ πέλοπος
„ πώποτε βλαςὸν φύτευμ᾽ ἀχείρωτον αὐτόποιον. *Stir-*
„ *pe. n. ualet quod* Βλαςὸν φύτευμα *dicit, ſiue* ἔρνος.
„ *Idem Sophocles in eadē fabula,* ὦ φίλτατ᾽ ἔρνη. *quae*
uerba ſunt Oedipi ad filias. Ex eodem prope gene-
re eſt, quod Ariſt. poſuit in. VII. ἠθικῶν Νικομα-
„ χείων, *quod prouerbio dici ſoleret,* διόφασι ταὐτον αἷ-
„ μα, καὶ ῥίζαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Quod uero Niti dixit,*
„ *eodem prope modo Lucret. in.* IIII. *Et quibus ante*
„ *domi fecundae ſaepe nequiſſent Vxores parere, in-*
„ *uenta eſt illis quoq. compar Natura, ut poſſent gna*
„ *tis munire ſenectam. Et Prop. in.* IIII. *Et ſerie fulci*
„ *te genus. Euſebius in primo libro de Conſtantini*
„ *Imp. uita, ubi de Alexandro Macedonum rege,*
„ Ατεκνον, ἄῤῥιζον, ἀνέςιον. *Et, cū gentis totius exitium*

ſignifi-

ſignificant, iſdem uerbis utuntur auctores utriuſq.
„ *linguae. Sophocles in Electra,* Φεῦ φεῦ τὸ πᾶν δὴ δε
„ σπόταισι τοῖς πάλαι προῤῥίζον, ὡς ἔοικεν, ἔφθαρται γέ
„ νος. *Verg. in.* XI. *Aen. Et Euandri totam cum ſtir-*
„ *pe uidebit Procubuiſſe domum.* Finibus]
„ *Abſolute poſuit, ut poſt, Oris, Quam maxima in o-*
„ *ris. Ouid. in.* II. *Elegiarum, in amicam, quod aborti*
„ *uum fecerat, eandem paene in ſententiã, Quis Pria*
„ *mi fregiſſet opes, ſi numen aquarum Iuſta recuſaſſet*
„ *pondera ferre Thetys, Ilia ſi tumido geminos in uẽ*
„ *tre necaſſet, Caſurus dominae conditor urbis erat.*
„ *Si Venus Aeneam grauida temeraſſet in aluo, Cae*
„ *ſarib. tellus orba futura fuit.* Clauſtra pan-
dite ianuae] *Ex hoc genere eſt, et huic proximum,*
Sapphus illud apud Hephaeſtionem, περὶ ςείχου, κώ
„ λου, κόμματος. Ὑψοῖ τὸ μέλαθρον ὑμήναιον ἀείρατε
„ τέκτονες ἄνδρες ὑμήναιον γαμβρὸς ἔρχεται.
-uiden', ut faces Splendidas quatiunt co-
mas] *Nouae enim nuptae fax praelucebat, quae ra*
„ *pi dicebatur. Feſt. Pompeius, Rapi ſolet fax, qua*
„ *praelucente noua nupta deducta eſt ab utriuſq. ami*
„ *cis, ne aut uxor eam ſub lecto uiri ea nocte ponat,*
„ *aut uir in ſepulchro comburendã curet, quo utroq.*
„ *mors propinqua alterutrius captari putabatur.*
„ *Plaut. in Caſina. Primum omnium huic lucebis no*
„ *uae nuptae facem. Stat. in.* II. *Thebaid. idẽ ſigni-*
„ *ficans dixit, Praemiſſaeq. faces feſtum nubentib.*
„ *ignem Obruit. Quambrem M. Tullius in oratio-*
ne pro Cluentio Faces nuptiales has uocat.

-uiden',ut faces Splendidas quatiunt comas:
Sic Sol auricomus a Poetis dicitur. Et cometa πω-
,, *γονίτης. Aeſchyl. in Agamemnone,* Πέμπουσι δ' ἀν-
,, *δαίοντες ἀφθόνῳ μένει φλογὸς μέγαν πώγωνα. Qua-*
tiunt autem dixit, ut & Caluus in Epithalamio.
,, *Heſperium ante iubar quatiens. Et Graece Theo-*
,, *dectes,* Ελίσσειν. Ω καλλιφεγγὴ λαμπάδ' εἱλίσσων φλο-
,, γός. ἥλιε ποθεινὸν πᾶσιν ἀνθρώποις σέλας.
Prodeas, noua nupta] Ω νέα νύμφη. *Feſt. Pomp.*
,, *Nuptias dictas eſſe ait Santra ab eo, quod Nym-*
,, *phea dixerunt Graeci antiqui γάμον. Inde nouam*
,, *nuptam νέαν νύμφην. Hoc autem aliud ἐπιφώνημα*
nuptiale. Tardat ingenuus pudor] *In ma-*
nuſcriptis omnibus, Tardet. illud rectius. Ingenu-
us pudor, ἀγαθὴ αἰδώ. In ſcriptis grammatici uete-
,, *ris, quae apud me ſunt, ἀγαθὴ δ' ἐπὶ ἤθεσιν αἰδώ.*
,, *ὁ τοῦ Θεοκρίτου διδάσκαλος Φιλητᾶς εἴρηκε. Claudia-*
,, *nus in Nuptijs Honori Et Mariae, Iam nuptae tre-*
,, *pidat, ſollicitus pudor, Iam produnt lacrimas flā-*
,, *mea ſimplices. Vitruuius in Prooemio lib.* VI. *In-*
,, *genuū colorem dicit. Mihi autem, inquit, a praece-*
,, *ptoribus eſt traditum, rogatum, non rogantem, o-*
,, *portere ſuſcipere curam, quod ingenuus color moue-*
,, *tur pudore, petendo rem ſuſpicioſam.*
Quem tamen magis audiens] *Sic erat omnib.*
in manuſcriptis. Erit ergo ſenſus, Cui parens pudo-
ri. Audire enim id nonnumquam ſignificat. Verg.
,, *Inſtat equis auriga, nec audit currus habenas.*
Flet, quod ire neceſſe ſit] *Quo pudore impedita,*
flet.

ſtet. Eſt autem isdem in libris, Quod ire neceſſe eſt. quod eſt multo rectius. Saepe namq. non elidit.
non tibi Arculeia periculum eſt] *In manuſcriptis omnib. Arunculeia, & Aurunculeia. legendum forte, Aruncleia, ab Aruncis. itaq. uetuſtatem generis et claritatem ſignificat. Poſſit etiam legi Hirculeia, uel Herculeia, quomodo Aldus olim impreſſit. Salluſtius. II. hiſtoriarum, ut eſt apud Nonium Marcellum in uerbo Sagum, Hirculei cu-*
" *iuſdam meminit. Occurrere, inquit duci, & proe-*
" *lium accendere adeo ut Metello in ſagum, Hircule-*
" *io in bracchium tela uenirent. Non tibi periculum eſt, ita prope dixit, ut Cic. Caue putes. itaq. Graeci* Κινδυνεύειν *prope eodem modo dicunt.*
Ne qua femina pulcrior Clarum ab Oceano diem Viderit uenientem] *Quod de die forma cuiuſq. ſpectari in primis debeat.* Talis in uario ſolet] *Hyacintho nunc, quam prius myrto, comparat.* & audias Noſtra uerba] *No-*
" *ſtros cantus. Manilius in. IIII. Aſtronom. Et gra-*
" *cilis calamos, & neruis inſita uerba.*
Noſtra uerba, uiden'. faces] *In manuſcriptis omnib. Viden ut faces. Stare autem ſic uerſus nequit. legendum puto, Vide, ut faces.* Aureas qua-
" tiunt comas] χρύσεον φάος. *Bion in Bucolicis,* Ἑσπε-
" ρε τᾶς ἐρατᾶς χρύσεον φάος ἀφρογενείας.
Non tuus leuis in mala Deditus uir adultera] *Vetuſte dixit. Ex eodem genere eſt illud eiuſdem*
" *poſt, Sed quae ſe impuro dedit adulterio. Mala: non*

 caſta.

" *caſta.ut Bonas Caſtas uocant.* Probratur pia perſequens] *In manuſcriptis omnib. Procatur pia perſequens. rectius illud, ſi modo ueterem librum Guarinus eſt ſecutus. Statius in Dauo Probrum ſic uidetur accepiſſe, Ea compreſſa parit huic puerum, ſibi probrum. Vt & Plautus in Aul. - quo pacto celem herilis filiae Probrum, propinqua partitudo quo adpetit. Erat quodam in libro Precatur pia perſequens. Legi fortaſſe poſſit, Peccat, aut pia perſequens. qui enim pietati ſtudent, rebusq. diuinis ſeſe totos dedunt, Venere abſtinebant. Claudianus & Catullum, & Horatium imitatus hoc ipſo in genere in Epithalamio in nuptijs Honori, & Mariae, Tam iunctis manibus nectite uincula, Quam frondens hedera ſtringitur aeſculus, Quam lento premitur palmite populus.* O cubile, quot omine Candido pede lectuli] *Reliqui tres uerſus non in Guarini modo libro deſiderantur, ſed in omnibus ijs quos uiderim itaq. qui eorum loco leguntur, alieni ſunt, & coniectura poſiti. illi uero duo ſuperiores in Guarini libro leguntur, O cubile, quod homine Candido pede lectulis. in ijs, quibus haec ſcribens, utebar, O cubile quod omnibus Candido pede lecti. Difficilis uero coniectura, propter ea, quod reliqui uerſus deſunt. Heſiodus* Θαλαμήια δῶρα *dicit ligna faciendis apta lectulis.*

Quae tuo ueniunt hero, Quanta gaudia] " *Quae. & quanta, iungit eodem modo Flaccus, O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt. Gaudia*

uero,

uero,in re Venerea,quae dicantur, doceo in meis in Tibullum Commentationibus id eſt, ἡ συνουσία.

- quae uaga Nocte,quae media die,Gaudeas] *In manuſcriptis omnibus, Gaudeat. ut ad herum referatur. is enim illum amoris fructum percipit. Gaudere gaudium, ridere riſum, ſeruire ſeruitutē, & multa hoc modo, ueteres dicebant. Noctem autē*
„ *uagam dixit, ut & Sol uagus dicitur, ut in illo, Au-*
„ *rora exoriente uagi Sub lumina ſolis. Nam & cur-*
„ *rum nox habere fingebatur. Tibul. in.* II. *Ludite*
„ *iam nox iungit equos. Et uolare, Ennius apud Feſt.*
„ *Pomp. in uerbo, Quando, Nox quando medijs*
„ *ſignis praecincta uolabat. Ennij quoq. eſſe exiſti-*
„ *mo illa apud Varronem in.* IIII. *de Ling. Lat. Itaq.*
„ *dicit Andromacha. Noctiq. caua caeli ſignitenen-*
„ *tibus conficis bigis. Quae uerba ſic diſtinguebam,*
„ *emendabamq. Itaq. dicit Andromache nocti, Quae*
„ *caua caeli ſignitenentibus conficis bigis. ut poſte-*
„ *rior uerſus longus ſit, eaq. ſint Andromaches ad Noctem uerba. Auctor extremi carminis in Grae-cis epigrammatis, ſiue is eſt Mercurius, ſiue Or-*
„ *pheus, Noctem citam dixit,* Γῆς ἔνοσις γίνοιτο θο-
„ λὴν διὰ νύκτα. Quae media die] *cum me-*
„ *ridiabitur. Inde ante ad Iphitillam. Iube ad te ue-*
„ *niam meridiatum. Cubabant meridiantes. Ouid.*
„ *in.* I. *Amorum. Feſtus erat, mediamq. dies exege-*
„ *rat horam, Appoſui medio membra leuāda thoro.*
„ *Ac poſt, ipſa hac de uoluptate. Cetera quis neſcit,*
„ *laſſi requieuimus ambo, Proueniant medij ſic mi-*

» *hi ſaepe dies*. Tollite, o pueri, faces] *Et tamen Apollonij interpres ſponſi, ac ſponſae parentes ipſas in nuptijs olim faces tenere ſolitas ſcribit, in IIII. uerba interpretans illa*, Αυτὴ δὲ σέλας, *ait*,
» Οτι τὸ παλαιὸν τὰς μητέρας τῶν γαμούντων ἐν τοῖς γά-
» μοις δᾳδουχεῖν ἔθος ἦν, καὶ Ευριπίδης ἐν Φοινίσσαις φη-
» σίν. *Ergo uel ea Graecorum conſuetudo fuit. uel olim factum, poſtea deſitum fieri. uel tum matres, tum pueri etiam faces ferebant. Romae tamen nec apud Octauianum Zenum, nec apud Capranicenſem Epiſcopum, apud quos uidere eſt ſcalpta, atq. inciſa ueterum nuptiarum ſimulachra, ullae matres cum facibus*. Flammeum uideor uidere] *In manuſcriptis omnib. Flammeum uideo uenire. quod eſt ipſum rectius*. Ite, concinite in modum] ἀ-
» σύνδετον. *quale apud Verg*. 1, *ſequere Italiam uen-*
» *tis*. O Hymen hymenaee Hymen o Hymenaee] *In manuſcriptis ſemper ſic hi uerſus leguntur. Io Hymen hymenaee io. Io hymen hymenaee io. Legendum puto, Hymen o hymenaee io Hymen o hymenaee. Plautus in Caſina ſic quoq.*
» *cantantem Hymenaeum facit. Age tibicen, dum il-*
» *lam educunt huc nouam nuptam foras, Suaui can-*
» *tu concelebra omnem hanc plateolam hymenaeo*
» *Io Hymen hymenaee hymen. Et item poſt, Io Hy-*
» *men hymenaee hymen, Ibidem Plautus, & Occen-*
» *tare hymenaeum, & Cantare hymenaeum dixit. Quod uero tibicinem adhibitum in nuptijs Plautus ſignificat, idem etiam Claudianus oſtendit in Ho-*

nori,

„ *nori,& Mariae nuptijs,Ducant peruigiles carmi-*
„ *na tibiae .* – procax Feſcennina locutio]
„ *Procax,dicax.Seneca in Medea,Feſta dicax fun-*
„ *dat cõuicia Feſcẽninus. Idẽ,opinor,intelligens Clau*
dianus in Epithalamio in nuptijs Honori & Ma-
„ *riae.Ducãt peruigiles carmina tibiae, Permiſſisq.*
„ *iocis turba licentior Exultet tetricis libera legibus.*
hanc enim locutionem iocos etiam uocat Ouid. in.
III.*Faſt. de origine agens ipſa Feſcenninorum uer*
„ *ſuum. Apud quem uerſus ſunt. Nunc mihi cur can*
„ *tent ſupereſt obſcena puellae Dicere. nam coeunt,*
„ *certaq. probra canunt. Deinde poſt, Inde ioci uete-*
„ *res,obſcenaq. uerba canuntur. Legendus Seruius*
apud Verg. ubi de Feſcenninis arcibus. Et Macro-
bius de Feſcenninis Auguſti. Et Sidonius Apolli-
naris in epiſtula ad Heronium,in qua tota fere pom
pa nuptialis explicatur. Quae eius uerba,quod mul
tis locis Catulli ſenſum,ac uerba inluſtrant, facere
„ *non potui,quin adſcriberem. Interueni enim nuptijs*
„ *Patricij Ricimeris, cui filiam Perhennius Auguſti*
„ *in ſpem publicae ſeueritatis copulabat. Igitur tunc*
„ *in iſta non modo perſonarum, ſed etiam ordinum,*
„ *patrumq. laetitia tranſalpino tuo lateri conducibi*
„ *lius uiſum. quippe cũ hoc ipſo tempore, quo haec mi-*
„ *hi exarabantur,uix per omnia theatra, macella,*
„ *praetoria,fora,templa,gymnaſia,thalaſſio Feſcen-*
„ *ninus explicaretur. atq. etiamnum e contrario ſtu-*
„ *dia ſileant, negotia quieſcant,iudicia conticeſcant,*
„ *differantur legationes, uacet ambitus,& inter ſcur*

„ *rilitates*

" *rilitates hiſtrionum totus actionum ſeriarum ſta-*
" *tus peregrinetur. iam quidem uirgo tradita eſt, iam*
" *corona ſpõſus, iam palmata conſularis, iam cycla-*
" *de pronuba, iam toga Senator honoratur. iam poe-*
" *nulam deponit inglorius. & nondum tamen cuncta*
" *thalamorum pompa deſremuit, quia nec dũ ad ma-*
" *riti domum noua nupta migrauit. Quod Traditã*
iam uirginem dixit, ita uero & Catullus poſt alte-
" *ro in Epithalamio, Non aequũ pugnare, pater cui*
" *tradidit ipſe. Quod poenulam depoſuiſſe inglorium.*
Propterea credo Praetextatum poſtea Catullus uo
cat. Quod ad mariti domum nondum migraſſe di-
cit, & ad id, quod ante poſuit de domo domini, intel
ligendum facit, & ad id etiam, quod poſt ſequitur,
" *Transfer omine cum bono, Limen aureolos pedes,*
" *Raſilemq. ſubi forem.* Neu nuces pueris neget Deſertum domini audiens Concubinus amorem] *In manuſcriptis nonnullis, Ne nuces pueris neget. In uno, Nec nuces. quod eſt ipſum maxime probãdum. Qui ſequitur uerſus, uarie legitur in manuſcriptis. Primum ſic, Deſertum deum audiens. deinde etiam ſic, Deſertum dominum audiens. ſed, ſiue, quo, impreſſi ſunt, modo legantur, ſiue quo ſunt in manuſcriptis, nulla prorſus ſententia probabilis elici poteſt. Ego, leuiter mutans, emendabam, Nec nuces pueris neget Defectam dominam audiens Concubinus amore. Nam inuita, ut ſupra ſignificauit, ad nouum uirum noua nupta trahebatur. Noli, inquit, quod eam audias parum in te pro*

penſo eſſe animo, pueris ludentib. nuces negare. Da nuces pueris, iners Concubine] *Haec uera eſt iam Feſcennina locutio. Nuces autem iaciebantur pueris, ut nouae nuptae intranti domũ noui mariti ſecundum fieret auſpicium. Feſt. Pomp. Plin. in.* XV. *cap.* XXII. *Nuces iuglandes quamquam & ipſae nuptialium Feſcenninorum comites. Ex quo intelligimus & cantare ſimul Feſcenninos ſolitas puellas, et ſpargi nuces. aut ſtatim poſt earum cantum id fieri ſolitum.* Sordebant tibi uillicae] *Faſtidioſe formoſas ipſas Villicas appellabat. adeo ab omnium amore erat auerſus. More uero Sabino conuicia nouo marito fiebant. Lucan. in.* II. *de Catonis, & Marciae Nuptijs, Non ſoliti luſere ſales, neq. more Sabino Excepit triſtis conuicia feſta maritus.* Nunc tuum cinerarius Tondet os] *Cinerarius idem, credo, qui Cinifio. Cato in Originibus, quo id fieret modo, oſtendens, Mulieres, inquit, noſtrae capillum cinere unguitabant, ut rutilus eſſet crinis. Cariſius in.* I. *& Varro in.* IIII *de lingua Lat. Ornatus, quaſi ab Ore natus. hic. n. maxime ſumitur, quod eam deceat. itaq. ob id paratur ſpeculum. Calamiſtri, quod heis calefacteis in cinere capillus ornatur. Qui ea miniſtrabat, a Cinere Cinerarius eſt appellatus. Cariſius in.* II. *Afranium aduocat in Cinerario. Idem uerbum legitur in ueteri monumento in D. Paulli aede, ad primum ab urbe lapidem, uia Oſtienſi.*

T. CLAVDIVS
ZOSIMVS. FECIT
LICINIAE. PRISCAE. MAMM
CLAVDIAE...... ROSHODO. SOR
MASSA........ CVM CINERARIO
ET. TI. CLAVDIO. VERECVN
DO. PATRONO. ET. SIBI
ET. SVIS. POSTERISQ. EORVM
LONG. PED. VI. LAT. PED. VI

Tondet os: *Malas. Martial. in.* VIII. *Par maxil*
„ *larum tonſa eſt tibi, pars tibi reſtat. Atq. idem ali*
„ *bi. Tondebit pueros iam noua nupta tuos. Eſt autem ſenſus, Quas tu nuper faſtidiebas atq. auerſabare, iis nunc os tondes, iis te nunc ipſum ornas. uel id dicit, quod ad eam diem barbam alere liceret, iam marito non liceret.*

Diceris male te a tuis Vnguentate glabris marite Abſtinere] *In manuſcriptis, Diceres, praue omnino. Vnguentatum dicit, mollem, atq. un-*
„ *guentis delibutum. & quod dixit Homerus,* τὴν
„ κεφαλὴν διάβροχον. *Seneca hircoſis unguentatos*
„ *opponit. cuius apud Gellium in.* XII. *cap.* II. *uer-*
„ *ba ſunt, Quidam ſunt, inquit, tam magni ſen-*
„ *ſus. Q. Ennii, ut licet ſcripti ſint inter hircoſos,*
„ *poſſint tamen inter unguentatos placere. Eo autem uerbo cum ceteris. P. Africanus apud eundem Gell. in.* VII. *cap.* XII. *molliſſimum homi-*
„ *nem ſignificat, Nam, qui, inquit, cottidie unguen-*
„ *tatus*

,, *tatus aduerſum ſpeculum ornetur, cuius ſupercilia*
,, *radantur, qui barba uulſa, feminibusq. ſubuulſis*
,, *ambulet, qui in conuiuijs adoleſcentulus cum ama*
,, *tore, cum chirodota tunica inferior adcubuerit, qui*
,, *non modo uinoſus, ſed uiroſus quoq. ſit, eum ne quiſ*
,, *quam dubitet, quin idem fecerit, quod cinaedi fa-*
,, *cere ſolent.* Glabris: *uel ad aeta-*
tem referendum, uel quod ſe nuce, uolſellisq. depi-
larent. cuius infamiam dedecoris ſubijt Augu-
ſtus. Scimus, haec tibi, quae licent, Sola
cognita] *ſic omnino erat omnib. in libris. Sed fri*
gere ſententia mihi uidebatur. ac legebam, Sci-
mus, haec tibi quae licent Soli, cognita ſed mari-
to, & quae ſequuntur. Haec inquit ſoli, nec dum
coniugi licebant: nunc minime ſolus cum ſis, alia
uita alios mores poſtulat. Ne petitum aliun-
,, de eat] *ſic poſt, Et quaerendum aliunde foret ner*
,, *uoſius illud, Quod zonam poſſet ſoluere uirgi-*
,, *neam.* En, tibi domus ut potens] *Ita eſt*
in manuſcriptis, quibus utebar, non Et potens.
Ad domum autem mariti noua nupta tranſibat,
ut iam diximus. Plato in Protagora potentem ac
,, *beatam domum ſic dixit,* Ιπποκράτης ὅδε ἐςι μὲν
,, τῶν ἐπιχωρίων Απολλοδώρου ὑὸς, οἰκίας μεγάλης τε
,, καὶ εὐδαίμονος. *In nuptijs quidem & quaerendo ma*
rito, eiuſmodi cõdicio in primis quaerebatur. Plau.
,, *Ego te reduco, & reuoco ad diuitias, ubi Tu iam lo*
,, *cere in luculentam familiam, unde tibi talenta ma*
,, *gna uiginti pater Det dotis. Ac poſt. Nempe*
,, *iſtic*

» *iſtic eſt, qui Alciſimarcho filiam ſuam deſpondit in*
» *diuitias maximas.* Quae tibi ſine fine erit] *In Achillis Maffei libro eſt, Quae tibi, ſine, ſeruit. Itaq. probabilis Pontani coniectura, qui legendum putauit, Quae tibi, ſine, ſeruiat. eadem tamen quibuſdam non probatur. Ego legendum ſuſpicabar, Quae ſeni tibi ſeruiet.* Cana tempus anilitas] *Sic omnino legendum puto. Sed omnib. tamen in manuſcriptis libris erat, Anilis aetas. Niſi ſic uerſum metiamur, ut, Nilis aet, ſyllabas unum in pedem conferamus, As, ſyllabam inſequentem reiciamus uerſum, in quo, Omnia, propter principem uocalem ſequentis uerbi, utramq. uocalem perdet I & A. quod fecit non ſemel Hora-*
» *tius. Annitas, inquit Placiades Grammaticus*
» *in gloſſis, Adiutat, interdum ſenectus eſt. mendo-*
» *ſe, Adiutat. emendant alij Adultas. quod non ſequor. legendum forte, Adnutat.* Transfer omine cum bono Limen aureolos pedes] *Limen cubiculi. Sic Cic in orat pro. A. Cluentio de nefarijs illis Cluentij matris agens nuptijs. Senſim ſcilicet, ueteri conſuetudine, ac ritu. Plaut. in*
» *Caſina. Senſim ſuper attolle limen pedes, noua nu-*
» *pta. Plutarchus in uita Romuli nouam nuptam tolli manib. ſolitam aliorum, ita limen uiri tranſi-*
» *rē ſcribit*, Διαμένει δὲ μεχρὶ νῦν, τὸ τὴν νύμφην
» αὐτὴν ἀφ᾽ ἑαυτῆς μὴ ὑπερβαίνειν τὸν οὐδὸν, εἰς τὸ
» δωμάτιον, ἀλλ᾽ αἰρουμένην εἰσφέρεσθαι. διὰ τὸ καὶ
» τότε κομισθῆναι βιασθείσας μὴ εἰσελθεῖν. *Idem in*

Quaeſitis

Quaeſitis Rom. plures cauſſas adfert, in eo quaeſito uidelicet, διὰ τί τὴν γαμουμένην οὐκ ἐῶσιν αὐτὴν ὑπερβῆναι τὸν οὐδὸν τῆς οἰκίας, ἀλλ' ὑπεραίρουσιν οἱ προπέμποντες. *Aliud Varro, cuius uerba poſuit Seruius, illud interpretans Vergili, Mopſe nouas incide faces. Varro, inquit, ideo dicit faces praeire nuptas, quod antea non niſi noctu ducebantur a ſponſis. quas ideo dicit limen non tangere, ne a ſacrilegio incoharent, ſi depoſiturae uirginitatem calcent rem Veſtae, numini caſtiſſimo conſecratam. Lucanus in.* II. *de nuptijs Catonis, & Marciae ritus prope omnes hiſce non admodum multis expreſſit uerſib. hunc uidelicet, & illum uidendi flammei, Zonae, quam ille balteum uocat, qua ueſtis aſtringeretur, ceterosq. Verſus illius ſunt, Feſta coronato non pendent limine ſerta, Infulaq. in geminos diſcurrit candida poſtes, Legitimaeq. faces, gradibusq. accliuis eburnis. Stat torus, & picto ueſtes diſcriminat auro. Turritaq. premens frontem matrona corona, Tralata uetuit contingere limina planta. Non timidum nuptae leuiter tectura pudorem. Lutea demiſſos uelarunt flammea uultus, Balteus haud fluxos gemmis aſtrinxit amictus. Neq. uero tantum in nuptijs, ſed aliud quoq. agentib. limen tangere ducebatur ominoſum. Ouid. in.* I. *Elegiarum, Miſſa foras iterum limen tranſire memento Cautius, atq. alte ſobria ferre pedem. Transferre pedes ſic dixit, ut & Proferre pedem Euripides dixit in Troadib.*

Πρόφερε πόδα σόν. Επὶ πλάτας ἀχαιῶν. Raſilemq. ſubi forem] *ſic Verg. Raſile buxum dixit.* Aſpice, unus ut accubans Vir tuus Tyrio in thoro, Totus immineat tibi] *In primo uerſu uitium ineſſe iampridem cum putaſſem. neq. enim quid unus in eo loco ſignificaret, aut quē ſalem ac leporem haberet, diſpiciebam, & cum manuſcriptos libros conſulerem, & Vnus, & Vnius ſcriptum reperiebam. Itaq. Intus legendum putaui, idq. magis etiam probaui poſt, cum in tertio manuſcripto libro, Imus, ſcriptum animaduerti. Ouid. in x. Metam. ſimile quiddam habet, ubi de* " *Myrrha, - thalami iam limina tangit, iamq. fo*" *res aperit, iam ducitur intus.* Totus immineat tibi: *In uerbo Imminere eadem prope uis eſt, quae Sapphus uerbis ſignificatur,* Γαμβρὸς ἔρ" χεται ἴσος Αρει. *Arnobius in.* III. *aduerſus gen*" *tes. O egregia numinum, & ſingularis interpre*" *tatio poteſtatum, niſi poſtes uirorum adipali ungui*" *ne oblinerentur ab ſponſis, niſi uirginalia uincula*" *iam feruentes diſſoluerent, atq. imminentes mari*" *ti. Caeſar in.*I. *de bello Ciuili ſimiliter, Inſtabat*" *agmen Caeſaris, atq. uniuerſum imminebat.*

Ille non minus, atq. tu, Pectore uritur intimo] *In manuſcriptis omnibus eſt, Illi non minus, ac tibi Pectore urimur intimo. ea ſententia, nos illum non minus intimo pectore, ideſt, amore non minore amamus, quam te quoq. ipſam. Plautus*" *in Ciſtell. Pectus penitiſſimum dixit, In latebras*

" *abſ-*

„ *abſcondas pectore penitiſſimo Tuam ſtultitiam.*
„ *Ouidius in.* I. *Metam. ut Catullus. Sic Deus in*
„ *flammas abijt, ſic pectore toto Vritur.*
O Hymen] *Leguntur in manuſcriptis, quo ſupra modo oſtendi.* Mitte bracchiolum teres Praetextate puellulae] *Praetextatum uocat, an quia ut Macrobius ſcribit in .* I. *Saturn. Praetexta & Bulla ingenuorum habitus puerorũ erat, an quia ueſtem mutarat. Feſtus Pompeius nubentibus pueros conuiciantes praetextas deponere ſolitos ſcribit, quamquam etiam nubentes depoſitis*
„ *praetextis intellegi poſſunt. Praetextum, ſiue Prae*
„ *textatum legere malumus, ſermonem, inquit, quidã*
„ *putant dici, quod praetextatis nefas ſit obſceno uer*
„ *bo uti. alij, quod nubentibus depoſitis praetextis a*
„ *multitudine puerorum obſcena clamentur.*
Iam cubile adeat uiri] *In manuſcriptis omnibus, Adeant. Et noua nupta ſcilicet, & qui eam deducunt praetextati tres, & pronubae duae.*
Vos unis ſenib. bonae] *In manuſcriptis omnibus, Bonae ſenib. unis. Legebam ipſe, Vos bonae ſenib. uiris. & ordinem ipſum uerborũ, qui eſt in manuſcriptis conſeruo, & quod eſt facillimum, ac ualde probabile, ex Vnis, Viris, feci. Bonas autem Caſtas uocat, ut ſaepe tum Catullus, tum Tibullus, ac ceteri.* Cognitae bene feminae] *Bene enim cognitas ſenibus uiris eſſe oportet. Et uerbis autem & ſententijs proxime ad hunc Catulli locum Simo*
„ *nides,* φίλη δὲ συμφιλοῦντι γηράσκει πόσει τεκοῦσα
„ καλόν.

καλόν. Atq. his quidem uerbis etiam μονομογαμία ſignificatur. Alba Parthenice uelut] Sic inſignem ſponſae pulchritudinem ſignificat. Tibullus ſponſae comparauit egregiam iuuenis formam, ut illam flori Catullus. eſt enim apud illum in. I. Candor erat, qualem praefert Latonia luna, Et color in niueo corpore purpureus, Vt iuueni primum uirgo deducta marito, Inficitur teneras ore rubente genas. Vt cum contexunt, amaranthis alba puellae Lilia, & autumno candida mala rubent. Miſcet enim hos etiã colores Catullus, addens, Luteumue papauer. Non diu remoratus es] In manuſcriptis omnibus, Remorata, ſed illud rectius. Remorari autem abſolute, & idem poſt, Perge, ne remorare. Et Plautus in Caſina protulit, Nam, quid illaec tamdiu intus remoratur quaſi ob induſtriã. Et in Pſeudolo, Uter remoratur. Quod cupis, capis] Eadem prope παρονομασία, quae ante, Cato Catullum. At marita tuum tamen Celites, nihilo minus Pulchrae res] Guarinus hoc modo. Sed idem tamen legit, Pulchra res. Auãtius legiſſe ſe adfirmat in ueteribus libris, Ad Martem tamen iuuenem. In duobus autem manuſcriptis, quibus utebar, legebatur, Ad maritum tamen iuuenum Celites nihilominus Pulchre res. Locus ipſe difficillimus ad interpretandum. Ego tamen quam poteram proxime ad eã lectionem, quã in manuſcriptis reperiebam, reſtituere conabar, ac diſtinguere, Admetum iuuenem tamen Celites nihilo

hilo

hilo minus, Pulchra res. E ſuperioribus enim puero rum conuicijs intelligimus, ſponſum puerorum amo re flagraſſe. Suadent igitur, ut, cum amorem in ſpon ſam ſuum non abſcondat, Admetum tamen ipſum, cuius amore tenebatur, ſiue is libertus eius erat, quem in delicijs haberet, ſiue quiſquis alius, minime prodat. quem pulchrum eſſe ſignificat. Credibile ue- ro eſt formoſo iuueni Formoſi nomen impoſitum. Ad metum enim inſigni forma ab Apolline adamatũ Poetae fingunt. Sed, ne cui duriter iuncta uidean- tur, Tamen, & Nihilominus. Sic enim etiam Cic.
„ *Et tamen nihilominus* αἰὲν ἀριστεύειν. *Et pro Cluent.*
„ *Tamen nihilominus putabat ſe. Pulchra res, nomi*
„ *nandi caſu poſuit, cũ accuſatiuus praeceſſiſſet idem*
„ *ſignificans, ut & Horat. in.* II. *Serm. Sat.* VIII. *Vi-*
„ *dimus & merulas poni, & ſine clune palumbos.*
„ *Suauis res, ſi non cauſſas narraret earum, & natu*
„ *ras dominus. Niſi quis eſſe accuſatiuos etiam ue- lit, Suauis res, pro Suaues. Graeci ſic quoq.* καλὸν χρῆ μα *dicunt. Et Ariſtophanis interpres hanc* ἐπαγω γὴν *Atticorum propriam eſſe dicit. in illud enim*
„ *Poetae in Nebulis,* ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τὸ χρῆμα τῶν νυκ-
„ τῶν, ὅσον ἀπέρατον, *ſic ſcribit,* Ἔθος δὲ τοῖς ἀττικοῖς ἐ-
„ παγωγῇ χρῆσθαι. οἷον, ἵππος, σπάνιόν τι χρῆμα. καὶ γυνὴ,
„ σπάνιόν τι χρῆμα. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. *Cic. pro Murena oratoris munus ac facultatem ſimiliter*
„ *laudat, Magnus dicendi labor, magna res, magna*
„ *dignitas, ſumma etiã gratia. Liuius in.* XXXI. *ab*
„ V. C. *eodem prope modo, quo Catullus, & Horatius,*

" *Quod ſi tantum militum Romanorum fuiſſet, ut &*
" *Chalcis teneri, & non deſeri praeſidium Athena-*
" *rũ potuiſſet, magna res, principio ſtatim belli, Chal-*
" *cis & Euripus adempta regi forent. Cic. quoq. in.*
" XII *ad Atticum ſic admirari uidetur. Ego etiam*
" *atq. etiam cogitabo, teq. ut idem facias, rogo. Ma-*
" *gna res, ſimplex eſt manere, illud anceps. Et Plin.*
" *in.* XXXV.*cap.* III. *Decora res, utiq. ſi liberorum*
" *turba. & quae ſequuntur. Cic. in.* VI.*Epiſt. ad Tor*
quatũ, et alios, ſimiliter, et quidem per parentheſin,
" *Reliquum, inquit, eſt, ut te angat, quod abſis a tuis,*
" *res moleſta, praeſertim ab ijs pueris. &c.*

–neq. te Venus Negligit] *ille quidem pulcher, neq. tu inuenuſtus.* Ille puluis Erythraei Siderumq. micantium Subducat numerum prius] *Sic Guarinus. an ueterem librum ſecutus, non explicat. Et genitiuum eſſe facit Puluis. Ego uero omnib. in manuſcriptis, Pulueris legebam. tum quod ſequitur, Eritei, & Ericei. Auantius legendũ docet, Erythrij. Qua de re cum diu multumq. dubitarim, quae mihi in mentem uenerint, qualiacũq. ea ſint, ingenue proferam. Primum, Erythraei, non placebat ipſum, et quod longe arceſſitum uidebatur, & quod diphthongus corriperetur. Nam, Dionaeus alibi legendum non eſſe, docui. itaq. uarie coniecturam feci. primum ſic, Ille pulueris interim, ea ſententia, Ille qui noſtros luſus, ac delicias numeratas uult, eas interim dum facimus, prius & puluerem, & ſtellas numeret. E. namq. mutabam in.* I. *proximam*

mam uocalem, ex R. & I. conſonantem N. faciebã, ſequitur T, in manuſcripta lectione, deinde E, poſt quam litteram, R. interponebam, & I. extremo apicem imponebam. Deinde etiam ſuccurrebat, Puluerem, arenamq. Libycam hoc in genere prouerbio celebratam. Idemq. memineram illud eiuſdem Catulli ante, huic ſententiae ualde conſentaneum.
„ Quaeris, quot mihi baſiationes Tuae Lesbia ſint
„ ſatis ſuperq. Quam magnus numerus Libyſſae a-
„ renae Laſerpiciferis iacet Cyrenis Oraclum Iouis
„ inter aeſtuoſi, Et Batti ueteris ſacrum ſepulcrum,
„ Aut quam ſidera multa, cum tacet nox, Furtiuos
„ hominum uident amores. Itaq. aliquid huiuſmodi ſubeſſe ſuſpicabar. faciebamq. Ille pulueris Antaei Antaeum enim terrigenam Libyn appellat Statius in. VII. Thebaid. diphthongonq. inuitus corripiebam. quod me tamen adeo non mouebat. Tertiũ illud fuit, ut Eretri, quod proxime ad ſcriptam lectionem accedebat, legerem, quaſi Eretrij. alterum enim. I. & conſuetudo ipſa, & figura tollebat. Eretrium autem puluerem ab Eretria ciuitate maritima in Euboea. E. uero correptam ab eo Homeri ex-
„ emplo, Χαλκίδ' ἐρετρίαν τε. quod ſi ſequimur, I. antepenultimam in. E. mutandam, & penultimam I. in. E. quae ſunt mutationes omnes facillimae, ualdeq. probabiles. Quod ſi quis propter ſyllabam apud Homerum ſcribit, Ἐρρετρίαν, idem faciat hoc lo-
„ co. Cariſius Erythrum mare dici etiam oſtendit, il-
„ lis Plinij uerbis, Ab Erythro mare orti. quo auctore

licebit etiam hic, ſi mare rubrum intelligamus, dicere, Pulueris Eritri. Sic tamen ut prima in Eritri producatur ὁμηρικῶς. Qui ueſtri numerare uult] In manuſcriptis omnibus, non Vult, ſed Volunt. Credo, quod ante ſcriptum fuerat, Volt. quod nõ intelligentes, praue mutarunt in Volunt. Sed iſdem in libris non Veſtri, ſed Noſtri, ſic, ut haec ab ſponſis, non a pueris, dicta accipiamus. Sed, cum ſponſus & ſponſa in nuptijs non loquantur, Veſtri potius legamus. Multa millia luſuum] Auantius in ueterib. libris fuiſſe dicit, & Luſum pro Luſuum, contracte, & Luſus. In ijs, quibus utebar, omnibus, Ludere. Et ſequens uerſus ita legebatur, Et ludite, utrumq. uitioſe. Ego uero ſcriptum fuiſſe opinor totum uerſum, Multa mollia ludi. At ludite. Vt At principium ſit orationis & cantus, quem pueri ſponſis reſpondent. Millia uero in Mollia mutandum puto, quod parum Latine dici putem Millia ludi, ut Millia cum genitiuo numeri ſingularis coniungatur, deinde uero quod mollia, id eſt deliciae, ſiue τὰ παίγνια Latine ſic dici putem aptiſſime. itaq. omnis illa in amore laſciuia commodiſſime ſignificatur. Ludere autem laſciuire, ac libidinari. idẽ poſt,
„ Luſimus ſatis. Horat. in. II. Epiſtular. Luſiſti ſatis,
„ ediſti ſatis, atq. bibiſti. – non decet Tam uetus ſine liberis Nomen eſſe] Nomen, pro Fa
„ milia, & gente, ac populo. Verg. in. VI. Inluſtres ani
„ mas, noſtrumq. in nomen ituras. Et Liuius in. I.
„ Per ſe ipſum nomen Ceninum impetum facit.

Sed

Sed indidem] *Eodem uerbo uſus Plautus. Indidem unde oritur facito ut facias Stultitiam inſepelibilem.* Dulce rideat ad patrem] *Politianus apud Verg. legit, Qui non riſere parentes. Seruium damnat, Quintilianum opponit. Et ſunt tamen qui nihil a Seruio Quintilianum putent diſſidere: Certe Catulli locus hic, & ille apud Rufum Feſtũ Auianiũ in Orbis terrae deſcriptione, Naſcenti Baulo riſit pater, undiq. fulſit Caelicolum ſedes, fauere ac ſubſcribere Seruij ſententiae uidentur. Et Qui, pro Cui, ſcripſerunt antiqui.*

Sed micante labello] *Sic correxit Auantius, cũ eſſet in manuſcriptis, Sed mihi ante. Micans labellum: id eſt, patens, ſaliens. Hoc ipſum exprimens Poeta uetus apud Atilium Fortunatianum, Patens labellum diffido Iugare rictu. Et Martialis in.* I. *in Maximinam, Laxat perſpicuo labello riſu. Et Ouid. de arte Amandi, Sint modici riſus, paruaeq. utrimq. lacunae. Rabanus Maurus de Magorum praeſtigijs, Saliſatores, inquit, uocati ſunt, quia dũ eis membrorum quaecumq. ſalierint, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari praedicunt.* Sit ſuo ſimilis patri] *Statius in.* I. *Siluar. in Epithalamio Stellae, & Violantillae, Multum de patre decoris, Plus de matre capis. Baſilius in Epiſtula ad Gregorium Nazianzenum,* Ἐπέγνων σοῦ τὴν ἐπιϛολὴν, ὥσπερ οἱ τοὺς τῶν φίλων παῖδας ἐκ τῆς ἐπιφαινομένης αὐτοῖς ὁμοιότητος πρὸς τοὺς τεκόντας ἐπιγινώσκουσι. -bene uiui-

te] *Idem aliquando ſimplici ipſo uerbo Viuere ſignĩ*
» *ficatur. Horat. ut Catul. Si bene qui cenat, bene ui-*
» *uit, lucet, eamus, Quo ducit gula.* Munere
adſiduo ualentem Exercete iuuentam] *Sue-*
» *ton. in Domitiano, Adſiduitatem concubitus, uelut*
» *exercitationis genus Clinopalen uocabat. Statius*
in. I. Siluar. in Epithalamio Stellae, & Violantil-
» *lae in eandem ſententiam, Exerce formam, & fu-*
» *gientib. utere donis. Ac poſt, Ergo age iunge tho-*
» *ros, atq. otia deme iuuentae. Valentem iuuentam*
uocat, ut Heſiodus ἥβην πολυκρατῆ. *illius enim uer-*
ſus eſt ἐν ἡρωϊκῇ γενεαλογίᾳ, *ut Lycophronis addu-*
» *cit interpres,* Αὐτὰρ ἐπείρ' ἥβης πολυκρατὲς ἵκετο μέ-
» τρον. *Plautus in Caſina Valentulam eodem modo*
» *uidetur dicere, Obſecro, ut ualentula eſt?*

Carmen. nvptiale

VESPER *adeſt, iuuenes, conſurgite, ueſper Olymo,*
Exſpectata diu uix tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pingues linquere menſas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur Hymenaeus.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Cernitis, innuptae iuuenes. conſurgite contra.
Nimirum eoos oſtendit noctifer imbres.
Sic certe. uiden' ut perniciter exſiluere.
Non temere exſiluere. canent quos uincere par eſt.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Non facilis nobis, aequales, palma parata eſt.

Aſpicite,

Aſpicite, innuptae ſecum ut meditata requirunt.
Nõ fruſtra meditãtur, habẽt memorabile quod ſit.
Nec mirum: tota penitus quae mente laborant.
Nos alio mentes, alio diuiſimus aures:
Iure igitur uincemur. amat uictoria curam.
Quare nunc animos ſaltem committite ueſtros.
Dicere iam incipient, iam reſpondere decebit.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Heſpere, qui caelo fertur crudelior ignis.
Qui natam poſſis complexus auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti caſtam donare puellam.
Quid faciunt hoſtes capta crudelius urbe.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Heſpere, qui caelo lucet iucundior ignis.
Qui deſponſa tua firmes conubia flamma.
Quod pepigere * *uiri, pepigerunt ante parentes,*
Nec iunxere prius, quam ſe tuus extulit ardor.
Quid datur a diuis felici optatius hora.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Heſperus a nobis aequales abſtulit unam.

*

Namq. tuo aduentu uigilat cuſtodia ſemper.
Nocte latent fures, quos idem ſaepe reuertens
Veſpere mutato comprendis nomine eoſdem.
At lubet innuptis ficto te carpere queſtu.
Quid tum ſi carpunt, tacita quod mente requirũt.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.

Vt flos in ſeptis ſecretus naſcitur hortis,
Ignotus pecori, nullo contuſus aratro;
Quem mulcent aurae, firmat ſol, educat imber,
Multi illum pueri, multae optauere puellae:
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullae optauere puellae:
Sic uirgo, dum intacta manet, dum cara ſuis. ſed,
Cum caſtum amiſit polluto corpore florem,
Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.
Vt uidua in nudo uitis quae naſcitur aruo,
Numquam ſe extollit, numquã mitem educat uuã,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit ſummum radice flagellum:
Hanc nulli agricolae, nulli accoluere iuuenci:
At ſi forte eadem eſt ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolae, multi accoluere iuuenci:
Sic uirgo, dum intacta manet, dũ inculta ſeneſcit:
Cum par conubium maturo tempore adepta eſt,
Cara uiro magis, & minus eſt inuiſa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo.
Non aequum eſt pugnare, pater cui tradidit ipſe,
Ipſe pater cum matre, quibus parere neceſſe eſt.
Virginitas non tota tua eſt: ex parte parentum eſt:
Tertia pars patri data, pars data tertia matri,
Tertia ſola tua eſt. noli pugnare duobus,
Qui genero ſua iura ſimul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaee Hymen ades o Hymenaee.

Hoc

Hoc quoq. *Epithalamion ad Mallij nuptias perti-nere puto. Sic Claudian. in Honori, & Mariae nuptijs uarie luſit numero modo hoc, modo illoc.*

Veſper adeſt, iuuenes] *Lege enim cauebatur, ne niſi de nocte nuptiae fierent. Seruius, interpres ,, Vergilij in Bucol. de Varronis ſententia, Varro, in- ,, quit, ideo dicit faces praeire nuptas, quod ante non ,, niſi noctu ducebantur a ſponſis. Veſper autem uerbum eſſe Ennianum, Cenſorinus demonſtrat in lib. de die Natali, ſiue de humana Origine, his quidem ,, uerbis. Poſt ſupremam dicitur Veſper, ante ortum ,, ſcilicet eius ſtellae, quam Plautus Veſperuginem, ,, Ennius Veſperum, Vergilius Heſperon appellat.*

- conſurgite] *Cum hora nona accubuiſſent, ad horam ferme.* XII. *conuiuium produxerant.*

Veſper olympo Exſpectata diu uix tandem lumina tollit] *Eodem prope modo Claudian. in ,, Honori, & Mariae Epithalamio, Attollens thala- ,, mis Idalium iubar Dilectus Veneri naſcitur Heſpe- ,, rus.* Surgere iam tempus] *Sic multum tem- ,, pus praeteriſſe ſignificabant. Verg. Et iam tempus ,, equum fumantia ſoluere colla.* Iam dicetur Hymenaeus] *Eundem numerum celebrauit Ver- ,, gilius, Ille latus niueum molli fultus hyacintho. Et in Georg. ut eſt in omnium, quotquot uſquam ſunt, ,, librorum uetuſtiſſimo. Ille comam mollis iam ton- ,, debat hyacinthi. Atq. idem Catullus alibi, Tum ,, Thetis humanos non deſpexit hymenaeos.*

Nimirum eoos oſtendit noctifer imbres] *Hie-*

ronymus

*ronymus Auantius in libro Antoni Moreti ſcri-
ptum fuiſſe teſtatur, Nimirum aetherios oſtendit no
ctifer ignes. Quod ſi ita eſt, non eſt quod multa lo-
quamur. In meis omnib. erat, Nimirũ hec eos oſten
dit noctifer imber. Vnde faciebã, Nimirum Oetae-
as obtendit noctifer umbras. Oetaeas autem um-
bras dixerit, ut certum montem pro multis poſue-
rit incertis, atq. idem prope dicat, quod Vergilius.*
,, *Maioresq. cadunt altis de montibus umbrae. uel*
,, *propter illud etiam apud eundem, Tibi deſerit He*
,, *ſperus Oetam quamquam Vmentes malim quam*
,, *Oetaeos. Sin illo modo malumus, ignes aſtra ipſa*
,, *uocat, ut & Verg. Nam neq. erant aſtrorum ignes.*
,, *Bacchylides, ut quidem adducit interpres Apollo-
nij in.* III. *noctem* δᾳδοφόρον *appellat, aut quia tum
lumina ſolemus accendere, aut quia nox terris ſtel-*
,, *las inducit. uerſus illius eſt,* Ἑκάτα δᾳδοφόρου νυκ-
,, τὸς μεγαλοκάρπου θύγατερ. *Cur autem Eoos quidã*
,, *reiciant, non uideo. cum Euripides dicat,* Ἑῷος ἡνίοχ'
,, ἱππότας ἐξέλαμψεν ἀστὴρ. Sic certe] *In
manuſcripto uno tres litterae uidentur eraſae poſt
haec uerba. ſuſpicor autem fuiſſe, Eſt. Sic enim et a-*
,, *libi idem, Sic certe eſt, clamant uictoris rupta mi-*
,, *ſelli Ilia.* Aſpicite, innuptae ſecum ut
meditata requirunt] *Eſt in manuſcriptis duo-
bus, Aſpicite innuptae quae ſecum ut meditare que
runt. in tertio, Aſpice innuptae quae ſecum ut medi
tare quaerunt. Emendabam, Aſpice quae innu-
ptae ſecum ut meditata requirunt. Nam & ſingu-*

lariter

lariter ante dixit, Viden ut perniciter exſiluere. Sin ipſum uerborum ordinem conſeruare uolumus, legendum fortaſſe ſit, Aſpicite innuptae quaeſo ut meditata requirunt. Priorem lectionem ſi ſequimur, Secum requirere ſic forte dixit, ut Cic. aliq. » *Cogitate cum animis ueſtris. Guarinus legi poſſe dicit, Meditamina quaerat, quod idem opinor legerat ſuo illo in libro, quod ego in meis. Fieri autem poteſt, ſcriptum ut fuerit, Meditamina quaerunt, quod corruptum poſtea ſit in Meditare quaerunt. Legendum igitur mea quidem ſententia, aut hoc modo, Aſpice quae innuptae ſecum ut meditamina quaerunt. Aut hoc, Aſpicite innuptae quaeſo ut meditamina quaerunt.* Non alio mentes, alio diuiſimus aures] *ſic Ouidius Mentem ſectam dicit, in.* II.
» *de remedio amoris, Secta bipartito cum mens diſ-*
» *currit utroq. Alterius uires ſubtrahit alter a-*
» *mor.* Qu... ..ac animos ſaltem committite ueſtros] *In manuſcriptis omnibus, Quare non animos. quod uidetur probabile, perinde ac ſi dicat, ne ſaltem animos ueſtros prorſus remittite.* -qui caelo fertur crudelior ignis] *Fertur, uoluitur, propter caeli motum. Ig-*
» *nes autem Stellae dicuntur. Verg. Nam neq. e-*
» *rant aſtrorum ignes.* Complexu matris retinentem] *ſic erat omnib. in manuſcriptis. Iungendum igitur, Retinentem matris.* Heſpere qui caelo lucet iucundior ignis] *Home-*

ricum

„ *ricum illud expreſſit*, Εσπερος ὃς κάλλιστος ἐν οὐ-
„ ρανῷ ἵσταται ἀστὴρ. Nec iunxere prius, quā ſe tuus extulit ardor] *Noctu enim nouae nuptae*
„ *a ſponſis ducebantur, ut ſcribit Varro.*

Quid datur a diuis felici optatius hora] ἐπιφώνημα. *Euripides in eandem ſententiam apud*
„ *Stobaeum.* ὅσοι γὰρ ἔρωτι πίπτουσι βροτῶν Ἐσθλῶν
„ ὅταν τύχωσι τῶν ἐρωμένων, Οὐκ ἔστι ποίας λείπεται
„ τοῦδ' ἡδονῆς. *Sic Hora fortunari dicitur ab Hora-*
„ *tio. Qualemcunq. Deus tibi fortunauerit horam.*
„ *Grata hora, alibi apud eundem Flaccum. Grata*
„ *ſuperueniet, quae non ſperabitur, hora.*

Heſperus a nobis aequales abſtulit unam] *Varie legitur hic uerſus in manuſcriptis. primum ſic, Heſperus eſt nobis aequalem abſtulit unam. Deinde etiam ſic, Heſperus hic nobis aequalem abſtulit unam. Poſtremo ſic, Heſperus e nobis aequales abſtulit unam. Quod eſt ipſum rectū. Legerem etiam libenter, ſi per ueteres libros liceret, Heſperus e noſtris aequalibus abſtulit unam. Vel illo modo, Heſperus ex noſtris aequalem hinc abſtulit unam. Aequales autem Graeci ſic quoq. dicunt* ἥλικας. *Sic Pacuuius in Hermiona, ut ad-*
„ *ducit Nonius Marcellus in uerbo Dignaui, Cum*
„ *neq. me aſpicere aequales dignarent meae. Poſt hunc uerſum ſeptem uerſus alios deſiderari ſcribit Auantius. Credo numerum definiſſe, quod ſpatij tantum uacare aliquo in libro animaduertiſſet.*

Namq. tuo aduentu uigilat cuſtodia ſemper]

id

id enim erat primae uigiliae noctis initium. Custodia: οἱ φύλακες. *Euripid.* Nocte latent fures] κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς. *Euripid. in Iphigenia. Video idem eſſe adumbratum in Bionis uerſib. apud Stobaeum,* Ἕσπερε τᾶς ἐρατᾶς χρύσεον φάος ἀφρογενῆας. Ἕσπερε κυανέας ἱερὸν φίλε νυκτὸς ἄγαλμα τόσσον ἀφαυρότερον μήνας, ὅσον ἔξοχος ἄστρων. χαῖρε φίλος καί μοι ποτὶ ποιμένα κῶμον ἄγοντι, Ἀντὶ σελαναίας τὺ δίδου φάος ὥνεκα τήνα σάμερον ἀρχομένα τάχιον δύεν. οὐκ ἐπὶ φωρὰν Ἔρχομαι, οὐδ' ἵνα νυκτὸς ὁδοιπορέοντ' ἐνοχλήσω. – quos idem ſaepe reuertens Veſpere mutato comprendis nomine eoſdem] *Ut fures, ſic etiam amantes, & & ſponſos ſimul cubantes deprendit.*

Mutato comprendis nomine: *Plato in Epinom.* ὁ μὲν γὰρ ἑωσφόρος, ἕσπερός τε ὁ αὐτὸς ὢν τῆς ἀφροδίτης. *ſic enim eſt in ueterib. libris.* At lubet innuptis ficto te carpere queſtu] *Idem alibi de Coma Beronicae, Nō ita me diui uera gemunt iuerint. Et Claudianus in. 1. de raptu Proſerpinae, – tenerum iam pronuba flamma pudorem Sollicitat, mixtaq. tremit formidine uotum.* Quid tum ſi carpunt, tacita quod mente requirũt] *An mirandum, ſi ſponſos deprehendas, qui, quem diu cupiuerant, amoris fructum capiunt. Sed in manuſcriptis omnibus, Tacita quam mente requirunt. Quibus uerbis ea, quam ſupra poſui, ſententia efficitur. In eandem uero ſententiam Pindarus in Pythys. ode.* VIIII. Πλεῖστα νικήσαντα

σε καὶ τελεταῖς Ὡρίαις ἐν παλλάδος εἶδον. Αφωνοι θ' ὡς ἑκάσα φίλτατον Παρθενικαὶ πόσιν, ἢ υἱὸν εὔχοντ' ὦ Τελεσίκρατες ἔμμεν. *Carpere, ideſt, pari uerbo eodem loco Pindarus utitur, & ut hic quoq. Catullus puellam multis expetitam deſcribit,* Τὰν μάλα πολλοὶ ἀρισῆες ἀνδρῶν αἴτεον Σύγγονοι, πολλοὶ δὲ καὶ Ξείνων, ἐπεὶ θάητον εἶδος Επλετο. χρυσοσεφάνου δὲ οἱ ἥβας Καρπὸν ἀνθήσαντ' ἀποδρέψαι ἔθελον.

Quem mulcent aurae] *Sic Propert. in.* IIII. *Mulcet ubi effuſas aura beata roſas.*

Educat imber] *Callimachus in Hymno in Delum,* Νύμφαι μὲν χαίρουσιν ὅτε δρύας ὄμβρος ἀέξει. *ac propterea* Καρποφόρους ὄμβρους *dicit uetus auctor in Hymnis.* πέμπειν καρποφόρους ὄμβρους ἐπὶ μητέρα γαῖαν. *Ex eodem genere eſt & quod ante dixit idem Catullus, Quos Hamadryades deae Ludicrum ſibi roſcido Nutriunt humore, Et illud Lucreti in.* V. *Quod ſol atq. imbres dederant, quod terra crearat Sponte ſua, ſatis id placabat pectora donum. Et Ouid. in.* III. *Metam. Gramen erat circa, quod proximus.*

Multi illum pueri] *Sic Verg. de Lauinia, Multi illam magno e Latio, totaq. petebant Auſonia. Et de Camilla, Multae illam fruſtra Tyrrhena per oppida matres Optauere nurum.*

Idem cum tenui carptus defloruit ungui] *Sic Propert. in* I. *Quae modo decerpens tenui pueriliter ungui.*

Nulli illum pueri, nullae optauere puellae] *Eodem modo Ouid. in.* III. *Metam. & ſuperiorē*

&

& hunc uerſum totidem prope uerbis exprimit, de
» *Narciſſo, Multi illũ iuuenes, multae optauere puel-*
» *lae. Sed fuit in tenera tam dura ſuperbia forma,*
» *Nulli illum iuuenes, nullae optauere puellae. Simi*
» *liter etiam Callimachus de amore,* Ἀλλ᾽ ἐχθρὸς μὲν
» παισὶν, ἀτίμαστος δὲ γυναιξὶν. ὅυτως ἀργαλέον γῆρας
» ἔθηκε θεός. Sic uirgo, dum intacta manet,
dum cara ſuis] *Nulla probabilis ex his uerbis e-*
lici poteſt ſententia. at ſi, quo modo eſt in Maffei
libro, legas, ea facilis atq. apta exiſtet, ut Dum po-
ſterius mutes in Tum. Manere intactam, ſic di-
xit, ut Euripides quoq. in Electra, Παρθένον μένειν.
» *eſt. n. apud illũ,* Φασὶ γάρ νιν ἐν γάμοις ζευχθεῖσαν οἰ-
» κεῖν, οὐδὲ παρθένον μένειν. *niſi interpreteris* ἐν γάμοις
μένειν. - polluto corpore florem] *Sic Te-*
» *rentius, Flos ipſe.* - in nudo uitis quae
naſcitur aruo] *In quo arbores non ſint adſitae,*
ſitq. is ager incultus, & ἄδενδρος. Hanc
nulli agricolae, nulli accoluere iuuenci] *In*
duobus manuſcriptis, & hic, & poſt, cum repetitur
hoc ipſum uerbum, Coluere, non Accoluere.
- ulmo coniuncta marito] *Vlmus marita hoc in*
» *genere dicitur. Horat. in. v. Carm. Altas maritat*
» *populos. Iuuenal. Stratus humi palmes uiduas deſi*
» *derat ulmos.* Cum par conubium maturo
tempore adepta eſt] *Conubium etiam apud Poe-*
tas per. N. unum ſcribendũ. Sic in ueteribus libris,
atq. in illo omnium uetuſtiſſimo libro Vergilij. Ma
» *turo tempore, & Lucretius dixit in. v. Quos ubi*

tempore maturo pateſecerit aetas. Par conubium opinor intellegit, quem Aeſchylus in Prometheo dicit ὁμαλὸν γάμον. eſt enim apud illũ, Ἐμοὶ δ' ὅτι μὲν ὁμαλὸς γάμος ἄφοβος, οὐ δέδια. & quae ſequuntur, atq. ante haec leguntur. quem locum huic ſimilem putabat Iacobus Corbinellus, mihiq. primus oſtendit. Cara uiro magis] Sic uno in manuſcripto. In alijs, Cara uirgo magis minus eſt inuiſa parenti. ἀσυνδέτως uitioſe. Deeſſe uidetur hoc loco ἐπιφώνημα. Hymen o Hymenaee hymen ades, o Hymenaee. quod tamen nullo in manuſcripto legebatur. At tu ne pugna] In manuſcriptis omnibus, Et tu nec pugna. - pater cui tradidit ipſe] Proprie dixit, & ex conſuetudine. quam ſignificat Pomponius Mela. in. II. de Getis. Nupturae, inquit, uirgines non a parentibus uiris traduntur, ſed publice aut locantur ducendae, aut ueneunt. Ex his enim uerbis intelligimus Romae uirgines uiris a parẽtibus tradi ſolitas. Liuius libro. XXXIIII. non ſui iuris feminas fuiſſe dicit, ſed in poteſtate parentum, fratrum, uirorum. itaq. nihil habent, ut uidetur, mere ſuum. Maiores noſtri, inquit Liuius, nullam ne priuatam quidem rem agere feminas ſine auctore uoluerunt, in manu eſſe parentum, fratrum, uirorum. Menander, Ἀλλὰ θυγάτηρ κτῆμ' ἐργῶδες πατρί. Atq. alibi, Χαλεπὸν θυγάτηρ κτῆμα, δυσδιάθετον. Tertia pars matri data, pars data tertia patri] Rectius omnib. in manuſcriptis, Tertia pars patri data, pars data tertia matri.

De. Berecynthia. et Atti

Svper alta uectus Attis celeri rate maria,
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
Adytq. opaca ſiluis redimita loca deae,
Simulatus ut furenti rabie, uagus animi,
Diuellit ille acuto ſibi pondera ſilice.
Itaq. ut relicta ſenſit ſibi membra ſine uiro,
Etiam recente terrae ſola ſanguine maculans.
Niueis citata cepit manib. leue tympanum,
Tympanum tubam Cybelles tua mater initia:
Quatiensq. terga tauri teneris caua digitis,
Canere haec ſuis adorta eſt fremebunda comitibus.
Agite. ite ad alta Gallae Cybeles nemora ſimul,
Simul in Dindymenae dominae uaga pecora,
Aliena petentes pede, ut exſules, loca celeri,
Sectam meam executae duce me, mihi comites
Rabidum ſalum tuliſtis, truculentaq. pelagi,
Et corpus euiraſtis Veneris nimio odio.
Hilarate excitatis errorib. animum.
Mora tarda mente cedat, ſimul ite, ſequimini
Phrygiam ad domum, Cybelles Phrygia ad nemora deae,
Vbi cymbalum ſonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curuo graue calamo,
Vbi capita Maenades ui iaciunt hederigerae,
Vbi ſacra ſancta acutis ululatib. agitant.
Vbi ſueuit illa diuae uolitare uaga cohors,

Quo nos decet citatis celerare tripudijs.
Simul haec comitib. Attis cecinit noua mulier,
Thiaſus repente linguis trepidantib. ululat,
Leue tympanū remugit, caua cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus.
Furibunda ſimul, anhelās, uaga uadit, animo egēs,
Comitata tympano Attis, per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi.
Rapidae ducem ſequuntur Gallae pede propero.
Itaq. ut domum Cybelle tetigere laſſulae,
Nimio e labore ſomnum capiunt ſine Cerere.
Piger his, labantes langore, oculos ſopor operit.
Abit in quiete molli rabidi furor animi.
Sed ubi oris aurei ſol radiantib. oculis
Luſtrauit aethera album, ſola dura, mare ferum,
Pepulitq. noctis umbras uegetis ſonipedibus,
Ibi ſomnus excitum Attin fugiens citus abijt:
Fugientem eum recepit dea Paſithea ſinu.
Ita de quiete molli rabida ſine rabie,
Simul ipſa pectore Attis ſua facta recoluit.
Liquidaq. mente uidit ſine quis, ubiq. foret,
Animo aeſtuante rurſus reditum ad uada tetulit.
Ibi maria uaſta uiſens lacrymantib. oculis,
Patriam adlocuta eſt ita uoce maeſta miſeriter.
Patria o mea creatrix, patria o mea genetrix,
Ego quam miſer relinquens, dominos ut herifugae
Famuli ſolent, ad Idae tetuli nemora pedem,
Vt apud niuem, & ferarum gelida ſtabula forem,
Et earum omnia adirem furibunda latibula:

Vbinam,

Vbinam, aut quib. locis te poſitam patria rear.
Cupit ipſa puppula ad te ſibi dirigere aciem,
Rabie fera carens dum breue tempus animus eſt.
Ego ne a mea remota haec ferar in nemora domo.
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero.
Abero foro, palaeſtra, ſtadio, & gymnaſijs.
Miſer, a miſer querendũ eſt etiã atque etiã anime.
Quod.n. genus figurae eſt. ego num quid abierim.
Ego mulier, ego adoleſcens, ego ephebus, ego puer,
Ego gymnaſi fui flos. ego eram decus olei.
Mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi eſſet orto mihi ſale cubiculum.
Ego ne deum miniſtra, & Cybeles famula ferar.
Ego Maenas, ego mei pars, ego uir ſterilis ero.
Ego uiridis algida Idae niue amicta loca colam.
Vbi cerua ſiluicultrix, ubi aper nemoriuagus.
Ego uitam agam ſub altis Phrygiae columinibus.
Iam iam dolet, quod egi, iam iam quoq. paenitet.
*Roſeis ut huic labellis * ſonitus abijt.*
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens,
Vbi iuncta iuga reſoluens Cybele leonibus,
Laeuumq. pecoris hoſtem ſtimulans, ita loquitur:
Agedum, inquit, age ferox, hunc agedum aggrede-re furor,
Face, ut furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis qui fugere imperia cupit,
Age, caede terga cauda, tua uerbera patere.
Face, cuncta mugienti fremitu loca retonent.

Rutilam ferox toroſa ceruice quate iubam.
Ait haec minax Cybelle, religatq. iuga manu.
Ferus ipſe ſeſe adhortans rapidum incitat animũ,
Vadit, fremit, refringit uirgulta pede uago.
At ubi ultima albicantis loca litoris adijt,
Tenerumq. uidit Attin prope marmora pelagi,
Facit impetum. ille demens fugit in nemora fera.
Ibi ſemper omne uitae ſpatium famula fuit.
Dea magna, dea Cybelle, dea domina Dindymei,
Procul a mea tuus ſit furor omnis hera domo:
Alios age incitatos, alios age rabidos.

SVNT, *qui putent, aut adfirment etiam, poema ſe hoc uidiſſe adſcriptũ Caecilio, quod probabile propterea ducunt, quod idem ante Catullus dixerit, Eſt enim uenuſte Magna Caecilio incohata mater. Ego uero in alia omnia eundum cenſeo, qui ſciam Atilium Fortunatianum ueterem grammaticum, ubi*
„ *de Calliambo, ſic dicere. Et Catullus, Phrygium ne*
„ *mus citato cupide pede tetigit. Ad ea uero, quae eru dite copioſeq. collegit Lilius Gyraldus de Atti, & Cybele, addam etiam & quae ſcribit Stephanus,* περὶ πόλεων, *in uerbo,* Πάλλος. *Sic enim ſcribit.* Πάλ
„ λος ποταμὸς Φρυγίας. οἱ περίοικοι προμαθίδαν ποταμὸ
„ γαλληνοὶ, οὓς παρατίθεται ὁ Πολυΐςωρ ἐν τῷ περὶ Φρυ
„ γίας πρ΄. τῷ. καὶ ὅτι τὸν Πάλλον καὶ τὸν Ἄτιν ἀποκόψαι
„ τὰ αἰδοῖα. καὶ τὸν μὲν γάλλον ἐλθεῖν ἐπὶ τὸν τηρίαν
„ ποταμὸν, καὶ οἰκῆσαι, καὶ τὸν ποταμὸν γάλλον καλέ-
„ σαι. ἀπ᾽ ἐκείνου γὰρ τοὺς τεμνομένους τὰ αἰδοῖα γάλ-

λους

λους καλοῦσι. De Atti uero ipſo proprie haec interpres Nicandri. Ἱστορεῖται ὅτι ποιμὴν ἦν φρὺξ ὁ Ἄττις. ποιμαίνων δὲ καὶ ὑμνῶν τὴν μητέρα τῶν θεῶν, ἤτοι τὴν ῥέαν, ἐφιλήθη ὑπ' αὐτῆς. καὶ δὴ φαινομένη πολλάκις, τιμῆς ἠξίωσεν. ὁ Ζεὺς δὲ ἐπὶ τούτῳ δυσαναχετῶν, ἀνεῖλεν αὐτὸν, οὐ φανερῶς, δι' αἰδῶ τῆς μητρὸς, σῦν ἄγριον πέμψας. ἡ δὲ κατολοφυρομένη αὐτὸν, ἔθαψεν. οἱ δὲ φρύγες κατὰ τὸ ἔαρ θρηνοῦσιν αὐτόν. De genere autem ipſo carminis multa Hephaeſtion, Terentianus, ceteriq. Addam tantum Atilij Fortunatiani pauca, de triſyllabo penultimo. Sed quoniã, inquit Atilius, hic uerſus matri ſacer eſt Ideae, ut uibrare uideatur, proximum ab ultimo pedem brachyſyllabon fecerunt, & Graeci, & hic ipſe Maecenas. Interpres Hephaeſtionis cur Galliãbicon dicat, cauſſam adfert, Γαλλιαμβικὸν δὲ ἐκλήθη, ἐπεὶ λελυμένον ἐστὶ τὸ μέτρον. οἱ δὲ γάλλοι διαβάλλονται, ὡς θήλειαν νόσον ἔχοντες. διὸ καὶ σώματα, φόρον ἐτέλουν. ῥωμαίοις εἰς τοῦτο. οἱ τοιοῦτοι δὲ, ἱερεῖς εἰσὶ δήμητρος. Sunt, qui alium in locum reiciant hoc poema, quo cõſtet ordo trium Epithalamiorum, quae ſunt ex eodem genere. Ego, ne hac quidem in parte, a manuſcriptis eſſe diſcedendum putaui.

Super alta uectus Attis celeri rate maria] *Arnobius in. V. aduerſus gentes cum fabulam narrat omnem a capite arceſſens, nihil tamen de nauigatione, nihil ulla de rate. itaq. obſcurius, magisq. hoc reconditum, & de ueteri poeta aliquo Graeco ſumptũ. Verſus ipſi ad primam uſq. τομὴν ſunt Ana-*

creontijs perſimiles, aut idem potius ijs, qui dudum uulgati ſunt. oſtenduntq. Anacreontaei illi quod Atilius ſcribit, ea iambo naſci Galliambum. ac propterea ſic uocatum. Atilius autem ipſe Catullum citat in Anacreontaeo, cuius illa ſunt de Galliam-
» *bo. Et Catullus. Phrygium nemus citato cupide pe-*
» *de tetigit. Et illud alterius auctoris. O qui chelyn ca*
» *noram plectro regit Italo. Vt ſi facias illud ex Lepi*
» *diano metro ad hanc legem. Mea Vatiena amabo*
» *mea cura, mea uenus. Catullus in Anacreontaeo.*
» *Ades inquit o Cybelle. Quibus rebus adducor, ut*
» *exiſtimem, hoc poema e graeco expreſſum Anacreontis. Nonius, in uerbo Anima, huius generis*
» *uerſum Varronis adducit, Phrygios per oſſa cantus*
» *liquida canit anima. Semiuerſus autem ille, Ades inquit o Cybelle, quem Catullo tribuit Atilius, cum eum ante Maecenati tribuerit, alieno loco ponitur. & ſcribae librarij culpa Catullinus deſideratur, qui hoc e poemate fortaſſe fuerit.* Celeri rate: *Perpetuum fere epithetum. ut apud Homerum* θοαὶ νῆες. *apud Gellium in.* X. *cap.* XXVI. *ſic quoq. Salluſtium arbitror locutum. nam illa uerba,*
» *Furtim, aut celeritate uitare proelium in tranſgreſ*
» *ſu conatus eſt: emendabam, Furtim, ac celeri rate.*
» *Et uetus poeta, Typhin aurigam celeres fecere ca*
» *rinae.* Phrygium ut nemus citato] *Eo enim conueniebant, qui ſe Opi conſecrarant. Hoc in luſibus in Priapum uetus poeta ſignificans, dixit in*
» *Priapi perſona, Quae ſi perdidero, patria multa-*

» bor,

bor, & olim, Ille tuus ciuis Lamphace, Gallus ero. Et uero Gallus fluuius, & mons Cybelus erant in Phrygia. auctor Vibius Sequeſter. ſiluis redimita loca deae] *ſic poſt, Niue amicta loca, dicit.* Stimulatus ut furenti] *Vt, pro Vbi, ut ante. Sed erat omnib. in manuſcriptis, Stimulatus ubi furenti, ut ſecundo loco pro iambo eſſet tribrachys.* Diuellit ille acuto ſibi pondera ſilice] *In manuſcriptis omnib. Deuoluit. quod idem ſignificat. Sic enim uidetur in.* VI. *Verg. accepiſſe Aduoluo uerbum. Procumbunt piceae, ſonat icta ſecuribus ilex, Fraxineaeq. trabes, cuneis & fiſſile robur Scinditur, aduoluunt ingentis montib. ornos. Legendum fortaſſe etiam ſit, Deuouit. Qui ſe enim caſtrabant Galli, pudenda Rheae ipſi, atq. Adonidi ſacra reponebant. interpres Nicandri,* Λοβρίνης θάλαμοι, τόποι ἱεροὶ, ὑπόγειοι, ἀνακείμενοι τῇ ῥέᾳ, ὅπου ἐκτεμνόμενοι τὰ μήδεα κατετίθεντο οἱ τῷ ἄττει καὶ τῇ ῥέᾳ λατρεύοντες. *Sic autem ſe Magnae matri ſacrabant. Sex. Aurel. Victor in Aurel. Heliogabalo, Veſtalem, inquit, uirginem, quaſi matrimonio iungens ſuo, abſciſſisq. genitalibus Matri ſe magnae ſacrauit.* Ille: *Verbum uarie legitur in manuſcriptis, Illectus, Illetus, Iletas, Lactus. Ego legendum putabam, Icta. gloſſema enim fuerat Ille propter uerbum Deuoluit. Scriptores deinde librarij coniunxerunt utrumq. Ille icta. Ex eoq nata uarietas, Illectus, & Illetas, & Lactes.*

Acuto ſibi pondera ſilice: *Acuto ſilice. Ouid. in.*

„ IIII.*Faſt.de eodem Atti.Ille etiam ſaxo corpus la*
„ *niauit acuto. Teſta,Iuuen.Sat.*VI.*Mollia qui ru*
„ *pta ſecuit genitalia teſta.* Pondera:*Idem O-*
„ *uid. in.eodem. A pereant dicebat adhuc, onus in-*
„ *guinis aufert. Nullaq. ſunt ſubito ſigna relicta uiri*
„ *Iuuen. Sat.*II.*Phrygio quos tempus erat iam Mo-*
„ *re ſuperuacuam cultris abſcindere carnem.*
Itaq. ut relicta ſenſit ſibi membra ſine uiro] *Vi-*
rum, Virilia dicit, ut & Arnob. in. V. *aduerſus gen*
„ *tes, Pinus illa ſolemniter, quae in matris infertur*
„ *ſanctum deae, nonne illius imago eſt arboris, ſub*
„ *qua ſibi Attis uirum demeſſis genitalibus abſtulit.*
Etiam recente terrae ſola ſanguine maculās] *In manuſcriptis omnibus, Et iam, duae uoces ſcili-*
cet. Niueis citata cepit manib. leue tym panum Tympanum tubam Cybelles] *Pri-*
mam in Tympanum corripuit, ut & Homerus, &
Maecenas in eo carmine, quod adducit Atilius,
„ *Ades & ſonante tympano quate flexibile caput.*
„ *Homerus,* Ρύμβῳ καὶ τυμπάνῳ ῥείην Φρύγες ἱλάσκον
„ ται. *auctor uetus in Hymno poſteriore in Cybelem,*
„ Τυμπανοτέρπη *eam propterea uocat, quod in eius ſa-*
„ *cris adhibeantur tympana.* Ερχεο πρὸς τελετὴν ὦ
„ πότνια τυμπανοτέρπη. *Et in priore,* Τυμπανόδουπε,
„ φιλοιστρομανὲς, Χαλκόκροτε κούρη. *Quae ſingula il-*
lius uerba cōferenda ſunt cū Catullinis. Tubam au
tem dicit Tympanum, quod ſit βαρύβρομον. *Euri-*
„ *pid. in Bacch.* Βαρυβρόμων ὑπὸ τυμπάνων. *Sed in*
ſacris Cybeles quae ſonum ederent ſex fere inuenio,

ῥύμβον, τύμπανον, *cymbalum, tibiam, cornu, &* κρόταλον. *Colligam locos aliquot ueterum poetarum. Primum illum quem ſupra poſui Homeri, deinde Lucretij in.* II. *Tympana tenta ſonant palmis, & cymbala circum Concaua, rauciſonoq. minantur cornua cantu, Et Phrygio ſtimulat numero quae tibia mentes, Telaq. praeportant uiolenti ſigna furoris. Ouid. in.* IIII. *Metam. Impulſaq. tympana palmis. Concauaq. aera ſonant, longoq. foramine buxus. Et idem in.* IIII. *Faſt. Quaerere multa libet, ſed me ſonus aeris acuti Terret, & horrendo lotos adunca ſono. Ac poſt. Cymbala pro galeis, pro ſcutis tympana pulſant, Tibia dat Phrygios, ut dedit ante, modos. Ac poſt, Protinus inflexo Berecynthia tibia cornu Flabit. Et tamen Ouidius Cornu non ſecernit a Tibia; ut fecit Lucretius. De rhymbo in Etymologico magno,* Ῥύμβῳ καὶ τυμπάνῳ ῥείην Φρύγες ἱλάσκονται. μυστικῷ σανιδίῳ ὃ στρέφουσιν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἦχον ἐμποιοῦσι. ῥύμβος δὲ καὶ ῥόμβος διχῶς λέγεται. ἔστι δὲ τροχισκὸς, ὃν τύπτοντες ἱμᾶσι καὶ στρέφοντες ποιοῦσι περιδονεῖσθαι καὶ ψόφον ἀποτελεῖν. ῥύμβον δὲ αὐτὸν Εὔπολις εἶπε. καλεῖται δὲ καὶ βρυτήρ. *Pindarus autem Rhymbos a Cymbalis non uidetur diſtinguere, cuius uerſus ſunt apud Strabonem in.* X. Σοὶ μὲν κατάρχει μᾶτερ πάρα μεγάλοι ῥύμβοι κυμβάλων ἔνδεκ' ἀχλάδων κρόταλ' αἰθόμενά τε δαῒς ὑπὸ ξανθῇσι πλόκαις. *Docet eodem loco Strabo, Ei Cybeles apud Phrygas, & Liberi patris apud Graecos ſacra prope*

eadem

eadem fuiſſe. – tua mater initia] *Initia,*
,, *ſacra ipſa, Varro in* II. *de re ruſt. Ab ſuillo enim*
,, *genere pecoris immolandi initium ſumptum uide-*
,, *tur, cuius ueſtigia, quod initijs Cereris porci im-*
,, *molantur, & quod initijs pacis foedus cum feritur,*
,, *porcus occiditur. Quo uerbo ſaepe utitur Iulius*
Firmicus in proemijs, lib. V. VI. VIII. *Arno-*
bius in V. *Unde igitur probamus hiſtorias has o-*
mnes eſſe rerum geſtarum conſcriptiones. Ex ſol-
lemnib. ſcilicet ſacris, atq. initiorum myſterijs,
uel quae ſtatis fiunt temporib. ac dieb. uel quae in
abdito tradunt genitis, moris proprij proprietate
,, *ſeruata. Iuſtinus in* V. *Interim concitator & dux*
,, *eius Alcibiades abſens Athenis inſimulatur, my*
,, *ſteria Cereris, initiorum ſacra, nullo magis, quã*
,, *ſilentio ſolemnia enuntiauiſſe.* Quatiensq.
,, terga tauri] *Tympanum ipſum. Ouid. in Ibin.*
,, *Attonitusq. ſeces, ut quos Cybeleia mater Incitat,*
,, *ad Phrygios uilia membra modos. Deq. uiro fias,*
,, *nec femina, nec uir, ut Attis, Et quatias molli*
,, *tympana rauca manu. Terga uero & idem Ouid.*
,, *ſic dixit in.* IIII. *Faſt. Aera deae comites, rau-*
caq. terga mouent. Agite, ite ad alta Gal-
lae Cybeles nemora ſimul] *Alta:* δασῆ καὶ σύμ-
φυτα. *Auctor uetus in Hymno Curetum, Ma-*
trem deum propterea uocat ὀρειομανῆ. *Erran-*
tem, & bacchantem montibus. cuius ab amorem
inſaniae ab eodem etiam dicitur φίλοιστρος. *Atq.*
,, *idem auctor in priore in Rheam Hymno,* Ουρεσιν
,, ἣ χαίρεις.

ἢ χαίρεις. *Vibius Sequeſter de montib. Cybelum montem Phrygiae eſſe ſcribit. itaq. legi etiam poſſit, Cybeli nemora.* Simul ite] *ſic apud Eurip. in Bacch. Chorus idem uerbum iterans,* Ἴτε βάκχαι, ἴτε βάκχαι. Aliena petentes pede ut exules loca celeri] *In manuſcriptis uarie, Alienaq. petentes uelut exules loca celeri. Et, Alienaq. petens uelut exules loca celeri. Et, Alienaq. petentes uelut exules loco celeri. Guarinus, quiq. eum poſt ſecuti ſunt, legunt, Aliena quae petentes uelut exules loca. In priore Aldi editione eſt, Aliena petentes uelut exilio loca celeri. Guarinus, nec ij, qui eius ſectam ſecuti ſunt, non uiderunt deſiderari pedem ad extremum tribrachyn, pro quo pyrrichium locant. etiam ſi nec illam. S. litterae in uerbo Exules eliſionem ualde probo. At ea, quae tum in manuſcriptis, tum quae in impreſſis libris lectio eſt, legitimos huius carminis numeros ſubruit, atq. euertit. itaq. & de priore Aldi editione, & de manuſcriptis quod commodum uiſum eſt carpens, nec a manuſcriptorum lectione longe abiens uerſum conficiebam, quaſiq. compingebam, quomodo poetam ipſum ſcripſiſſe ſuſpicabar, Alienaq. petite pede exilio loca celeri. Nam, quod Gallas Attis properare iubet, tribrachy citiſſimo pede, quibus locis potuit, uerſum Poeta frequentauit, & quam potuit, maxime criſpum reddidit. criſpos enim uerſus huius generis Atilius uocat, in quib. iambus in brachyſyllabum ſoluitur. Pede autem*

*tem eſt quidem uox ipſa & in Aldi priore editione,
& omittendã non eſſe declarat idem Catullus poſt,
„ Rapidae ducem ſequuntur Gallae pede propero.
Exilio autem dandi caſu, cum uulgo minus, quid
id eſſet, intelligerent, gloſſema quod interpretare-
tur, erat appoſitum, uelut exules quod in* κείμενον
*ipſum poſt inrepens uerſum corrupit. At Aldi li-
ber alterum retinuit, altero ceſſit.* Hilara-
te excitatis errorib. animum] *ſic etiã in duob.
manuſcriptis, ut uocales libere concurrant inter
ſe, extrema uerbi Hilarate, & princeps uerbi,
Excitatis. In libro Achillis Maffei erat, Hila-
rate crocitatis. Ex quo faciendum omnino, Conci-
tatis.* Phrygiam ad domum Cybelles]
„ *Sic poſt. Itaq. ut domum Cybelles tetigere laſſulae.*
„ *Et in Epithalamio, Crononiſq. domos. Intelligit*
„ *autem idam, dindymum, &* τὰ λόβρινα ὄρη. *de
quib. Nicandri interpres].* Vbi cymbalum
ſonat uox] τῶν κυμβάλων. *& ſcriptum fuiſſe pu-
to aut Graece, aut Latine Cymbalon, ut poſt, Cha
lybon, ſiue* χαλύβων. *in manuſcripto tamen uno,
non Vox, ſed Nox; ut dicat, Nox ipſa ſonat cym-
balum. quod ferendum etiam uidetur. Cymbala
uero Deum matris eſſe ſacra declarat etiã in.* IIII.
„ *Georgicor. Vergil. Et Matris quate cymbala cir*
„ *cum. Et abſolute matrem dixit, Cybellem intelle-
gens.* Tibicen ubi canit Phryx curuo
graue calamo] *Canit graue. ut, Canit indoctum.
&, Dulce canit, more Graecorum. Graue for-*

taſſe

taſſe dixit, quod Phrygijs modis triſtia canerent. ut auctor eſt Acron interpres Horati. Sed idem tamen paulo ante dixit, Hilarate concitatis errorib. animum. Non conuenit igitur triſte Gallas canere, quas eſſe uult hilares. an potius ſoni magnitudinem ſic ſignificat, ut Eurip. de Tympanis eodem modo, Βαρυβρόμων ὑπὸ τυμπάνων.

Vbi capita Maenades] *Anapaeſtus primus, in proceleuſmaticum ſolutus. Vt poſt, Ego mulier, ego aduleſcens. Et, Ego uiridis algida idae. niſi legi etiam uelis, Vt capita. pro, Vbi. quod tamen nullis manuſcriptorum ſuffragantibus fieret. Vi autem capita iacere, ideſt rotare. Quintilianus de geſtibus, & oratoris pronuntiatione. Maecenas in ſuperiore uerſu dixit, Quatere flexibile caput.*

Vbi ſacra ſancta acutis ululatib. agitant] *Pulſant. Horat. Zephyris agitata tempe. Ululatibus:* ὀλολύγμασι. *Poeta uetus in priore in Rheã Hymno.* ὄυρεσιν ἢ χαίρεις, θνητῶν τ' ὀλολύγμασι φρικτοῖς. *Vetus Poeta apud Atilium, Latus horreat flagello, comitum chorus ululet.* Acutis: εὐηχέσι. *claris. catis. Sic enim uidetur Ennius apud Varronem de lingua Lat. accipere. Ium cata ſigna ferae ſonitum dare uoce parabant. Sed hoc docti uiderint. Ouidius, ſicut Catullus: Sonus aeris acuti.*

Simul haec comitib. Attis cecinis noua mulier.] *In manuſcriptis omnibus, Nota mulier. interpone aſpirationem, & fac, Notha. multo concinnius feceris. Sic ante, Et notho Luna lumine luces.*

Nec

Nec enim uere mulier erat, quamuis aberant uirilitatis ſigna. Aldus ante ſic impreſſit, ut eſſe imprimendum iudicamus. - linguis trepidantib.] *Vertentib. ſalientibus, ſonantibus. quo modo ſaepe Horatius eodem uerbo eſt uſus.* - caua cymbala recrepant] *in nonnullis manuſcriptis, Increpant. quod idem nonnumquam ſignificat.*
» *Horat. in. 1. Carm. Quis poſt uina grauem militiã*
» *aut pauperiem increpat. Quo loco plura nos in noſtris in Horatium Commentationibus. Erit ergo & hoc loco uocalium liber ipſe concurſus.*

Viridem citus adit Idam] *Criſpus uerſus, ut*
» *& ſequens, Furibunda ſimul anhelans.*

Animo egens] *In manuſcriptis, Animi geris. & Anneagens. Quae etſi ſunt praua omnia, legendũ tamen arguunt, Animi egens, magis quam Animo egens. Animi agens, ut Inops animi dicitur. Et Virtutis egens apud Lucret. & Vergilium. Animum uero etiam poſt pro Mentis ſanitate ipſius dixit.*
» *Sic Seneca in Hercule furente. Vt poſſit animo ca-*
» *ptus Alcides agi. Dum breue tempus animus eſt,*
» *ideſt, animi ratio. Sic Macrob. in. III. Saturn.*
» *Sed qui diligentius eruunt ueritatem, penates eſſe*
» *dixerunt, per quos penitus ſpiramus, per quos ha*
» *bemus corpus, per quos rationem animi poſſide-*
» *mus. idem credo quod dicit alibi Catullus, & ſae-*
» *pe Lucretius, Mens animi.* Itaq. ut domum Cybelle tetigere laſſulae] *Et diphthongos, & tempora partitur in ſyllabas. tempora*

quidem,

quidem, ut hic, in uerbo Laſſulae. Lae enim ſyllabae longae tempus alterum dactylo antecedenti, ſubſequenti tribrachy alterum tribuit. Idem fecit in uerbo, Leonibus, illo poſt in uerſu, Ubi iuncta iuga reſoluens Cybele leonibus. Dipthongum uero diuiſit idem poſt, Iam iam dolet, quod egi, iam iamq. paenitet. Ae enim diphthongum in uerbo Paenitet diuiſit, ac ſoluit in uocales duas. Sine Cerere] *Cereris ſine munere. Ouid. in Metam. Terent. eodem modo, Sine Cerere, & Baccho.*

Piger his, labantes langore, oculos ſopor operit] *Quod ex labore accidit. Terent. in Eunucho, Opus faciam, ut defatiger, uſq. ingratis ut dormiã. In Maffei libro, ac Patauino, Labante. itaq. ſtat uerſus, quaſi inlabẽte, uel labare qui facit. Propert. tamen in.* II. *Labantes ocellos dixit in eadem ſententia. Quamuis labentes tegeret mihi ſomnus ocellos. Vergil. eodem fere modo in.* IIII. *Georg. Incaepto tegeret cum lumina ſomno. Et in.* XII. *Ac uelut in ſomnis oculos ubi languida preſſit Nocte quies. Eodem modo. Q. Calaber in.* I. *de dormiente Pentheſilea,* Ὕπνος δὲ οἱ ὄσσ' ἐκάλυψεν Νήδυμος ἀμφιπεσών. *Auantius tamen legit, Piger his labori nantes oculos. Et quae ſequuntur. Libroſne ueteres ſecutus non explicat. Lãguorem pro ſomno dixit Ouid. in.* XI. *Metam. Quo cubat ipſe deus membris languore ſolutis. Ac poſtea, Et rurſus molli languore ſolutus.* — rabidi furor animi] *Sic Vergil. in.* VI. *de Sibylla furente, &* ἐνθεουμένῃ. *Tanto magis*

ille fatigat Os rabidum, fera corda domans. Et idem poſt Catullus, Rabie fera carens dum breue tēpus animus eſt. Et item poſt, rapida ſine rabie. Et in extremo, Alios age rabidos. Sed ubi oris aurei] Ita fecerunt, opinor, homines ingenioſi ex Horis aureis, & Oris aureis, & Heris aureis. quae eſt omnis in manuſcriptis uarietas. Verg. etiā ſimiliter in. IIII. Georg. Taygete ſimul os terris oſtendit honeſtum Pleias. Atq. alibi idem Vergil. Ergo ubi purpureum nitidis Sol aureus undis Extulit os. At Auantius, Sed ubi ortus aureus ſol. incertum, an librorum ueterum fidem ſecutus.

Luſtrauit aethera album] Sic Albae luces a Martiali dicuntur in. x. Albae leone flammeo calent luces. Et Ennius de Sole, Interea ſol albus receſſit in infera noctis. Et in. VI. Vt primum tenebris abiectis inalbabat dies. Venuſtiſſima poſuit epitheta, Aethera album, Sola dura, Mare ferum. Sola dura] Phrygiae loca aſpera, Idam montem ſcilicet. Mare ferum] Baſſus in epigrammate πόντον θρασὺν dicit. Μήτε με χείματι πόντος ἄγοι θρασύς. Vbi ſomnus] In manuſcriptis omnibus, Ibi ſomnus. Simul ipſa pectore Attis ſua facta recoluit] In manuſcriptis omnib. Ipſe. atq in Patauino pro Recoluit, Reuoluit. quod probandum uidetur. ut ultimam ſoluas in duas, Catulli more ipſius. Liquidaq. mente] Pura, uacua ab inſania. Sic opinor Euripides in Hippolyto coronato, Οὐ ἔτι γὰρ καθαρὰν φρέν' ἔχω.

Et Plautus in Epidico, Animo liquido, & tranquillo es, tace. Verg. in. XII. *idem ſignificans, Vt primum diſcuſſae umbrae, & lux reddita menti.*

reditum ad uada tetulit] *In manuſcriptis, Retulit. Illud rectius. Sic enim alibi, Si reditum tetuliſſet.* Vbi maria uaſta uiſens] *In manuſcriptis omnib. Ibi. quod eſt rectius.* Patriam adlocuta eſt ita uoce maeſta miſeriter] *Auantius legit, Patriam adlocuta maeſta eſt ita uoce miſeriter. nec tamen exprimit, an libris hoc ueteribus faciat auctorib. In manuſcriptis omnib. quib. utebar, erat, Patriam adlocuta eſt ita uoce miſeritus maieſtas. niſi quod in Patauino pro, Miſeritus, Miſertus. Ego uero cum docuerim ante in manuſcriptis omnib. eſſe, Simul ipſe pectore Attis, ut conſtet genus, Adlocutus hoc loco legendum cenſeo. Et ante enim Poeta ipſe maſculino genere extulit, Trepidãtem eum recepit, & cetera. Et de ſe Attis ipſe poſt, Ego quam miſer relinquens. Itaq. totum ſic lego, Patriam adlocutus, & ſe eſt ita uoce miſeritus. Se enim quoq. ipſum adloquitur, Egone a mea remota, & quae ſequuntur. Et poſt, Miſer, a miſer, & reliqua. Miſeritus autem antique dictum pro Miſertus, uel aduerbium, quale Humanitus, Diuinitus, & id genus multa. Supra Miſeritus, ſcriptum opinor fuit Maeſtus gloſſema, quod corruptum poſt in Maieſtas, & in contextum inrepſit.*

Patria o mea creatrix] *Creatrix idem quod Genetrix, quod ſtatim addit. ſic Verg. in.* VII. *Hoc ſignũ*

,, *cecinit miſſuram diua creatrix.* Vt apud ni-
uem, & ferarũ gelida ſtabula forem] *Eſt enim*
,, *Phrygia* βόρειος. *quod oſtendit Nicander in* Αλεξι-
,, φαρμάκοις. η γὰρ δὴ σὺ μὲν ἄγχι πολυστροίβοιο θα-
,, λάσσης Αρκτον ὑπ' ὀμφαλόεσσαν ἐνάσσαο, ἧχί τε ῥείης
,, Λοβρίνης θαλάμαι τε, καὶ ὀργαστήριον ἄττεω.
Et earum omnia adirem furibunda latibula]
Sic etiam in manuſcriptis omnib. Legendum puto, Et earum ut omnia adirem furibunda latibula. Vocales uero duae extrema in uoce Omnia eliduntur. quod fecit etiã Flaccus non ſemel, ut in. III. *Carm.*
,, *Vos lene conſilium & datis, & dato.*
Cupit ipſa puppula ad te ſibi dirigere aciem] *Sic Puppulam pro oculo ipſo poſuit Manilius. in.*
,, IIII. *Paruula ſic totum peruiſit pupula caelum.*
– dum breue tempus animus eſt] *Breue tempus,* ἐπιῤῥηματικῶς, *ut, Vnum diem, Duos annos, & id ge-*
,, *nus cetera. Idem poſt, Ibi ſemper omne uitae ſpatiũ*
,, *famula fuit. Et Lucret. in.* III. *Sed minimum quod*
,, *uis nequeat conſiſtere tempus. Quod more Graeco-*
,, *rum dixit Hom.* Ου Νέμεσις τρῶας τε καὶ ἐϋκνημῖδας
,, ἀχαιοὺς τοιῇ δ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πά-
,, σχειν. Ego ne a mea remota haec ferar in nemora domo Patria, bonis, amicis] *Simili enumeratione utitur apud Euripidem Hippolytus.*
,, Αλλὰ χαιρέτω πόλις καὶ γαῖ' Ερεχθέως ὦ πέδον τροιζή-
,, νιον ὡς ἐγκαθηβᾶν πολλ' ἔχεις εὐδαίμονα. χαῖρ' ὕστα-
,, τον γάρ σ' εἰσορῶν προσφθέγγομαι. ἴτ' ὦ νέοι μοι τῆσδε
,, γῆς ὁμήλικες. *Et quae ſequuntur. Et idem in Me-*

dea

» dea ſic domum patriamq. coniunxit. Ω πάτρις, ὦ
» δῶμάτ' ἐμόν. Et paulo poſt, quam ſit ſua cuiq. cara
» patria. Μόχθων δ' οὐκ ἄλλος ὕπερθεν, ἢ γᾶς πα-
» τρίας στέρεσθαι. Abero foro, palaeſtra, ſtadio, & gymnaſiis] Sic etiam eſt in manuſcriptis. bene omnino Auantius, quo ſtet uerſus, Atq. gymnaſiis. Sunt, qui legi poſſe putent, Abero foro, palaeſtra, ſtadioq. gymnaſiis. Quod enim genus figurae eſt, ego numquid abierim] In manuſcriptis eſt, Quod enim genus figura eſt, num quid abierim, Et, Quod enim genus figura eſt, ego non quod haberim. Et, Quod enim genus figura eſt, ego non quid abierim. Quarum omnium optima impreſſa lectio, niſi quod mihi mutandum uidebatur Abierim, in, Obierim, ut ſe diem obiſſe addubitet, & in figuram longe aliam mutatum. Ouid. in. I.
» Amorum ſic figuram dixit, Nunc mentis uitio laeſa figura tua eſt. Ego gymnaſii fui flos] Gymnaſi malim per. I. ſimplex, quae uetus erat ſcribendi conſuetudo. Sic autem poſt Iuuentium ipſum Veronenſium dicit iuuenum florem. In gymnaſiis autem iuuenes uerſari ſolitos, etiam Ibycus demon-
» ſtrat apud Stobaeum, Γυμνασίων τε νέοις, αὐλῶν τε
» καὶ κώμων μέλει. Ego eram decus olei] Palaeſtrae. dicuntur enim propterea unctae palaeſtrae, quod qui iis certabant, oleo ungebantur. – mihi limina tepida] Sic quoq. ſummam frequen-
» tiam Cic. ſignificat in. II. Philipp. Calebant, inquit,
» in interiore aedium parte totius reip. nundinae.

,, *ideſt frequentes erant. multi uenibant, multi eo con-*
,, *fluebant. Sic enim legitur in optimo Philippicarum*
exemplo, quod eſt ſecutus Gabriel Faernus. Eodem
,, *prope modo Statius in. I. Thebaid. Laetatur Adra*
,, *ſtus obſequio feruere domum – Simile quiddam mi-*
hi uidetur Ibycus ſignificare apud Stobaeum de pa
,, *ce, Συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγυιαὶ, παιδικοί θ'*
,, *ὕμνοι φλέγονται.* Mihi floridis corollis
redimita domus erat] *In manuſcriptis omnibus,*
Circulis, pro Corollis. Sed praue, opinor. Legendum
etiam fortaſſe Floreis, ut apud Tibullum in. II. *in*
,, *manuſcriptis eſt, Te meminiſſe decet, quae plurima*
,, *uoce peregi Supplice, cum poſti florea ſerta darem.*
,, *Et apud Plautum in Aulul. Nunc tuſculum emi,*
,, *& coronas floreas. Sic enim in ueteri Priſciani li-*
,, *bro in.* II *.hic uerſus ſcriptus exſtat. Lucret. in eo-*
,, *dem genere, in.* IIII. *At lacrimis excluſus amator*
,, *limina ſaepe Floribus, & ſertis operit, poſtesq. ſuper*
,, *bos Vngit amaracino, & forib. miſer oſcula figit.*
Ego ne deum miniſtra, & Cybeles famula fe-
rar] *Tribrachyn primo loco poſuit, cum ſemper aut*
anapaeſtum, aut ſpondaeum poſuerit. Sic proprie di
cebantur Galli famuli Idaeae matris. Cic. in. III.
,, *de Legib. Praeter Idaeae matris famulos. Et Ma*
,, *nil. in.* IIII. *Phrygia Nemeaee potiris Idaeae ma-*
,, *tris famulus. Idem Catull. poſt, Ibi ſemper omne ui-*
,, *tae ſpatium famula fuit.* – niue amicta lo-
,, ca] *Simile huic illud Horatianum, Hebrusq. niua*
,, *li compede uinctus.* Vbi cerua ſiluicultrix, ubi
aper,

aper nemoriuagus] *Sunt haec dithyrãbica, Silnicultrix, Nemoriuagus. quo de genere Dionyſius Halycarn. in Arte. Docui autẽ, Strabone auctore, eadẽ prope eſſe apud Graecos Liberi patris ſacra, quae apud Phrygas Matris deum. itaq. & numerus ipſe, & uerborum idem genus. Lucret. in.* II.
" *Montiuagũ genus dixit, feras ipſas: Vnde etiã flui*
" *das frondes, & pabula laeta Montiuago generi*
" *poſſit praebere ferarum.* Iam iam quoq. paenitet] *In manuſcriptis, ut & olim Aldus impreſſit, Iam iamq. atq. hoc modo uerſus etiam ipſe ſtat.* Roſeis ut huic labellis palam ſonitus abiit] *In manuſcriptis omnibus Palam, nullum uerbum. quod etiam monuit Auantius. itaq. praeſtat uacuum locum relinquere, quam alieno uerbo occupare. in iſdem libris, Adijt, non Abijt. Sed illud rectius.* Geminas deorũ ad aures noua nuntia referens] *Deorum dixit,*
" *cum ante etiam poſuerit, Ego ne deum miniſtra.*
uel quemadmodum Graeci opinor quaſi prouerbio,
" ἦλθεν ἐς ὦτα θεῶν. *Et Vergil. Partem aliquam uen*
" *ti diuum referatis ad aureis. Et Horat. Et Iouis*
" *aurib. iſta Seruas.* Vbi iuncta iuga reſoluens Cybele leonibus] *Verg. in.* x. *de Cybele,*
" *Cui Dindyma cordi, Turrigeraeq. urbes, biju-*
" *giq. ad frena leones. Et Manil. in.* II. *Iuppiter &*
" *cum matre deum regit ipſe leonem. Gabriel Faernus nummum habebat aereum, in quo imago Commodi Imp. & a parte altera Cybele ipſa leoni inſi-*

dens cum inſcriptione, MATER. DEVM. CONSERVATRIX. Laeuumq. pecoris hoſtẽ] *Omnia etiam animalia Pecus uidetur Horat. ap-*
» *pellare in.*1. *Serm. Cum prorepſerunt primis ani-*
» *malia terris Mutum, & turpe pecus.* Agedum, inquit, age ferox, hunc agedum aggredere furor] *Sic Auantius, aliter Guarinus. Sed neutro modo in manuſcriptis, in quib. erat hoc modo ſcriptum. in uno, Agedum, inquit, age ferox fac ut hunc furor. In duobus, Agedum inquit age ferox ut hunc furor. In quo cum non ſyllabae tantum, ſed uoces integrae ipſae, ac pedes deſiderentur, ea ſum religione, ut audendum aliquid non putem. in optimis enim emendandis auctoribus ſine ueterum ſubſidio libror. mihi quidem non licet eſſe tam diſerto, nec, ſi liceat, libet. Apud Plautum in Menaeh. eodem prope modo equos Apollinis adloquitur Menaehmus, uſus pari numerorum celeritate,*
» *Agite equi facitote ſonitus un-*
» *gularum appareant. Curſu celeri facite in flexu*
» *ſit pedum pernicitas.* Fac, ut furoris ictu reditum in nemora ferat] *Plutarchus in libro cui titulus* πρὸς κολοτὴν, *hunc furoris ictum* ἀϛραγαλωτὴν *dictum fuiſſe ſignificat opinor his uerbis,*
» Αλλ᾽ Ουκ ἐλέυθερος οὗτος ὦ μητρόδωρ ἐϛὶν, ἀλλ᾽ ἀνε-
» λέυθερος καὶ ἀνάγωγος, καὶ ὐδὲ μάϛιγος ἐλευθέρας,
» ἀλλὰ τῆς ἀϛραγαλωτῆς ἐκείνης, ἧ τοὺς γάλλους πλημ-
» μελοῦντας ἐν τοῖς μητρῴοις κολάζουσιν. *nam* Αϛρα-
» γάλος *inter alia ſignificare etiam tradunt* παι-

ϛικὸν

στικὸν βόλον. *qui Attin ipſum haec memorantem ac diu ceſſantem ferit.* Mea libere nimis qui fugere imperia cupit] *Sic Horat. Imperium*
" *uidetur dixiſſe in.* I. *epiſt. ad Torquatum, Sin me-*
" *lius quid habes, arceſſe, uel imperium fer.*
" Age, caede terga cauda] *Quo te incites ipſe,*
" *& iram colligas. Heſiodus in Scuto.* πλευράν τε
" καὶ ὤμους οὐρῇ μαστιγόων ποσὶ γράφει, οὐδέ τις αὐ-
" τὸν ἔτλη ἐς ἄντα ἰδὼν, σχεδὸν ἐλθεῖν οὐδὲ μάχεσθαι.
- tua uerbera patere] *ita omnino eſſe debet, itaq. eſt in Maffei libro, & Patauino, niſi quod Veru- uera pro Verbera uitioſe.* - loca retonent] *Sic in duob. manuſcriptis. in uno, Redundent, praue.* Rutilã ferox toroſa ceruice qua-
" te iubam] *Sic Alcaeus,* Ἐκ δὲ τενόντων ἔνθα ῥυμ-
" βητὴν ἐστροβάλιζε φόβην. - religatq. iuga ma nu] *Religare hoc loco Soluere, contrarium ſimplici, ut Refigo quoq. & Refodio aliud, ac ſimplex ſignificant.* Ferus ipſe ſeſe adhortans] *In manuſcriptis omnibus idem uitium inſedit, Adortalis, pro Adhortans. Quod autem Ferum dicit, ita beſtias fere uocabant omnes. Verg. in.* II. *Aen.*
" *de equo, In latus, inq. feri curuam compagib. al-*
" *uum. Et in.* VII. *de ceruo, Pectebatq. ferum. Lu-*
" *cretius in.* II. *Cybele leones feras dicit. Hanc uete-*
" *res Graium docti cecinere Poetae Sedibus in curru biiuges agitare leones Aeris in ſpatio magnam pendere decentes Tellurem, neq. poſſe in terra ſiſtere terram. Adiunxere feras, quod quamuis eſ-*

fera

» *fera proles; Officijs debet molliri uicta parentum.*
» *Callimachus de ſue, in Hymno in Dianam,* Ἔχει
» δ᾽ ἔτι θηρὸς ὀδόντας. *Atq. alibi de leone idem Cal*
» *limachus,* Θηρὸς ἀερτάζων δέρμα κατωμάδιον. *Eu-*
» *ripides in Hercule furente de leone quoq.* Πρῶτον μὲν
» Διὸς ἄλσος ἠρήμωσε λέοντος Πυρσῷ δ᾽ ἀμφικαλύφθη
» Ξανθὸν κρᾶτ᾽ ἐπινωτίσας Δεινῷ χάσματι θηρός.

Vadit, infremit, refringit] *In manuſcriptis omnib. Vadit, fremit, refringit. itaq. legit Auantius ſuis in libris. qua de lectione dubitandum non eſt. nam ſi Vadit, infremit, legamus, erit pro anapaeſto creticus, quod non licet. Refringit autem*
» *eodem modo & Statius in.* I. *Thebaid. dixit, Et*
» *prono uirgulta refringit Pectore.* – ille demens] *Exterritus, attonitus.* Dea magna, dea Cybelle] *Hac deprecatione poema finit. Sic Callimachus in Hymnis ad extremũ precationem adhibet. Magnam deam hanc proprie*
» *uocabant. Propert. in.* III. *Vertice turrigero iux-*
» *ta dea magna Cybelle. Et Stephanus* περὶ πόλεων,
» *in uerbo,* Λῆμνος, *hoc ipſum apertius,* Λῆμνος, νῆσος
» πρὸς τῇ Θράκῃ, δύο πόλεις ἔχουσα, Ἡφαιστίαν, καὶ Μύ
» ριναν, ὡς Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ. ἀπὸ τῆς μεγάλης λεγο-
» μένης θεοῦ; ἣ Λῆμνόν φασι. *Macrobius in.* III. *Saturn. de ſententia Caſſii Heminae Penates* Μεγάλους θεοὺς *uocari ſcribit. in quibus eſſe Iunonem*
» *Vergilius ſignificans dixit, Iunonis magnae pri-*
» *mum prece numen adora. Et Antimachus Ne-*
» *meſim magnam deam dixit,* Ἐστι δέ τις Νέμεσις με

γάλη

γάλη θεός. - dea Dindymi domina] *In manuſcriptis, Domina Dindymei. quam ille pedum commutationem fecit, quod de ſyllabarum temporibus nihil amittebatur. Quod autem in manuſcriptis eſt, Dindymei, hoc eſt ſolum ueſtigium ueteris ſcripturae.* I. *enim longum per.* EI. *antiqui ſcribebant.*
» *Domina Dindymi & idem ante dixit, Nam quo*
» *tempore legit incohatam Dindymi dominam.*
» - hera] *Deos Heros alibi uocat, Hostia caelestes*
» *pacificaſſet heros. Et Ennius, Vos ne uelit, an me,*
» *regnare hera.* - alios age rabidos] *Hunc*
eſſe uerſum ſuſpicor, quem Feſtus Pomp. adducebat Catulli, in uerbo, Rabidus. Supereſt enim tantum
» *ueſtigium, Catullu........*

DE. NVPTIIS. PELEI. ET. THETIDOS

PELIACO *quondam prognatae uertice pinus*
Dicuntur liquidas Neptuni naſſe per undas
Phaſidos ad fluctus, & fines Aeaetaeos:
Cum lecti iuuenes, Argiuae robora pubis,
Auratam optantes Colchis auertere pellem,
Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere puppi,
Caerula uerrentes abiegnis aequora palmis:
Diua quib. retinens in ſummis urbib. arces,
Ipſa leui fecit uolitantem flamine currum,
Pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem curſu prima imbuit Amphitriten.
Quae ſimul ac roſtro uentoſum proſcidit aequor,

Tortaq.

Tortaq. remigio ſpumis incanuit unda,
Emerſere feri canenti e gurgite uultus,
Aequoreae monſtrum Nereides admirantes.
Illaq. atq. alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas,
Nutricum tenus extantes e gurgite cano:
Tum Thetidis Peleus incenſus fertur amore:
Cum Thetis humanos non deſpexit Hymenaeos:
Tum Thetidi pater ipſe iugandum Pelea ſenſit.
O nimis optato ſaeclorum tempore nati
Heroes ſaluete, deum genus: o bona mater:
Vos ego ſaepe meo uos carmine compellabo.
Teq. adeo eximie, taedis felicib. aucte,
Emathiae columen Peleu, cui Iupiter ipſe,
Ipſe ſuos diuum genitor conceſſit amores.
Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine.
Tene ſuam Thetis conceſſit dicere neptem.
Oceanusq. pater, totum qui amplectitur orbem.
Quae ſimul optatae finito tempore luces
Aduenere, domum conuentu tota frequentat
Theſſalia, oppletur laetanti regia coetu.
Dona ferunt prae ſe, declarant gaudia uultu.
Deſeritur Scyros, linquunt Phthiotica tempe,
Graiugenasq. domos, ac nitenis alacriſea.
Pharſaliam coeunt, Pharſalia tecta frequentant:
Rula colit nemo: moleſcunt colla iuuencis:
Non humilis curuis purgatur uinea raſtris:
Non glaebam prono conuellit uomere taurus:
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram:

Squalida

Squalida deſertis robigo infertur aratris.
Ipſius at ſedes,quacumq. opulenta receſſit
Regia,fulgenti ſplendent auro,atq. argento:
Candet ebur ſolijs: conlucent pocula menſis:
Tota domus gaudet regali ſplendida gaza.
Puluinar uero diuae geniale locatur
Sedib. in medijs,Indo quod dente politum
Tincta tegit roſeo conchylis purpura fuco.
Haec ueſtis priſcis hominum uariata figuris,
Heroum mira uirtutes indicat arte.
Namq. fluentiſono proſpectans litore Diae
Theſea cedentem celeri cum claſſe tuetur
Indomitos in corde gerens Ariadna furores:
Nec dum etiam ſeſeq. ſui tum credidit eſſe,
Vtpote fallaci quae tum primum excita ſomno
Deſertam in ſola miſeram ſe cernit arena.
Inmemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
Inrita uentoſae linquens promiſſa procellae:
Quem procul ex alga maeſtis Minois ocellis,
Saxea ut effigies bacchantis proſpicit euoe:
Proſpicit,& magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens ſubtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti ſtrophio lactentis uincta papillas.
Omnia quae toto delapſa e corpore paſſim
Ipſius ante pedes fluctus ſalis allidebant.
Sed neq. tum mitrae, neq. tum fluitantis amictus
Illa uicem curans,toto ex te pectore Theſeu,
Toto animo,tota pendebat perdita mente.

A miſera,

A miſera, aſſiduis quam luctib. extenuauit
Spinoſas Ericyna ſerens in pectore curas.
Illa tempeſtate, feroxq. & tempore Theſeus
Egreſſus curuis e litorib. Piraei,
Attigit iniuſti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exoluere caedis,
Electos iuuenes, ſimul & decus innuptarum
Cecropiam ſolitam eſſe dapem dare Minotauro.
Quis augusta malis cum moenia uexarentur,
Ipſe ſuum Theſeus pro caris corpus Athenis
Proicere optauit potius, quam talia Cretam
Funera Cecropiae, ne funera portarentur.
Atq. ita naue leui nitens, ac lenib. auris,
Magnanimum ad Minoa uenit, ſedesq. ſuperbas.
Hunc ſimul ac cupido conſpexit lumine uirgo
Regia, quam ſuauis exſpirans lectus odores
Lectulus in molli complexu matris alebat,
Quales Eurotae progignunt flumina myrtos
Aura ue diſtinctos educit uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quam toto concepit pectore flammam
Funditus, atq. imis exarſit tota medullis.
Heu miſere exagitans immiti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia miſces,
Quaeq. regis Golgos, quaeq. Idalium frondoſum,
Qualib. incenſam iactaſtis mente puellam
Fluctibus, in flauo ſaepe hoſpite ſuſpirantem.
Quantos illa tulit languenti corde timores:

Quanto

Quanto ſaepe magis fulgore expalluit auri:
Cum ſaeuum cupiens contra contendere monſtrũ,
Aut mortẽ oppeteret Theſeus, aut praemia laudis.
Non ingrata tamen fruſtra munuſcula diuis
Promittens, tacito ſuſpendit uota labello.
Nam uelut in ſummo quatientem bracchia Tauro
Quercum, aut conigeram ſudanti cortice pinum
Indomitus turbo contorquens flamine, robur
Eruit: illa procul radicib. extirpata
Prona cadit, lateq. & cominus omnia frangit:
Sic domito ſaeuum proſtrauit corpore Theſeus.
Nequiquam uanis iactantem cornua uentis.
Inde pedem uictor multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui ueſtigia filo,
Ne Labyrintheis e flexib. egredientem
Tecti fruſtraretur inobſeruabilis error.
Sed, quid ego, a primo digreſſus carmine, plura
Commemorem. ut linquens genitoris filia uultum,
Ut conſanguineae complexum, ut deniq. matris,
Quae miſera ignaro fleret deperdita lecto,
Omnib. his Theſei dulcem praeferret amorem:
Aut ut uecta ratis ſpumoſa ad litora Diae:
Aut ut eam dulci deuinctam lumina ſomno
Liquerit inmemori diſcedens pectore coniux.
Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
Clariſonas imo fudiſſe e pectore uoces,
Ac tum praeruptos triſtem conſcendere montes,
Vnde aciem in pelagi uaſtos protenderet aeſtus.
Tum tremuli ſalis aduerſas procurrere in undas,

Mollia

Mollia nudatae tollentem tegmina ſurae,
Atq. haec extremis maeſtam dixiſſe querellis,
Frigidulos udo ſingultus ore cientem.
Siccine me patriis abductam perfide ab oris,
Perfide deſerto liquiſti in litore Theſeu.
Siccine diſcedens neglecto numine diuum,
Inmemor, a deuota domum periuria portas.
Nulla ne res potuit crudelis flectere mentis
Conſilium, tibi nulla fuit clementia praeſto,
Inmite ut noſtri uellet miſereſcere pectus.
At non haec quondam blanda promiſſa dediſti
Voce mihi: non hoc miſeram ſperare iubebas,
Sed conubia laeta, ſed optatos Hymenaeos:
Quae cuncta aerii diſcerpunt inrita uenti.
Tum iam nulla uiro iuranti femina credat:
Nulla uiri ſperet ſermones eſſe fideles.
Qui dum aliquid cupiens animus praegeſtit apiſci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
Sed, ſimul ac cupidae mentis ſatiata libido eſt,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.
Certe ego te, in medio uerſantem turbine leti,
Eripui, & potius germanum amittere creui,
Quam tibi fallaci ſupremo in tempore deeſſe.
Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq.
Praeda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quaenam te genuit ſola ſub rupe laeena.
Quod mare conceptum ſpumantib. expuit undis.
Quae Syrtis, quae Scylla uorax, quae uaſta Charybdis,
Talia qui reddis pro dulci praemia uita.
Si tibi

Si tibi non cordi fuerant conubia noſtra,
Saeua quod horrebas priſci praecepta parentis:
Att amen in ueſtras potuiſti ducere ſedes,
Quae tibi iucundo famularer ſerua labore,
Candida permulcens liquidis ueſtigia lymphis,
Purpurea ue tuum conſternens ueſte cubile.
Sed, quid ego ignaris nequiquam conqueror auris
Externata malo. quae nullis ſenſib. auctae,
Nec miſſas audire queunt, aut reddere uoces.
Ille autem prope iam medijs uerſatur in undis:
Nec quiſquam apparet uacua mortalis in alga.
Sic nimis inſultans extremo tempore ſaeua,
Fors etiam noſtris inuidit queſtib. aures.
Iupiter omnipotens, utinam nec tempore primo
Gnoſia Cecropiae tetigiſſent litora puppes,
Indomito nec dira ferens ſtipendia tauro
Perfidus in Cretam religaſſet nauita funem.
Nec malus hic, celans dulci crudelia forma
Conſilium noſtris quaeſiſſet ſedib. hoſpes.
Nam, quo me referam. quali ſpe perdita nitar.
Iſthmoneos ne petam montes. at gurgite lato
Diſcernens patriam truculentum diuidit aequor.
An patris auxilium ſperem. quem ne ipſa reliqui,
Reſperſum iuuenem fraterna caede ſecuta.
Coniugis an fido conſoler memet amore.
Qui ne fugit lentos incuruans gurgite remos.
Praetereo litus: nullo ſola inſula tecto.
Nec patet egreſſus, pelagi cingentib. undis.
Nulla fugae ratio, nulla ſpes: omnia muta,

Omnia ſunt deſerta: oſtentant omnia letum.
Non tamen ante mihi langueſcent lumina morte,
Nec prius a feſſo ſecedent corpore ſenſus,
Quam iuſtam a diuis expoſcam prodita multam,
Caeleſtumq. fidem poſtrema comprecer hora.
Quare facta uirum multantes uindice poena
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons exſpirantis praeportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audite querelas,
Quas ego ue miſerae extremis proferre medullis
Cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
Quae quoniam uere naſcuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati noſtrum uaneſcere luctum:
Sed, quali ſolam Theſeus me mente reliquit,
Tali mente deae funeſtet ſeque, ſuosque.
Has poſtquam maeſto profudit pectore uoces,
Supplicium ſaeuis expoſcens anxia factis,
Annuit inuicto caeleſtum numine rector,
Quo tunc & tellus, atq. horrida contremuerunt
Aequora, concuſſitq. micantia ſidera mundus.
Ipſe autem caeca mentis caligine Theſeus
Conſitus, oblito dimiſit pectore cuncta,
Quae mandata prius conſtanti mente tenebat:
Dulcia nec maeſto ſuſtollens ſigna parenti,
Soſpitem, & ereptum ſe oſtendit uiſere portum.
Namq. ferunt, olim claſſi cum moenia diuae
Linquentem gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexum iuueni mandata dediſſe.
Gnate, mihi longa iucundior unice uita,

Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere caſus,
Reddite in extremae nuper mihi fine ſenectae,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus
Eripit inuito mihi, te cui languida nondum
Lumina ſunt gnati cara ſaturata figura:
Non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
Nec te ferre ſinam fortunae ſigna ſecundae:
Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atq. infuſo puluere foedans:
Inde infecta uago ſuſpendam lintea malo,
Noſtros ut luctus, noſtraeq. incendia mentis.
Carbaſus obſcura dicat ferrugine Ibera.
Quod tibi ſi ſancti conceſſerit incola Ithyni,
Quae noſtrum genus, ac ſedes defendere ſueta,
Annuerit, tauri ut reſpergas ſanguine dextram:
Tum uero facito, ut memori tibi condita corde
Haec uigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas:
Vt, ſimul ac noſtros inuiſent lumina colles,
Funeſtam antemnae deponant undiq. ueſtem,
Candidaq. intorti ſuſtollant uela rudentes,

*

Quamprimum cernens, ut laeta gaudia mente
Agnoſcam, cum te reducem ſors proſpera ſiſtet.
Haec mandata prius conſtanti mente tenentem
Theſea, ceu pulſae uentorum flamine nubes
Aerium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut ſumma proſpectum ex arce petebat,
Anxia in aſſiduos abſumens lumina fletus,
Cum primum inflati conſpexit lintea ueli,

Praecipitem ſeſe ſcopulorum e uertice iecit,
Amiſſum credens inmiti Theſea fato.
Sic funeſta domus ingreſſus tecta paterna,
Morte ferox Theſeus, qualem Minoidi luctum
Obtulerat mente inmemori, talem ipſe recepit.
Quae tum proſpectans cedentem maeſta carinã,
Multiplices animo uoluebat ſaucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thiaſo ſatyrorum, & Niſigenis Silenis,
Te quaerens Ariadna, tuoq. incenſus amore.
Qui tum alacres paſſim lymphata mente furebant,
Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes.
Horum pars tecta quatiebant cuſpide thyrſos,
Pars e diuulſo iactabant membra iuuenco,
Pars ſeſe tortis ſerpentib. incingebant,
Pars obſcura cauis celebrabant orgia ciſtis.
Orgia, quae fruſtra cupiunt audire profani.
Plangebant alij proceris tympana palmis,
Aut tereti tenues tinnitus aere ciebant,
Multaq. rauciſonos efflabant cornua bombos,
Barbaraq. horribili ſtridebat tibia cantu.
Talibus amplifice ueſtis decorata figuris,
Puluinar complexa ſuo uelabat amictu.
Quae poſtquam cupide ſpectando Theſſala pubes
Expleta eſt, ſanctis coepit decedere diuis.
Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans zephirus procliues incitat undas,
Aurora exoriente, uagi ſub lumina ſolis,
Quae tarde primum clementi flamine pulſae

Procedunt,

Procedunt, leuiterq. ſonant plangore cachinni,
Poſt, uento creſcente, magis magis increbreſcunt,
Purpureaq. procul nantes a luce refulgent:
Sic tum ueſtibuli linquentes regia tecta,
A ſe quiſque uago paſſim pede diſcedebant.
Quorum poſt abitum, princeps e uertice Pelij
Aduenit Chiron, portans ſilueſtra dona.
Nam quoſcumq. ferunt cãpi, quos Theſſala magnis
Montib. ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fecunda Fauoni,
Hos indiſtinctis plexos tulit ipſe corollis,
Queis permulſa domus iucundo riſit odore.
Confeſtim Peneos adeſt uiridantia Tempe,
Tempe, quae ſiluae cingunt ſuperimpendentes,
Nereidum linquens claris celebranda choreis,
Non uacuus: namq. ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras ſtipite laurus,
Non ſine nutanti platano, lentaq. ſorore
Flammati Phaethontis, & aeria cupreſſu.
Haec circum ſedes late contexta locauit,
Veſtibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Poſt hunc conſequitur ſolerti corde Prometheus,
Extenuata gerens ueteris ueſtigia poenae,
Quam quondam, ſilici reſtrictus membra catena,
Perſoluit, pendens e uerticib. praeruptis.
Inde pater diuum ſancta cum coniuge, natiſque,
Aduenit, caelo te ſolum Phoebe relinquens,
Vnigenamq. ſimul cultricem montibus Idae:
Pelea nam tecum pariter ſoror aſpernata eſt,

Nec Thetidis taedas uoluit celebrare iugales,
Qui poſtquam niueos flexerunt ſedib. artus,
Largae multiplici conſtructae ſunt dapae menſae.
Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
Veridicos Parcae coeperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens undiq. ueſtis,
Candida purpurea talos intinxerat ora.
At roſeo niueae reſidebant uertice uittae,
Aeternumq. manus carpebant rite laborem.
Leua collum molli lana retinebat amictam:
Dextera tum leuiter deducens fila ſupinis
Formabat digitis, tum, prono in pollice torquens,
Libratum tereti uerſabat turbine fuſum:
Atq. ita decerpens aequabat ſemper opus dens,
Laneaq. aridulis haerebant morſa labellis,
Quae prius in leui fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanae
Vellera uirgati cuſtodibant calathiſci.
Hae tum clariſona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiae quod poſt nulla arguet aetas.
O decus eximium, magnis uirtutib. augens,
Emathiae columen Peleu, clariſſime nato.
Accipe, quod laeta tibi pandunt luce ſorores,
Veridicũ oraclum. ſed uos, quos fata ſequuntur,
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Adueniet tibi iam portans optata maritis
Heſperus: adueniet fauſto cum ſidere coniux,
Quae tibi flexo animo mentis perfundet amorem,

Languidulosq.

Languidulosq. paret tecum coniungere ſomnos,
Leuia ſubſternens robuſto bracchia collo.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Nulla domus tales umquam contexit amores:
Nullus amor tali coniunxit foedere amantes:
Qualis adeſt Thetidi, qualis concordia Peleo.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Naſcetur uobis expers terroris Achilles,
Hoſtib. haud tergo, ſed forti pectore notus:
Qui perſaepe uago uictor certamine curſus
Flammea praeuertet celeris ueſtigia ceruae.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Non illi quiſquam bello ſe conferet heros,
Cum Phrygij Teucro manabunt ſanguine riui,
Troicaq. obſidens longinquo moenia bello
Periuri Pelopis uaſtabit tertius heres.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Illius egregias uirtutes, claraq. facta
Saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum tremulo incanos ſoluent a uertice crines,
Putridaq. infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Namq. uelut denſas proſternens meſſor ariſtas,
Sole ſub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infeſto proſternet corpora ferro.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Teſtis erit magnis uirtutib. unda Scamandri,
Quae paſſim rapido diffunditur Helleſponto,
Cuius iter caeſis anguſtans corporum aceruis,

Alta tepefaciet permiſta flumina caede.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Deniq. teſtis erit morti quoq. dedita praeda,
Cum teres excelſo coaceruatum aggere buſtum
Excipiet niueos perculſae uirginis artus.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Nam ſimulac feſſis dederit fors copiam Achiuis
Vrbis Dardaniae Neptunia ſoluere uincla,
Alta Polyxenia madefient caede ſepulchra,
Quae uelut ancipiti ſuccumbens uictima ferro,
Proiciet truncum ſubmiſſo poplite corpus.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Quare agite, optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniux felici foedere diuam,
Dedatur cupido iamdudum nupta marito.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Non illam nutrix orienti luce reuiſens,
Heſterno collum poterit circumdare filo.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Anxia nec mater diſcordis maeſta puellae
Secubitu, caros mittet ſperare nepotes.
Currite ducentes ſubtemina, currite fuſi.
Talia praefantes quondam, felicia Pelei
Carmina diuino cecinerunt pectore Parcae.
Praeſentes namq. ante domos inuiſere caſtas
Saepius, & ſeſe mortali oſtendere coetu,
Caelicolae, nondum ſpreta pietate, ſolebant.
Saepe pater diuum templo in fulgente reuiſens,
Annua dum feſtis ueniſſent ſacra diebus,

Conſpexit

Conſpexit terra Cretum procurrere currus.
Saepe uagus Liber Parnaſſi e uertice ſummo
Thyadas effuſis euantes crinib. egit,
Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent laeti diuum fumantib. aris.
Saepe in letifero belli certamine Mauors,
Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnuſia uirgo
Armata hominum eſt praeſens hortata cateruas.
Sed poſtquam tellus ſcelere eſt imbuta nefando,
Iustitiamq. omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno ſanguine fratres,
Deſtitit extinctos natus lugere parentes,
Optauit genitor primaeui funera nati,
Liber ut innuptae poteretur flore nouercae,
Ignaro mater ſubſternens ſe impia nato,
Impia non uerita eſt diuos ſcelerare penates,
Omnia fanda, nefanda malo permiſta furore
Iuſtificam nobis mentem auertere deorum.
Quare nec tales dignantur uiſere coetus,
Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

Epithalamium in Pelei ac Thetidis nuptijs Agameſtora Pharſalium primum ſcripſiſſe, tradit Lycophronis interpres. Quod etiam feciſſe conſtat Heſiodum, cuius ex epithalamio Thetidis, ac Pelei uerſus citantur, quos ſuo loco ponemus. Quod autem Peleum, cum in Colchos iter haberet, Thetidem compreſſiſſe dicit, credo ſecutum eũ aut, quem dixi, Agameſtora, aut Heſiodum, aut utrumq. etiam. Apollo-

dorus

dorus quidem certe nihil, quod huic repugnet ſenten tiae, ſcribit. Sunt, qui Epithalamium hoc eſſe nolint, quod abeſt pueror. puellarumq. canentium chorus.
Peliaco quondam prognatae uertice pinus]
,, *Sic ante, Nam cytorio in iugo Loquente ſaepe ſibi-*
,, *lum edidit coma.* Dicuntur liquidas
Neptuni naſſe per undas] *Ouid. in.* II. *Amorũ*
,, *prope ad haec accedens uerba, Prima malas docuit*
,, *mirantib. aequoris undis Peliaco pinus uertice cae*
,, *ſa uias. Natare naues dixit ipſas, ut & Tibullus,*
,, *In liquida nat tibi linter aqua.* Phaſidos ad
,, fluctus] *Manilius in.* IIII. *Phaſidos ad ripas, &*
,, *Colchica regna reuexit. At Ouid. in.* VII. *Metam.*
,, *Multaq. perpeſſi claro ſub Iaſone, tandem Contige*
,, *rant rapidas limoſi Phaſidis undas.*
,, Cum lecti iuuenes] *Sic Vergil. Cuncti nam lecti*
,, *nauibus ibant. In manuſcriptis tamen nonnullis,*
Laeti. Apollodorus in. I. *Bibliothecae hos* ἀριςεῖς
,, *proprie uocat.* Τῶν δὲ βεβρύκων ὁρμησάντων πρὸς αὐ-
,, τὸν, ἁρπάσαντες οἱ ἀριςεῖς τὰ ὅπλα πολλοὺς φεύγον-
,, τας φονεύουσιν αὐτῶν. *Atq. alibi.* Καὶ τότε μὲν εἰς
,, ἰσθμὸν μετὰ τῶν ἀριςέων πλεῦσας, ἀνέθηκε τὴν ναῦν
,, ποσειδῶνι. *Iuuenes autem hoc modo Graeci poetae,*
Κούρους *uocant, Ennius eodem modo, quem omnino*
,, *imitatus Catullus uidetur, cuius uerba ſunt, Qua*
,, *Argiui delecti uiri uecti petebant pellem inauratã*
,, *arietis. Graeci poetae fortes uiros ſic iuuenes fere*
,, *uocant. Vetus poeta apud Hephaeſtionem,* Ἄγετ' ὦ
,, σπάρτας ἔνοπλοι κοῦροι ποτὶ τὰν ἄρεως κίνασιν. *Et*

Hom.

» *Hom.* τρηχεῖ' ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος.

- Argiuae robora pubis] *In manuſcriptis omnibus, Puppis, non Pubis. Illud rectius. Sic Vergil. in.* » VII. *Arcadas huic equites bis centum robora pu-* » *bis Lecta dabo.* Auratam optantes Colchis auertere pellem] *Sic idem Vergil. dixit in.* » I. *Aeneid. Ardentesq. auertit equos in castra. Et* » *incertus auctor in Ciri, Auſa quod eſt mulier nu-* » *men fraudare deorum, Et dictam Veneri uotorum* » *uertere poenam.* Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere puppi] *Sic etiam Vergil. Currimus* » *aequor. Cita puppi,* νηῒ θεούσῃ. *Callimach. in Hymn.* » *in Delon. Et ſaepe Hom.* ἐπὶ νηυσὶ θοαῖς. *et Euripides* » ὠκυπόμποις. *Maiore uiro celeritate decurritur,* » *quam curritur. Seneca in.* IIII. *declam. Itaq. diuus* » *Auguſtus optime dixit, Aterius noſter ſufflaminandus eſt, adeo ne dum currere, ſed decurrere uidebatur.* Caerula uerrentes] *Et Catullus, & Vergilius Ennium uidentur imitati, cuius uerſus* » *ponit A. Gellius in.* XXVI. *cap.* II. *Verrunt extemplo placide mare marmore flauo Caeruleũ ſpumat* » *ſale conferta rate pulſu Per mare.*

Diua quib. retinens in ſummis urbib. arces] *Quae praeeſt arcibus. Sic Attius apud Priſcianũ* » *in.* VI. *Maia nemus retinens grauido concepit in* » *aluo.* Ipſa leui fecit uolitantem flamine currum] *Vehiculum dixit Cic. in libris de Di-* » *uin. aut apud illum Attius. At q. ille apud Attium* » *inquit paſtor, qui nauem numquam ante uidiſſet, ut*

» *procul*

" *procul diuinum, & nouum uehiculum Argonauta*
" *rum e monte conſpexit. Pacuuius Plauſtrum dixi*
" *Omnem non meo Oceano fulgerat citro Abrept*
" *plauſtro Boreas bacchatur Rheno. Heſperio zephy*
" *ro, Orion uoluitur Auſtro. Fulua paraetoni*
" *iuga Cynthia proruit Auſtro. Quae ſi corrupta*
ſunt, quod uolo tamen apparet. Ex hoc gener
tralationis eſt, quod in. VI. *Aeneid. Vergil. dixit,*
" *Claſſiq. immittit habenas. Curru enim equi iun-*
gebantur, quos regit auriga. Et Tiphis Argus
" *ipſius gubernator auriga dictus. Vetus Poeta apud*
Cariſium in. IIII. *ac Diomedem de Metaphora in.*
" II. *Tiphin aurigam celeres fecere carinae.* Μετα-
φορικῶς *opinor etiam Lycophron nauem dixit* αὐ-
τουργότευκτον βάριν. *qua de re conſulendus eius in-*
terpres. Significat enim idem uerbum θρόνους, πύρ-
γους, αὐλὰς, ςοὰς, καὶ τεῖχος. *Euripides in Iphigenia*
uehiculum dixit, ναΐον ὄχημα. *Interpres Phaeno-*
menon eorum, quae uertit Germanicus Arati, alios
aliud tradidiſſe ſcribit, Pallada quidem ipſam na-
uem Argo fabricatam, ſed quosdam Danao puta-
re, alios Argonautis. Pinea coniun-
gens inflexae texta carinae] *Carina quae pro-*
prie dicatur, oſtendit interpres Germanici in
Signo nauis. Texta autem dixit, de materia
" *ut & Vergil. in.* II. *Aeneid. Sectaq. intexunt*
" *abiete coſtas.* Illa rudem curſu pri
ma imbuit Amphitriten] *Rudem: intempta-*
tum. aut figurate, pro rudis ipſa nauis. Amphi-
trite

trite autem Neptuni coniux, ut tradit idem Germanici interpres in ſigno Delphini. in manuſcriptis omnib. Primam. legendum forte, Illa rudi curſu primam imbuit Amphitriten. Quae ſimul ac roſtro uentoſum proſcidit aequor] *Et Verg. in Georg. dixit, Ventoſa per aequora.* Totaq. remigio ſpumis incanuit unda] *Sic eſt omnib. in manuſcriptis, probior tamen lectio, Tortaq. Sic Vergil. in.* IIII. *Georg. Spumantem undam ſub uertice torſit. Et Ouid. in Faſtis, Ille meas remis nauita torſit aquas. Pro Incanuit autem eſt omnib. in libris, Incanduit. quod idem omnino eſt. Vergil. in.* VII. *idem ſignificans, Fluctus uti primo coepit cum albeſcere ponto Paulatim attollit ſeſe mare. Et in.* VIII. *Sed fluctu ſpumabant caerula cano. Sic Mare canum a Graecis poetis dici ſolet. Theogn.* Πήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολίης. *Et uetus Poeta, apud Hephaeſtionem,* Θῖν' ἐφ' ἁλὸς πολίης. *Et apud eundem Anacreon.* Αρθεὶς δ' ἤυτε ἀπὸ λευκάδος πέτρης εἰς πολιὸν κῦμα κολύμβῳ μεθύων ἔρωτι. *Simili uerbo uſus Euripides in Iphigenia, idem, quod hic Catullus, expreſſit.* λάβεσθε κώπας, ῥόθιά τε λευκαίνετε. *Et apud Stobaeum Moſchus.* Αλλ' ὅταν ἀχήσῃ πολιὸς βυθός. *Catullus autem expreſſit illud Apollonij in.* I. στράπτε δ' ὑπ' ἠελίῳ φλογὶ εἴκελα νηὸς ἰούσης τεύχεα. μακραὶ δ' αἰὲν ἐλευκαίνοντο κέλευθοι. *Probabilem uero lectionem manuſcriptorum librorum facit id, quod ſequitur, Candenti e gurgite.*

quam-

» *quamquam etiam poſt, E gurgite cano. Lucretius*
» *idem ſignificans in.*II*. dixit, Vertitur in canos can*
» *denti marmore fluctus.* – monſtrum] *Rem ante minime uiſam. inuſitatam.* Illaq. atq. alia] *In manuſcriptis omnib. Illa atq. alia, ut nihil elidatur, uel ut ego quidem exiſtimo, Illac*
» *atq. alia. Sic ante, Ludentes numero modo hoc,*
» *modo illac.* – uiderunt luce marinas Mortales oculi nudato corpore nymphas] *In duob. manuſcriptis, Oculis. Earum, inquit, naturam, & quales quantaeq. eſſent, uiderunt. Sic*
» *enim Pindari interpres in illud* Δῶρα καὶ κράτος
» ἐξέφανεν. τουτέσι τὴν ἑαυτῶν φύσιν καὶ δύναμιν καὶ
» τὸ εὐγενὲς αὐτοῖς, οὐ μεταβάλλοντες τὴν μορφὴν ὡς
» ἔθος θνητοῖς φαντάζεσθαι θεοὺς, ἀλλ' ἐν ταῖς ἰδίαις
» μορφαῖς ὤφθησαν αὐτῷ. *Verſus autem Apollonij, quos expreſſiſſe uidetur Catullus, etſi paulo alia*
» *ſententia ſunt,* Πάντες δ' οὐρανόθεν λεῦσον θεοὶ ἤμα
» τι κείνῳ Νῆα. καὶ ἡμιθέων ἀνδρῶν μένος. οἵτοτ' ἄρι-
» σοι Πόντον ἐπιπλώεσκον ἐπ' ἀκροτάτοισι δὲ νύμφαι
» Πηλιάδες κορυφῇσιν ἐθάμβεον εἰσορόωσαι Ἔργον ἀθη-
» ναίης ἰτωνίδος, ἠδὲ καὶ αὐτοὺς ἥρωας. Iam crurum tenus] *In manuſcriptis omnibus, ut & Aldus olim impreſſit, Nutricum tenus. itaq. ſuo in ueteri libro fuiſſe teſtatur Auantius, ut ſit id, quod Graeci dicunt,* μέχρι τροφῶν. Cum Thetis] *In manuſcripto uno, & in hoc, & in ſequenti uerſu, Tum Thetidi.* Iugandum Pelea ſenſit] *Iugandi uerbo ſic etiam uſus Horat. in Saeculari*

culari carmine, Patrumq. Proſperes decreta ſuper iugandis Feminis. Senſit autem Pontanus mutauit in Sanxit: quod in manuſcriptis non eſt. ipſae uero nuptiae Pelei Thetidisq. narrantur ab Apollodoro in. III. Bibliothecae. Pater ipſe] Nereus. Heroes ſaluete deum genus] Heſiodũ expreſſit illud, Ανδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται Αθάνατοι. Teq. adeo eximie, taedis felicib. aucte Emathiae columen Peleu] In manuſcriptis omnib. Thetis, pro Taedis. praue. Heſiodum uero imitatus haec ſcripſit, cuius ex epithalamio uerſus citantur, Τρὶς μάκαρ αἰακίδη καὶ τετράκις ὄλβιε πηλεῦ, Ος τοῖς δ' ἐν μεγάροις ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνεις. Cui Iupiter ipſe, Ipſe ſuos diuum genitor conceſsit amores] Eam enim amatam Ioui ſcribit Apollodorus, ſed cauſſas adfert, cur Peleo ſuos amores conceſſerit. ſcribit enim ſic, Αυθις δὲ Πηλεὺς γαμεῖ Θέτιν τὴν Νηρέως, περὶ ἧς τοῦ γάμου Ζεὺς, καὶ ποσειδῶν ἤρισαν. Θέτιδος δὲ θεσπιοδούσης ἔσεσθαι τὸν ἐκ ταύτης γεννηθέντα κρείττονα τοῦ πατρὸς, ἀποσχόντας. ἔνιοι δέ φασι Διὸς ὁρμῶντος, ἐπὶ τὴν ταύτης συνουσίαν, εἰρηκέναι προμηθέα τὸν ἐκ ταύτης αὐτῷ γεννηθέντα, οὐρανοῦ δυναστεύειν. τινὲς δὲ λέγουσι μὴ βουληθῆναι Θέτιν διὶ συνελθεῖν ὑπὸ ἥρας τραφεῖσαν. δία δὲ ὀργισθέντα θνητῷ ἐθελῆσαι αὐτὴν συνοικῆσαι. Te ne Thetis tenuit] Διαπόρησις poetica in rebus optatiſſimis. Sic apud Terentium amator, Teneo ego te mea Antiphila. Ac Tenendi uerbo eodem

prope

prope modo eſt uſus. Te ne ſuam Tethis cô
ceſsit ducere neptem] *Etenim Oceano ac Te-
thide nati Nereus ac Doris. quorum filia Thetis.
Auiae nomen ſcribi debet,* Τήθυς. *Neptis,* Θέ-
τις. *differunt enim non ſcriptura tantum, ſed &
quantitate ſyllabarum. Apollodorus in.* I.
Oceanusq. pater, totum qui amplectitur or-
bem] *In manuſcriptis omnib. Oceanusq. mari to
tum qui amplectitur orbem. quam probam rectâq.*
„ *iudico lectionem. Manil. in.* IIII. *in eandem ſen-*
„ *tentiam, Ipſa notat tellus pelagi luſtrata corona*
„ *Cingentis medium liquidis amplexib. orbem. Et*
„ *Poeta uetus,* Κύκλον ἀκαμάτου καλιῤῥόου ὠκεανοῖο Ὃς
„ γαῖαν δίνησι περιτρέχει ἀμφιελίξας. Opple-
tur laetanti regia coetu] *ſimiliter Statius in.* I.
„ *Thebaid. Diffuderat Argos Expectata dies, lae-*
„ *to regalia coetu Atria complentur.* Lin-
quunt Phthiotica tempe] *Phthiotica dixit, opi-
nor, ea, quae ſint ad Sperchium, ad differentiam
eorum, quae ſunt ad Peneum.* Graiugenasq.
domos] *Cum in manuſcriptis omnib. legatur, Gra
uinonisq. domos: & in Vaticano, Graninonisq.
domos: erudite Petrus Victorius, acuteq. mutauit
in Crannonisq. domos. quam eſſe Theſſaliae ur-
bem, praeter Strabonem, Stephanum, ceterosq.
Coſmographos, oſtendunt illa Ciceronis uerba in.*
„ II. *de Orat. Dicunt enim, cum cenaret Cranno-*
„ *ne in Theſſalia Simonides. Campi Crannonij me-*
„ *minit Callimachus in Hymnis.* Ἔτρεμε δ' ὄσσης

Οὔρεα,

» Ουρεα, καὶ πεδίον κραννώνιον. Corbinellus in manu ſcripto fuiſſe ait, Gritonisq. domos. eãq. lectionẽ con
» firmari teſtimonio Apollonij in. I. Argon. ἤλυθε δ'
» ἀφνειὸν προλιπὼν γυρτῶνα κόρων. Et interpres urbem eſſe Theſſaliae dicit. Quod ſequitur, Ac moenia Lariſſea, uarie legitur in manuſcriptis. primũ ſic, Ac nitens Alacriſſa. deinde ſic, Ac nitentis alacriſſea. deinde etiã ſic, Ac nitenis alacriſſaea. in Vaticano autem ſic, ac Nycenis alariſſa. Mihi uero legendum uidebatur, Arne tenus ac Lariſſa. Nihil enim manuſcriptae lectioni propius comminiſci potui. utraq. uero eſt urbs Theſſaliae.

Pharſaliam coeunt] Põtanus ſyllabae conſuluit, probabiliterq. legit, Pharſalum coeunt.

Non glaebam] Per diphthongum omnino ſcribendum. ſic enim in uetuſtiſſimis quibusq. libris ſcriptum reperio. Robigo] Hoc quoq. ſic ſcribendum eadem de cauſſa. Quacumq. opulenta receſsit Regia] Imitatus Vergilius di-
» xit, At domus interior regali ſplendida luxu. Et
» Ouid. in. II. Metam. Pars ſecreta domus, ebore, et
» teſtudine cultos Tres habuit thalamos.

- fulgenti ſplendent auro, atq. argento] Al-
» caeus apud Athenaeum in. XIIII. ſimiliter. Μαρ
» μαίρει δὲ μέγας δόμος χαλκῷ. Candet ebur ſoliis] ſedibus. aut mẽſis. utrumq. enim ſignificatur eodem nomine. I. menſis, lectis. Cic. in Piſo-
» nem, Graeci ſtipati in lectulis, ipſe ſolus bibiturus,
» quae eodem de ſolio miniſtrentur. Horat. eodem in

genere in. II. *Serm. idē prope dixit alijs uerbis, Rubro ubi cocco Tincta ſuper lectos canderet ueſtis eburnos.* Tota domus gaudet regali ſplendida gaza] *Renidere dixit Horat. Non ebur, nec aureum Mea renidet in domo lacunar. Theognis,* Γήθησε δὲ γαῖα πελώρη. Puluinar uero diuae geniale locatur] ἡ παστάς, *ſiue, ut Ariſtophanes in Auibus dicit,* λέχος γαμήλιον. *ab Horat. atq. alijs Lectus genialis dicitur.* - Indo quod dente politum] *Indum ebur & Vergil. dixit, Indum ſanguineo ſi quis uiolauerit oſtro Forſan ebur. Idem in Georg. India mittit ebur.* - conchylis purpura] *Dictū fortaſſe ad differētiā purpurae terreſtris, quae Bacis legitur. Hoc Catullinū quale ſit, oſtendunt illa Lucretiana in.* VI. *Purpureusq. color conchyli iungitur una Corpore cum lanae, dirimi qui nō queat uſquam.* Haec ueſtis] Ἀφορμὴ *huius poematis prope totius, uſitata quidem illa Homero, primum in Achillis ſcuto deſcribendo, deinde Vergilio in Aeneae quoq. ſcuto. Ouidius in.* VI. *Metamorph. ſimile quiddam imitatur in Philomelae fabula, & auctor incertus in Ciri, Sed magno intexens, ſi fas eſt dicere peplo, & quae ſequuntur. Varro, opinor, hinc transferens Pelographian opus ſcripſerat. Verg. idem ſignificans, Purpurea intexti tollunt aulaea Britanni.* Heroum mira uirtutes indicat arte] *Argumentoſum opus uocant. Vergil. Argumentum operis.*

- proſpectans litore Diae] *Litus etiam in uerſu*

faciendo

faciendo ſcribendum ſimplici. T. *Diam uero abſolute Naxon dixit, Homerum & Callimachum ſecutus. de quo ſic interpres Apollonij in illud Poetae in.*
» IIII. Δίη ἐν ἀμφιάλῳ. Δίη ἐν τῇ νάξῳ Καλλίμαχος, Ἐν
» δίῃ τὸ γὰρ ἔχε παλαίτερον οὔνομα νάξῳ. *Homerus in.* λ. *Odyſſ.* Δίη ἐν ἀμφιρύτῃ. *quo loco interpres Homeri,*
» Δία νῆσος πρὸς τῇ κρήτῃ. ἥτις νάξος καλεῖται. ἱε
» ρὰ δὲ αὕτη τοῦ διονύσου. *Atq. idem fabulam eodem prope modo expoſitam a Pherecyde tradit. Seruius*
» *quoq. in.* III. *Aeneid. in illud Verg. Bacchatāq.*
» *iugis Naxon, Diam hanc inſulam uocatam fuiſſe*
» *tradit. Et Hygin. in Corona, Dicitur enim in inſu*
» *la Dia, cum Ariadne Libero nuberet.*

Nec dum etiam ſeſeq. ſui tum credidit eſſe] *Varie quoq. hic uerſus in manuſcriptis legitur. Primum ſic, Nec dum etiam ſeſeq. ſui tui ſe credit. Deinde ſic, Nec dum etiam ſeſeq. ſui ſe credit. Vereor itaq. quid huic deſit uerſui. iam ſi priorem lectionē ſequimur, legendum puto, Nec dum etiam ſeſe quae ſit, tum credidit eſſe.* Inrita uentoſae linquens promiſſa procellae] *id eſt in uento ſcripta.*
Saxea ut effigies] *Ariadna apud Ouid. in epiſtu*
» *la, Quamq. lapis ſedes, tam lapis ipſa fui.*

- & magnis curarum fluctuat undis] *Vergil. in.*
» III. *Aeneid. Et magno curarum fluctuat aeſtu.*
» *Et Herodianus de Commodo.* Κυμαίνουσαν οὖν ἔχων
» τοσαύταις φροντίσι τὴν ψυχήν. *Et is, qui uulgo Mu-*
» *ſaeus creditur,* Ἵστατο κυμαίνουσα πολυκλαύτοισι μερί
» μναις. Non flauo retinens ſubtilem uerti

ce mitram] *Retinere uerbo ſic eſt uſus auctor incertus in Ciri, Non niuea retinens bacchata monilia colle. Atq. alibi, Purpureas flauo retinentem uertice uittas.* Non tereti ſtrophio lactentis uincta papillas] *Sic in manuſcriptis quoq. praeterquã in uno, in quo erat, Lacentis. Legendũ forte, Lucentis. Sic enim pulchras ſignificat. ut & Statio Lucidus euan dicitur Bacchus formoſus inprimis deus. Alij legunt, Luctantis. ut quaſi luctentur papillae turgentes. Nonius Marcellus in Verbo Strophiũ. Strophium, inquit, faſcia breuis, quae uirginalem errorem cohibet papillarum.*

Sed neq. tum mitrae neq. tum] *Idem numerus apud auctorem Ciris. Sed neq. tunc ciues, neq. tunc rex ipſe ueretur.* - fluitantis amictus] *Sic Tacit. de morib. Germanorum, Non fluitante ueste, ſicut Sarmathae, ac Parthi, ſed ſtricta, ac ſingulos artus exprimente.* Omnia quae toto delapſa e corpore paſsim] *Sic etiam loquitur Ouid. umeris pallia lapſa meis.* Ipſius ante pedes fluctus ſalis allidebant] *Legendum omnino, ut eſt in manuſcriptis. Adludebant. Sic in definitione Litoris apud Cic. in Topicis. Iureconſultus Fluctum dixit eludere. Eodem modo Ouid. in Metam. - & in adludentib. undis Summa pedũ, taloq. tenus ueſtigia tingit. Et Arnobius in.* VIII. *aduerſus gentes, Noſtris pedibus adluderet fluctus.* - toto te pectore Theſeu] *In manuſcriptis omnib. Toto ex te pectore Theſeu. Aldus ante edide*

rat,

rat, Toto te ex pectore. Perdita] *Sic Vergil. in Bucol. Perdita, nec ſerae meminit decedere nocti.* A miſera] *nominandi caſu, ut etiam eſt omnib. in manuſcriptis.* adſiduis quam luctib. extenuauit] *In manuſcriptis, ut & Aldus ante ediderat, Externauit. quo uerbo alibi utitur. Externata malo. Et Nonius uerbum Externauit, agnoſcit, & idem legit.* Spinoſas Erycina ſerens] *Sic Ouid. ut opinor, hoc imitatus in.* II. *Amor. Quid geminas Erycina meos in corde dolores. Et Horat. in.* I. *Carm. Siue tu mauis Erycina ridens. Similiter autem Theocritus,* Κούφας δὲ δίδοι ποθέοντι μεριμνάς. Illa tempeſtate feroxq. & tempore Theſeus.] *Sic etiam eſt omnib. in manuſcriptis. Aldus impreſſit ante, Illa tempeſtate ferox, & tempore. Ego, ut minimum a ſcripto diſcedam, legendum puto, Illa tempeſtate ferox qua, & tempore. uel, quo & tempore, ut exiſtat illa priſca dicendi ratio, Poetae aptiſſima. Cic. in.* III. *de Orat. Inuſitata ſunt priſca fere, ac uetuſta, et ab uſu cotidiani ſermonis iãdiu intermiſſa, quae ſunt Poetarum licentiae liberiora, quam noſtra, ſed tamen raro habet etiam in oratione poeticum aliquod uerbum dignitatem. neq. enim illud fugerim dicere, ut Caelius, Qua tempeſtate Poenus in Italiã uenit. Vt ſit hoc loco, Illa tempeſtate ac tempore, quo & cet.* Androgeoneae poenas exoluere caedis] *In manuſcriptis omnib. Cũ Androgeneae. legendum, Androgenaeae. Cum autem in omnib. li*

bris praepoſitum, indicat fortaſſe ſic intelligendum. Cum exoluere, pro Exoluebāt. cuiuſmodi nullum exemplum alibi reperio. Sententia quidem certe multo ſic eſſet facilior ad intelligendum, & oratio ipſa nullo modo impediretur. Quis anguſta malis cum moenia uexarentur] *Anguſta etiam in manuſcriptis. ſunt tamen qui legi uelint, Auguſta. in duobus paulo uetuſtiorib. libris pro Vexarentur, Verſarentur. id eſt iactarētur. Moenia autem, ipſis pro ciuibus.* Funera Cecropiae, ne funera portarentur] *In manuſcriptis duob. Nec funera. in uno, Ne funera. Illud rectius. Nec tamē ſic dictū accipio, ut illa alia, Innuptas nuptias, Inſepultam ſepulturā. neq. enim eſt eadem compoſitio. Legendū uero ſuſpicor, Funera Cecropiae nec funere portarentur. ut Efferri funere optimi dixerunt auctores. Funus autem pompam ipſam ſignificat, & amicorum frequentiam in efferēdo mortuo. Cic. pro Quinctio.*
» *Si funus id habendum ſit, quo non amici conue*
» *niunt ad exequias cohoneſtandas. Et Lucilius, Nul*
» *lo honore diſpletu, nullo funere. Quae uerba ſic eſſe corrigenda arbitror, Nullo heredis fletu, nullo funere. Ouid. ad Liuiam,*
» *Funera pro ſacris tibi ſunt*
» *ducenda triumphis. Vel, Nec funere, cum uiui eo uenirent, non mortui, quod uere demum funus eſſet. Imitatus tamē uidetur Manilius in. V. Aſtronom. de Andromeda. & priorem confirmare lectionem.*
» *Induiturq. ſinus non haec in uota paratos, Virginis*
» *& uiuae rapitur ſine funere funus.* quam

ſuauis

ſuauis exſpirans lectus odores] *Non diſſimilis uidetur huic loco, ille alter apud Vergil. in.* I. *Aeneid. At Venus Aſcanio placidam per mẽbra quietem Inrigat, & fotum gremio dea tollit in altos Idaliae lucos, ubi mollis amaracus illum Floribus, & dulci adſpirans complectitur umbra.*

Non prius ex illo flagrantia declinauit Lumina] *Sic etiam apud Vergilium Dido Cupidinem falſa in imagine Aſcanij ſpectans Expleri mentem nequit, ardeſcitq. tuendo.* - quam toto concepit pectore flammam] *In manuſcriptis omnib. Cuncto, pro Toto. Vergil. Toto pectore ſic dixit in.* VII. *Toto percepit pectore flammam.*

Heu miſere exagitans] *Sic etiã in manuſcriptis duob. In uno, Cum miſere. quod reijciendum uidetur.* Curis hominum qui gaudia miſces] *Amorib. In eandem ſententiam alibi, Qui dulcem curis miſcet amaritiem.* Quaeq. regis Golgos] *In duob. manuſcriptis, Quiq. ut & Aldus ante impreſſerat. Golgos autem hoc eſſe legendum loco, Petrus Bembus iam diu docuit. & eſſe hanc Theocriti imitationem, cuius alij uerſum poſuere.* Qualib. incenſam iactaſtis mente puellam Fluctibus] *In manuſcriptis omnib. Qualibet. itaq. ueram lectionem deſidero.*

- in flauo ſaepe hoſpite ſuſpirantem] *pulchro. Sic* ξανθὸν *Homerus dicit. Eodem modo etiam Iuuenal. Sat.* V. *Et flaui ferro dignus Meleagri Fumet aper. Corbinellus non* ἀτέχνως *Hoſpitem ac Su*

ſpirare ſimul poſitas eſſe uoces putabat. S. litterae frequentia quaſi ſuſpirantes ipſas. Sic Horat. in.
» III. Carm. Atqui ſollicitae nuntius hoſpitae Suſpi
» rare Chloen - Quanto ſaepe magis ful
» gore expalluit auri] Idem alibi. Hoſpes inaurata
» pallidior ſtatua. Gabriel Faernus legendū putabat, Quam tum ſaepe magis. Aut mortem oppeteret Theſeus] Subaudiendum, Vt. At in manuſcriptis omnib. Oppeteret. Non ingrata tamen fruſtra munuſcula diuis Promittens] Munera, pro Votis, & ijs reb. omnib. quae dis
» offerebantur. Idem alibi, Quam iucunda mihi mu-
» nera libet Onyx. Incertus auctor in Ciri, Non acce
» pta pijs promittens munera diuis. Et Promittere
» pro Vouere, ut & Catullus hoc loco, & idem ille in-
» certus auctor. Et alibi Catullus, Leuia protendens
» bracchia pollicita eſt. Ouid. haec eadē dona dixit,
» Grata ferunt Nymphae pro ſaluis dona maritis.
» Et in. VII. Metam. Aemoniae matres pro natis do
» na receptis, Grandaeuiq. ferunt patres.
- tacito ſuſpendit uota labello] In manuſcriptis duob. pro Suſpendit, Succedit. in Maffei libro, Succendit, quod probabile uidetur. Ego aut hoc retinendum puto, ut eam multa magno ſtudio uouiſſe intelligamus: aut pro, Succedit, Suſcepit, legendum. in ueterib. enim libris, Succepit, pro Suſcepit, ſcribi nō numquam ſolet. Sic in meo ueteri libro Vergilij,
» Succepitq. ignem folijs. Nam uelut in ſummo quatientem bracchia Tauro] Vergil. eodem

eodem genere contentionis uſus in. II. *Aeneid. di-*
» *xit. Ac ueluti ſummis antiquam in montib. ornum,*
» *Cum ferro acciſam, crebriſq. bipennib. inſtant Erue*
» *re agricolae certatim, illa uſq. minatur, Et tremefa-*
» *cta comam concuſſo uertice nutat, Vulneribus donec*
» *paulatim euicta, ſupremum Congemuit, traxitq. iu-*
» *gis auulſa ruinam. Et Electra apud Sophoclem de*
» *occiſo Agamemnone,* Μήτηρ δ' ἡ 'μὴ, χὠ κοινολεχὴς
» Αἴγισθος, ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι σχίζουσι κάρα φονίῳ πε-
» λέκει. *Taurus, mons notiſſimus* - - ſudanti cortice] *In manuſcriptis duob. Sudanti corpore. in uno, Cortice.* Indomitus turbo contorquens flamine] *Interponendam hoc loco distinctionem cenſeo.* - illa procul radicib. extirpata] *In manuſcriptis omnib. Radicibus exturbata.* Prona cadit, lateq. & comminus omnia frangit] *Hoc uero minime Catullinũ eſſe cõtendam. In manu enim ſcriptis duob. eſt, Lateq. cũ eius obuia frangens. In uno, Lateq. eius eius obuia frangens. Ego legendum ſuſpicor, Late quaecumq. ſibi obuia frangens. quod eſt ipſum apertius, & ſcriptae lectioni propius. tametſi, Sibi, quod poſui, a litteris Ius, aliquanto, quam illud, longius diſcedit. Sed comminiſci tamen aptius non potui.*

Inde pedem uictor multa cum laude reflexit] *In manuſcriptis omnib. ut et Aldus olim impreſſit, Inde pedem ſoſpes.* Sed, quid ego, a primo digreſſus carmine] *In manuſcriptis omnib. Sed quid ego in in primo. illud tamen uſitatius.*

Vt conſanguineae complexum] *Sic etiam in manuſcriptis duobus. In uno, Vt conſanguineum complexu. Legendum opinor, Vt conſanguineum cō plexum, pro, Conſanguineorum.* Quae miſera ignaro fleret deperdita lecto] *Nec hoc quidem Catullinū, ac γνήσιον eſt. in manu enim ſcriptis erat, in alijs, Quae miſera ignara deperdita laeta. In alijs, Quae miſera ignata deperdita leta. In alijs, Quae miſera ignata deperdite leta. Ignara autem In gnata duas uoces fuiſſe ſuſpicor. reliqua, quae deſiderantur, niſi inuenta reſtitui non poſſunt. Vno in manuſcripto libro legiſſe ſe Faernus adfirmat, Quae miſero gnatae fleret deperdita luctu. Quod ſi Ignaro lecto legeremus, ſimile id quidem eſ- ſet eius, quod alibi, Sed quid ego ignaris nequiquam conqueror auris.* Omnib. his Theſei dulcem praeferret amorem] *In manuſcriptis omnib. Portaret, non Praeferret. legendum ſuſpicor, Omnib. his Theſei dulcem praeoptarit amorem. Erit enim dicendi ratio facilior, atq. aptior ad ſententiam efficiendam, & a manuſcripta lectione non multum diſſidens.* Aut ut eam dulci] *Nullo in manuſcripto erat, Dulci. itaq. aut hoc, aut aliud eiuſmodi uerbum deſideratur.*

deuictam] *In manuſcriptis omnib. Deuinctam.*

Ac tum praeruptos triſtem cōſcendere montes] *Ariadna in epiſtula apud Ouidium, Mons fuit, apparent frutices in uertice rari. Nunc ſcopulus raucis pendet aquoſus aquis. Aſcendo, uires*

animus

" *animus dabat,atq. ita late Aequora proſpectu me-*
" *tior alta meo.In manuſcriptis uero omnib.Triſtis, non Triſtem.ſed hoc tamen probabilius.*

Siccine me patriis abductam perfide ab oris] *In manuſcriptis omnib.pro Abductam, Auectam legebam. idq.probabilius uidetur.*

Siccine diſcedens neglecto numine diuum]
" *Sic poſt, Diuum ad fallendos numine abuſum ho-*
" *mines.* Inmemor a deuota domum periuria portas] *Auctor incertus in Ciri Portare lu-*
" *ctum ſic dixit, Aut amor inſanae luctum portauit*
" *alumnae.* -tibi nulla fuit clementia praedo] *In manuſcriptis omnib. non Praedo, ſed Praeſto.idq.ſequendum iudico.* -Vt noſtri uellet miſereſcere pectus] *In omnib.manumanuſcriptis,Miteſcere,non Miſereſcere.Sed hoc tamen probabilius.* At non haec quondam blanda promiſſa dediſti Voce mihi] *In manuſcriptis omnib. non Blanda,ſed Vobis.Legendum forte, At non haec quondam, non haec promiſſa dediſti Voce mihi. quo nihil omnino propius manuſcripto reperire potui. ut aliqua ex eo ſentententia elici,& conſtare poſſet.* -non hoc miſeram ſperare iubebas] *Praue in manuſcriptis, Nec hoc miſerae ſperare iubebas. Verbo Iubere ſic*
" *ante eſt uſus, Certe tute iubebas animam tradere*
" *me.* Sed conubia laeta, ſed optatos Hymenaeos] *Nō hoc quoq. non imitatus uidetur. Vergilius in.IIII.Aeneid.Numerus quidem certe*

idem

" *idem apud ipſum, & ſimilia uerba. Per conubia no*
" *ſtra, per incoeptos hymenaeos.* Tum
iam nulla uiro iuranti femina credat] *Legen-*
dum forte, Nunc iam. quam lectionem confirmare
uidentur Ariadnae uerba ipſius apud Ouidium in
" *Epiſtula. Nūc quoq. nulla uiro clamabo femina cre*
" *dat. Aut iteremus, Iam iam, quod irati ſolent. Au*
ctor incertus in Ciri, Iam iam ſcelus omnia uincit.
Nulla uiri ſperet ſermones eſſe fideles] *Orato*
" *rie neminem excipit: Ariſtoteles in.* II. *Rhetor.* Κα-
" θόλου δὲ μὴ ὄντος, καθόλου εἰπεῖν· ἁρμόττει μάλιστα ἐν
" σχετλιασμῷ καὶ δεινώσει, καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀρχόμενον, ἢ
" ἀποδείξαντα. *In eandem uero ſententiam Teren-*
" *tius in Andria, Ita pol quidem res eſt, ut dixi, Le-*
" *ſbia, Fidelem haud ferme mulieri inuenias uirum.*
" *Et in Hecyra. Perpol quam paucos reperias mere*
" *tricibus Fideles euenire amatores Syra. Vel hic Pam*
" *philus iurabat quotiens Bacchidi Quam ſancte, ut*
" *quiuis facile poſſet credere. Et quae ſequuntur.*
Qui dum aliquid cupiens animus praegeſtit
" apiſci] *Ibidem Terentius, Nam nemo illorum*
" *quiſquam, ſcito, ad te uenit, Quin ita paret ſeſe,*
" *abs te ut blanditijs ſuis, Quam minimo pretio ſuā*
" *uoluptatem expleat. Apiſci autem, pro Adipiſci,*
" *ueteres dicebant. Fabius Max. apud Priſcianum*
in. VIII. *Amitti magis, quam apiſci. In manuſcri-*
" *ptis legitur hic uerſus hoc modo. Quis cum aliquid*
" *cupiens animus praegeſtit apiſci. Quis: ſermonib.*
ſcilicet. Dicta nihil metuere] *Is numerus*
in

„ *in tertio pede, qui apud Vergil. in Bucol. Nil noſtri*
„ *miſerere. Et in.* IIII. *Aeneid. Tecta metu petie-*
„ *re, ruunt de montib. amnes.* -in medio uer
ſantem turbine laeti] *Verſari eodem prope modo*
„ *dicit idem poſt, Ille autem prope iam medijs uerſa-*
„ *tur in undis.* στροφάλιγγα *ſic propemodum Graeci*
„ *dicunt. Anacreon, in.* III. *Epigram.* Οὔτινα γὰρ
„ τοιόνδε νέων ὁ φιλαίματος ἄρης ἠνάρισε στυγερῆς ἐν στρο-
„ φάλιγγι μάχης. Potius germanum amittere
„ creui] *Decreui. Plautus in Ciſtell. Tum antehac*
„ *te amaui, & mihi amicam eſſe creui mea Gymna-*
„ *ſium. Et Lucil. Satyr. lib.* V. *Poſtquam praeſi-*
„ *dium caſtris educere creuit.* Quam tibi fal
laci ſupremo in tempore deeſſe] *In manuſcri-*
ptis omnib. Deeſſe. -nec iniecta tumula-
bor mortua terra] *In manuſcriptis omnibus pro*
Iniecta, Intacta. illud omnino rectius. Simile, o-
„ *pinor, uitium apud Cic. in libris de Legib. Ter-*
„ *ra facta, pro Iacta.* Quod mare conce-
„ ptum] *Ante dixit Mare ferum. Et Tibullus, Na*
„ *tam Is Venerem e rapido ſentiet eſſe mari.*
Quae Syrtis, quae Scylla uorax] *In manuſcri-*
ptis omnib. Quae Scylla rapax. -priſci
praecepta parentis] *Artificioſe eodem ab elemen*
to incipientes litteras contexuit. tum carmen aſpe-
rauit ipſum de induſtria uocib. R. *littera ſtrepenti*
bus. -in ueſtras] σχετλιαστικῶς, *ut poſt doce-*
bimus. Quae tibi iucundo famularer ſer
ua labore] *Quod effugiſſe ſe laetatur apud Vergi-*
lium

» *lium Creuſa. Non ego Myrmidonum ſedes, Do-*
» *lopum ue ſuperbas Aſpiciam, aut Grais ſeruitum*
» *matribus ibo.* Candida permulcens liqui-
dis ueſtigia lymphis] *Hoc ipſo in genere eodem*
eſt uſus uerbo apud Gellium in. II. *cap.* XXVI. *Pa*
» *cuuius, Cedo tamen pedem lymphis flauis, flauũ*
» *ut puluerem Manibus iſdem, quibus Vlixi ſaepe*
» *permulſi, abluam, Laſſitudinemq. nimiam ma-*
» *nuum mollitudine. Itaq. etiam canes, ac ferae ſuos*
fetus cum lingunt, Mulcere dicuntur. Silius Ita-
» *licus in.* V. *Tum clypeum quatit, aſperſum quem*
» *caedibus olim Celticus ornarat cruor, umentiq.*
» *ſub antro Ceu fetum lupa permulcens puerilia mem*
» *bra Ingentem Aſſarici caelo nutribat alumnum.*
» *Idem uero Catullus ante tamquam de re liquida,*
» *de floribus ipſis dixit, Quis permulſa domus iucun*
» *do riſit odore. Manere enim, ac fluere odores, di-*
cit Lucretius. Sed, quid ego ignaris ne-
quiquam cõqueror auris] *In manuſcriptis duo*
bus, Conquerar. Ignaras auras ſic dicit, ut Cice-
ro Inanima quaedam ſtolida dixit. At Callima-
chus leuari quoq. dolore adfectos putat, ſi ignaris
etiam auris conquerantur, atq. in ſolitudine. Ver
» *ſus illius apud Stobaeum ſunt,* Κουφοτέρω τότε φῶ-
» τα διαθλίβουσιν ἀνίαι Ἐκ δὲ τριηκόντων μοῖραν ἀφεῖ-
» λε μίαν ἢ ὅτ' ἐς ἄνδρα συνέμπορον, ἢ ὅτε κωφαῖς Ἀλ-
» γεα μὰ ταῖς αὔραις ἔχατον ἐξερύη. *Quibus in uerſib.*
tertius mancus apud Stobaeum legitur. Et auctor
» *incertus in Ciri, Vos ego, uos adeo uenti teſtabor, &*
» *aurae.*

„ *aurae.* Externata malo] *In manuſcriptis o-*
„ *mnib. Extenuata. Sed illud probabilius. Eodem*
„ *uerbo idem ante uſus eſt,& Ouid. in Ibin, Atq. ali-*
„ *quid facias a ueſpere Solis ad ortus Cur externati*
„ *rurſus agãtur equi.* - quae nullis ſenſib.auctae]
„ *praeditae. Sic Lucretius, in.* III. *Quin ut opinor*
„ *eam faciundum eſt ſenſib. auctam. Et alibi, Sic*
„ *animas introduxerunt ſenſib. auctas.* Nec miſſas audire queunt, aut reddere uoces] *I-*
„ *mitatus Vergil. in.* VI. *Datur ora tueri Nate tua,*
„ *& miſſas audire, & reddere uoces.* - prope iam mediis uerſatur in undis] *Eodem mo-*
„ *do etiam Horat. loquitur. Et uerſor ciuilib. undis.* Sic nimis inſultans] *Vno in manuſcripto, Sed nimis.* - ſaeua Fors etiam noſtris inuidit queſtib.aures] *In manuſcriptis, Auris. quae uetus eſt ſcriptura, pro Aures.* Vtinam nec] *Imitationem Vergilij Macrobius oſtendit. In manuſcriptis autem omnib. Vtinam ne. quale illud Enni,*
„ *Vtinam ne in nemore Pelio. Et quae ſequuntur.* Perfidus in Cretam religaſſet nauita funem]
„ *Horat. eodem modo in.* I. *Carm. Siue iactatam reli*
„ *garat udo Litore nauim. Sed, quod In Cretam dicit, itaq. in manuſcriptis eſt, ita dictum fortaſſe uideri*
„ *poſſit, ut a Caeſare, Naues, quae erant ad anchoras*
„ *deligatae.* Conſilium noſtris quaeſiſſet ſedib.hoſpes] *Sic uno in manuſcripto. in alijs, Requiſiſſet. ſed praue.* Nam quo me referam] *Quo me uertam. Admonuit me Iacobus Corbinellus ſimilium*

milium Medeae uerborum apud Euripidem, horum,
» Νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρὸς δόμους Οὓς σοὶ
» προδοῦσα καὶ πατρὰν ἀφικόμην. Η πρὸς ταλαίνας πε-
» λιάδας; καλῶς γ᾽ ἂν οὖν Δέξαιντο μ᾽ οἴκας, ὧν πατέρα
» κατέκτανον. *Cic. in extrema oratione pro Muraena ſimili figura eſt uſus orationis uel eadem potius cũ ſequentibus.* Iſthmoneos ne petam montes] *In manuſcriptis omnib. Idmoneos. Ex quo alij Iſthmoneos, alij Idaeos fecerunt. Iſthmoneus a quo dicatur, neſcio. certe Iſthmiaeus a Statio, alijsq. dictum animaduerti. Iã quod Idaeos an montes petat, dubitare ſe dicit, frigidum id quoq. Ego, aliquid ut auderem, legebam, Immanes ne petam montes. referoq. ad montes Diae inſulae. Sic uero Immanes montes dicit, ut Vergil. quoq. Immania ſaxa. Eiusq. inſulae, in qua ſit, montes intelligendos eſſe, uerſus qui ſequitur, ut uno in manuſcripto eſt, oſtendit. nam, cum alijs in manuſcriptis ſit, Diſcedens Pontum turbulentum ubi diuidit aequor, in illo eſt, Diſcurrens Pontum truculentum ubi claudit aequor. Ego legendum ſuſpicabar, A gurgite uaſto Diſcurrens penitus truculentum ubi clauditur aequor. Claudi autem intra mõtes mare ipſum dixit, quod* νάξον, *ut ſcribit Dionyſii interpres Euſtathius,* ἀμπέλου φύλλῳ εἰκάζουσι. *In eosq. ſinus ac receſſus influens mare obiectu montium laterumq. concluditur ac deſaeuit. nam, quod nihil reſpondet, hoc uero quanti faciendum ſit, cum ſententiam id nihil impediat, alij iudicent. Truculentum aequor dixit,*

» ut ante, Truculentaq. pelagi. An patris auxilium ſperem] Inepte ſuperiore illo loco Cretā intellexiſſemus, cum hic patris qui ſit in Creta, meminerit, atq. eum ſe potius fugere debere ſignificet. Quem ne ipſa reliqui] Ne, παρέλκον, ut quod ſequitur, Qui ne fugit. pro Quem, Qui. Priſcianus ualere additum Ne putat, ad confirmandum. nam
» in. XVI. ubi de Ne particula, ſic ſcribit. Haec ea-
» dem, inquit, inuenitur & pro confirmatiua, ut Ho-
» rat. in. II. Serm. O ſeri ſtudiorum, qui ne putetis
» Difficile, & mirum Rhodio quod Pitholeonti Con
» tigit. Haec Priſcian. Eodem prope modo poſuiſſe Se
» neca uideri poteſt in Epiſt. Vis, inquit, ſcire quid il-
» la eruerit, quid ne effecerit. niſi legendum ſit, quid
» ue. Et Verg. in. IIII. Aeneid. Quia ne auxilio iuuat
» ante leuatos. id eſt, ut interpretantur, re uera. Ex
» eodem genere uidetur eſſe & illud Terentij, Faciūt
» ne intellegendo, ut nihil intellegant. Qui ne fugit lentos incuruans gurgite remos] In manuſcriptis omnib. non Lentos, ſed, Ventos. legendum forte, Ventoſo. - nullo ſola inſula tecto] Similiter Sophocles in Philoctete, ut putabat Corbinellus, Τάδ'
» ἀλλ' ἔρημα, κ' οὐδὲν ἐσθ' ὑπόστεγον. Nulla fugae ratio, nulla ſpes] Vno in manuſcripto, Nulla eſt ſpes. - oſtentant omnia letum] imitatus Verg. dixit, Praeſentēq. uiris intēptant omnia mortē. Plautus
» in Rudēte ſimiliter, Hic ſaxa ſunt, hic mare ſonat,
» nec quiſquam homo uenit mihi obuiam. &c.

Quā iuſtā a diuis expoſcam prodita multam]

" *Idem poſt, Supplicium ſaeuis expoſcens anxia poenis.*
- comprecer] *Vno in manuſcripto, Conprecer. quae ſunt ueteris ſcripturae monumenta.* - exſpirantis praeportat pectoris iras] *πνεῖν Homericū uidetur expreſſiſſe.* Quas ego ue miſerae] *In manu*
" *ſcriptis omnib. Ve miſera. Sic Vergil. Mantua ue*
" *miſerae nimiū uicina Cremonae, ideſt, Ve Mantua, et quae ſequuntur.* Quae quoniā uere naſcun
" tur pectore ab imo] *Lucret. Nam uerae uoces tū*
" *demū pectore ab imo Eliciuntur - idq. de dolentibus.*
" Vos nolite pati] *Sic Cic. loquitur pro Milone. Noli*
" *te, obſecro uos, pati, mihi acerbiorem reditū eſſe, quā*
" *fuerit ille ipſe diſceſſus.* Sed, quali ſolam Theſeus me mente reliquit, Tali mente] *Similiter*
" *Corn. Tacitus, ut putabat Corbinellus, Et luiſſe*
" *eam poenam ea conſcientia, qua ſcelus parauiſſet.* Annuit inuicto caeleſtum numine rector] *In manuſcriptis duob. Inuito, non Inuicto. ut Homeri-*
" *cum illud expreſſerit,* Ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ. *Idem*
" *ipſum Euripid.* φιλῶ τρόπον δή τιν' οὐχ ἑκὼν, ἑκών.
Quo tunc & tellus, atq. horrida contremuerunt
" Aequora] *Homericum eſt,* μέγαν δ' ἐλέλιξεν
" ὄλυμπον. *Vergilius exprimens dixit, Annuit, & to-*
" *tum nutu tremefecit olympum. Verſus utriusq. inter ſe contulit Macrobius. Idem Vergilius alibi lo-*
" *quente Ioue terram ipſam tremere dixit, Infit,*
" *eo dicente, deum domus alta ſileſcit, Et treme-*
" *facta ſolo tellus, ſilet arduus aether, Tum zephi-*
" *ri poſuere, premit placida aequora pontus.*

Ipſe

Ipſe autem caeca mentis caligine Theſeus
Conſitus] *In manuſcriptis omnib. Mente. legendum omnino puto, Mētem, ut ſit Conſitus mentem. Qua de lectione ne dubitandum quidem eſſe exiſtimo.* Soſpitem, & ereptum] *Sic in Maj ſei libro. in duob. alijs, Soſpitem erectum. itaq. putant nonnulli legendum, Soſpitem & erectum.*
Namq. ferunt, olim claſsi cum maenia diuae] *Sic etiam eſt omnib. in manuſcriptis. Pontanus in alieno opere tantum ſibi permiſerat, ut, quae nō probaret ipſe, deleret, ſua poneret. itaq. pro Claſſi Castae fecerat. Claſſi autem pro Claſſe dixit. ut alibi,*
„ *Per medium claſſi barbara nauit Athon. Et Ver-*
„ *gil. in. VIII. Aduectum Aenean claſſi. Et Siſen-*
„ *na, apud Nonium Marcellum in uerbo, Centones,*
„ *Perpetua claſſi.* Linqueret & gnatum] *In manuſcriptis omnib. Linquentem gnatum.*
- concrederet Aegeus] *Eodem in genere & Ho-*
„ *rat. in. I. Carm. Nauis quae tibi creditum Debes*
„ *Vergilium finibus Atticis.* Gnate, mihi longa iucundior unice uita, Gnate] *Eadem*
„ *iteratione uſus eſt etiam Vergil. in. I. Aeneid. Na-*
„ *te, meae uires, mea magna potentia ſolus, Nate pa-*
„ *tris ſummi, qui Tela Typhoea temnis.*
- languida] *Vel fletu, uel diu inſpectando filio.*
Lumina ſunt gnati cara ſaturata figura] *In eo*
„ *dem genere Vergilius uerbo Explere eſt uſus, Ex ple-*
„ *ri mentem nequit, aegreſcitq. tuendo. Et Terentius*
„ *in Phormione, Oculos paſcere. Et Tacitus, Velata*

„ *parte oris, ne ſatiaret aſpectum.* Non ego te gaudens laetanti pectore mittam] *Uno in manuſcripto, Laetanti corpore.*

Canitiem terra, atq. infuſo puluere foedans]
„ *ſic Vergil. in.* X. *Caniciem inmundo deformat pulue*
„ *re. Et in.* XII. *Caniciem inmundo perfuſam puluere*
„ *turpans.* - noſtraeq. incendia mentis] *Aeſtus animi.* Carbaſus obſcura dicat ferrugine Ibera] *In manuſcriptis duob. Dicet. in uno, Decet. E priore lectione faciebam, Dictet. e poſteriore, Deceat, uel Doceat. Ferruginem Iberam*
„ *etiam dixit Vergil. in ueſtib. Et ferrugine clarus*
„ *Ibera. Iacobus Corbinellus in Graecorum ſcriptis mihi ſe legiſſe adfirmauit hoc de uelo quae ſequun-*
„ *tur,* Ὁδὲ Σιμωνίδης οὐ λευκόν φησι εἶναι τὸ δοθὲν ὑπὸ
„ τοῦ αἰγέως, ἀλλὰ φοινίκεον ἱςίον, ὑγρῷ πεφυρμένον πρι-
„ νος ἄνθει ἐριθάλλου. καὶ τοῦτο τῆς σωτηρίας αὐτῶν
„ ποιήσαϑαι σημεῖον. ἐκυβέρνα δὲ τὴν ναῦν ἀμαρσιάδας
„ φέρεκλος, ὥς φησὶ Σιμωνίδης. Quod tibi ſi ſancti conceſſerit incola Ithyni, Quae noſtrum genus, ac ſedes defendere ſueta, Annuerit, tauri ut reſpergas ſanguine dextram] *In manuſcriptis duob. ſic leguntur hi uerſus, Quod tibi ſi ſancti conceſſerit incola Ithonij, Quae noſtrum genus, has ſedes defendere freti Annuit, ut tauri reſpergas ſanguine dextram. In uno, Quod tibi ſi tanti conceſſerit incola ithini. Et poſt, Annuit ut tauri reſperſa ſanguine dextram. Cetera ſunt eadem, quae in alijs manuſcriptis. Ex quo facile intelligitur,*

tur, quid quantumq. mutauerint nimis ingenioſi homines, & a manuſcripta lectione, quam longe abierint. Ego, quam minimum emendans, legebam, Quod tibi ſi ſancti conceſſerit incola Itoni, Quae noſtrum genus has ſedes defendere fretis Annuit, ut tauri reſpergas ſanguine dextram. Quod ſi, inquit, Pallas Itonis, quae noſtrum genus, id eſt, has ſedes, nam & patria ipſa ſic genus dicitur, auctore Porphyrio, itaq. dicimus Πίνδαρον θηβαῖον εἶναι τὸ γένος. *ac ſic quoq. Athenienſes, quo maxime gloriabantur,* Αὐτόχθονας *eſſe ſignificat, Si Minerua, inquit, Itonia quae ſidentib. atq. in ſe ſpem collocantibus, id enim, Fretis, ſignificat, annuit has ſedes defendere, eadem conceſſerit, & quae ſequuntur. De Itonia Minerua haec fere reperio, primum apud Apollonij interpretem,*
„ Ἐν
„ Θεσσαλίᾳ θεὰ ἰτωνὶς τιμᾶται. καὶ ἐν κορωνείᾳ πόλει τῆς
„ βοιωτίας, ἀπὸ ἰτώνου τοῦ ἱερέως. *Deinde apud Pauſaniam in Laconicis,*
„ Ὡς δὲ ἐτράποντο οἱ βοιωτοὶ κατα-
„ φεύγουσιν ἄνδρες ἐξ αὐτῶν ἐς ἱερὸν ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν
„ ἰτωνίας. *Poſtremo apud Strabonem in.* IX. Ἡ μὲν οὖν
„ κορώνεια, ἐγγὺς τοῦ ἑλικῶνος ἐστὶν ἐφ' ὕψους ἱδρυμένη.
„ κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς θετταλικῆς ἄρ-
„ νης οἱ βοιωτοὶ μετὰ τὰ τρωϊκά, ὅτε περ καὶ τὸν ὀρχομενὸν
„ ἔσχον. κρατήσαντες δὲ τῆς κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πε-
„ δίῳ, τὸ τῆς ἰτωνίας ἀθηνᾶς ἱερὸν ἱδρύσαντο, ὁμώνυμον
„ τῷ θετταλικῷ. *De Theſſalico alibi eodem in libro,*
„ Ἐστι δὲ καὶ φαρκάδων ἐν τῇ ἱστιαιώτιδι, καὶ ῥεῖ δι' αὐ-
„ τῶν ὁ πηνειός, καὶ ὁ κουράλιος. ὧν ὁ κουράλιος ῥυεὶς πα-

ρὰ τὸ τῆς ἰτωνίας ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν πηνειὸν ἐξίεισιν. *Quo tamen loco praue in impreſſis,* Ιτωνίας. *Vrbs enim* Ιθώμη *eſt,non* Ιτώνη. *Neq. enim, ſi qua eius nominis urbs eſſet,eam Strabo,Pauſanias,Stephanus,interpres Apollonij praeteriſſent.quibus aucto ribus templum tantum illud fuiſſe, & a ſacerdote ſic etiam dictum conſtat. id autem,opinor,*Ιτώνιον *dicebatur. latine Itonium. unde eſt, quod in manuſcriptis omnib.legimus Itonij per.* II.*geminũ, tametſi Itonis eſſe etiam poſſit. Iton autem nullo modo ciuitas eſt intelligenda,ſed uel mons,uel campus, de quo Strabo eodem in libro,* Θηβῶν δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ κρόκιον πεδίον πρὸς τῷ καταλήγοντι τῆς ὄθρυος. δι' οὗ ὁ ἄμφρυσος ῥεῖ ποταμός. τούτου δ' ὑπέρκειται ὁ ἴτων,ὅπου τὸ τῆς ἰτωνίας ἱερόν. ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ βοιωτίᾳ,καὶ ὁ κουράλιος ποταμός. *Plutarchus* ἐν ἐρωτικαῖς διηγήσεσι *feſtum eſſe dicit totius Boeotiae Mineruae Itoniae,* Η δὲ διασωθεῖσα ἐφύλαξε τὴν τῶν παμβοιωτίων ἑορτὴν, καὶ τότε ἐς κορώνειαν ἐλθοῦσα ἱκέτης καθίζεται ἐπὶ τῷ βωμῷ τῆς ἰτωνίας ἀθηνᾶς. *Itaq. Sãcti dixit Itonij,ut & Vergilius, Sancti cuſtos Soractis Apollo. Incolam eodem modo,quo poſt,Grata canopitis incola litoribus.* Haec uigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas] *Tacitus hoc quoq. modo loquitur in.* II. *Pleraque manent,quae dã ſtatim omiſſa ſunt, aut uetuſtas oblitterauit. Et Hor. in.* II.*Car.eodem prope modo, Deleuit aetas.* Vt,ſimul ac noſtros inuiſent lumina colles] *In manuſcriptis duobus,Simul haec.in uno, Simul hic.*

hic.quod eſſe rectius iudico.illud alterum,Simul ac, ut nouitium abiudico. Candidaq. intorti ſuſtollant uela rudentes] *Gabriel Faernus ſub hunc uerſum illũ ſubiciebat,qui Catulli citatur,*
» *a Nonio Marcello, Lucida qua ſplendent ſummi*
» *carcheſia mali.* -cum te reducem ſors proſpera ſiſtet] *In manuſcriptis omnib.non Sors, ſed,Aetas legebatur.id eſt tempus, dies ipſa.* Cum primum inflati conſpexit lintea ueli] *Sic erat in Maffei libro.in aliis,Inflanti. illud rectius.* Sic funeſta domus ingreſſus tecta paterna] *Sic etiã in manuſcriptis omnib. Sed illud probabilius,Paternae,non Paterna, ſcriptum fuiſſe.* -qualem Minoidi luctum] *Sic omnino eſſe debet.inſcitia tamen librariorũ in manuſcriptis erat,Minoida.* Quae tum proſpectans] *Nouitiũ hoc quoq. in manuſcriptis omnib.erat,Quae tamen aſpectans.erratum fortaſſe leuiter,& pro Tamen,legendum ſit,Tantum.* At parte ex alia florẽs uolitabat Iacchus] *Bacchum in inſula Naxo uerſantem facit. Cuius rei*
» *cauſſa e Solini uerbis intelligitur. Sed Naxos, in-*
» *quit, Dionyſia prius, quam Naxos dicta, uel quia*
» *hoſpita Libero patri,uel quod fertilitate uitium uin-*
» *cat ceteras.Interpres Arateorum Germanici auget hanc probabilitatem. de Pleiadib. enim haec*
» *ſcribit,Dicit autem Pherecides Athenaeus ſeptem*
» *ſorores fuiſſe Lycurgi filias ex Naxo inſula, & pro*
» *eo,quod Liberum educauerunt, a Ioue inter ſidera*

» *ſunt relatae. Quod autem Ariadnem quaerit Liber, docet idem auctor in Signo Coronae nuptã hac*
» *prius fuiſſe Libero patri. Sed Plutarchus in Theſeo Naxios quoſdam narrare ſcribit Ariadnas fuiſ-*
» *ſe duas, ſeniorem alteram. quae Libero patri nupſe-*
» *rit, iuniorem alteram a Theſeo raptam, & in Na-*
» *xo inſula relictam. Hanc itaq. totam hiſtoriam legere eſt apud eundem Plutarchum. In manu uero ſcriptis omnib. eſt, At pater ex alia florens uolitabat Iacchus. Liber pater enim a poetis dici ſolet.*

Ex alia: *facile intelligitur, parte. quo modo etiã doceo in Commentationib. in Horat. in. I. Carm. carmen interpretans, Nec martiales hoedilia lupos. Ex hoedilia enim, hoedi alia faciendum eſſe iudicabam. De Iaccho Herodotus in.* VIII. *& Hermogenis interpres. a quo etiam uerbum* Ἰακχίζειν.

Et Niſigenis Silenis] Νισαίοις τὸ γένος.

Te quaerens Ariadna, tuoq. incenſus amore] Ἀιαζόμενος ἀριάδνην. *Sic enim breuiſſime Bion apud Stobaeum,* Ἀιαζόμενος γαλάτειαν.

Horum pars tecta quatiebant cuſpide thyrſos] *Hedera inuolutos.* Pars e diuulſo] *Omnib. in manuſcriptis ueſtigium ſupereſt ueteris ſcriptionis, Pars e diuolſo.* - obſcura cauis celebrabant orgia ciſtis] *Orgia etiam Veneris ſunt, quod indicat ueteris Poetae uerſus apud*
» *Hephaeſtionem.* Αἱ κυθερείας ἐπιπνεῖ τ᾽ ὄργια λαικαλένου. *De ciſtis uero, & calathis, in quibus ſacra reponerentur, adhiberi ſolitos lego tum in Cereris feſto,*

ſto,tum uero etiam in Dionyſiis. Cic. de Signis, ut Cornelius Fronto in exemplis elocutionum adducit,
" *Sacra, inquit, quaedam more Athenienſium repo-*
" *ſita in capitibus uirginum. Ea uero ſacra Cereri fie ri ſolita, declarat Callimachus in Hymno in Cererem, eiusq. interpres, qui tamen, neſcio quem ſecutus, non in capitibus, ſed in uehiculo ferri ſolita ſcripſit. Ariſtophanis interpres morem in Dionyſiis fuiſſe ſcribit, uti nobiles, primariaeq. uirgines calathos geſtarent aureos omnium rerum primitijs refertos.* Obſcura: *ſecreta, non uulgo nota. In Iunonis etiam feſto ſacra portare ſolitas uirgines ſcribit in.*
" III. *Elegiarum Ouid. More patrum ſancte uela-*
" *tae ueſtib. albis Tradita ſuppoſito uertice ſacra fe-*
" *runt. Hae* Κανηφόροι *a Graecis dicebantur.*

Multaq. raucisonos efflabant cornua bombos] *In manuſcriptis omnib. Multi raucisonos. Dubitandum igitur non eſt, quin legendum ſit, Multis, dandi caſu.* Barbaraq. horribili ſtridebat tibia cantu] *Id eſt Phrygia tibia. Sic, cũ tres modi tibiarum ſint, Ionicus, Lydius, Phrygius, hunc etiam barbarum dici, Acron, & Porphyrio tradunt.* - ſanctis coepit decedere diuis] *cedere. Legendum forte, Sanctis coepit dein cedere diuis.* Hic qualis flatu placidum mare matutino Horrificans zephyrus procliues incitat undas] *Horrorem hunc undarum Graeci dicunt* φρικὰ. *ſic enim interpretatur Porphyrius in Homericis quaeſtionib.* Καί ἐστιν ἡ φρὶξ κι-

" νυμένου

» νεμένου τοῦ πνεύματος ἀρχή. Σιμωνίδης δὲ αὐτὴν καὶ
» δεῖξαι πειρώμενος, οὕτως ἔφη. ἐς ἅλα σίζουσα πνοιά.
» *Homerus in. IIII. Iliad. alio quidem in genere, ea-*
» *dem contentione eſt uſus,* Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν αἰγιαλῷ πολυή-
» χει κῦμα θαλάσσης, Ὄρνυτ᾽ ἐπασσύτερον Ζεφύρου ὑ-
» ποκινήσαντος, πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ
» ἔπειτα χέρσῳ ῥηγνύμενον, μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ᾽
» ἄκρας κυρτὸν ἐὸν, κορυφοῦται. ἀποπτύει δ᾽ ἁλὸς ἄχνην.

Aurora exoriente] *ſic & Q. Catulus apud Cic. in.*
» *I. de nat. deorum. Conſtiteram, exorientem auro-*
» *ram forte ſalutans.* Procedunt, leuiterq. ſonant plāgore cachinni] *Cachinnare, de*
» *undis opinor etiam dixit Attius in Phoeniſſis. Si-*
» *mul & circum magna ſonantib. excita ſaxis. Sae-*
» *ua ſonando cum crepitu clangentes cachinnant.*
» *Aeſchylus in Prometheo,* ποταμῶν τε πηγαί, ποντίων τε κυμάτων ἀνήριθμον γέλασμα. *De auris Plutarchus quod ad hunc maxime locum pertinet, eodem modo, in libello, cui titulum fecit,* ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐστιν ἡδέως κατ᾽ ἐπίκουρον, *Ridere uerbo eſt uſus,*
» Αἱ δὲ ἡδοναὶ καθάπερ αὖραι πρὸς ἑτέραις ἕτεραι τοῦ
» σώματος ἄκραις ἐπιγελῶσαι διαχέονται. *Soſicrates*
» *apud Athenaeum de utroq.* Λεπτὴ δὲ κυρτοῖς ἐγγε-
» λῶσα κύμασιν Αὔρα κόρης κείρονος ἡσύχῳ ποδί.

» Magis, magis] *Sic Plautus, Minus, minusq. Et in*
» *Aulul. Atq. illa uero minusq. impendio curare.*

Purpureaq. procul nantes a luce refulgent] *Purpuream lucem etiam dixit Ouidius in Faſtis,*
» *Laetaq. purpurea luce refulſit humus. Nantes un-*

das

das ut Catullus, etiam Manilius in. III. dixit, Aeraq. & terras, flammamq. undamq natantem. Purpuraſcere etiam undae commotae ſiue remo, ſiue uento dicuntur. Sic Furius apud Gellium in. XVIII. cap. XI. Spiritus Eurorum uirides cum purpurat undas. A ſe quiſq. uago paſſim pede diſcedebant] Sic uno in manuſcripto. in duobus, Ad ſe. Eſt autem utrumq probabile. ut uel illos abiſſe diuerſos intelligamus, uel ad domos ſe ſuas recepiſſe. quo modo etiam Cic. loquitur in. IIII. epiſt. ad Atticum, Tu de uia recta in hortos. Videtur commodius ad te, poſtridie ſcilicet. Et in. III. de rep. ut quidem citat Nonius, Cuius etiam focum Cato ille noſter, cum uenerat ad ſe in Sabinos, ut ex ipſo audiebamus, uiſere ſolebat. Verſus eſt ueteris poetae apud Hephaeſtionem, quem prope uidetur expreſſiſſe Catullus, Ευφρανας ἡμᾶς, ἀπόπεμπ᾽ οἴκαδ᾽ ἄλλον ἄλλοσε. Et ille Homericus in. II. Odyſſ. οἱ μὲν, ἄρ᾽ ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώμαθ᾽ ἕκαςος. Ad ſe igitur, id eſt, domum. nam & Donatus in Phormione, Domum, id eſt, Ad ſe interpretatur. Diſcedere autem pro Redire etiam dicebant. Aemilius Probus in Themiſtocle, Cum manere non auderent, & plurimi hortarentur, ut domos ſuas diſcederent, moenibusq. ſe defenderent. Quorum poſt abitũ] Eodẽ uerbo etiam Plautus utitur in Ciſtell. Eas ſi adeas abitum, quam aditum malis. princeps] primus. Aduenit Chiron] Apollonius in. III. Bibliothecae ueniſſe etiam deos ad has nuptias narrat,

rat, ſed Chironem Peleo tuliſſe, ac donaſſe haſtam e fraxino. Καὶ δίδωσι χείρων πηλεῖ δόρυ μείλινον. -quos Theſſala magnis Montib. ora creat] *Lucret. in. v. Quod ſol, atq. imbres dederant, quod terra crearat Sponte ſua, ſatis id placabat pectora donū.* Aura parit flores tepidi fecunda Fauoni] *Genitabilis aura Fauoni. Lucret. & Vergilius.* Queis permulſa domus iucundo riſit odore] *In manuſcriptis duob. Quot permulſa domus. in primo, Quod permulſa. Legendum putat Faernus, Quo, quod ualde probandum. niſi ſi quis, Quot, ideſt, Quot florum.* Peneos adit] *Omnib. in manuſcriptis, non Adit, ſed Adeſt.* -uiridantia Tempe Linquens] *In duobus, Vt uiridantia tempe. in uno, Vt inundantia Tempe. Laudo impreſſam lectionem. Sed forte ſcriptum fuit, Vndantia tempe. Additum deinde a Grammatico, cui id nouum uidebatur, Vt inundantia. ſic enim & Vergil. in Georg. Et iuuet undantem buxo ſpectare Cytorum. Tempe uero ſiluae ſunt, de quibus Vibius Sequeſter ubi de montib. Peneos Theſſaliae, ubi ſiluae, quas Tempe uocant, hunc Bebryces poſſederunt. At Penaeum ipſum fluuium ea fluere, declarat in Hymno in Delō Callimachus,* Φεῦγε δὲ καὶ πηνειὸς ἑλισσόμενος διὰ τεμπέων. Nereidum linquens claris celebranda choreis] *In manuſcriptis omnib. Minoſim, non, Nereidum. e quo faciebam, Muſarum, uel, quod eſſe propius uidetur, Mnemoſynae.*

Claris

Claris autem, in uno etiam manuſcripto. in duobus, Doris. e quo faciebam etiam, Doctis. Mnemoſynae autem doctas, ſiue claras uocat choreas, Muſarum, quae uerſari nemoroſis illis in locis finguntur. Eſſe enim Muſarum parens Mnemoſyne dicitur. Celebranda: *frequentanda.* Nonacrias] *Vitioſe omnino, legendumq. cum Guarino, Non uacuus. In Maffei enim libro erat, Non acuas. nihil autem corruptae ueteri lectioni propius fingi poteſt. aliјs in libris. Non acies. Et, Non aties. unde factum Nonacrias. quod huic loco prorſus eſt alienum. Aeſchylus in* Επτὰ ἐπὶ Θήβαις, *ſic Vacuum, ideſt, nil ferentem dixit, cui*
,, *Ferentem opponit,* ξυμβολεῖ φέρων φέροντι, καὶ κενὸς
,, κενὸν καλεῖ. *Sic Attius apud Feſtum, Neq. quiſ-*
,, *quam a telis uacuus, ſed uti cuiq. obuiam fuerat, fer*
,, *rum, alius ſaxum rodum.* Atq. ille tulit] *Omnib. in manuſcriptis, Namq. ille tulit. quod eſt ipſum ualde probandnm. Moſchum autem imitatus uideri poteſt, qui, quae aleret fluuius, ea ipſum portaſſe dicat. Moſchi apud Stobaeum ſunt*
,, *illa,* Αλφειὸς μετὰ πίσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὁδεύῃ,
,, Ερχεται εἰς ἀρέθοισαν ἄγων κοτινηφόρον ὕδωρ. Εδνα
,, φέρων καλὰ φύλλα καὶ ἄνθεα, καὶ κόνιν ἱράν.
-radicitus altas Fagos] *In ueteribus nummis, & lapidibus Siluanum uidere eſt, cupreſſum ferentem radicitus. idq. ſignificans Vergil. in.* I. *Georg.*
,, *dixit, Et teneram ab radice ferens Siluane cupreſ-*
,, *ſum.* -laurus] *Accuſandi caſu. uetuſte.*

Non

Non ſine nutanti platano] *Enniano more, cu-*
,, *ius ex Annalib. uerſus citatur, Et capitibus nutan*
,, *tib. pinus, rectosq. cupreſſos. qui tamen uerſus tã*
deprauatus corrigi haud ita facile poteſt. Legen-
dum uero ſuſpicabar, Capitib. nutantes pinus, re-
ctasq cupreſſos. Vnigenamq. tuam cultri
cem montibus Idae] *In manuſcriptis omnibus e-*
rat, Idri uel Ydri, ut eſt in Maffei libro. hoc pro-
babilius uidetur, ideſt, uerae propius lectioni. hic
enim leuiſſime mutans Hydrae faciebam. quae ci-
uitas eſt Lydiae, auctor Strabo. Eo autem tractu
fere toto maritimo Apollo, ut idem tradit, coleba-
tur. Dicit igitur Iouem cum ceteris dis caelo adue
niſſe, ſed ab eodem Ioue Apollinem, atq. eius ſoro-
rem Dianam relictos montibus Hydrae. In, enim,
praepoſitio nullo in manuſcripto legebatur. eſt au-
tem, Montibus, dandi caſus. Sic & Perſius in Iam
,, *bo, Illis relinque. Vnigenam uero ſororem, id eſt, una*
cum Phoebo natam intelligit. quo uerbo eodem mo
,, *do etiam alibi utitur, Vnigena impellens nutantib.*
,, *aere pennis. Graeci ſimul Natos* διδύμους *uocant.*
,, *Callimachus apud Hephaeſtionem,* Δαίμονες εὐυ-
,, μνότατοι διδύμων γενάρχαι. *Sophocles in Trachi-*
nijs, ὁμοσπόρους *uidetur dicere. Sic enim de Apolli-*
,, *ne, et Diana Chorus apud illũ,* τὸν ἀφαρέτραν Ἀπόλ
,, λωνα προστάταν, Ὁμοῦ δὲ καὶ παιᾶνα παιᾶνα Ἀνάγετ'
,, ὦ παρθένοι, βοᾶτε τὰν ὁμόσπορον Ἄρτεμιν ὀρτυγίαν.
Cultricem uero abſolute, uerſantem in montib. ac
nemoroſis in locis. Sic Vergil. Catullum opinor ſecu
tus,

tus, in. III. *Aeneid.* Hinc mater cultrix Cybele. Sic enim erat in optimo illo admirandae uetuſtatis libro. Seruius tamen multum laborat, multa comminiſcitur, ſed, ut mihi quidem uidentur, aliena. Dianae uero montes omnes ſacri erant, quod id ea optaſſet, & a Ioue eſſet precata: Eam enim Callimachus in Hymno ſic loquentem facit, Δὸς δέ μοι οὔρεα πάντα. His corpus tremulum complectens undiq. ueſtis Candida] *Hoc ipſo etiam ordine leguntur in manuſcriptis, non ut priorem uerſum ſequatur, Et roſeo, Et cet. Iſdem in libris pro Veſtis, Queſtus. uitioſe omnino. quod ſcriptoris peccatum librarij fuit, que que, iterantis. Animaduerti autẽ & apud Catullum, & auctores alios idem ſaepe ſcriptores peccaſſe. Opinor ſic eſſe diſtinguendũ, ut priorem uerſum puncto ſiſtamus, ut Parcas longa ueſte amictas fuiſſe intelligamus, tum ſequatur uerſus alter qui in manuſcriptis duob. ſic omnino legitur, Candida purpurea tuos intinxerat ora. in uno, Candida purpurea Tyros intinxerat ora. Mihi uero legendum uidebatur, ſi quid tamen hoc loco non deſit, quod uehementer ſuſpicor, Candida purpurea Tyros intertinxerat ora. ut uaria uſas longa ueſte intellegamus, uel limbo ipſo uario. ut candida extrema intertexta purpura diſtingueret. Tingere uero, & Intertingere dicitur Tyrus, quod in ea purpura hunc colorem imbibit. Sic Tibullus & Tyron adhibuit eodem in genere, Illi certent praebere colores, Africa puniceum, purpureumq. Tyros. Ora uero*

idem,

idem, quod Graecis ᾠὰ. *Orpheus, ſiue quiſquis alius*
„ *auctor, in Hymno in Parcas purpureis uſas ueſti-*
„ *bus ſignificat,* ςείχετε πορφυρέοισι καλυψάμεναι ὀθό-
„ νῃσι. *In Pelei uero ac Thetydis nuptijs cantaſſe Par*
cas ſic finxit, ut olim Muſas ferunt in Harmoniae
„ *nuptijs. Pauſan. in Arcadicis.* Ἑλλήνων δὲ ἀποδεχ-
„ μένοις ᾆσαι μούσας ἐς τὸν ἁρμονίας γάμον.

At roſeo niueae reſidebant uertice uittae] *Plato in.* x. πολιτικῶν, *albis indutas ueſtibus Par-*
„ *cas eſſe dicit,* Ἄλλας δὲ καθημένας πέριξ δι' ἴσου τρεῖς
„ ἐν θρόνῳ ἑκάστην θυγατέρας τῆς ἀνάγκης μοίρας λάχει
„ μονοῦσας ςέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας. *Et re-*
liqua.

Dextera tum leuiter deducens fila ſupinis] *Eodem modo loquitur etiam Ouid.*
„ *in.* IIII. *Metam. E quibus una leui deducens polli-*
„ *ce filum.*

-tum, prono in pollice torquens] *Sic etiam in manuſcriptis.*

Libratum tereti uerſabat turbine fuſum] *Eodem in genere uerbo eo Ouid. utitur in.* IIII. *Me-*
„ *tam. Aut ducunt lanas, aut ſtamina pollice uerſãt.*

Laneaq. aridulis haerebant morſa labellis] *Subiectio ſub oculos* λεπτολόγως. *Morſa uero dixit, ut & Manſa, dicuntur.*

-pellentes ueilera uoce] *Faernus legebat, Pellentes aera. Ego le*
„ *gebam, Pectentes uellera. nam & Vergil. Velleraq.*
„ *ut folijs depectant tenuia ſeres.*

O decus eximium, & magnis uirtutibus augens] *Omnib. in manuſcriptis abeſt, Et, particula. itaq. legendum, ut uel auctum, uel creſcens intelligamus.*

intelligamus, uel quod augeat Emathiae tutamen opis. *Sic enim eſt in Maffei libro. in reliquis, Emathiae tutamē. qua uero re augeat, ſtatim ſignificat, addens,* Clariſsime nato. *tametſi in manuſcriptis erat, Cariſſime. illud probabilius. Sic Cic. in.* III. *de Officijs. Vt enim ceteri ex patrib. ſic hic, qui illud lumen progenuit, ex filio eſt nominandus.* Currite ducentes ſub-temina, currite fuſi] *Macrob. in.* VI. *Saturn. cum Catullino hoc illud Vergili confert, Talia ſaecla ſuis dixerunt currite fuſis. Subtemina uero, nō Subtegmina legendum eſſe, doceo in Commentationib. in Horatium. Incidi poſt in uetuſtiſſimum Plinij librum, in quo ſic etiam ſcriptum erat in.* XI. *Ipſo ſe pondere uſus exerere a medio incipit, circinato orbe ſubtemine adnectens.* Quae tibi flexo animo mentis perfundat amorem] *Sic etiam in manuſcriptis. Animum mentis, ſic, ut contra alibi Mentem animi. Perfundere amorem, dixit, transferens a liquidis. Sic Vergil. in.* I. *Aeneid. Longumq. bibebat amorem. Et in.* VIII. *Ille repente Accepit ſolitam flammam, notusq. medullas Intrauit calor, & labefacta per oſſa cucurrit. Flexanimo:* μαλακογνώμονι. *quo uerbo Aeſchylus utitur in Prometheo.* - coniungere ſomnos] *Sic hoc dixit, ut alibi poſt, Iungere amores.* Nulla domus tales umquam contexit amores] *Hic, & qui ſequuntur uerſus tres in manuſcriptis duob. non erant, qui tamen legebantur in Maffei libro. Contexit autem, eodem tecto*

clauſit, uidentur idem Graeci dicere, cum contubernales ὁμοςέγους *dicunt*. Naſcetur uobis expers terroris Achilles] Μεγαλήτωρ. *Idem prope Thetidi Proteum dixiſſe, narrat Ouid. in.* XI. *Metam. Namq. ſenex Thetidi Proteus praedixerat udae, Concipe, mater eris iuuenis, qui fortib. auſis Acta patris uincet, maiorq. uocabitur illo.* Qui perſaepe uago] *Idem numerus apud Horat. in.* V. *Carm. Qui perſaepe caua.* Flammea praeuertet] *Saepiſſime ab Homero dicitur,* Πόδας ὠκὺς ἀχιλλεὺς. Cum Phrygii Teucro manabunt ſanguine riui] *In Maffei libro erat, Cum Phrygij Teucro manabunt ſanguine tenen. Hoc extremum emendatum deinde ab eodem ſcriba librario, Teucri. In duob. alijs, Cum Phrygij tenero manabunt ſanguine Teucri. Legendum forte, Cũ Phrygij tenero manabũt ſanguine campi. Vel, Cum Phrygiae Teucro manabunt ſanguine terrae. Vel, Cum Phrygij Teucro manabunt ſanguine muri. Nã Riui legendum nullo modo puto, cum poſtea dicat, Teſtis erit magnis uirtutib. unda Scamandri. Sunt, qui legant, Trunci.* Periuri Pelopis uaſtabit tertius heres] *Tres enim Pelopis heredes fuiſſe, declarat Homerus,* Ανὰ δὲ κρείων Αγαμέμνων, Εστη σκῆπτρον ἔχων, τὸ μὲν ἥφαιςος κάμε τεύχων, ἥφαιςος μὲν δῶκε διῒ κρονίωνι ἄνακτι, Αυτὰρ ἄρα Ζεῦς δῶκε διακτόρι ἀργειφόντῃ. Ερμείας δὲ ἄναξ δῶκεν πέλοπι πληξίππῳ. Αυτὰρ ὁ αὖτε πέλοψ δῶκ᾽ ἀτρέϊ ποιμένι λαῶν. Ατρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπεν πολύαρνι θυέςῃ.

Αυτὰρ

Αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι. - claraq. facta] ἐπίτημα. *Vergil. in.* VII. *Hunc decus egregium formae mouet, atq. iuuentae, Hunc ataui reges, hunc claris dextera factis.* Cum tremulo incanos ſoluent a uertice crines] *In manuſcriptis duob. Cum in ciuium canos. In uno, Cum incuruum canos. Ego uero legendum puto, Cũ incuruo incanos ſoluent a uertice crines. De induſtria enim particulam In* ἐπιτατικῶς *utriq. uerbo praepoſuit.* Putridaq. infirmis uariabũt pectora palmis] *Ipſo planctu. Infirmis: ideſt, teneris. Sed uno in manuſcripto erat, Putida, non Putrida. ita uero tunſa ſignificat, & liuida. Variabunt maculis, e plagis, & tunſionibus.*

Namq. uelut denſas proſternens meſſor ariſtas] *Verbum illud, Proſternens, uarie legitur. Praecernens, in Maffei libro, Praeteriens, Praeter ues. quib. in omnib. non Meſſor, ſed Cultor legebatur. Ego uero coniecturam faciebam legendũ, Praecerpens cultor. Dicit autem Cultorem, Colonum.*

Sole ſub ardenti] *Vt Vergil. Sole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis.* - proſternet corpora ferro] *In manuſcriptis omnib. Proſternens. uitioſe.* Teſtis erit magnis uirtutib. unda Scamandri] *In eandem ſententiam Horat. Teſtis Metaurum flumen. In Scamandri, s. eliſit,* ὁμηρικῶς. Quae paſſim rapido diffunditur Helleſponto] *Cuiuſmodi ſit Scamandri* εἰσβολή, *declarat. Rapidum uero Helleſpontum dicit,*

propter anguſtias. Alta tepefaciet] *In huiuſmodi compoſitionibus ſecundam ſyllabam, & idem poſt, & Lucretius non ſemel produxit.* Cum teres excelſo coaceruatum aggere buſtum] *Habet omnino hoc proprium Catullus, ut, quod fit, aut quod factum eſt, cuiuſmodi ſit, narrando ſub oculos ſubiciat. Buſta uero ea figura fuiſſe, e multis ueſtigijs Romae perſpicimus. Verg. in.* XI.
„ *pro excelſo terreno poſuit, Regis Dorcennij terreno*
„ *ex aggere buſtum.* Vrbis Dardaniae Neptunia ſoluere uincla] *Apte utrumq. coniunxit, Soluere, & Vincla. tranſlatum utrumq. Solui enim dicuntur aedificia, quae diruuntur. Sic Graeci,* Καταλύειν, *dicunt. Atq. idem ſignificans Auguſtus*
„ *in Carmine de Vergili Aeneide. Soluetur littera di*
„ *ues. Ac poſt, Tam ſacrum ſoluetur opus. Vincla uero, opera ipſa, quaſi texta. hoc enim uerbo in eodem genere Callimachus in Hymno in Apollinem utitur,*
„ Αὐτὸς δὲ θεμείλια φοῖβος ὑφαίνει. *Et Theocritus in*
„ *Ptolomaeum,* Καὶ οἱ χρύσεαι δόμος ἐν διὸς οἴκῳ Δέδ-
„ μηται. *Et Salluſt. Vincire uerbo eodem modo eſt*
„ *uſus. in deſcriptione enim carceris Tulliani. Atq.*
„ *inſuper, inquit, camera, lapideis fornicibus uincta.*
Alta Polyxenia madefient caede ſepulchra] *In manuſcriptis omnib. Madeſcent, non Madefiēt. Legendum forte, Madideſcent. uel, Madidaſcent, a Madido. ut Madeſco, a Madeo. quorum tamē exēpla non habeo.* -ancipiti ſuccumbens uictima ferro] Ἀμφιδέξιον, *opinor, Graeci dicūt, quod*

utriq.

utriq. manui ſit habile, atq. aptum. Euripid. in Hippolyto. Ου πώσετ᾽ οὐκ οἶσιτις ἀμφιδέξιον σίδηρον. Heſterno collum poterit circumdare filo] *Hoc e conſuetudine poſitum. Auctor incertus de Deriuationibus, qui penes me eſt, Collūbar, inquit genus uinculi, quod ponitur in collo. Itaq. neſcio, an eiuſmodi ſit, quod ſignificat Catullus. Signa uero adultae aetatis ſunt nares tumidae, collū robuſtius. Nemeſianus Ecloga.* XI. *Et tibi iam tumidae nares, iam fortia colla.* Talia praefantes quondam] *Sic diſtinguo. deinde quod reliquum eſt ſimul legendum puto.* Saepius, & ſeſe mortali oſtendere coetu] *In manuſcriptis duob. Nereus. in uno, Hereus, ſine, Et, particula. Legendum forte, In terris ſeſe & mortali oſtendere coetu. aut, Et uero. Ioannes Baptiſta Sigicellus Bononienſis uir Graece Latineq. doctiſſimus, & in coniciendo ſane* εὐστοχός, *ex Hereus, Heroum faciebat, ſed addebat etiā, Et, particulam, Heroum, & ſeſe mortali oſtendere coetu. In eandem ſententiam apud Ouidium Ianus. Tunc ego regnabam, patiens cum terra deorum Eſſet, & humanis numina mixta locis. & quae ſequuntur apud illum.* Templo in fulgente] *Sic etiam in manuſcriptis omnib. Pontanus fecerat, A fulgente. ſed illud omnino retinendum. ut templo in fulgente annua ſibi ſacra fieri uideret.* Conſpexit terra centum procurrere currus] *In duob. Percurrere, non Procurrere. In Maffei libro, Procumbere. illud rectius. in quam ſententiam*

,, *Vergilius; etiam in.* III. *Georg. Illi uictor ego, &*
,, *Tyrio conſpectus in oſtro, Centum quadriiugos agi*
,, *tabo ad flumina currus.* Cum Delphi tota
certatim ex urbe ruentes] *Delphi: ex urbe. In*
primo μετωνυμία. *Vergil. dixit ſimiliter in.* IIII.
,, *Aeneid. Totaq. ex urbe ſequentur. Idem in.* IIII.
,, *Georg. Mane ruunt portis.* - hera] *Dea do*
,, *mina. Sic alibi, Hoſtia caeleſtis pacificaſſet heros.*
,, Cupida de mente] *Auara. Horat. Qui cupit, aut*
,, *metuit, liber mihi non erit umquam.* Perfu-
dere manus fraterno ſanguine fratres] *Vergil.*
,, *imitatus, Gaudent perfuſi ſanguine fratrum.*
Deſtitit extinctos natus lugere parentes] *Illi,*
inquit, magno filij ſcelere ἀδάκρυτοι *e uita exceſſere.*
,, Flore] *Sic Terent. Flos ipſe. Atq. haec in Catilinã*
,, *dicta proprie uidentur, de quo Salluſt. Poſtremo, ca*
,, *ptus amore Aureliae Oreſtillae, cuius praeter for-*
,, *mam nihil umquam bonus laudauit, quod ea nube*
,, *re illi dubitabat, timens priuignum adultum aeta-*
,, *te: pro certo creditur, necato filio, uacuam domum*
,, *ſceleſtis nuptijs feciſſe.* Ignaro] *neſcienti*
cum matre ſe rem habere. - ſubſternens ſe
impia nato] *Horat. hoc in genere uerbo Subſidere*
,, *eſt uſus. Iuuet ut tygres ſubſidere ceruis.*

AD ORTALVM

ETSI *me adſiduo confectum cura dolore*
Seuocat a doctis Ortale uirginibus,

Nec

Nec potis eſt dulceis Muſarum expromere fetus
Mens animi: tantis fluctuat ipſa malis:
Namq. mei nuper Letheo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rheteo quem ſubter litore tellus,
Ereptum noſtris obterit ex oculis.
Adloquar. audiero nè umquam tua uerba loquentem.
Numquam ego te uita frater amabilior
Aſpiciam poſthac. at certe ſemper amabo,
Semper maeſta tua carmina morte canam.
Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
Daulias, aſſumpti fata gemens Ityli.
Sed tamen in tantis maerorib. Ortale mitto
Haec expreſſa tibi carmina Battiadae:
Ne tua dicta uagis nequiquam credita uentis
Effluxiſſe meo forte putes animo,
Vt miſſum ſponſi furtiuo munere malum
Procurrit caſto uirginis e gremio,
Quod miſerae oblitae molli ſub ueſte locatum,
Dum aduentu matris proſilit, excutitur.
Atq. illud prono praeceps agitur decurſu.
Hinc manat triſti conſcius ore rubor.

Seuocat a doctis Ortale uirginibus] *Hic ille fortaſſe eſt Ortalus, Hortenſii nepos, cuius Tacitus, „ & Suetonius meminere. Ille in.*II. *Fauorabili, in- „ quit, in ſpeciem oratione uim imperij tenuit, cen- „ ſusq. quorundam ſenatorum iuuit. quod magis mi- „ rum fuit, quod preces. M. Hortali nobilis iuuenis*

in paupertate manifeſta ſuperbius accepiſſet. Nepos erat oratoris Hortenſii, inlectus a Diuo Auguſto liberalitate decies ſeſtertium ducere uxorem, ſuſcipere liberos, ne clariſſima familia extinguere tur. Suetonius in Tiberio, Quo pacto, inquit, pleroſq. modeſtia, & pudore deterruit, in quibus Hortalum, Q. Hortenſii nepotem, qui permodica re familiari, auctore Auguſto, quattuor liberos tulerat. Ac, ſi is quidem non eſt, ex eadem alium familia fuiſſe oportet, quem opinor Gellius Hortenſium nominat poetam, Catulli, Calui, Cinnae, & Memmi Poetarum aequalem. Hortenſium ſcilicet F.

Nec potis eſt dulceis Muſarum expromere fetus] *Paene expreſſit illud Pindari,* Καὶ ἐγὼ νέκταν χυτὸν μοισᾶν Δόσιν ἀθλοφόροις ἀνδρᾶσι πέμπων, Γλυκὺν καρπὸν φρενὸς ἱλάσκομαι. Mens animi] *Sic Lucret. in eodem prope genere, Perturbata animi mens in maerore, metuq. Atq. alibi, Deniq. cur animi numquam mens, conſiliumq. Gignitur in capite. Horat. in. 1. Epiſt. Tamen iſtuc mens animusq. Fert. Idem forte ſit apud Ariſtotelem,* ψυχῆς ὁ νοῦς, *in libris* τῶν μετὰ τὰ φυσικά. Letheo gurgite] *In manuſcriptis omnib. Lethaei gurgite.* Ereptum noſtris obterit ex oculis] *Sic etiam omnib. in manuſcriptis. Guarinus ait quoſdam legere, Obtegit, pro Obterit. Ego ex Obterit, faciebam, Obruit.* Adloquar] *Verſus hic nothus. nec enim ullo eſt in manuſcripto, quem confidens homo Catullini lo-*

co poſuit, cum deſiderari illum uideret. Numquam ego te uita frater amabilior Aſpiciam poſthac] *Sic ſaepe Theognis, & Callimachus in hoc genere carminum ſententiam profert in plures uerſus. Hac fere querella in luctu uti homines, declarat Philemon apud Stobaeum, cuius e uerbis haec ſunt,* Αβίωτος ὁ βίος, οὐκ ἔτ᾽ ὄψομαι, Ἀπόλωλεν. *Atq. eodem prope modo apud Callimachum Nympha lamentans,* Ἀλλ᾽ οὐκ ἀέλιον πάλιν ὄψεαι. ὢ ἐμὲ δειλάν. Semper maeſta tua carmina morte canam] *In manuſcriptis omnib. non Canam, ſed Tegam. e quo faciendum omnino uidetur, Legam. quod & Aldus ante impreſſit.* Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris Daulias] *Eodem genere comparationis eſt uſus Verg. in.* IIII. *Georg. de Orpheo, Qualis populea maerens philomela ſub umbra, Amiſſos queritur fetus, quos durus arator, Obſeruans nido inplumes detraxit, at illa Flet noctem, ramoq. ſedens miſerabile carmen Integrat, et maeſtis late loca queſtib. implet. Et Ouid. in.* V. *Faſt. Quacumq. ingreditur miſeris loca cuncta querellis Implet, ut amiſſum cum gemit ales ityn. In eandem ſententiam Sophocles in Electra,* Νήπιος, ὅστις τῶν οἰκτρῶς οἰχομένων γονέων ἐπιλάθεται. ἀλλ᾽ ἐμέ γ᾽ ἀςρονόεσ᾽ ἄραρε φρένας, ἃ Ἴτυν αἰὲν Ἴτυν γ᾽ ὀλοφύρεται, ὄρνις ἀτυζομένη διὸς ἄγγελος. *Et Callimachus in lauacro Palladis;* Ἀμὴν ἀμφοτέρῃσι φίλον περὶ παῖδα λαβοῖσα, Μάτηρ μὲν γοερῶν οἶτον ἀηδονίδων, Ἄγε

βαρὺ

βαρὺ κλαίουσα. -aſſumpti fata gemens Itylii] *In manuſcriptis etiam, Aſſumpti. legendum tamen uidetur, Abſumpti. quo modo & Propert. in.* III. *Increpet abſumptum nec ſua mater Ityn. quomodo autem fata Ityli gemat, ſuperiora illa Sophoclis declarant. Ityli uero* ὑποκοριστικῶς. *ut apud Theocritum quoq.* Ερώτυλος. -Battiadae] *Callimachi. Ouid. in.* I. *Elegiarum, Battiades toto ſemper cantabitur orbe, Quamuis ingenio non ualet, arte ualet. Idem in.* II. *Triſtium, Nec tibi Battiade nocuit, quod ſaepe legenti, Delicias uerſu faſſus es ipſe tuas. Et in Ibin, Nunc quo Battiades inimicũ deuouet Ibin. Sic autem a Batto, de quo idem Callimachus in Hymno in Apollinem.* Effluxiſſe meo forte putes animo] *Sic etiam Propert. Id tibi ne uacuo defluat ex animo.*

Procurrit caſto uirginis e gremio] *Prouerbium id olim fuiſſe, Feſtus docet. Ex eodem autem genere uidetur eſſe etiam illud Ciceronis in epiſt. ad Brutum, Bibulum noli dimittere ex ſinu tuo.*

Atq. illud prono praeceps agitur decurſu] *Atq. pro ſtatim, mihi poſitum uidetur, ut apud Vergilium, Atq. illum in praeceps prono rapit alueus amni. Vide Gell. in.* X. *cap.* XXIX.

Hinc manat triſti conſcius ore rubor] *Vno in manuſcripto, Hinc manat natae conſcius ore rubor. Cur autem labi, & manare pudor dicatur, ſatis in Commentationib. in Horatium doceo.*

De. coma. Beronices

Omnia qui magni deſpexit lumina mundi,
Qui ſtellarum ortus comperit, atq. obitus,
Flammeus ut rapidi ſolis nitor obſcuretur,
Vt cedant certis ſidera temporibus,
Vt Triuiam furtim ſub Latmia ſaxa relegans
Dulcis amor, gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon caeleſti numine uidit
E Beroniceo uertice caeſariem,
Fulgentem clare, quam multis illa dearum,
Leuia protendens bracchia, pollicita eſt,
Qua rex tempeſtate nouis auctus Hymenaeis,
Vaſtatum fines iuerat Aſſyrios,
Dulcia nocturnae portans ueſtigia rixae,
Quam de uirgineis geſſerat exuuijs.
Eſt ne nouis nuptis odio Venus. an ne parentum
Fruſtrantur falſis gaudia lacrimulis,
Vbertim thalami quas intra limina fundunt.
Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint.
Id mea me multis docuit regina querellis,
Inuiſente nouo proelia torua uiro.
At tu non orbum luxti deſerta cubile,
Sed fratris cari flebile diſcidium,
Cum penitus maeſtas exedit cura medullas.
Vt tibi tunc toto pectore ſolicitae
Senſib. ereptis mens excidit. atqui ego certe
Cognoram a parua uirgine magnanimam.

An

An ne bonum oblita es facinus, quod regium adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis.
Sed tum maeſta uirum mittens, quae uerba locuta es.
Iuppiter, ut terſti lumina ſaepe manu.
Quis te mutauit tantus deus. an quod amantes,
Non longe a caro corpore abeſſe uolunt.
At, quae ibi pro cunctis, pro dulci coniuge diuis
Non ſine taurino ſanguine pollicita es,

*

Si reditum tetuliſſet is haud in tempore longo, &
Captam Aſiam Aegypti finib. adiceret.
Queis ego pro factis caeleſti reddita coetu,
Priſtina uota nouo munere diſſoluo.
Inuita o regina tuo de uertice ceſſi,
Inuita, adiuro teque, tuumq. caput,
Digna ferat, quod ſi quis inaniter adiurarit.
Sed qui ſe ferro poſtulet eſſe parem.
Ille quoque euerſus mons eſt, quem maxima in oris
Progenies Phthiae clara ſuperuehitur,
Cum Medi inrupere nouum mare, cumq. iuuentus
Per medium claſſi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant.
Iuppiter, ut χαλύβων omne genus pereat:
Et qui principio ſub terra quaerere uenas
Inſtitit, ac ferri frangere duritiem.
Abiunctae paullo ante comae mea fata ſorores
* *Lugebant, cum ſe Memnonis Aethiopis*
* *Vnigena impellente nutantib. aera pennis,*
* *Obtulit Arſinoes Chloridos ales equos.*

Iſq.

Iſq. per aetherias me tollens aduolat auras,
Et Veneris caſto conlocat in gremio.
Ipſa ſuum Zephyritis eo famulum legarat,
** Grata Canopaeis incola litoribus,*
Scilicet in uario ne ſolum limite caeli
Ex Ariadnaeis aurea temporibus
Fixa corona foret: ſed nos quoq. fulgeremus
Deuotae flaui uerticis exuuiae.
Vuidulam a fletu, cedentem ad templa deum, me
Sidus in antiquis diua nouum poſuit.
Virginis & ſaeui contingens namque Leonis
Lumina, Calliſto iuncta Lycaoniae,
Vertor in occaſum, tardum dux ante Booten,
Qui uix ſero alto mergitur Oceano.
Sed quamquam me nocte premunt ueſtigia diuum,
Luce autem canae Tethyi reſtituor,
Pace tua fari haec liceat Rhamnuſia uirgo,
Namq. ego non ullo uera timore tegam,
Non, ſi me infeſtis diſcerpant ſidera dictis,
Condita quin uere pectoris euoluam,
Non his tam laetor rebus, quam me abfore ſemper,
Abfore me a dominae uertice diſcrucior.
Qui cum ego, dum uirgo quondã fuit omnib. expers,
Vnguentis una millia multa bibi.
Nunc uos, optato quas iunxit lumine taeda,
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite, nudantes reiecta ueſte papillas,
Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Veſter onyx, caſto colitis quae iura cubili.

Sed

Sed quae ſe impuro dedit adulterio,
Illius aura leuis bibat, & dona inrita puluis:
Namq. ego ab indignis praemia nulla peto.
Sic magis o nuptae ſemper concordia, ueſtras
Semper amor ſedes incolat adſiduus.
Tu uero regina tuens cum ſidera, diuam
Placabis feſtis luminib. Venerem
Sanguinis expertem, non uotis eſſe tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sidera cur iterent: utinam coma regia fiam,
Proximus hydrochoi fulgeat Oarion.

Vnde collegerit, non explicat, haec autem uir eruditus, ac diligẽs Arſenius in Collectaneis illis ſuis ita tradidit, quid ſit Βερονίκης πλόκαμος *interpretans,*
» Βερονίκη, γυνή τις ἦν τοῦ ἐν ἀλεξανδρίᾳ πτολεμαίου
» τοῦ εὐεργέτου καλουμένου. τοῦ οὖν ἀνδρὸς αὐτῆς πτο
» λομαίου ὄντος ἐν πολέμοις, ηὔξατο ὅτι εἰ ὑποστρέψει ἀσῷ
» τος, τῶν πλοκάμων τῶν ἑαυτῆς ἀπόκαρμα, ἀναθήσει
» ἀνάθημα ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἀνέθηκεν ἡ βερονίκη. Κόνων οὖν
» τις ἀστρονόμος ἦν ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρόνων· καὶ πρὸς κολα-
» κείαν αὐτῆς φησὶν, ὅτι οἱ θεοὶ τὸν πλόκαμον τοῦτον ἐν
» ἄστροις ἀνέθηκαν. καὶ νῦν ἐστί τις βοτρυοειδῶς θέσις ἀστέ-
» ρων ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃ καλοῦσι πλόκαμον βερονίκης. *Quibus ex uerbis intelligimus, inuentum illud Cononis fuiſſe, quod Callimachus uerſibus ſuis ornarit. propterea credo Manilius tantum hominis tribuit ingenio, ut & deos faciat. Sic enim in extremo.* IIII.
» *libro. Ne dubites homini diuinos credere ſenſus, Iã*
» *facit*

» *facit ipſe deos, mittitq. ad ſidera numen Maius, &*
» *auguſto creſcit ſub principe caelum. Solinus cap.* XXIX. *Beronicem Ptolomaeo.* III. *nuptã fuiſſe tradit. Hyginus in.* II. *de Sig. Caeleſt. Ptolomaei ſororem & coniugem illam fuiſſe dicit, & huius argumentum elegiae totum explicat in Leone Signo.*

Omnia qui magni deſpexit lumina mundi] *Deſpexit, etiam in manuſcriptis omnib. Mihi uero legendum uidetur, ut & Aldus olim impreſſit, Diſpexit.* Mundi: *τοῦ κόσμου. Sic Lucret. ſaepe accepit.* Qui ſtellarum ortus comperit, atq. obitus] *In manuſcriptis.* II. *non Obitus, ſed Habitus. in uno, Abitus. Sed, quod impreſſũ eſt, rectius uidetur.* Flammeus ut rapidi ſolis nitor obſcuretur] *Verg. Defectum ſolis hunc dixit, ἔκλειψιν uidelicet, quam dicunt Graeci.*

Vt cedant certis ſidera temporibus] *obeant. Tibullus in eandem ſententiam uidetur dixiſſe,*
» *Annus agit certa lucida ſigna uice.*

- gyro deuocet aerio] *ſic etiam Gyrum pro caeleſti illa orbita circulorum orbisq. ſupernorum*
» *poſuit Horat. in.* II. *Serm. - ſeu bruma niualis*
» *Interiore diem gyro trahit. In manuſcriptis tamen erat, Giuodero, non Gyro, quod errore librariorum factum eſt, cum quid uerbi Gyrus eſſet non intellegerent, &, De, principem ſyllabam uerbi, Deuocet, geminarunt.* Idem me ille Conon caeleſti numine uidit] *Sic etiam erat in manuſcriptis ijs, quos habebam. In Marcelli Pont. Maxi-*

mi

mi libro fuerat, Munere. ego legendum ſuſpicabar, Nomine. nomen autem eſt id, quod ſequitur, E Beroniceo uertice Caeſariam. ideſt, βερονίκης πλόκαμον. Sic Vergil. Nauita tum ſtellis numeros, & nomina fecit. aut, ſi ad Cononem referimus, legendũ forte ſit, Lumine. Caeleſti lumine, ideſt diuina quadã oculorum acie. Verſus Callimachi, quos Catullus expreſſit, aliter a Theone Arati interprete adducuntur, ambo ut ſint heroici, quod ſcribae librarij uitiũ fuiſſe puto. elegos enim illos Callimachi fuiſſe nullo modo dubitandum. itaq. legendi omnino ſunt, quemadmodum illos etiam legit Politianus in Miſcellaneis. – quam multis illa dearum] *Graece dictum. et forte fuit in Callimachi uerſu, ὃν πολλῇσι θεάων.* Leuia protendens bracchia, pollicita eſt] *Vetus Perſii interpres in illud in prima Satyra, Ten cirratorum, Cirri, inquit, conſecrati certis numinibus. Hunc ipſum uouendi comam, cõſecrandiq. morem declarat, niſi fallor, Lucanus, Hic more parentũ Iaſides thalamos, ubi caſta adoleſceret aetas Virgineas libare comas, primosq. ſolebat Excuſare toros. Legendum forte, Excuſſare toros. Quod autem bracchia dicit illam protẽdiſſe, ſupplicantium expreſſit geſtum. Sic Ouid. in.* III. *Metam. Non habet infelix quae tendat bracchia matri. Et Tibul. in.* III. *Tu modo cum multa bracchia tende prece. Eodem modo Vergil. Palmas tendere. Callimachus in Hymno in Delon eodem modo, quo Catullus, ἡνίκα πήχεις ἀμφοτέρους*

ὀρέγουσα. Pollicita eſt: *Vouit. Leuia uero,*
" *ad uim boni pertinet. Sic Tibul. Cui leuia fulgent*
" *Ora. Et Polyphemus apud Ouid. de Galatea, Le-*
" *uior adſiduo detritis aequore conchis.* Qua
rex tempeſtate] *Hoc ipſo de genere iam dictũ an-*
" *te. quo etiam uſus Propert. in.* IIII. *dixit Amphi-*
" *trionyades qua tempeſtate iuuencos, Et quae ſequũ*
tur. -nouis auctus Hymenaeis] *In ma-*
nuſcriptis omnib. Nouo auctus hymenaeo. quod re-
tinendum cenſeo. quo de genere iam dictum antea.
" *neq. Vergil. eliſit, Et femineo ululatu.*
Vaſtatum fines iuerat Aſſyrios] *In manuſcri-*
ptis, Vaſtum finis ierat, Et, Iuerat. Vaſtatum autem
omnino eſſe debet. Finis autem, ueteri conſuetudine
ſcriptum. Quam de uirgineis geſſerat
exuuiis] *Rixam gerere, ut Bellum gerere dixit.*
Eſtne nouis nuptis odio Venus, anne paren-
tum] *In manuſcriptis omnib. Atq. parẽtum. quod*
rectius iudico. Fruſtrantur falſis gaudia
" lacrimulis] *Quas, ut ait Comicus, uix uiq. expreſ-*
" *ſerint.* Vbertim thalami quas intra limi-
na fundunt] *In manuſcriptis duob. Intra lumina.*
In uno, Inter lumina. quod ſit fortaſſe probabilius.
Vbertim lacrimas fundere, ſic dixit, ut & Cic. Fle-
re uberius. in. II. *enim Philippica. Cum mulier fle-*
ret uberius, homo miſericors ferre non potuit. Et
Sueton. in. C. Caeſaris uita, Proximis dieb. equo-
rum greges, quos in traiciendo Rubicone flumine
conſecraret, ac uagos ſine cuſtode dimiſerat, compe

" *rit pertinaciſſime pabulo abſtinere, ubertimq. flere.*
" *Gaudia uero ſic poſt; Impia deriſi gentilis gaudia*
" *tollens.* Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint] *Vera gemere, Graecorum more dixit. Iuuerint autem in manuſcriptis, & inuerunt. Sed, quod eſt impreſſum, rectius. V. enim detrahebant etiam ab eiuſmodi praeterito. cuius rei fidem facit uetus optimae fidei liber epiſtularum Ciceronis, quẽ Petrus Victorius eſt ſecutus. nam, cum alibi eodem modo, tum in. XIII. epiſt. ad Seruium ſic eſt, Id eſt*
" *ſi. T. Manlium quam maxime, quibuſcumq. re-*
" *bus honeſte, ac pro tua dignitate poteris, iueris, atq.*
" *ornaueris. Et ad Trebatium, Aut conſolando, aut*
" *conſilio, aut re iuero. Sed erat in manuſcriptis omnibus, Non ita me diu, non Diui. Itaq. ſcriptũ fuiſſe ſuſpicor, Non ita me di ut uera gemunt iuerint. Et ratio enim ipſa loquendi Latine ſic poſtulat, & librariorum errore apparet eſſe interpoſitionem uocis, Vt non intelligentium, e qua cum ſuperiore Diu fecerunt. Nec abhorret ab hac ſane ſententia uer-*
" *ſus poetae ueteris apud Senecam in. II. declam. Fe-*
" *lices nuptae, moriar, niſi nubere dulce eſt.*

Inuiſente nouo proelia torua uiro] *Proeliũ eodem modo poſuit etiam Claudianus in nuptijs Ho-*
" *nori, & Mariae, Tum uictor madido proſilias to-*
" *ro, Nocturni referens uulnera proelij. Donatus in Eunucho, uerba interpretãs illa, Dabit hic aliquã pugnam denuo, ſic hoc in genere ueteres locutos oſtẽ-*
" *dit, Pro ſtupr, inquit, ut, At non in uenerem ſegnes,*

nocturnaq.

" *nocturnaq.bella.Vt,Vereturq.bella,& ingens faci-*
" *nus.Vt Lucilius,Vicimus,o ciues, & magnam pu-*
gnauimus pugnam. Quod ſi nulla metaphora eſt, & de proelijs in Syria factis loquitur,haec referantur ad ſuperiorem locum de rixa nocturna.
Sed fratris cari flebile diſcidium] *Mariti.quod amatorie poſitum uideri poſſit.Tibullus in.* III.
" *Haec tibi uir quondam, nunc frater cara Neaera*
" *Mittit.aut fratrem uocat,quod idem et frater eſſet, & coniux.* Cum penitus maeſtas exedit cura medullas] *Homerus etiam* γυοβόρους μελεδῶνας.*Valer.Flaccus in.* II. *Argon.eodem modo,*
" *quo Catullus, Ac primam Eurynomen, ac proxi-*
" *ma limina coni Occupat exeſam curis,caſtumq.cu*
" *bile Seruantem.* Vt] *Admirantis. Sic nonnumquam Vergil.& Manilius in.* V. *Aſtronom.*
" *Quae tua tunc fuerat facies, ut fugit in auras*
" *Spiritus,ut toto caruerunt ſanguine membra.*
Senſib. ereptis mens excidit] *Sic Caelius mentem ſibi iracundiae tumore ablatam dicit in epiſt. lib.* VIII. *ad Cic.quo in loco in uulgatis libris praue legitur,*
" *Nam mihi ſentio bonam mentem iracun*
" *dia,& more ablatam.* Atque ego certe] *Legendum omnino,Atqui,ut Pontanus legendũ cenſebat.in manuſcripto erat,Atq.* Anne bonum oblita es facinus] *Bonum, pro Pulchro poni,iam diximus.* quod regium adepta es Coniugium] *In manuſcriptis eſt, Quam regium adeptus coniugium.Gabriel Faernus ingenioſe, ex*

Quem, Quum faciebat. quod eſt ualde probabile.
Sed uetuſtiſſimis in libris, quoſcumq. mihi uidere li
cuit, Cum illo modo ſcriptum nuſquam uidi.
Quod non fortior auxit auis] *In manuſcriptis*
omnib. Aut ſit alis. legendum omnino, ut docti ui-
ri & legunt, & interpretantur, Auſit alis. Alis id
eſt, Alius. Cariſius in. II. *ſic etiam locutum Sallu-*
ſtium demonſtrat. & idem ſignificare confirmat
Diomedes Grammaticus. Quod, autem ad facinus
referendum. Eodem prope modo Paterculus in poſte
» *riore uolumine, Non ab Scipionibus, aliiſq. ueteri*
» *bus Romanorum ducum quidquam auſum, patra-*
» *tumq. fortius.* Quae uerba locuta es] ποῖ-
ους λόγους εἶπες. Iuppiter ut terſti lumi-
na ſaepe manu] *In manuſcriptis omnib. non Ter-*
ſti, ſed Triſti, id eſt, Triuiſti. itaq. Suetonius de cla
ris Rhetorib. de Sexto Clodio. Sed locum corru-
ptum, ut hodie uulgo legitur, primum proferam, de-
» *inde emendatum a me ponam. Male, inquit, ocula*
» *tus, & dicax paroculorum. In amicitia. M. Anto-*
» *nij trium uiri extitiſſe ſe aiebat. Quam uero inſolẽs*
atq. abhorrens uerbum, Paroculorum. quam inepte
» *etiam dictum extitiſſe ſe in amicitia. M. Antonij.*
» *In ueteri libro paulo melius. Male oculatus & di-*
» *cax, par oculorum in amicitia. M. Antonij trium*
» *uiri extricte ſe aiebat. Ego e uerbo Extricte, facie-*
bam Extriſſe, id eſt, Extriuiſſe, ut aperta omnino
atq. elegans ſit horum uerborum ſententia.
Quis te mutauit tantus deus] *Magnus omnino.*

Sic

Sic Verg.in.I. Aeneid. Inſideat quantus miſerae deus. At,quae ibi pro cunctis,pro dulci coniuge diuis, Nō ſine taurino ſanguine pol licita es] *Pro cunctis.id eſt ſocijs coniugis. uel,pro cunctis,id eſt,palam omnib. ante omnes. duriuſculum fortaſſe.quod Pro,referamus ad homines. nam interiectio hoc loco eſſe poſſe non uidetur.*

Si reditum tetuliſſet is haud in tempore longo] *In manuſcriptis erat, Si reditum tetuliſſet is aut in tempore longo. Ego & legendum, & diſtinguendum ſic puto, Si reditum tetuliſſet,is haut in tempore longo. Sic enim, Haut,negatiua,ſequente praeſertim uerbo, cuius princeps eſſet uocalis littera,& librorum uetuſtiſſimorum, & inſcriptionum teſtimonijs facile poſſum probare.* - caeleſti reddita coetu] *Hoc dādi caſu ueteres utebantur.* Reddita: *quaſi obligata uoto. Horat.in.*II.*Carm. Ergo obligatam redde Ioui dapem.* Inuita o regina tuo de uertice ceſsi] *Imitatum Vergilium Macrobius,opinor,oſtendit,cum dixit,Inuitus regina tuo de litore ceſſi. Sic Aeneae naues ipſius de ſe ipſis in.* X. *Aeneid. Rupimus inuitae tua uincula.* - adiuro teq. tuumq. caput] *Sic Verg.in.*IIII.*Aeneid.Teſtor cara deos,& te germana,tuumq. Dulce caput.* Digna ferat] *Par ſupplicium ſceleri.* Sed qui ſe ferro poſtulet eſſe parem] *Sic etiam erat in manuſcriptis, Et, Qui,id eſt,quomodo fere interpretantur, quod tamen parum mihi uidetur procedere.itaq. le*

gi malim, Sed quis ſe ferro poſtulet eſſe parem. *Poſtulare uerbo eodē prope modo Cic. eſt uſus in epiſt.*
» *ad Brutum, Tantum quiſq. in rep. poſſe poſtulat,*
» *quantum habet uirium. Et de Orat. Nam quod tu*
» *non poteris, aut neſcies, quis noſtrum tam impudens*
» *eſt, qui ſe ſcire, aut poſſe poſtulet.* – quem maxima in oris] *Sic etiā eſt in manuſcriptis omnib. Alij legunt, Quem maximum in oris, ut & Vergil.*
» *in.* VII. *ſimiliter de loco, Eſt locus Italiae medio ſub*
» *montib. altis Nobilis, & fama multis memoratus*
» *in oris.* Progenies Phthiae clara ſuperuehitur] *In manuſcriptis omnibus, Phitiae. quo modo etiam Ouidius in.* III. *Amorum, ſed priore longa.*
» *Te quoq. promiſſam Xantho Penaee Neaerā Phi-*
» *thiadum terris occuluiſſe ferunt. niſi legendum ſit, Phtheiadum. De eodem uero monte & Iuuenalis,*
» *idem ſignificans, dixit, Velificatus Athos. Quod autem, Dara, pro Clara, hoc loco alij legunt, id ſine auctore mihi facere uidentur.* Cum Medi inrupere nouum mare] *In manuſcriptis omnib. non Inrupere, ſed Propere. legendum forte, Pepulere.*
» *Sic ante, Pellunt uada remis.* Per medium claſsi barbara nauit Athon] *Claudianus in.* II.
» *in Rufinum de Xerxe, Cum claſſibus iret Per ſcopu-*
» *los.* Iuppiter ut χαλύβων] *Sic primus emendauit Politianus, cum in manuſcriptis legeretur,*
» *Iuppiter ut celitum. Vt, autem ἀκτικῶς poſuit, ut &*
» *Horat. in.* II. *Serm. – O pater, et rex Iuppiter ut per*
» *eat poſitum robigine ferrum. ac neſcio, an ſic etiam*

poſuerit

" *poſuerit Propert.in.*II. *His ſaltem ut teneat iam fi-*
" *nibus.Vide Priſcian.in.*XV. *Similis apud Plautum*
" *deteſtatio, Di illum perdant, qui primus claues in-*
" *uenit.* Et qui principio ſub terra quaere re uenas Inſtitit] *Venas ferri, quod ſequitur.* Inſtitit: *inſtituit. Afranius in Emancipato, ut qui-*
" *dem adducit Cariſius in.*II. *Iccirco haec agere te-*
" *cum ſecreto inſtiti. Cic.quoq.in Arateis, Inde ſagit*
" *tipotens ſuperas conuiſere luces Inſtitit. Eodem uer*
" *ſus principio poſt utitur ad Manlium. Et qui prin*
" *cipio nobis, & quae ſequuntur.* Abiunctae paulo ante comae mea fata ſorores Lugebāt] *Comas luxiſſe, dixit ποιητικῶς. ut & Lacus flere Vergilio dicuntur. Sorores comae dicuntur etiam, quae eiuſdem capitis fuiſſent. Sic Ouidius libros ipſos fratres appellat, qui ſint eiuſdem auctoris. A Graecis, opinor, eodem modo quoq. dicitur τὸ ἀδελφόν.* – cum ſe Memnonis Aethiopis Vnigena] *Veni ad eum locum, qui eſſe uel difficillimus putatur. quo explicando eruditi homines cum ſatis habuerint negotij, ſibi tamen ipſi non ſatisfaciunt. Ego uero, cum ab illis diſſentiam, ſedulo ſcilicet operam dedi, ut nouum, ac plane meum quidquid eſſet, id cū ueſtigijs ſcriptae quamuis prauae lectionis ac probabilium auctorum teſtimonijs confirmarem. itaq. primum, quam effici uolo ſententiam, demonſtro. Zephyrum Memnonis fratrem finxerat Callimachus e Venere, cuius fanum in Zephyrio Aegypti promontorio religioſe coleretur, miſſum eo Bero-*

nicae comam deorum in templo dicatã uti tolleret, ad ſeq. deferret, cui poſt ipſa locum in aſtris daret. Nunc haec ſunt probãda ſingula. Zephyrus frater Memnonis, quod eadem matre, id eſt, Aurora geniti ſint. Aurora namq. uentos eſſe natos ſcribit He-
» *ſiodus*, Ἀστραίῳ δ᾽ ἠὼς ἀνέμους καρτεροθύμους Ἀργέστην
» Ζέφυρον, βορέην λαιψηροκέλευθον, Καὶ νότον ἐν φιλότητι
» θεῷ θεὰ εὐνηθεῖσα. *Unigenam uero, eadem matre genitum, ſignificare, quibus in locis apud Catullum ponitur, ne dubitandum quidem exiſtimo. Nunc reliqua interpretans, perſequar. Memnona Aethio-*
» *pem dicit Pindarus in Olympijs*, ἀοῦς τε παῖδ᾽ αἰθίο-
» πα. Nutantib. aera pennis] *Sic etiam erat omnib. in manuſcriptis. Ego pro Aera legendum puto, Aere. Cicero in Arateo poemate, quas Catullus nutantes pinnas, ipſe tremebundas dicit. eſt e-*
» *nim apud illum ſic, Igniferum mulcens tremebun-*
» *dis aera pinnis.* Obtulit Arſinoes Chloridos ales equos] *In manuſcriptis ſic erat, in primo Maffei, Optulit aſineos e locridicos alis equos. Supra uerbum tamẽ Aſineos eadem manu erat annotatum, aliter, arſinoes. In ſecundo, Optulit aſinios e locridicos auis equus. In tertio, Optulit aſſyrio elocritos alijs equos. e quã tãta uarietate, ac perturbatione uocum, numerorũq. uериſimilem tamen elicere lectionem conabar, hanc uidelicet, Obtulit Arſinoae Locricos aliſequus. Se inquit obtulit in deorum templũ, in quo Beronices erat coma Zephyrus aliſequus, ſiue ut paulo poſt uocat famulus Veneris*

neris Locrus. I. *qui ſic a Zephyrio promontorio ſi-*
ue portu Locrorum in Italia dicitur. cuius rei mul-
ti omnino auctores ſunt. & Euſtathius Dionyſii in-
terpres Locricum dici poſſe ſignificat. ſcribit enim
» *ſic,* Λοκρὸς μὲν γὰρ διὰ τοὺς Λοκροὺς καλεῖται ὁ Ζέφυ-
» ρος, ὅ ἐστι Λοκρικός. καθάπερ ἰσμαρικὸς ὁ βορρᾶς ἐν τοῖς
» ἑξῆς, ἀπὸ ἰσμάρου πόλεως. *Aut etiam Locrios hoc lo*
co ponamus, quod per Stephanum quoq. in uerbo Λό-
κροι *licet. Aliſequum autem uentum apte ac uenu-*
ſte dixit, ut pediſequos uocant optimi ſcriptores, pe-
dibus alios qui ſequuntur. & credibile quidem eſt,
par, aut ſimile huic fuiſſe uerbum Callimachi. nam,
quid hic tandem loci habet uox Equus. Ac ſi quis
Pediſſequum, & Aliſſequum per duo. ss. ſcribi de-
bere contendat, licere tamen arbitror poetis, alterũ
demere, quod ſuo cõmodo facere poſſint. Adde, quod
in manuſcriptis non Ales, ſed Alis, ut appareat ab
imperito ſcriba librario inſcienter ex una duas fuiſ
ſe factas dictiones. deinde, quod ſequitur, Isq. per ae
therias, quod de aliſequo dictum eſt, etiam confir-
mat. Atq. ego hoc loco ſi retinendum de duobus alte
rum, malim ut legatur, Ales eques, quã Ales equus.
etenim Zephyrum equitem Euripides in Phoeniſſis
» *uidetur dicere,* Ζεφύρου πνοαῖς ἱππεύσαντος ἐν οὐρα-
» νῷ. *At Arſinoe Veneris nomen eſſe, & Strabo do-*
cet, & Poſidippus illis apud Athenaeum uerſib.
» Τοῦτο καὶ ἐν ποταμῷ, καὶ ἐπὶ χθονὶ τῆς φιλαδέλφου.
» Κύπριδος ἱλάσκεσθαι ἱερὸν ἀρσινόης ἣν ἀνακυρεναίου-
» σαν ἐπὶ Ζεφυρηΐδος ἀκτῆς πρῶτος ὁ ναύαρχος θήκατο
» Καλλικράτης

„ Καλλικράτης ἡ δὲ καὶ ἀπλοίην δώσει, καὶ χείματι
„ μέσσῳ τὸ πλατὺ λισσομένης ἐκλιπάνει πέλαγος. *Quibus ex uerſibus eãdem in Zephyrio Aegypti coli ſolitã, intellegimus. Eandem autem Venerem etiã Arſinoen Zephyritida dictam, oſtendũt Hygini uerba*
„ *illa in.* II. *in Leone Signo. Sed aliae.* VII. *ſtellae ad*
„ *caudam Leonis in triangulo cõlocatae, quas crines*
„ *Beronices eſſe, Conon Samius mathematicus, &*
„ *Callimachus dicit. um Ptolomaeus Beronicen Ptolomaei & Arſinoes filiam ſororem ſuam duxiſſet uxorem, & paucis poſt diebus Aſiam oppugnatum profectus eſſet, uouiſſe Beronicen, ſi uictor Ptolomaeus rediſſet, ſe detonſuram crinem. quo uoto damnatum crinem in Veneris Arſinoes Zephyritidis poſuiſſe templo, eumq. poſtero die non comparuiſſe. Et Stephani in uerbo* Ζεφύριον *illa,*
„ Ἔστι καὶ ἰταλίας ζεφύ-
„ ριον, ἀφ᾽ οὗ οἱ Λοκροὶ ἐπιζεφύριοι. ἔστι καὶ ἄκρα τῆς αἰγύ-
„ πτου, ἀφ᾽ ἧς ἡ ἀφροδίτη, καὶ Αρσενόη ζεφυρίτης, ὡς Καλ-
„ λίμαχος. *In quibus illa ſic legenda puto,* Ἀφ᾽ ἧς ἡ ἀ-
„ φροδίτη, ἡ καὶ ἀρσινόη ζεφυρίτης, ὡς Καλλίμαχος. *Nã Venerem Arſinoẽ dici, cum illa, quae iam ſupra poſui, tum Hygini uerba declarant. Et, quoniam Callimachum laudat auctorem Stephanus, dubitandum non eſt, quin ille apud Callimachum idem fuerit locus, qui eſt hic a Catullo expreſſus. itaq. huius loci ſententia recte procedet. Chloris autem nihil ad hiſtoriam huius loci pertinet. Qui poteſt enim? nãq. Chloris, quae eadem Flora nominatur, nobile Põpei ſcortum fuiſſe dicitur. at annorũ inter haec,*

&

& illa Ptolomaei tempora tantum eſt interuallum, ut Pompeiani ſcorti meminiſſe Callimachus nullo modo poſſit. eſſe uero Floram ſiue Chloridem Pompeianam eã, cuius in. IIII. *Faſt. meminit Ouidius, teſtatur Lactantius his quidem uerbis. Flora, cum magnas opes ex arte meretricia quaeſiuiſſet,* P. R. *ſcripſit heredem, certamq. pecuniam reliquit, cuius ex annuo fenore ſuus natalis dies celebraretur, editione ludorum, quos appellabant Floralia. Quod quia Senatui flagitioſum uidebatur, ab ipſo nomine argumentum ſumi placuit, ut pudendae rei quaedam dignitas adderetur, Deã finxerunt eſſe, quae floribus praeeſſet, eamq. oportere placari, ut fruges cum arboribus aut uitibus bene proſpereq. floreſcerent. Eum colorem ſecutus in Faſtis Poeta, non ignobilem nympham narrauit, quae Chloris uocitata, eamq. Zephyro nuptam, quaſi dotis loco id accepiſſe muneris a marito, ut haberet omnium florum poteſtatem.* Isq. per aetherias me tollens ad uolat auras] *In manuſcriptis omnib. non Auras, ſed Vmbras. at illo modo etiam Vergil. Quae tantũ uertice ad auras Aetherias.* Et Veneris caſto conlocat in gremio] *In manuſcriptis omnib. Aduolat in gremio. Sed nec latine ſatis, & inepte. cum iam poſuerit idem uerbum in ſuperiore uerſu. ego e duobus uerbis, Aduolat in, unum facio, Aduoluit. ut ſit unius in duas ſyllabas* ἀνάλυσις. *Sic alibi, Condita quin ueri pectoris euoluam. O autem extremam uerbi, Caſto, litteram non eliſit, ſequente*

uerbo,

uerbo, a uocali incipiente, ut nonnumquam alibi
» *& Verg. In Actaeo Aracintho. Caſtum uero gre-*
mium Veneris dicit, propterea quod Beronice Pto
lomaeum coniugem amabat. eius namq. Veneris
» *caſtum gremium intelligit, de qua ante, Nil poteſt*
» *ſine te Venus Fama quod bona comprobet Commo*
di capere. Ipſa ſuum Zephyritis eo famu
lum legarat] *Zephyritis Venus ipſa dicitur a pro*
montorio Zephyrio, in quo eius opinor tẽplum fuit.
Sic enim eam uocari a loco, uel illi ueteris poetae
» *uerſus apud Athenaeum in.* XI. *oſtendunt,* Κόγχος
» ἐγὼ Ζεφυρῖτι παλαίτερος, ἀλλὰ σὺ νῦν με Κύπρι σε-
» ληναΐης ἄνθεμα πρῶτον ἔχεις. *Et quae ſequuntur.*
Sic autem Zephyritis a loco, ut eadem Erycina, a-
lijsq. nominib. alijs ab locis dicitur. de templo eius
in Zephyrio cum apud alios mentio, tum apud A-
» *thenaeum in Hedili uerſibus,* Ζωροπόται καὶ τοῦτο
» φίλον Ζεφύρου κατὰ νηὸν. *Et ſtatim poſt,* Δεῦτε νέοι
» νηῷ τῷ δε παρ' ἀρσινόης. *Niſi quis Zephyrion ma-*
lit intelligere, quod in Aegypto fuit eodem nomine.
Quod ut ſit, non impedit tamen, quo minus ipſa
procedat huius loci ſententia. Cur autem promon-
torium Zephyrium, cum Zephyrus Λοκρὸς, *cur*
Locri ἐπιζεφύριοι *dicantur, Strabo, & Euſtathius*
interpres Dionyſii declarant. Famulum:
aliſequum ſuum. quod deam coleret. ſic famulos
Cybeles dicunt, & deorum aliorum. Grata
Canopaeis incola litoribus] *In manuſcriptis,*
Canopicis. legendum puto, Canopitis, ſiue Canopi-
ticis,

ticis, niſi antepenultima impediat. quomodo κραδί-της, *&* οἰδίτης *dicitur, auctore Stephano* περὶ πό-λεων. *In Aegypto autem quanto opere eadem dea coleretur, dicere, ſuperuacaneum ſum arbitratus.* Scilicet in uario] *In manuſcriptis omnib. pro Scilicet in, in uno, Hydi. In duob. Hidyuen ibi. Ex quo faciebam, Lumen uti uario, & quae ſequuntur. Sic enim paullo poſt, Uuidulum a fletu cedentem ad templa deum me Sidus in antiquis diua nouum poſuit. Et, Virginis & ſaeui contingens nāq. leonis Lumina. At uno in libro uacuus hic locus. Mihi quidem, multa conijcienti, uerbum quod prius fuiſſet, uenire in mentem non poterat. e reliquo, Luen ibi uario, faciebam, Iuuenile phaos, adductus Placiadis uerbis illis in Gloſſis, Iuuenile phaos, ſemper uirens, & numquam ſeneſcens lumen. ut, ſi de ſole dicamus. Augent hanc quoq. probabilitatem uerba Verg. in. I. Aeneid. Lumenq. iuuentae Purpureum. Nam Placiades, quod illud a ueterib poetis uſurpatum legerat, propterea eſt interpretatus.* In limite caeli: *Caeli regiones appellabant Limites. Phauorinus apud Gellium in. II. cap. XXII. Tum Phauorinus, inquit Gellius, ita fabulatus eſt. Satis, inquit, notum eſt, limites, regionesq. eſſe caeli quattuor, Exortum, occaſum, meridiem, ſeptemtrionem.*
Lumina, Calliſto iuncta Lycaoniae] *In manuſcriptis quoq. Calliſto. Ego uero diſpunctionem a fine uerbi, Lycaoniae, tollendam puto, nondum finita*

nita ſententia. Qui uix ſero alto mergitur Oceano] *Haec, & quae ſequuntur ad* δύσιν, *&* ἀνατολὴν *pertinent* ἡλιακήν. Luce autem canae Tethyi reſtituor] *In manuſcriptis omnib. Lux aut canae Tethyi reſtituem. In uno, reſtituā. Ego legendum puto, Lux autem canae Tethyi reſtituat. Et hoc loco non eſſe ſiſtendam ſententiam puto. quae in eo demum uerſu uidetur inſiſtere, Afore me a dominae uertice diſcrucior. quamquam in Maſſei libro in margine, neq. recēte quidem manu, erat ſcriptum hoc loco ſic, Deficit. ut appareat, uacaſſe eum locum in libro, quo tum deſcribens librarius uteretur.* Pace tua fari haec liceat] *In manuſcriptis duob. Pace tua fari licet hic. In uno, Pace tua fari hic liceat.* Namq. ego non ullo uera timore tegam, Non, ſi me infeſtis] *In manuſcriptis omnib. Nec ſine infeſtis. Itaq. legendum coniciebam, Namq. ego nonnullo uera timore tegam Haec, ſi me infeſtis. & quae ſequuntur.* Condita quin ueri pectoris euoluam] *In manuſcriptis omnib. Condita qui uere pectoris euolue. Itaq. legendum, Condita quin uere pectoris euoluā. Verg. in.* IIII. *Georg. uerbo eodem uſus proferre, & canere ſignificare uoluit. Sic enim de Orpheo, Fleuiſſe, & gelidis haec euoluiſſe ſub antris. In excerptis ex hiſtorijs Salluſti in epiſtula ad Caeſarem eodem modo Salluſtius loquitur, Vix ſatis apertū os, aut lingua prompta uidetur, quae dicta pectore euoluat. In peruetuſto autem libro Vaticanae bibliothe*

cae

" cae ſic legebatur hic locus, Quam edita pectore e-
" uolat. Ego ſic emendandum putabam, Vix ſatis a-
" pertum os aut lingua prompta, quae meditata pe-
" ctore euoluat. Attius apud Nonium, in uerbo, Com
" ponere, Compoſita dicta ex pectore euoluunt ſuo.
Euoluere ſic quoq. dixit Statius in. I. Thebai-
" dos, Fraternas acies, alternaq. regna profanis
" Decertata odijs, ſonteſq. euoluere Thebas Pie-
" rius menti calor incidit. Cic. in. III. de O-
rat. ſic accepiſſe, & aliunde translatum ſignifica-
" re uidetur. Quae quidem te, Craſſe uideo, inquit,
" Cotta, quod nota eſſe nobis putares, ſine definitio-
" nib. & ſine exemplis effudiſſe. Ego uero, inquit Craſ
" ſus, ne illa quidem, quae ſupra dixi, noua uobis eſſe
" arbitrabar, ſed uoluntati ueſtrum omnium parui.
" His autem de rebus ſol me ille admonuit, ut breuior
" eſſem, qui ipſe iam praecipitãs, me quoq. haec prae
" cipitem pene euoluere coegit. - quam me ab
fore ſemper, Abfore] *In manuſcriptis Affore. Scribendum Afore per unum.* F. *a uerbo Abeſſe. Sic enim ueteres ſcribebant. Afore autem, pro Abeſſe poſuit.* Qui cum ego, dum uirgo quondam fut omnib. expers Vnguentis una millia multa bibi] *Sic etiam erat in manuſcriptis, nulla ſententia. fuiſſe puto ſcriptum, Qui cum ego dum quondam uirgo fuit omnib. expreſſa Vnguentis una millia multa bibi. Quaſi id dicat, multa ſe millia unguentorum, ſiue pyxidum, ſiue balanorum omnib. expreſſa unguentis imbibiſſe.*

Nunc

Nunc uos, optato quas iunxit lumine taeda]
In manuſcriptis omnib. Quem iunxit, &, Quem
uinxit. legendum fortaſſe ſit, Nunc uos, optato queis
iunxit lumine taeda. hac ſane ſententia, Nunc uos
non tradite papillas ueſtris coniugibus, queis uos
iunxit optato taeda lumine, &c. Non prius]
In manuſcriptis omnib. Non poſt. Sed illud omni-
no rectius. - reiecta ueſte] *In nonnullis ma*
nuſcriptis, Detecta ueſte. illud probabilius. Re ue-
ro ſyllabam produxit, I. littera inter uocales duas
interiecta. etſi aliter etiam produxit Vergil. in. II.
,, *Georg. Reice ne maculis infuſcet uellera pullis.*
Quam iucunda mihi munera libet onyx] *O-*
nyx, opinor, a forma. marmorum ampullam eſſe
tradunt, in qua pretioſa ſeruarentur unguenta.
,, *Horat. in.* IIII. *Carm. Nardi paruus onyx eliciet*
,, *cadum. Et Propert. in.* III. *Et crocino nares mur*
,, *rheus unguat onyx. Et idem alibi, Cũ dabitur Syrio*
,, *munere plenus onyx.* Veſter onyx, caſto co-
,, litis quae iura cubili] *Omnibus in manuſcriptis*
non Colitis, ſed uel Quamritis, uel Queritis. mihi
legendum uidebatur, Veſter onyx caſto quatitis
quae iure cubile. ut ſic legitimo coniunctos matri-
monio ſignificet. Quatere autem ſic hoc loco, ut an-
,, *te, Tremuliq. quaſſa lecti Argutatio. Et, Nequi-*
,, *quam tacitum cubile clamat. Etſi in legitimis nu*
ptijs uidetur obſcaenius. Ius uero dicit, ut & eo-
,, *dem in genere Vergil. in.* IIII. *Ante pudor quam*
,, *te uiolem, aut tua iura reſoluam. Caſtum autem*
,, *ius*

ius dicit, ad differentiam rerum iuris aliarum. Et
„ *Cubile hoc ipſo in genere eodem modo poſt dicit, Sed*
„ *pater illius nati uiolaſſe cubile Dicitur.*

Illius aura leuis bibat, & dona inrita puluis] *In manuſcriptis duob. hic uerſus legitur, Illius a mala leuis bibat dona inrita puluis. In alio pro Bibat, Bibit. In tertio, Illius mala leuis bibat dona uerita puluis. Legendum opinor, Illius mala dona leuis bibat inrita puluis. uel, Illius a mala dona leuis bibat inrita puluis. ut A ſit interiectio ſine aſpiratione, ut uetuſtis in libris ſcriptam ſemper uidemus. Sed ea tamen interiectio commiſerantis magis, quam imprecantis, eſſe ſolet. mutandum fortaſſe ſit in. O. quod ſit optantis. Ouid. in.* III. *Amorũ*
„ *ſimillimum dixit, O ſi neglecti quiſquam deus ultor*
„ *amantis, Tam male quaeſitas puluere mutet opes.*
Plato in. IIII. *de Legib. ab impuris dicit non eſſe*
„ *ſumenda dona.* παρὰ μιαροῦ δῶρα, οὔτ' ἄνδρα ἀγαθὸν,
„ οὔτε θεόν ἐστι ποτὲ τόγε ὀρθὸν δέχεσθαι.

- diuã Placabis feſtis luminib. Venerem San-
„ guinis expertem] *Feſtis luminibus, ſacris lucibus, ut Flaccus loquitur. uel ſit legendum fortaſſe, Liminibus. ut feſtas aras dicunt Poetae. & Feſta dicat limina, floribus exornata. Sanguinis expertem Venerem dicit, ut* θυσίας ἀναιμάτους *ſignificet.*

- non uotis eſſe tuam me] *Pro Votis in manuſcriptis, & Noſtris, & Veſtris. Pontanus Votis facit, ingenioſe id quidem, ſed uidendum etiam, an Verbis potius legendum. Noli blandis uerbis id Vene-*

rem poſcere, ſed multis omnino donis.

- largis effice muneribus] *Horat. in. IIII. Car.*
" *Largis muneribus riſerit aemuli.* Sidera cur iterent] *Sic etiam in manuſcriptis. praeterquam in uno, pro Cur, Cum. Docti homines, ſiue Pontanus is fuit, ſiue quiuis alius, Cur retinent. quod poſt aly ſunt ſecuti.* - utinam coma regia fiam] *In manuſcriptis, Ut. idq. Vtinam ſunt interpretati. in uno erat, Vter. Fortaſſe etiam legi poſſit hoc modo, Sidera cum intereant, ut tunc coma regia fiam. Ea ſententia, ut, quaſi deſcendens, redeat in reginae uerticem. Ut autem ſit optantis, idemq. ſit quod Vtinam aduerbium.* Proximus hydrochoi fulgeat Oarion] *In manuſcriptis uerſus hic legitur eodem modo, praeterquam pro, Fulgeat, Fulgeret, & pro Oarion, in nonnullis eſt, Aorion. neq. uero ſum neſcius, quae contra Politiani ſententiam dicantur, tum quae e Mathematicorũ ſcriptis proferantur hoc loco. Ego ſat habui, quam manuſcriptis in libris repperi lectionem, teſtari.*

Atq. idem uehementer ſuſpicor, Claudium Rutilium Numantianum, ueterem poetam, in fine libri primi, quod Oariona etiam dixerit, exemplo Catulli feciſſe. Sic enim eſt apud illum, " *Namq. procelloſo* " *ſubiungitur Oarioni. Vt ſit haec, aut hac potior alia ſententia, ſe non laborare, quae quem ſortiantur locum ſidera, ut remotiſſimis e locis ad ſe inuicem propius accedant, dum ſibi modo in reginae uertice eſſe liceat. Hydrochoum pro aquario dixit etiam Nigidius*

gidius Figulus. auctor interpres Phaenom. Germanici in Aquario.

AD. IANVAM. IMPVDICAE CVIVSDAM. MVLIERIS

O DVLCI *iucunda uiro, iucunda parenti,*
Salue, teq. bona Iuppiter auctet ope,
Ianua, quam Balbo dicunt ſeruiſſe benigne
Olim, cum ſedes ipſe ſenex tenuit.
Quamq. ferunt rurſus uoto ſeruiſſe maligne,
Poſtquam es proiecto facta marita ſene.
Dic age, dic nobis, quare mutata feraris
In dominum ueterem deſeruiſſe fidem.
Non, ita Caecilio placeam, cui credita nunc ſum,
Culpa mea eſt, quamquam dicitur eſſe mea.
Nec peccatum a me quiſquam pote dicere quidquam,
Verum iſthaec potius ianitor ipſe facit.
Quin quacumque aliquid reperitur nō bene factum,
Ad me omnes clamant, ianua, culpa tua eſt.
Non iſthuc ſatis eſt uno te dicere uerbo,
Sed facere, ut quiuis ſentiat, & uideat.
Quod poſſum. nemo quaerit, nec ſcire laborat.
Nos uolumus nobis dicere, ne dubita.
Primum igitur, uirgo quod fertur tradita nobis,
Falſum eſt. namq. illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens ſicula beta,
Numquam ſe mediam ſuſtulit ad tunicam,
Sed pater ipſius nati uiolaſſe cubile

Dicitur, & miſeram conſceleraſſe domum:
Siue quod impia mens caeco flagrabat amore,
Seu quod iners ſterili ſemine natus erat:
Ne quaerendum aliunde foret neruoſius illud,
Quod poſſet zonam ſoluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipſe ſui gnati minxerit in gremium.
Atqui non ſolum hunc ſe dicit cognitum habere
Brixia Chinaea ſuppoſitum in ſpecula,
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia Veronae mater amata meae:
Sed de Poſtumij, & Corneli narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis: qui tu iſthaec ianua noſti,
Cui numquam domini limine abeſſe licet,
Nec populum auſcultare, ſed huic ſuffixa tigillo
Tantum operire ſoles, aut aperire domum.
Saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
** Solam conſilijs haec ſua flagitia,*
Nomine dicentem, quos diximus, utpote, quae mi
Nec ſperet linguam eſſe, nec auriculam.
Praeterea ardebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra ſupercilia.
Longus homo eſt, magnas cui lites intulit olim
Falſum mendaci uentre puerperium.

O dulci iucunda uiro] *Et apud Propertium, credo, ianua queri fingitur.* – teq. bona Iuppi-
» ter auctet ope] *Sic Ouid. in. 1. Faſt. Huius & au-*
» *gurium*

gurium dependet origine uerbi, Et quodcumq. ſua Iuppiter auget ope. Quamq. ferunt rurſus uoto ſeruiſſe maligno, Poſtquam es proiecto facta marita ſene] *Declarat ianuae uerbis nullo tempore pudicam fuiſſe dominam, ne tum quidem, cum Balbo nupta eſſet, & pudica audiret. Sed in manuſcriptis omnib. non Es, ſed Eſt, legebatur. deinde, Facta marita, quod dicit, alienum uidetur, cũ etiam antea Balbo nupſerit, qui illi uir, & aetate parens eſſet. itaq. legendum ſuſpicabar, Poſtquam eſt proiecta functa marita ſene. Proiecto autem, pulſo, excuſſo foras. quamquam in manuſcriptis etiam legebatur, Porrecto. Haec autem illorum uxor uſa fuit.* Dic age, dic nobis] *In manuſcriptis, Dic age de nobis, et, Dic age de uobis. Illud retinendum fortaſſe ſit, aut mutandum leuiter, Dic agedum nobis.* Non, ita Caecilio placeam] *In Maffei libro eſt Plateam, non Placeam. legendum credo, Pateam. Atq. haec fortaſſe ſit ea puella, de qua ante, Ignoſco tibi, Sapphica puella, Muſa doctior, eſt enim uenuſte Magna Caecilio inchoata mater.* Nec peccatum a me quiſquam pote dicere quidquam] *Sic Cato in.* v. *Orig. Quiſquam, quidquam. Quod eorum, inquit, nemo quiſquam quidquam mihi ignoturus eſt.* Verum iſthaec potius ianitor ipſe facit] *Omnia haec conficta & notha. In manuſcriptis enim omnibus, Verum iſti populi ianua qui te fecit. in Maffei libro, Popl'i quod Populi ſunt interpretati.*

Ego legebam, Verum iſtis probri ianua quidq. facit. Quidq. pro Quiduis, & Quidcumq. Sic Plautus in Mil. Mi hercle defregeritis talos poſthac quemq. in tegulis uideritis. Ac poſt, Quemq. a milite. Et Cic. in extrema. IX. Philip. Quaq. uerſus. ideſt, quacumq. Probrum autem facere, etiam Cato dixit hoc ipſo in genere. ſic enim de dote. Vir, inquit, cum diuortium fecit, mulieri iudex pro cenſore eſt, imperium, quod uidetur, habet. Si quid peruerſe, taetreq. factum eſt a muliere, multatur. Si uinum bibit, ſi cum alieno uiro probri quid facit, damnatur. Quod poſſum] In manuſcriptis omnib. Quid poſſum. quod aut retinendum, aut mutandum, Qui poſſum. Nos uolumus uobis dicere, ne dubita] Sic etiam in manuſcriptis erat. Sed ineptum omnino uidetur, cum multis haec dictura ſit, quod addit, Ne dubita. Legendum opinor, Nos uolumus uobis dicere, nec dubia. Nã, quod ſingulari, & plurali numero de eodem eſt uſus, idipſum poſtea facit, illo loco ſcilicet, Nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi Et cet.

Namq. illam uir prior attigerat] In manuſcriptis omnibus, Non illam. Quod retinendum cenſeo. ea ſententia, Non uir prior illam attigerat, ideſt, ante alios omnis. cum eius pater filio prior nouam nuptam uitiaſſet. Languidior tenera cui pendens ſicula beta] Simili uſus tralatione Nicander κορύνην mentulam dixit. Et rutabulum eodem modo ueteres dixerunt. Feſtus, Rutabulum,

bulum,

" *bulum, a proruendo igne uocatum, quo panes coquũ*
" *tur, inuenitur etiam poſitum pro membro uirili.*
Ac Plautus in Caſina gladium eodem modo uide-
" *tur dicere. Dum gladium quaero ne habeat, arri-*
" *pio capulum. Atq. idem antea Catullus ſimiliter,*
" *Pro telo rigida mea cecidi.* Numquam ſe mediam ſuſtulit ad tunicam] *In manuſcriptis omnib. Numquam ſe mediam ſuſtulit hanc tunicã. Legendum, opinor, Numquam ſe media ſuſtulit hinc tunica. ideſt, ad hanc ſuam nonnumquam arrexerat.* - caeco flagrabat amore] *In nonnullis manuſcriptis, Tecto. Sed illud probabilius.* Seu quod iners ſterili ſemine natus erat] *ſiue quod inertis filij ſemen eſſet ſterile.* Ne quaerendũ aliunde foret neruoſius illud] *In manuſcriptis omnib. Et quaerendum, unde foret. Legendum puto, Et quaerendum, unde unde foret neruoſius illud. Siue, inquit, fili ſemen, quod eſſet ſterile, & quaerendum eſſet illud neruoſius. Et quae ſequuntur.* Qui ipſe ſui gnati minxerit in gremium] *In uno manuſcripto, Imminxerit. Gremium gnati, ideſt, uxoris filij. Horat. in.* II. *Serm. Sat.* VII. *eodem uerbo, atq.*
" *eodem in genere eſt uſus. Dicitur ut formae melio*
" *ris meiat eodem.* Atqui non ſolum hunc ſe dicit cognitum habere] *In Maffei libro erat, Atqui non ſolum ſe dicit cognitum habere. in alio, Sed, pro Se. in tertio, Atqui non ſolum ſed dicit hoc cognitum habere. Legendum puto, Atqui non*

ſolum hoc ſe dicit cognitum habere. Brixia
Chinaea ſuppoſitum in ſpecula] *In manuſcri-
ptio omnib. Suppoſitum ſpecula. Legendum uide-
tur, ut & Pontanus cenſebat, Brixia Chinaeae ſup
poſita ſpeculae. Octauius Pantagathus, Brixien
ſis ipſe, ſingulari probitate uir, ac praeſtante do-
ctrina, conſultus a me, nomen ipſum Speculae ho-
die nullum exſtare reſpondit, at turrim ibi poſi-
tam uulgo, Mirabella uocari, nomine, ut idem cen-
ſet, ducto ab ſpecula ipſa, unde longe lateq. proſpe-
ctus pateret.* – Veronae mater amata meae]
*Vel quod eſſet urbs Brixia uetuſtior, uel quod inde
Veronam coloni multi commigraſſent. uel quod eſſet
Caenomanorum metropolis Brixia, in quib. eſt et-
iam Verona.* Sed de Poſtumii, & Corne-
li narrat amore] *In manuſcriptis erat, Sed de
Poſtumio, & Corneli narrat amore. Sed illo modo
rectius. eſt enim in Poſtumio breuis antepenulti-
ma. Lucil. apud Nonium Marcellum in uerbo,*
» *Capulum, Quem illi cum uidiſſent Hortenſius Po*
» *ſtumiusq. Corneli autem, antiquorum more, pro
Cornelij. Sic Romae in ea baſi, quae eſt ad Se-
ptimij imp. Arcum, triumphis inſignem,* COR-
NELI. 7. C. &, CORNELI. SVCCESSI
Qui tu iſthaec ianua noſti] *In manuſcriptis o-
mnib. Quid tu iſthaec. etcet. Quod probari poſſit.*
Cui numquam domini limine abeſſe licet]
» *Limen foribus imponi dicebatur. Plin. in.* XXXVI.
» *Difficillime hoc contingit in limine ipſo, quod fori*
» *bus*

bus imponebatur. - ſed huic ſuffixa tigillo] *In manuſcriptis, Haec, non Huic. illud rectius. Ianua uero ſub tigillis eſt, e quib. etiam parietes. Tibul. in.* II. *Illi compoſitis primum docuere tigillis Exiguam uiridi fronde operire domum.*

Tantum operire ſoles, aut aperire domum] *Tacitus in.* III. *Operiri fores etiam dixit, niſi aliter legendum ſit, Dein, multam poſt noctem, inquit, egreſſa cubiculo uxore, operiri fores iuſſit.*

Saepe illam audiui furtiua uoce loquentem Solam conſiliis haec ſua flagitia] *In Maffei libro, Solam cum concilijs. In alijs, Solã concilijs. Ego legendum audeo adfirmare, Solam cum ancillis. Ancillis enim libidinum omnium adminiſtris uti, dominae fere ſolent. quod multis Plauti, Tibulli, aliorumq. docerem teſtimonijs, niſi res eſſet ipſa notiſſima.* Nec ſperet linguam eſſe, nec auriculam] *In manuſcriptis omnibus, Speret nec linguam eſſe, nec auriculam. Sed, quo uerſus ſtaret, Põtanus primum, opinor, fecit, Speraret. Legẽdum forte, Nec linguam ſperet eſſe, nec auriculam.*

Praeterea ardebat quendam] *Legendum, ut eſt omnibus in manuſcriptis, Addebat, non Ardebat.* - quem dicere nolo Nomine] *ſic ſaepe etiam Vergil. loquitur.* - ne tollat rubra ſupercilia] *Minitabundus. Quamquã is etiam geſtus eſt hominis impudentis. Euripides,* Βούλομαι σ᾽ εἰπεῖν εὖ βραχέα μὴ λίαν Ἀνω βλέφαρα πρὸς τὸ ἀναιδὲς ἀγαγών. *Ariſtophanes in Lyſiſtrata dicit,* τοξοποιεῖν

,, τὰς ὀφρῦς. -magnas cui lites intulit olim] *In manuſcriptis omnibus, Qui, non Cui.*

Falſum mendaci uentre puerperium] *Si manuſcriptam lectionem retinemus, erit haec ſententia, Qui cum nothus eſſet, & qua uolebat matre minime genitus, magnas, ob id credo, lites ſuſcepit. Mendaci uentre ſic dixit, ut & Horat. in. v. Carm.*
,, *Tuusq. uenter Pactumeius, & tuo Cruore rubros*
,, *obſtetrix pannos lauit.*

AD. MALLIVM

QVOD *mihi fortuna, caſuq. oppreſſus acerbo,*
Conſcriptum lacrimis mittis epiſtolium,
Naufragum ut eiectum ſpumantib. aequoris undis
Subleuem, & a mortis limine reſtituam,
Quem neq. ſancta Venus molli requieſcere ſomno
Deſertum in thalamo caelibe perpetitur,
Nec ueterum dulci ſcriptorum carmine Muſae
Oblectant, cum mens anxia peruigilat.
Id gratum eſt mihi, me quoniam tibi ducis amicum,
Muneraq. & Muſarum hinc petis, & Veneris.
Sed, tibi ne mea ſint ignota incommoda Malli,
Neu me odiſſe putes hoſpitis officium,
Accipe, quis merſer fortunae fluctib. ipſe,
Ne amplius a miſero dona beata petas.
Tempore, quo primum ueſtis mihi tradita pura eſt,
Iucundum cum aetas florida uer ageret,
Multa ſatis luſi: non eſt dea neſcia noſtri,

Quae

Quae dulcem curis miſcet amaritiem.
Sed totum hoc ſtudium luctu fraterna mihi mors
Abſtulit. o miſero frater adempte mihi:
Tu mea, tu moriens fregiſti commoda frater:
Tecum una tota eſt noſtra ſepulta domus:
Omnia tecum una perierunt gaudia noſtra,
Quae tuus in uita dulcis alebat amor:
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Haec ſtudia, atq. omnes delicias animi.
Quare, quod ſcribis, Veronae turpe Catullo
Eſſe, quod hic quiſquis de meliore nota
Frigida deſerto tepefecit membra cubili,
Id Malli non eſt turpe, magis miſerum eſt.
Ignoſces igitur, ſi, quae mihi luctus ademit,
Haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod ſcriptorum non magna eſt copia apud me,
Hoc fit, quod Romae uiuimus: illa domus,
Illa mihi ſedes, illic mihi carpitur aetas,
Huc una e multis capſula me ſequitur.
Quod cum ita ſit, nolim ſtatuas, me mente maligna
Id facere, aut animo non ſatis ingenuo,
Quod tibi non utriuſq. petiti copia facta eſt.
Vltro ego deferrem, copia ſi qua foret.
Non poſſem reticere deae, qua Mallius in re
Iuuerit, aut quantis iuuerit officijs,
Ne fugiens ſaeclis obliuiſcentib. aetas
Illius hoc caeca nocte tegat ſtudium.
Sed dicam uobis: uos porro dicite multis
Millibus, & facite, haec charta loquatur anus.

Omnibus

Omnibus inq. locis celebretur fama ſepulti,
Noteſcatq. magis mortuus, atq. magis:
Ne tenuem texens ſublimis aranea telam,
Deſerto in Malli nomine opus faciat.
Nã, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam,
Scitis, & in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
Lymphaq. in Oetaeis mallia Thermopylis,
Maeſta nec adſiduo tabeſcere lumina fletu
Ceſſarent, neq. triſti imbre madere genae.
Qualis in aerij pellucens uertice montis
Riuus muſcoſo proſilit e lapide:
Qui cum de prona praeceps eſt ualle uolutus,
Per medium denſi tranſit iter populi,
Dulce uiatori laſſo in ſudore leuamen,
Cum grauis exuſtos aeſtus hiulcat agros.
At ueluti nigro iactatis turbine nautis
Lenius aſpirans aura ſecunda uenit,
Iam prece Pollucis, iam Caſtoris implorata,
Tale fuit nobis Mallius auxilium.
Is clauſum lato patefecit limite campum,
Isq. domum nobis, isq. dedit dominam,
Ad quam communes exerceremus amores.
Quo mea ſe molli candida diua pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
Innixa, arguta conſtitit in ſolea.
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Proteſilaeam Laodamia domum,
Incepta fruſtra nondum cum ſanguine ſacro

Hoſtia

Hoſtia caeleſtes conciliaſſet heros.
Nil mihi tam ualde placeat Rhamnuſia uirgo,
Quod temere inuitis ſuſcipiatur heris.
Quam ieiuna pium deſideret ara cruorem,
Docta eſt amiſſo Laodamia uiro,
Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Quam ueniens una, atq. altera rurſus hiems
Noctib. in longis auidum ſaturaſſet amorem,
Poſſet ut abrupto uiuere coniugio.
Quod ſcibant Parcae non longo tempore abeſſe,
Si miles muros eſſet ad Iliacos.
Nam tum, Helenae raptu, primores Argiuorum
Coeperat ad ſeſe Troia ciere uiros,
Troia nefas commune ſepulchrum Europae, Aſiaeq.
Troia uirum, & uirtutum omnium acerba cinis,
Quae nempe & noſtro letum miſerabile fratri
Adtulit: hei miſero frater adempte mihi:
Hei miſero fratri iucundum lumen ademptum:
Tecum una tota eſt noſtra ſepulta domus:
Omnia tecum una perierunt gaudia noſtra,
Quae tuus in uita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longe non inter nota ſepulchra,
Nec prope cognatos compoſitum cineres,
Sed Troia obſcena, Troia infelice ſepulchrum
Detinet a noſtro terra aliena ſolo.
Ad quã cum properans fertur ſimul undiq. pubes
Graeca penetrales deſeruiſſe focos:
Ne Paris abducta gauiſus libera moecha
Otia pacato degeret in thalamo.

Quo

Quo tibi tum caſu pulcherrima Laodamia
Ereptum eſt uita dulcius, atq. anima
Coniugium. tanto te abſorbens uortice, amoris
Aeſtus in abruptum detulerat barathrum.
Quale ferunt Graij Peneum prope Cyllenaeum
Siccari emulſa pingue palude ſolum,
Quod quondam caeſis montis fodiſſe medullis
Auſus falſiparens Amphitryoniades,
Tempore quo certa Stymphalia monſtra ſagitta
Perculit, imperio deterioris heri,
Pluribus ut caeli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Quod diuum dominum ferre iugum docuit.
Nam neq. tam carum confecto aetate parenti
Vna caput ſeri nata nepotis alit,
Qui cum diuitijs uix tandem inuentus auitis
Nomen teſtatas intulit in tabulas,
Impia deriſi gentilis gaudia tollens,
Suſcitat & cano uulturium capiti:
Nec tantum niueo gauiſa eſt ulla columbo
Compar, ſeu quidquid dicitur improbius
Oſcula mordenti ſemper decerpere roſtro,
Quantum praecipue multiuola eſt mulier.
Sed tu horum magnos uiciſti ſola furores,
Vt ſemel es flauo conciliata uiro.
Aut nihil, aut paulo cui tu concedere digna,
Lux mea ſe noſtrum contulit in gremium:
Quam circumcurſans huc illuc ſaepe Cupido,

Fulgebat

Fulgebat crocina candidus in tunica.
Quae tamen &ſi uno non eſt contenta Catullo,
Rara uerecundae furta feremus herae,
Ne nimium ſimus ſtultorum more moleſti.
Saepe etiam Iuno maxima caelicolum
Coniugis in culpa flagrauit cottidiana,
Noſcens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier aequum eſt,
Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna,
Fragrantem Aſſyrio uenit odore domum,
Sed furtiua dedit nigra munuſcula nocte,
Ipſius ex ipſo dempta uiri gremio.
Quare illud ſatis eſt, ſi nobis id datur unis,
Quo lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi, quo potui, confectum carmine munus
Pro multis alijs redditur officijs.
Ne ueſtrum ſcabra tangat robigine nomen
Haec atq. illa dies, atq. alia, atq. alia.
Huc addant diui quamplurima, quae Themis olim
Antiquis ſolita eſt munera ferre pijs.
Sitis felices & tu ſimul, & tua uita,
Et domus ipſa, in qua luſimus, & domina,
** Et qui principio nobis dominam dedit, a quo*
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omnes mihi quae me carior ipſo eſt,
Lux mea, qua uiua, uiuere dulce mihi eſt.

Quod

Quod mihi fortuna, caſuq. oppreſſus acerbo] *Sic Vergil. Caſu concuſſus acerbo.* Et a mortis limine reſtituam] *Simile quiddam Graeci dicere uidentur, illis uerbis,* ἐπὶ γήραος οὐδῷ. *Lucret. Leti iam limine in ipſo. Et Vergil. contra. Primoq. in limine uitae. Reſtituere eodem modo dicit Flaccus in.* IIII. *Carm. Non Torquate genus, non te facundia, non te Reſtituet pietas.* Quem neq. ſancta Venus] *Idem ante, Nam ſanctae Veneri, cupidiniq.* – molli requieſcere ſomno] μαλθακῷ ὕπνῳ. *Et Ennius, Laetantes uino curatos ſomnus repente In campo paſſim molliſſimus perculit.* In thalamo caelibe] *Sophocles in Trachinijs idem dixit,* Ευθυμίοις δ᾽ εὐναῖς τ᾽ ἀνανδρώτοις. – cum mens anxia peruigilat] *Sic etiam in manuſcriptis. legebam ipſe, Cui mens anxia peruigilat.* – me quoniam tibi ducis amicum] *In manuſcriptis omnibus, Dicis: illud probabilius.* Muneraq. & Muſarum hinc petis, & Veneris] *Muſarum munera, eadem Horat. uocat in.* II. *epiſt. ad Auguſtum, Muſarum dona, Ad libros, & ad haec Muſarum dona.* Sed, tibi ne mea ſint ignota incommoda Malli] *In manuſcriptis ſemper, Manli, &, Manlius.* Accipe, quis merſer fortunae fluctibus] *Sic Horat. Aduerſis rerum inmerſabilis undis.* Iucundum cum aetas florida uer ageret] *Apte, & eleganter expreſſit* τὴν ἥβην, καὶ τὴν ἀκμήν. *Seleria apud Stobaeum dixit.*

dixit, ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων. *At Callimachus etiam Ver aetatis dixiſſe uidetur in Hymno in Delon,* παῖδες δὲ θέρος τὸ πρῶτον Ἰούλῳ. *Atq. alibi de amore,* Κρυπταδίη φιλότης καὶ μείλιχα δῶρα, καὶ εὐνὴ Ἄνθεα τῆς ἥβης γίγνεται ἁρπαλέα Ἀνδράσιν, ἠδὲ γυναιξίν. *Eo dē pertinet illud Pericleū apud Ariſt.in.*III.*Rhet.* Τὴν νεότητα ἐκ τῆς πόλεως ἀνῃρῆσθαι, ὥσπερ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ, εἰ ἐξαιρεθείη. *Et Pompeius Macer,* Παίζετ' ὦ νέαι φρένες ἐστιν ἡμῖν τοῦτ' ἔαρ παντὸς βίου. *Et Ouidius, Aetatis breue uer. Ver agere ſic dixit, ut & Vergil. Ver magnus agebat Iuppiter.*

Iucundum: *Expreſſit illud Homericum,* Χαρίεστάτην ἥβην τοῦ ὑπηνήτου. *quo eſt uſus Plato in Protagora.*

– non eſt dea neſcia noſtri] *Sic auctor incertus in Ciri, Quod ſi alio quouis animo iactaris amore, Nam te iactari non eſt Amathuſia noſtri Tam rudis, ut nullo poſſim cognoſcere ſigno.*

Quae dulcem curis miſcet amaritiem] *Curis: amoribus. Sic Horat. in.* IIII. *Carm. Amaraq. curarum. Ac de Sappho hoc ſumptum uideri poſſit, apud quam, ut adducit Hephaeſtion* περὶ αἰολικῶν, *ſic erat,* Ἔρως δ' αὖτ' ἐμὸς λυσιμελὴς δονεῖ. Γλυκύπικρον ἀμάχανον, ὄρπετον ἀπήχθετο, *& cet. Muſaeus, ſiue quiſquis alius auctor operis quod exſtat,* ἤδη καὶ γλυκύπικρον ἐδέξατο κέντρον ἐρώτων. *Cic. in.* V. *epiſt. ad Att. eodem uerbo, quo Sappho, eſt uſus, In his, inquit,* γλυκύπικρον *illud confirmas, morā mihi nullam fore. In eandem ſententiam Plautus in Ciſtellaria, Namq. ecaſtor amor & melle, & felle eſt fecun-*

" *diſſimus, Guſtu dat dulce, amarum ad ſatietatem*
" *uſq. aggerit. Et in Pſeudolo Callidorus de ſuis amo-*
" *ribus. Nam mihi uideor cum ea fabularier Lege,*
" *dulce amarumq. una nunc miſcens mihi.*

Tu mea, tu moriens fregiſti commoda] *Fran-*
" *gi ſic dicuntur cõmoda, ut & res. Horat in. II. Ser.*
" *Poſtquam omnis res mea Ianum Ad medium fra*
" *cta eſt.* Omnia tecum una perierunt gau
dia noſtra] *Non diſſimile huic uidetur illud Ver-*
" *gili in Bucolicis, Heu cadit in quemquam tantum*
" *ſcelus, heu tua nobis Paene ſimul tecum ſolatia ra*
" *pta Menalca.* Quae tuus in uita dulcis
alebat amor] *Hunc poſtea uerſum cum ſuperiore*
repetit. - quod hic quiſquis de meliore
nota Frigida deſerto tepefecit membra cubi
li] *Eo turpe Catullo Veronae eſſe iocans Manlius*
ſcribebat, quod ad eius amicam quicumq. paulo me
lior uentitaret, & deſerto in Catulli lectulo cuba-
ret. Genere hoc ipſo dicendi alia tamen in re uſus
" *eſt Curio in epiſt. ad Cic. Et Sulpici, inquit, ſucceſſo*
" *ri nos de meliore nota commenda. Sed uno in libro*
tantum Tepefecit, in duobus alijs, Tepefacit, atq. in
Maffei libro ſupraſcriptum, uel Tepefactat.

Id Manli non eſt turpe, magis miſerum eſt] *Si*
" *militer Cic. in. III. epiſt. ad Atticum, Velim pro*
" *tuo in me amore hanc inanem meam diligentiam*
" *miſerabilem potius, quam ineptam putes. Et in.*
" *III. in Verrem. Erunt qui illum, ſi hoc fecerit, non*
" *improbum, ſed miſerum, me non diligentiſſimum*
" *conſulem.*

» *conſulem, ſed crudeliſſimum tyrannum exiſtimare*
» *uelint. At in oratione pro Roſcio coniungens utrūq.*
» *Videant, inquit, ne turpe, miſerumq. ſit, eos, qui eque*
» *ſtrem ſplendorem pati non potuerunt, ſerui nequiſſi*
» *mi dominationem ferre poſſe. Liuius eodem prope*
» *modo, quo Catullus, Neq. id queri, quod hoſtilia ab*
» *hoſte paſſi forēt, eſſe enim quaedā belli iura, quae ut*
» *facere, ita pati ſit fas. ſaxa exuri, dirui tecta, prae-*
» *das hominum pecorumq. agi, miſera magis, quam*
» *indigna patienti eſſe.* - illa domus, Illa mi
hi ſedes] *Ouid. Haec domus, haec ſedes.*
- illic mihi carpitur aetas] *Omnib. in manuſcri*
ptis, non Mihi, ſed Mea. Metaphora autem uide-
ri poſſit a fructibus, uel rebus ijs, quae carpendo con
ſumuntur, ut lana, quae & carpitur, & diducitur.
» *Sic Vergil. in.* IIII. *Aeneid. Sola ne perpetua mae-*
» *rens carpere iuuenta. Et Ouid. in.* II. *de remedio*
» *amoris, Si potes, & ceras remoue, quid imagine mu*
» *ta Carperis, hoc perijt Laodamia modo. Et in.* IIII.
» *de triſtib. Quaeq. meae ſemper placuerunt otia mē*
» *ti, Carpere, & in ſtudijs molliter eſſe meis. Eodē mo*
do Aetatem degere dicimus. eſt autem Degere, mi-
nuere. auctor Non. Marcell. Huc una e mul-
» tis capſula] *In capſas libros includebant. Horat.*
» *in.* I. *Serm. Beatus Fannius, ultro Delatis capſis,*
» *& imagine.* Quod cum ita ſit, nolim ſta-
tuas, me mente maligna Id facere] *In manuſcri*
ptis omnib. non Me, ſed Nos. Maligna mente: pa-
rum liberali. - utriuſq. petiti] *Sic Petitum*

 dicitur,

dicitur, ut & Datum. de quo poſt. Sed quoniam in manuſcriptis nonnullis, Potenti, in aliјs Petenti legitur, hoc retinendum cenſeo. Vltro ego deferrem] *Eodem modo Cic. loquitur in.* IIII. *epiſt.*
„ *ut uocant, Fam. Nec mihi quidquam tali tempore*
„ *in mentem uenit optare, quod non ultro mihi Cae-*
„ *ſar detulerit. Et in.* XIII. *Ultro te ad me detuliſſe*
„ *putabo. Liuius quoq. in.* III. *Quae conſilij fuerunt,*
„ *adeo aequa poſtulaſtis, ut ultro uobis deferenda fue*
„ *rint.* Illius hoc caeca nocte tegat ſtu-
„ dium] *Sic Horat. in.* IIII. *Carm. Sed omnes inla*
„ *crimabiles Vrgentur, ignotiq. longa Nocte, carent*
„ *quia uate ſacro.* - et facite, haec charta loquatur anus] *In manuſcriptis omnib. non Char-*
„ *ta, ſed Certa. In Maffei tamen libro ſupra poſitum, uel Charta. Si Certa retinemus, interpretemur, Anus docta poſteris narret. uel Cera. ut ceratas tabulas intellegamus, in quib. ſcribebant. itaq. nihil adfirmo. Loqui annales, dixit & Macrobius in.* III.
„ *Saturn. Sed & multus exercitus, oppidaq. hoſtium*
„ *Gallorum, Hiſpanorum, Afrorum, Maurorum, a-*
„ *liarumq. gentium, quas priſci loquuntur Annales.*
„ *Et auctor incertus in Ciri, Aeternum Sophiae con*
„ *iunctum carmine nomen Noſtra tuum ſenib. loque*
„ *retur pagina ſaeclis. Senib. autem ſaeclis, ſic dixit,*
„ *ut & Catullus alibi, Cana ſaecula. Et Claudianus*
„ *in laude Serenae, uxoris Stiliconis, Antiquos loqui*
„ *tur Muſarum pagina reges. Philippus in epigram*
„ *mate chartas anus eodem modo uidetur dicere, ἤ-*

„ ποτε

ποτὲ μαιονίδαο βαθὺ κλέος, οὔνομ' Ομήρου λήθη Πηραλέων ἁρπάσεται σελίδων. Omnibus inq. locis] *Hic uerſus in manuſcriptis non erat. & in omnibus tantum ſpatij reliquum erat, quantum uni uerſui capiendo ſatis eſſet. Atq. in uno annotatum in margine, Deficiebat hoc carmen in exemplo. itaq. quicumq. legitur uerſus hoc loco, nothus is eſt.* Noteſcatq. magis mortuus, atq. magis] *Eodem uerbo atq. eadem in ſententia Propert. in. 11. Nec minus haec noſtri noteſcat fama ſepulchri.* Deſerto in Malli nomine opus faciat] *Omnibus in manuſcriptis, In deſerto ali nomine. itaq. legendum puto, In deſerto alijs nomine opus faciat.* - duplex Amathuntia] *Amathuſia, in manuſcriptis.* - & in quo me corruerit genere] *Sic etiam erat omnibus in manuſcriptis. aut igitur hoc retinendum, aut mutandum fortaſſe leuiter ſic, Et in quo mi cor ruerit genere. Vt aut Catullo cor ruerit, aut Venus ipſum ruerit. actiue. n etiam Plautus, opinor, Ibi me corruere poſſe aiebas diuitias, Et Verg. - cumulosq. ruit male pinguis harenae. Similiter Laberius in Virgine, ut eſt apud Nonium Marcellum in uerbo, Peluis, Amore cecidi tamquam blatta in peluim. Optima tamẽ & uerißima lectio uidetur, Torruerit, non, Corruerit. quo uerbo idem alibi eodem in genere utitur, Cũ ueſana meas torreret flamma medullas. Et Hor. ſaepe, Me torret face mutua, Thurini Calais filius Ornithi. Et, Si torrere iecur quaeris idoneum.*

Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes] *Summum ex amore incendium ſic ſignificat. Sic.n. Plaut. in Aſin.* „ *Nam ni impetro, Regem perdidi, ex amore tantum eſt homini incendium. Et apud Ouid. Polyphemus in.* XIII. *Metam.* „ *Uror enim, laſusq. exaeſtuat acrior ignis.* „ *Cumq. Suis uideor translatam uiribus Aetnam Pectore ferre meo.* *Sic ille quoq. ſummo ſe Galateae amore teneri ſignificat.* Lymphaq. in Oeteis mallia Thermopylis] *Iacobus Taurellus, uir eruditus in primis, ac diligens, non Manlia, uel Mallia, ſed, Lamia, legendum putabat. a Lamiaco ſinu. has.n. aquas eſſe calidas, demonſtrat in Atticis Pauſanias his uerbis,* „ Ατε τοῦ κόλπȣ τȣ̃ Λαμιακοῦ τέλματος πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις· ἄλλιον δὲ ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ ὕδωρ ταύτῃ τὸ θερμὸν ἐκρέον ἐς τὴν θάλασσαν. *Quod legendum adfirmare auderem, ſi liqueret modo eius uerbi principem ſyllabam produci, & Lamiã, ut Lamiacã, dici poſſe. Sed hoc leuius, illud e re magis. At Malliã, gemino,* LL, *a Maliaco ſinu dici, ne id quidem probandum uidetur. itaq. uidendum etiam atq. etiam, quid ſequi debeamus.*

Riuus muſcoſo proſilit e lapide] *Muſcoſum lapidem dicit, ut & Horat.* „ *Muſco circumlita ſaxa.* -de prona praeceps eſt ualle uolutus] *Syllabarum concurſus in uerbis, Valle uolutus, mire curſum aquae defluentis exprimit.*

Dulce uiatori laſſo in ſudore leuamen] *In manuſcriptis omn-ib. non Laſſo, ſed Baſſo, Atq. in Maſ*

ſsi

ſti libro ſupra uerbum, Viatori, ſcriptum, uel Viatorum. Itaq. legendum opinor, Dulce uiatorum laſſo in ſudore leuamen. Vt ſic prope Laſſum ſudorem dixerit, ut & Febris arida dicitur ab effecto.

- exuſtos aeſtus hiulcat agros] *Verg. in Georg.*
" *Vbi hiulca ſiti findit canis aeſtifer arua. Et auctor*
" *luſus in Priapum, Agente terra per caniculam ri*
" *mas.* Ac ueluti nigro] *omnib. in manuſcriptis, Hic ueluti nigri. In uno autem, Hic ueluti nigro, & cet.* Iam prece Pollucis, iam Caſtoris implorata] *In manuſcriptis, Implorate. legendum fortaſſe ſit, Implorante. Ea ſententia, ut aura ſecunda uenit, implorante Caſtoris ac Pollucis opẽ. nam implorata prece Caſtoris, id eſt, quod Caſtorem precemur, utrumq. durum atq. inſolens uidetur.*

Ad quam communes exerceremus amores] *Sic in Maffei libro. in alio, Exercemus. in tertio, Nos exercemus amores. Aut igitur primum illud, aut hoc retinendum poſtremum. nec enim uerſus aliter ſtabit.* Quo mea ſe molli] *Se atq. amicam, Malli domo receptos dicit, ibiq. inter ſe amaſſe.* Intulit] *Propert. in. 1. Sic mihi te re-*
" *feras leuis, ut non altera noſtro Limine formoſos in*
" *tulit ulla pedes.* - et trito fulgentem in limine plantam Innixa, arguta conſtitit in ſolea] *Omnib. in manuſcriptis, Conſtituit ſolea. eſt uero Conſtituere idem nonnumquam quod Ponere. ut eam dicat trito in limine pedem poſuiſſe innixam arguta ſolea. Arguta: crepante, ſonitum edente. Sic*

Vergil. Argutumq. nemus, pinoſq. loquentes. Sin, Conſtitit, malis, id fortaſſe coniungendum cum uerbo Plantam. nam & Plantam inſiſtere ſic Plautus in Caſina uidetur dicere, apud quem eſt, Inſtitit plantam. Turpilius in Demetrio, ut adducit Nonius Marcellus in uerbo Primores, ſimiliter, Sandalio innixa primoribus digitis. Incepta fruſtra nondum cum ſanguine ſacro Hoſtia caeleſtes conciliaſſet heros] In manuſcriptis quoq. Incepta, ſine diphthongo. Ac fortaſſe Incepta, pro non accepto. ut Inuocatus apud Horat. id eſt, non uocatus. Fruſtra uero iungendum cum uerbo Conciliaſſet, uel potius, quod in omnibus manuſcriptis legitur, Pacificaſſet. In quib. Caeleſtis, more ueterum, non Caeleſtes, erat ſcriptum. Caeleſtes autem heros, τοὺς οὐρανίους μάκαρας, quod dicit Euripides. Ouidij, opinor, eſt uerſus ille, Mica ſalis puri pacificabat heros. atq. hoſtiam quidem illam intelligit, quã pro ſalute uiri ad Troiam militantis Laodamia dis immolarat, de qua Ouid. in epiſt. Laodamiae, Excutior ſomno, ſimulacraq. noctis adoro Nulla caret fumo Theſſalis ara meo. Tuta damus, lacrimaſq. ſuper, quae ſparſa relucent, Vt ſolet a fuſo ſurgere flamma mero. Talis, inquit, in Mallij domum ſe mea contulit, qualis Laodamia tum, cum primũ ad maritum uenit, ante ſcilicet, quam Troiam ille proficiſceretur, atq. ipſa uero abſens deos marito militanti mactatis hoſtijs, nec litata, fruſtra placaret. Nil mihi tam u[illegible] placeat] Non ego, inquit, ſi

uehementer

uehementer huius meae coniugium concupiſcam, dis inuitis quidquam effectum uelim. Atq. ita ſigni ficare uult bono omine, & dis adprobantibus ſuam ſibi iunctam fuiſſe. Quam ieiuna pium deſiderat ara cruorem, Docta eſt amiſſo Laodamia uiro] *In manuſcriptis duobus, Deficeret, non Deſideret. in uno, Diſgeret. Mutandum puto Deficeret, in Defecerit. Ea ſententia, quam ſupra poſui, Nihil prodeſſe contra deorum uoluntatem ſacrificia, nec arae ipſae ſanguine uictimarum utiliter imbuuntur. itaq. fuſum ſanguinē ieiunae deficiunt, ac ſacrificantem uoto fruſtrantur. quod exemplo, inquit, ſuo Laodamia docuit. Sed locus tamen hic etiam atq. etiam conſiderandus.* Coniugis ante coacta nouum dimittere collum] *In manuſcriptis, in alijs, Nouit, pro Nouum, in alijs, Vouit, in alijs, Voluit. legendum omnino, Noui. Collum autem dixit opinor a iugo transferens, uel complexum ſic ſignificat.* Poſſet ut abrupto uiuere coniugio] *Facilius uel abſentiam, uel mortem uiri tuliſſet, ſi aliquandiu ſuis amoribus illi frui licuiſſet.* Quod ſcibant Parcae non longo tempore abeſſe] *In manuſcriptis duob. Abiſſe. in uno, Abyſſe. Ea fortaſſe ſententia, Quod coniugium non longo abiſſe tempore ſciebant, id eſt, id non accidiſſe, ut diuturnum foret. quod ſi non placet, priorem lectionem retineamus.* Si miles] *Proteſilaus ipſe.* Coeperat ad ſeſe Troia ciere uiros] *Ad ſeſe: contra ſeſe, in ſeſe, ut Graeci* πρὸς.

Ciere

Ciere uiros, ad iram impellere, aut in ſeſe concitare. Vergil. Aere ciere uiros, martemq. accendere cãtu. Et Tibul. Iam ciet infernas magico ſtridore cateruas. Troia nefas commune ſepulchrum Europae Aſiaeq.] Propert. Olim mirabar quod tanti ad Pergama belli Europae atq. Aſiae cauſſa puella fuit. Atq. alibi, Excidium Europae quae fuerim, atq. Aſiae. Lucret. de terra, opinor, Eadem rerum commune ſepulchrum. acerba cinis] Feminino genere quoq. Lucret. in. IIII. Cinere ut multa latet obrutus ignis. De quo Caris. Grammaticus. Sic & Puluis, eodem genere, Propertius extulit in. I. Sit mihi praecipue puluis Etruſca dolor. Quae nempe & noſtro letum miſerabile fratri Adtulit] In manuſcriptis omnibus, Quae ueter id noſtro, & cet. Legendum forte, Quae ueteri noſtro. Et quae ſequuntur. Sed nõ ita frater, ut amicus dicitur uetus. Legendum forte, Quae ueteri domino, & noſtro. & cet. ut illud de Priamo intelligatur. Quem nunc tam longe] In manuſcriptis omnib. Quae. Sed illud probabilius. Nec prope cognatos compoſitum cineres] De mortuis id uerbum uſurpabant. Lucret. in. I. Compoſitis plenae gemuerunt oſſib. urnae. Et Cornel. Tacit. in. XVII. Piſonem Verania uxor ac frater Scribonianus, T. Iunium Criſpina filia compoſuere, quaeſitis, redemptisq. capitib. quae uenalia interfectores ſeruauerant. Et Propert. proxime accedens ad haec Catulli, Et mater non iu

ſta

» *ſta piae dare debita terrae, Nec pote cognatos in-* » *terhumare rogos.* Sed Troia obſcena, Troia infelice ſepulchrum] *Scribendum forte, ut in omnib. manuſcriptis, Sepultum. Infelice uero auferendi caſu, uetuſte credo.* Detinet a noſtro terra aliena ſolo] *Manuſcripti omnes ſummo conſenſu habebant, Detinet extremo terra aliena ſolo.* » *Extremo: id eſt, longinquo. Vergil. Extremiq. homi-* » *num Morini. quamquam hi extremi, quod in ultimis terris. Sed mutandum fortaſſe leuiter, Externo.* Ad quam cum properans fertur ſimul undiq. pubes] *In manuſcriptis non, Cum, ſed, Tum. et in duobus libris uerſus mancus, in quibus legitur hoc modo, Ad quam tum properans fertur undiq. pubes. in uno, Ferretur undiq. pubes. quod reiciendum omnino. itaq. uerbum deeſſe ſuſpicor, ac uocem, Simul, eſſe prorſus addititiam, atq. alienam.* penetrales] *In manuſcriptis more ueterum ſcriptum, Penetralis, ut ante, Celeſtis.* Quo tibi tum caſu] *In manuſcriptis omnib. Quod. Sed illud potius.* Coniugium] *Coniux ipſe tuus.* tanto te abſorbens uortice] *Etiam hoc loco iſdem in libris ſcriptum erat, Vertice. Atq. ita ſemper eſſe ſcribendum, quidquid ea uox ſignificet, pluribus doceo in meis in Horat. Commentationibus. Idq. Scipioni Africano placuiſſe, ſcribit in. I. Quintil. Similitudine uero utitur in* » *tenui re maximarum etiam rerum. Sic ante, Cum* » *tantum arderem, quantum Trinacria rupes. Sic*

autem

autem exprimit eum, quem Graeci opinor, βαθιὼ ἔρωτα, uocant. Quale ferunt Grai Peneum prope Cyllenaeum] *Eodem modo in manuſcriptis. Sed pro Peneum, legendum Pheneum, quemadmodum Aldus olim impreſſerat. Eſt autem Pheneus urbs Arcadiae, quae, ut ſcribit Ste-*
„ *phanus, κεῖται ὑπὲρ τὸ ὄρος τὴν κυλλήνην. Atq. idem Pheneum maſculino genere dici tradit.*

Siccari emulſa pingue palude ſolum] *De quo Pauſan. in Arcadicis multa. idemq. adfirmat opus id Herculis fuiſſe Tiryntho pulſi ab Euriſtheo. Alia eſt Strabonis in extremo octauo libro ſententia. id enim terrae motu accidiſſe ſcribit. Eum ſequi*
„ *tur auctorem Plinius in. XXXI. Terrae quoq. in-*
„ *quit, motus profundunt, ſorbentq. aquas, ſicut cir-*
„ *ca Pheneum Arcadiae quinquies accidiſſe conſtat. Emulſa uero dixit, pro Abſorpta, attracta, hauſta.*
„ *Sic Ennius, ut adducit in. X. Priſcianus, Mulſerat*
„ *huc nauem compulſam fluctibus Pontus.*

Quod quondam caeſis montis fodiſſe medullis] *In manuſcriptis nonnullis, Fudiſſe.*

Auſus falſiparens] *Omnibus in manuſcriptis, Audet. qui modus eſt in primis hiſtoricus. Falſiparens autem id uidetur exprimere, quod Graeci dicunt ψευδοπάτωρ.* Perculit, imperio deterioris heri] *Deterior etiam, opinor, latine dicitur Inferior.* – ianua caeli] *Portam caelo tri-*
„ *buebant, qua ingrediantur indigetes. Vergil. Quē*
„ *ſuper ingens Porta tonat caeli. Et multo ante En-*

„ *nius,*

nius, Mi ſoli caeli maxima porta patet.

Hebe nec longa uirginitate foret] *Hebe Iuuenta latine dicitur. ſic enim uertiſſe uidetur Ouidius in.* I. *de Ponto. Nectar & Ambroſiam latices, epulasq. deorum Det mihi formoſa gnaua iuuenta manu. cui Hercules coniux obtigit. ac propterea uetus Poeta apud Hephaeſtionem de Hercule,* Χαῖρ' ἄναξ ἕταρε ξαθέας μάκαρ ἥβας. Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo] *Pauſanias, & Strabo illa etiam* βέρεθρα, *&* βάραθρα *uocant. Altum amorem Graeci, ut dixi, etiam* βαθὺν ἔρωτα *dicunt. Theocrit. in Idilio.* III. ὡς ἴδεν, ὡς ἐμάνη, ὡς εἰς βαθὺν ἅλλετ' ἔρωτα. *Euripides etiam trāſferens ab aquis eodem in genere in Hippolyto cor. dixit,* Κύπρις γὰρ οὐ φορητὸς, ἢν πολλὴ ῥυῇ.

Quod diuum dominum ferre iugum docuit] *In manuſcriptis duobus erat, Qui tuum domitum ferre iugum docuit. In uno, Qui tuum dominum ferre iugum docuit. Legendum ſuſpicor, Qui tantum indomitam ferre iugū docuit. Impotentem, inquit, amorem illum tuum fuiſſe oportet, qui te amoris expertem tantum iugum ferre docuit.*

Nam neq. tam carum confecto aetate parenti] *In Maffei libro legitur hic uerſus, Nam nec cauſa earum confecto aetate parenti. In alÿs, Neq. tam cauſa earum. Quae ſunt omnia* ἀσύστατα. *Verbum autem, Cauſa, huic loco plane eſt alienum. Ego ſic ſcriptum id uerbum in uno reperio, Cā. quod Cauſa interpretari ſolent. e quo facile fit uerbum alte-*

rum

rum T. ā. Legendum igitur eodem, quo in uulgatis libris, modo. Vna] *Atq. eo illi nepos carior. acerbiſſimus enim parentib. atq. auis dolor, ſi alienos, non liberos ac nepotes relinquũt heredes.*
„ *Pindarus*, Ἀλλ' ὥστε παῖς ἐξ ἀλόχου πατρὶ, ποθεινὸς,
„ ἥκοντι νεότατι τὸ πάλιν ἤδη· μάλα δέ οἱ θερμαίνει
„ φιλότατι νόον· ἐπὶ πλοῦτος ὁ λαχὼν ποιμένα ἐπακ-
„ τὸν ἀλλότριον θνάσκοντι στυγερώτατος. *Serus autem nepos dicitur, quod, auo iam ſenio prope confecto, natus ſit.* Qui tum diuitiis] *Legendum, ut in manuſcriptis omnibus, Cum, non Tum.* – uix tandem] *Serum enim nepotem dixit.* Nomen teſtatas intulit in tabulas] *Ideſt, in teſtamenti tabulas.* Impia deriſi gentilis gaudia tollẽs, Suſcitat & cano uulturiũ capiti] *Poſterior uerſus in manuſcriptis nonnullis legitur hoc modo, Subcitata cano uoluntarium capiti. In aliis, Suſcitata cano uoluntarium capiti. In Maffei libro ſic erat, Scuſcitata cano uoltariũ capiti. Ego nihil adfirmare audeo. In mentem tamen illud uenerat, Se citat a cano uulturium capite. uel, Se citat in cano uulturium capiti, ideſt, incitat. Sic eo uerbo veteres uſos eſſe, multis omnino exemplis doceri poteſt: Vulturius autem dicebatur, qui & Vultur. ac,* μεταφορικῶς, *qui cuiuſquam bona inuolaret. Aemilius Scaurus contra Q. Caepionem*
„ *actione ſecunda, ut Caris. adducit in.* I. *Nefarius*
„ *uulturius, patriae parricida. Cic. in Piſonem, Vul-*
„ *turius illius prouinciae. Idem in eadem, Scaurus,*

„ *uulturius*

„ *uulturius reip. Crates quoq. Adſentatores ac meretrices uulturijs ſiue miluis eſſe ſimiles dixit eandem ob cauſſam. in Graecorum enim ſententijs hoc*
„ *eius legitur.* Κράτης τὰ τῶν πλουσίων καὶ ἀσώτων
„ χρήματα, ταῖς ἐπὶ τῶν κρημνῶν συκαῖς εἴκαζεν. ἀφ'
„ ὧν ἄνθρωπον μηδὲν λαμβάνειν. κόρακας δὲ καὶ ἰκτί-
„ νους ὥσπερ παρὰ τούτων ἑταίρας καὶ κόλακας.

- ſeu quidquid dicitur improbius] *In manuſcriptis tribus, Qui multo dicitur improbius. In Maffei libro, Quae multo dicitur improbius. ut illud ad columbum, hoc ad columbam referatur. liberum cuiq. ſit, utrum ſequi malit, dummodo non ignoret, impreſſam lectionem alienam eſſe, ac minime Catullinam. At nihil tam improbum in rapiendis oſculis fingi poteſt, quam ſunt ipſi columbi. De quo*
„ *Ouid. in . II. Eleg. Oſcula dat cupido blanda co-*
„ *lumba uiro. Et Maecenas, ut auctor eſt in . XX. e-*
„ *piſt. Seneca, Labris columbari, idem ſignificans*
„ *dixit. Iſdem uerborum figmentis uſus. C. Matius apud Gell. libro. XX. cap. VIII. dixit in Mimiam-*
„ *bis, Sinuq. amicam recipere frigidam caldo, Colum-*
„ *batimq. labra conſerens labris.* Quantum
„ praecipue multituola eſt mulier] *Legendum, ut in manuſcriptis omnibus, Quamquam &cet. Mira inquit in amando Laodamia fuit cõſtantia, cum mulieres tam ſint inconſtantes, nec uno umquam contentae.* Aut nihil, aut paulo cui tu concedere digna, Lux mea ſe noſtrum contulit in gremium] *Sic etiam in manuſcri-*

ptis,

ptis, praeterquam in uno, in quo non, Tu, ſed Tum. Ego, quoquo modo legatur, nihil aptum uideo huic ſententiae. nam, Paulo, uerbum, cui uerba iungemus. deinde, Tũ, quid hic tandem loci habet? Ego Tu in Plus mutãdũ puto, quocumq. id modo accidit. Sed nihil tamen adfirmo. Quam circumcurſans huc illuc ſaepe Cupido] *In manuſcriptis, pro, Huc illuc, Hinc illinc. quod ſequa-*
» *mur. Similiter Horat. in. 1. Carm. de Venere. Quã*
» *iocus circum uolat, & cupido.* Coniugis in culpa flagrauit cottidiana] *In manuſcriptis omnib. uel, Flagrantem, uel, Fragrantem. Nihil autem, quod e re foret, comminiſci poteram. Sed, deeſſe tamen uerſum unum atq. alterum, uehementer ſuſpicabar.* Noſcens omniuoli plurima furta Iouis] *Anacreon, quod Ioui Catullus, idem amori tribuit, apud quem ſic eſt,* Ἀλλ' οὐ θέλω συνοικεῖν Ἔρωτι παντορέκτῃ. Atqui nec diuis homines. &cet.] *Hic uerſus erat omnibus in manuſcriptis. nec tamen apparet, quo referri eum oporteat. aut quam ſit in partem ac ſententiã accipiendum. Niſi ſi forte in eam, non eſſe coniugium ſemper e patris ſententia celebrandum. Sic ut ſemper eſſe caſtam neceſſe ſit. Sequitur enim,*
» *Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna, ut id onus etiam ſublatum fuiſſe ſignificet. De deducendi ritu dictum antea.* nigra munuſcula nocte] *In manuſcriptis omnib. non Nigra, ſed Mira. Miram autem noctem uocat, qua ſibi illius frui*

frui licuit conſuetudine. id enim uerſus qui ſequi-
» *tur, ſignificat, Ipſius ex ipſo dempta uiri gremio.*
Eodem prope modo Gremium uidetur antea dixiſ-
» *ſe, Qui ipſe ſui gnati imminxerit in gremium.*
- ſi nobis id datur unis] *Sic in tribus manuſcri-*
ptis. In Maffei, Si nobis his datur unis.
Quo lapide illa diem candidiore notet] *In*
tribus libris ſic ſcriptũ erat, Quem lapide illa dies
candidiore notat. In uno, Quem lapidem illa dies
candidiore notat. Ego ſuperiorem, & hunc ipſum
uerſum ſic legendum ſuſpicabar, ut, quam minime
poſſem, longe ab ſcripta lectione diſcederem. Quare
illud ſatis eſt, Si nobis is datur unis, Quem lapide
illa diem candidiore notat. Hoc inquit ſatis eſt, ſi
is nobis unis, non item alijs dies datur, eumq. diem
ſolidum in amore, ac delicijs conſumimus. atq. eum
ſibi illa diem ducit feliciſſimum. Ne ue-
ſtrum ſcabra tangat robigine nomen] *Scabrã*
robiginem dixit etiam Vergil. in Georg. Catullum,
credo, imitatus. Sitis felices] *Sic idem Ver-*
» *gil. in. 1. Aeneid. Sis felix. Euripides in Iphigenia,*
» Οναιαθι μύθων, καὶ γένοιθ᾽ οἱ δαίμονες. - et tua
» uita] *Tui amores. Idem alibi, Iucundum mea uita*
» *mihi proponis amorem.* Et domus ipſa, in
qua luſimus, & domina] *In manuſcriptis uerbũ,*
Ipſa, non erat. itaq. aut uerbũ deeſt unum, aut legen-
dum, Atq. domus in qua luſimus, & domina. Sae-
pe enim, Et, pro, Atq. & contra, ſcriptores librarij
peccantes fecere. & ultimam ſyllabam uerbi Do-

mus, productam interdum nominandi casu nonnumquam legimus. Octauius Pantagathus legebat, Et domus ipſi in qua &c. Et qui principio nobis dominam dedit, a quo Sunt primo nobis omnia nata bona] *In manuſcriptis ſic leguntur hi uerſus, Et qui principio nobis terram dedit, aufert, A quo ſunt primo omnia nata bono. At, quae uera lectio ex his uerbis poſſit exiſtere, non diſpicio. Sed, qui meus fuerit conatus, etſi mihi quidem ipſe diſplicet, non tacebo, Et qui principio nobis teneram dedit, ac fert. Et illo etiam modo, Et qui principio nobis teneram dedit, ac fere. Et quae ſequuntur. Vel pro, Aufert, legendum Afer, ut Afrum aliquem eo nomine puellam Catullo & Mãlio dediſſe intellegamus. Cetera mihi quidem probantur. Concurſum enim illum uocalium duarum liberum eſſe poſſe, iã antea docui. Erat tamen quibuſdam in manuſcriptis non, Nata, ſed Nota. Sed in nonnullis libris emendatum ſic, ut legendum cenſemus. ac, pro Bono, malim equidem Bona.*

In. rvfvm

Noli *admirari, quare tibi femina nulla*
Rufe uelit tenerum ſuppoſuiſſe femur,
Non, ſi illam rarae labefactes munere ueſtis,
Aut pelluciduli delicijs lapidis.
Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
Valle ſub alarum trux habitare caper.

Hunc

Hunc metuunt omnes.neq.mirum:nam mala ual-
Beſtia,nec qui cum bella puella cubet. (de eſt
Quare aut crudelem naſorum interfice peſtem,
Aut admirari deſine,cur fugiunt.

In Rufum.]

*Hic eſt,opinor,M.Coelius Rufus,de quo Plin.in.*VI.*de*
„ *naturali hiſtoria,cap.* XLIX.*M.Coelius Rufus, et*
„ *C.Licinius Caluus eadem die geniti ſunt.Oratores*
„ *quidem ambo,ſed tamen diſpari euentu.* *Et cet.*
„ *Ad quem poſt etiam Catullus, Rufe mihi fruſtra,*
„ *ac nequiquam credite amice.* *Atq. alibi, Coelius*
„ *Aufilenum,& Quinctius Aufilenam. Vbiq. uero*
ſummum ſuum amicum fuiſſe declarat. Pro quo ex
ſtat etiam Ciceronis oratio,ac tot ad eum epiſtulae.
Egit autem adoleſcentiam Coelius in ſumma uitae
licentia. Eundem Cicero in epiſtulis ſaepe Rufum
„ *uocat. Niſi ſi hic alter ille Coelius,de quo ante,Coe-*
„ *li Lesbia noſtra,Lesbia illa.* Non,ſi illam
rarae labefactes munere ueſtis] *In libris manu*
ſcriptis fere ſic legitur, Nos illa rarae. in nonnullis
Nos illa arae. conentur alij prauam lectionem me
liorem reddere. Propert. in. IIII. *in eadem ſenten*
„ *tia. Qui uerſus, Coae dederit nec munera ueſtis,*
„ *Ipſius tibi ſit ſurda ſine arte lyra. In ueterib. libris,*
Sine aere lyra. Aut pelluciduli deliciis la
pidis] *In omnib. fere libris, Prolucíduli, quaſi Pro-*
cul lucentis. Laedit te quaedam mala fa-

 bula]

bula] *Eodem modo uerbo Laedere uidetur uſus O-*
,, *uid. in.* III. *Faſt. Sed laedit ille pudendus amor. Eu*
,, *ripid. in Hippolyto coronato Mordere ſic uidetur*
,, *dixiſſe;* Δάκνει σε Θησεῦ μῦθος, ἀλλ᾽ ἔχ᾽ ἥσυχος, τοὐν-
,, θένδ᾽ ἀκούσας, ὡς ἂν οἰμώξῃ πλέον. Valle
ſub alarum trux habitare caper] *Capras, Ho-*
rat. alij Hircum dicunt. Ariſtophan. Acharn.
,, Ὄζων κακὸν τῶν μαχαλῶν πατρὸς τραγασαίου. *Val-*
lem quoq. ſic tranſtulit Auſonius in Paedagogum
,, *liguritorem, De ualle femorum intrinſecus paris*
,, *rugas.* - nam mala ualde eſt Beſtia] *Eo-*
,, *dem modo Bion apud Stobaeum:* Φεῦγε μακρὰν, κα
,, κόν ἐντι τὸ θηρίον. -nec qui cum bella puel
,, la cubet] *Sic ſaepe Plautus loquitur, Si hoc impe-*
,, *traro, ut ego cum Caſina cubem. Et in Mil. glor.*
,, *Nae illae fortunatae, quae cum iſto cubant.*
,, - interfice peſtem] *Sic Peſtes Verg. in.* I. *Georg. di*
,, *xit, Tum uariae inludent peſtes, ſaepe exiguus*
,, *mus. Et quae ſequuntur. Atq. alibi de colubro, Pe-*
,, *ſtis acerba boum. Itaq. ut ille frumenti peſtes, illa*
,, *boum, ita haec naſorum.*

DE. INCONSTANTIA FEMINEI. AMORIS

NVLLI *ſe dicit mulier mea nubere malle,*
Quam mihi. non, ſi ſe Iuppiter ipſe petat.
Dicit: ſed, mulier cupido quod dicit amanti,
In uento, & rapida ſcribere oportet aqua.

- non

-nõ, ſi ſe Iuppiter ipſe petat] *Sic poſt ad Lesbiã,*
» *- Nec prae me uelle tenere Iouem. Plautus in Caſi-*
» *na eadem in ſententia, Negaui enim ipſi me con-*
» *ceſſurum Ioui, Si is mecum oraret. Et in Poenulo ſi*
» *militer, Patrue mi, ita me di amabunt, ut ego, ſi ſim*
» *Iuppiter, Iam hercle ego illam uxorem ducam, &*
» *Iunonem extrudã foras. Et Ouid. in epiſtula Phae*
» *drae ad Hippolytum. Si mihi concedat Iuno, fra-*
» *tremq. uirumq. Hippolytum uideor praepoſitura Io*
» *ui.* Dicit: ſed, mulier cupido quod dicit amanti] *Non ſine imitatione repetitum uidetur*
» *uerbum, Dicit. Sic enim Menander,* λέγεις, ἃ δὲ λέ-
» γεις, ἕνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις. *Dicere uero, Promit-*
tere; & Dicta, Promiſſa. In uento, & rapida ſcribere oportet aqua] *Verbum uetus eſt Graecorum,* εἰς ὕδωρ γράφειν. *Idem uento, aere, igni leuiorem mulierem eſſe adfirmant. Statius eodem modo Memoriam dixit madidam, & Fidem pro-*
» *fluuiam. In Epiclero. n. ſic poſuerat, Ita ne Anti-*
» *pho eſt iuuentus profluuia fide, Ita ne eſt immemo-*
» *ris, ita ne eſt madida memoria. At Catullus de Xe*
» *narcho ſumpſit, cuius illud eſt,* Ορκον δ' ἐγὼ γυναι-
» κὸς εἰς ὕδωρ γράφω. *Menander de improbis homi-*
» *nib.* Ανδρῶν δὲ φαύλων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε.

*

SI *cui iure bono ſacer alarum obſtitit hircus,*
Aut ſi quem merito tarda podagra ſecat,
Aemulus iſte tuus, qui ueſtrum exercet amorem,
Mirifice eſt actu nactus utrumq. malum.

Nam quoties futuit,toties ulciſcitur ambos,
Illam affligit odore,ipſe perit podagra.

Si cui iure bono] *Ita olim Aldus edidit,& in nõ nullis etiam libris fuiſſe adfirmant.* Eodem *uero principio ſaepe utitur,id eſt, ab eodem uerbo initiũ*
„ *ducit,Si qua recordanti,Si quidquã mutis,Si quid*
„ *quam tacito, Si quidquam cupido.* -ueſtrum exercet amorem] *Quaſi interrumpit, & interturbat.* Mirifice eſt actu nactus utrumq. malum] *In Achillis Maffei libro, ita ut Aldus edidit, A te,non Actu. quod ipſum placet.*

AD. LESBIAM

DICEBAS *quondam,ſolum te noſſe Catullum*
Lesbia,nec prae me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantum ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui. quare,etſi impenſius uror,
Multo ita me nec tu uilior,& leuior.
Qui potis eſt inquis.quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis,ſed bene uelle minus.

Sed pater ut gnatos diligit,& generos] *Tibul*
„ *lus in eadem prope ſententia in.* III. *Haec tibi uir*
„ *quondam, nunc frater caſta Neaera, Et quae ſe-*
„ *quuntur.* Nunc te cognoui.] *Idem poſt,*
„ *Quod te cognoſſem bene.* Multo ita me nec

tu

tu uilior, & leuior] *Aldus ante impreſſerat, Multo ita ne mi tu uilior, & leuior. In libris manu ſcriptis dupliciter legitur, Multo ita me nec uilior & leuior. Et, Multo ita nec me uilior, & leuior. praue utrumq. Placet autem, quod edidit Guarinus, Multo mi tamen es uilior, & leuior.* Quis potis eſt inquis] *In Maffei libro, Qui potis eſt. In alijs, Qui potis es. mihi legendum uidebatur, Qui pote ſic, inquis. uel, Qui potis hoc. Deinde, quod ſequitur, Quod amantem iniuria talis, in libris manuſcriptis omnibus, Quam amantem. legebam ipſe, Quae amantem iniuria talis.* Cogat amare magis] *In ſcriptis libris omnib. Cogit. quo probabilior eſt ſuperior lectio, Quae amantem. Mihi uero aut ſimul cum his legendi uidebantur, aut ſtatim poſt hos illi uerſus, Huc eſt mens deducta tua*
" *mea Lesbia culpa, Atq. ita ſe officio perdidit ipſa*
" *ſuo, Vt iam nec bene uelle queam tibi, ſi optima fias,*
" *Nec deſiſtere amare, omnia ſi facias. Deinde illi,*
" *Odi, & amo: qua re id faciam, fortaſſe requiris: Ne*
" *ſcio: ſed fieri ſentio, & excrucior. Nam, Qua re, diuiſim legendum puto, ut & ipſa poſtulare uidetur ſententia. Sed, ut illi inter ſe omnes parte ex omni non cohaereant, aptius tamen hoc omnes loco legi uidentur. Veniebat etiam illud in mentem mihi, ut ſuperiores illos uerſus ita legerem, Qui potis hoc, inquis, quia amantem, & quae ſequuntur. ut prior illa pars cum interrogatione legeretur, poſterior reſponderet. eiuſmodi uero oxymoris ſiue antithetis*

frequenter uſam Sappho, conſtat. adducit hos illius
» *uerſus Hephaeſtion,* Ερῶ τε δῆτα κ' ουκ ἐρῶ. Καὶ μαί-
» νομαι κ' ου μαίνομαι. *Non alieni ſunt ab hac ſenten*
» *tia ueteris poetae uerſus hi,* Αργαλέως μοὶ θυμὸς ἔχει
» περὶ σοῦ φιλότητα. Ουδὲ γὰρ ἐχθαίρειν, ὀυδὲ φιλεῖν
» δυνάμαι. *Sed, quod Catullus qua re illud fieret, ſe*
neſcire dixit, explicat eleganter Ouid. in. III. *Ele*
» *giarum. Nequitiā fugio, fugientem forma reducit.*
» *Auerſor morum crimina, corpus amo. Sic ego nec*
» *ſine te, nec tecum uiuere poſſum, Et uideor uoti ne-*
» *ſcius eſſe mei. Alexand. Aphrodis. in Ariſt.* III.
» *Top. ubi de genere, quomodo ſpeciei genus eſſe ali-*
» *quod diiudicabimus,* Αλλ' ὀυδὲ ὁ ἔρως ἐν τῷ φιλεῖν,
» ἐπεὶ καὶ μισοῦσί ποτε οἱ ἐρῶντες.

IN. INGRATVM

DESINE *de quoquam quidquam bene uelle mereri,*
Aut aliquem fieri poſſe putare tuum.
Omnia ſunt ingrata. nihil feciſſe, benigne,
Immo etiam taedet, taedet, obeſtq. magis:
Vt mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget,
Quam, modo qui me unum, atq. unicum amicū (habuit.

Deſine de quoquam quidquam bene uelle mereri] *Ita erat uno in ueteri libro. in aliis pro Quidquam, & Quiſquam, & Quemquam legebatur. Legendum fortaſſe ſit, Quiſquis.* Omnia ſunt

ſunt ingrata. nihil feciſſe benigne eſt] *Eſt uerbum nullis in manuſcriptis libris erat. ita uero diſtinguebam, ut prior pars, Omnia ſunt ingrata, pronuntietur, adfirmeturq. poſterior, Nihil feciſſe benigne, cum interrogatione, ut ſubaudiatur uerbũ Oportet. quaſi dicat, Nihil ne cuiquam benigne feciſſe oportet. Tum quod ſequitur, reſpondeat. Immo etiam taedet. &c. Quam in ſententiam Philotis apud Terentium in Hecyra multa loquitur cum Syra.* Nihil feciſſe benigne: *Sic veteres loquebãtur. Plautus in Ciſtel. Faciam. facis benigne. Et in Capt. Facis benigne.* Immo etiam taedet] *In manuſcriptis omnib. totus hic uerſus legebatur, Immo etiam taedet, ſtatq. magisq. magis. In uno, Stat magis, atq. magis. Guarinus in ueterib. libris, etiam quomodo Aldus edidit, fuiſſe teſtatur. Mihi quidem nihil in mentem ueniebat, quod aptius iudicarem.* - qui me unum, atq. unicum amicum habuit] *Vnicum: ſummum. Vnice diligimus, quos uehementer amamus.*

In. GELLIVM

GELLIVS *audierat, patruum obiurgare ſolere,*
Si quis delicias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipſi accideret, patrui perdeſpuit ipſam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem.
Quod uoluit, fecit: nam, quamuis inrumet ipſum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

Gellius

Gellius audierat, patruum obiurgare ſolere

Hic eſt ille Gellius, homo impuriſſimus, quem Cic. pro Sextio tanto opere exagitat. Sunt haec apud il

" *lum, An ſicubi aderit Gellius, homo & fratre indi*
" *gnus, uiro clariſſimo, atq. optimo conſule, & ordine*
" *equeſtri, cuius ille ordinis nomen retinet, ornamen-*
" *ta confecit. id erit populare. eſt. n. homo iſte populo*
" R.*deditus. nihil uidi magis. qui, cum eius adule-*
" *ſcentia in ampliſſimis honorib. ſummi uiri, L. Phi-*
" *lippi uitrici, florere potuiſſet, uſq. eo non fuit popula-*
" *ris, ut bona ſolus comeſſet. deinde ex impuro adule-*
" *ſcente, & petulante, poſteaquam rem paternam ab*
" *idiotarum delicijs ad philoſophorum regulam per-*
" *duxit, Graeculum ſe, atq. otioſum putari uoluit, ſtu*
" *dio literarum ſe ſubito dedidit. nihil ſane a re iuua-*
" *batur. anagnoſtae, libelli etiam pro uino ſaepe oppi-*
" *gnerabantur. manebat inſaturabile abdomen, co-*
" *piae deficiebant. itaq. ſemper uerſabatur in ſpe re-*
" *rum nouarum, otio & tranquillitate reip. conſene-*
" *ſcebat. Et quae ſeditio umquam fuit, in qua non ille*
" *princeps. ecquis ſeditioſus, cui ille non familiaris. ec*
" *quae turbulenta contio, cuius ille non concitator.*
" *cui bene dixit umquam bono. bene dixit. immo quē*
" *fortem, & bonum ciuem non petulantiſſime, eſt inſe*
" *ctatus. qui ut credo non libidinis cauſſa, ſed ut popli*
" *cola uideretur, libertinam duxit uxorem. is de me*
" *ſuffragium tulit, is adfuit, is interfuit epulis, & gra*
" *tulationibus parricidarum, in quo tamen eſt ne ul-*
" *lus cum ullo reo eſt inimicus eſt meus ſuauiatus.*

Quem

Quem locum totum eo deſcripſi, ut poſtrema haec uerba, quae uitioſiſſime omnibus in libris leguntur, miro Octauij Pantagathi acumine emendata, reſtitutaq. demonſtrarem. Sic autem legit uir doctiſſimus: In quo tamen eſt me ultus, cum illo ore inimicos eſt meos ſuauiatus. Huius enim ſententiae uidentur etiam illa Catulli poſt in eundem, Quid dicam, Gelli, quare roſea iſta labella, Hiberna fiant candidiora niue. Frater autem Gelli huius fuit. L. Gellius, qui cum. Q. Arrio praetore a Spartaeo acie uictus eſt. Liuius in Epitome lib. XCVI. *Sed idem tamen Pantagathus illum apud Cic. Gellium huius patruum fuiſſe putat, filium conſulis illius ſcilicet, qui eſt ab Spartaeo ſuperatus. qui degener uxorem ipſam patrui libertinam amaret, et cum patruus inrumari ſe uellet, iuuenũ in mulieres libidinem reprehendebat. Itaq. nepos Gellius patruo inrumando ſilentium impoſuit, quo libertinae ipſius amoribus ſine querella perfrui poſſet.*

- patrui perdeſpuit ipſam Vxorem] *Vir eruditus legit Perdepſuit, non, Perdeſpuit. Depſere enim, in obſcenis eſt.*

Quod uoluit, fecit] *Quod uoluit patruus. ſunt, qui malunt, Gellius.*

- nam, quamuis inrumet ipſum Nunc patruum] *Quantumuis patruo ſic iniuriam faciat, maledictum nullum audiet. & quod uxori pepercerit patrui, et ei ſilentium obſcene impoſuerit. In manuſcripto uno, Nunc, Hunc legebam. idq. opinor, rectius.*

Scaliger ſibi attribuit hanc correctionem

In. lesbiam

Hvc eſt mens deducta tua mea Lesbia culpa,
Atq. ita ſe officio perdidit ipſa ſuo,
Vt iam nec bene uelle queam tibi,ſi optima fias,
Nec deſiſtere amare,omnia ſi facias.

Vt iam nec bene uelle queam] Οξύμωρον uide-
„ tur. quale etiam illud,ἕκων ἀέκοντι θυμῷ.
- omnia ſi facias]Sic etiam Cratinus apud Pollu
„ cem in. x. Οὐ δυνάται πάντα ποιοῦσα,νεὼς οἶκον λα-
„ χεῖν.

Ad. seipsvm

Si qua recordanti benefacta priora uoluptas
Eſt homini, cum ſe cogitat eſſe pium,
Nec ſanctam uiolaſſe fidem,nec foedere in ullo
Diuum ad fallendos numine abuſum homines:
Multa parata manent in longa aetate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi. (ſunt.
Nã quaecumq.homines bene cuiquam aut dicere poſ-
Aut facere,haec a te dictaq. factaq. ſunt.
Omnia quae ingratae perierunt credita menti.
Quare te iam cur amplius excrucies.
Quin te animo affirmas,teq.inſtringisq. reducisq.
Et dis inuitis deſinis eſſe miſer.
Difficile eſt longum ſubito deponere amorem.

Difficile

Difficile eſt: uerum hoc, qua lubet, efficias.
Vna ſalus haec eſt: hoc eſt tibi peruincendum.
Hoc facies, ſiue id non pote, ſiue pote.
O di, ſi ueſtrum eſt miſereri, aut ſi quib. umquam
Extrema iam ipſa in morte tuliſtis opem,
Me miſerum aſpicite: &, ſi uitam puriter egi,
Eripite hanc peſtem, perniciemq. mihi,
Quae mihi ſubrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore laetitias.
Non iam illud quaero, contra ut me diligat illa,
Aut, quod non potis eſt, eſſe pudica uelit.
Ipſe ualere opto, & taetrum hunc deponere morbum.
O di, reddite mi hoc pro pietate mea.

Multa parata manẽt in longa aetate Catulle Ex hoc ingrato gaudia amore tibi] *Genus ipſum dicendi, expreſſum ex Callimacho in Lauacro Palladis* Ὦ ἑτάρα· τῶι μήτι μινύρεο τῶι δὲ γὰρ ἄλλα τεῦ χάριν ἐξ ἐμέθεν πολλὰ μενεῦντι γέρα. *Eiuſdem prope ſententiae Pindaricum illud, apud Platonem,* Ὃς ἂν δικαίως, καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ, γλυκεῖα οἱ καρδίαν ἀτιτάλλοισα γηροτρόφος ξυναορεῖ ἐλπὶς, ἃ μάλιστα θνατῶν πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ. *Huius me ſimilitudinis admonuit Corbinellus.*

ingratae perierunt credita menti] *collocata in hominem ingratum.* Quin te animo affirmas, teq. inſtringisq. reducisq.] *In manu ſcriptis omnibus, Qui tu animo affirmas, atq. inſtinctoq. reducis. Ego uero coniecturam faciebam*

ſic

ſic legendum, Quin tu animum offirmas, atq. iſtinc uſq. reducis, quaſi id dicat, Quin tu animum offirmans ab ea cogitatione, & amoribus illis tuis ſemper abducis. Sic Cic. in II. *Philipp. Omnem ſe amorem abieciſſe illinc, atq. in hanc transfudiſſe.* Et dis inuitis] *Prouerbium fuiſſe uidetur, quo uſus Poeta, dixit,* Heu ni*hil inuitis fas quemquam fidere diuis. Itaq. exprimunt Homericum illud,* Ἀέκητι θεῶν.

Extrema iam ipſa in morte] *Verg. Extrema iam in morte parant defendere telis. Extremam dicunt mortem, quod ea ſit ultima, ut ait Flaccus, linea rerum.* Me miſerum aſpicite] *Aſpiciendi uerbo ſaepe ſic utitur Verg.* - et, ſi uitam puriter egi] *Sic Horat. & Tibullus, Puras manus, nullius caede pollutas. Sic apud Heraclidem* περὶ πολιτειῶν, *de Pariys, ubi Corax, Archilochi interfector, Pythiae, iubenti, ut e templo exiret, reſpondet,* Ἀλλὰ καθαρὸς εἰμὶ ἄναξ.

Quae mihi ſubrepens imos, ut torpor, in artns] *In manuſcriptis omnibus, Seu mihi ſubrepẽs imos ut corpore in artus. legendum forte ſit, Haec mihi ſubrepens imos in corporis artus. Imos artus ſic dixit, ut &* Horat. *Imos ſenſus. Mollis inertia cur tantam diffuderit imis obliuionem ſenſibus.*

Expulit ex omni pectore laetitias] *Legendum forte ſit, Ex omnis. ut ſit, Omnis laetitias ex pectore. ſic Lucret. - tuiſq. ex inclyte chartis. Et Verg. in Bucol. Iniciunt ipſis ex uincula ſertis.*

Quam

„ *Quam hoc loco ἀναστροφὴν eſſe, propterea puto, quod*
Omnes laetitias quaſi prouerbio dixiſſe veteres, a-
„ *nimaduerti. Sic Cic. in.* II. *de Finib. Ille Caecilia-*
„ *nus, qui omnib. laetitijs laetum eſſe ſe narrat. Et*
„ *in.* II. *Epiſt. ad Caelium, Repente uero inceſſi omni*
„ *bus laetitijs. Et Pomponius quoq. multitudinis nu*
„ *mero, Quot laetitiae inſperatae modo mihi inre-*
„ *pſere in ſinum. Et Lucret. in.* III. *Hic exultat e-*
„ *nim pauor, & metus, haec loca circum Laetitiae*
„ *exultant.* Non iam illud quaero] *Sic, ut*
„ *puto, etiam Cic. Neq. uero iam illud quaero. Et*
„ *Vergil. in.* IIII. *Aeneid. Non iam coniugium an*
„ *tiquum, quod prodidit, oro.* -contra ut me]
„ *In manuſcriptis, Contra me ut. Hoc uero eſt ἀντε-*
„ *ρᾶν. Simile illud in Priapum, Quare illud ſatis eſt,*
„ *ſi te permittis amari, Non contra ut ſit amor mu-*
„ *tuus inde mihi.* O di] *ſic Euripides in Iphi*
„ *genia, ὦ θεοί.*

AD. RVFVM

RVFE *mihi fruſtra, ac nequiquam credite amice,*
Fruſtra: immo magno cum pretio, atq. malo:
Siccine ſurrepiſti mi, atq. inteſtina perurens,
Sic miſero eripuiſti omnia noſtra bona.
Eripuiſti heu heu noſtrae crudele uenenum
Vitae, heu heu noſtrae peſtis amicitiae.

RVFE mihi fruſtra, ac nequiquam credite amice] *Ad M. Caelium Rufum. de quo iam dictum.*

ctum. uel potius ad Alfenum Rufum, cuius ante obliuionem amicitiae accuſauit. Credite uero, non Cognite, in omnib. manuſcriptis. itaq. olim edidit Ald. Manutius. Sic Sulpicius in Periocha,
,, *Sororem falſo creditam meretriculae.*
,, -immo magno cum pretio, atq. malo] *Pre-*
,, *tium dixit, more Graecorum. Sic Crantor,* Μὴ νο-
,, σοῖμεν. νοσήσασι δὲ παρείη τὶς αἴθησις, εἴτ' οὖν
,, τέμνοιτό τι τῶν ἡμετέρων, εἴτ' ἀποσπῶτο. τὸ
,, γὰρ ἀνώδυνον τοῦτο ὐκ ἄνευ μεγάλων ἐγγίνεται
,, μισθῶν τῷ ἀνθρώπῳ. τεθηριῶσθαι γὰρ μὲν σῶ-
,, μα τοιοῦτον, ἐνταῦθα δὲ ψυχήν. *Quae Ci-*
,, *cero totidem uerbis in.* III. *Tuſc. Ne aegro-*
,, *tus, inquit, ſim. ſed, ſi fuerim, ſenſus adſit, ſiue*
,, *ſecetur quid, ſiue auellatur a corpore. nam iſtuc ni-*
,, *hil dolere non ſine magna mercede contingit im-*
,, *manitatis in animo, ſtuporis in corpore. Et Calli-*
,, *machus in Hymno in Dianam,* Οὐδὲ γὰρ Ἀτρείδης
,, ὀλίγῳ ἐπεκόμπασε μισθῷ. *Et Vergil. in.* VII. *At li-*
,, *cet amborum populos exſcindere regum Hac ge-*
,, *ner, atq. ſocer coeant mercede ſuorum. Ouid. in.* X.
,, *Metam. eodem, quo Catullus, modo, Mors pretiũ*
,, *tardis. Ac poſt, Indignamq. necem pretium patie-*
,, *tur amoris. Malo, etiam Tibullus ſic dixit, Ne*
,, *pigeat magno poſt didiciſſe malo.*

DE. GALLO

GALLVS *habet fratres, quorũ eſt lepidiſſima coniux*
Alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo eſt bellus: nam dulces iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo eſt ſtultus, nec ſe uidet eſſe maritum,
Qui patruus patrui monſtret adulterium.
Sed nunc id doleo, quod purae impura puellae
Suauia coniunxit ſpurca ſaliua tua.
Verum id non impune feres: nam te omnia ſaecla
Noſcent, & qui ſis, fama loquetur anus.

Gallus habet fratres] *Gallorum nomen Romanum fuiſſe, conſtat. nam & poeta Cornelius, & Fauonius quidam Galli fuiſſe leguntur. In marmoribus tamen Capitolinis Galus ſimplici.* L. *ut & in aereis nummis Antoni Auguſtini Epiſc. Ilerden.* GALVS. APRONIVS. & GALVS. MESSALLA. *In uetuſtiſſimo Vergili exẽplo,* PAVCA MEO GALLO, *per duplex.* LL. Sed nunc id doleo] *Vehementer ſuſpicor, ceteros, qui ſequuntur, uerſus, ſuo loco poſitos non eſſe. aut eſſe* ἀποσπασμάδιον.
» -ſpurca ſaliua] *Idem poſt, Tamquam commixtae*
» *ſpurca ſaliua lupae.* -&, qui ſis, fama lo-
» quetur anus] *Sic Martial. Unum pro cunctis fa-*
» *ma loquatur opus. Et uetus poeta apud Priſcianũ,*
» Τοὺς σοὺς ἀγῶνας αἰὼν λαλήσει.

In. LESBIVM

Lesbivs *eſt pulcher.quid ni.quem Lesbia malit,*
Quam te cum tota gente,Catulle,tua.
Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria amatorum ſuauia reppererit.

Lesbius eſt pulcher.quid ni] *Eſſe quibuſdam in libris adfirmant, Gellius eſt pulcher. Quid ni. Sic* „ *ueteres locutos,tradit Feſtus Pompeius. Quid niſi,in* „ *quit,uſurpauiſſe antiquos,teſtis eſt Afranius in E-* „ *piſtula. Me auctore,mater, abſtinebis. quid niſi. Niſi id Feſtus notat,quod poſteriores, Quid ni, ſic ueteres, Quid niſi dixiſſe. Et idem poſt Catullus,* „ *Gellius eſt tenuis.quid ni.* Sed tamen hic pulcher] *Eſſe & haec poteſt ſententia,hunc ſua cũ gente Catullum uenditurum,pretiumq.hoc daturũ ei,qui tria ſibi dederit ſuauia.*

Ad. GELLIVM

Qvid *dicam, Gelli,quare roſea iſta labella*
Hiberna fiant candidiora niue,
Mane domo cum exis,& cum te octaua quiete
E molli longo ſuſcitat hora die.
Neſcio quid certe eſt.an uere fama ſuſurrat
Grandia te medij tenta uorare uiri.
Sic certe eſt,clamans,Victoris rupta miſelli
Ilia,demulſo labra notata ſero.

&

& cum te octaua quiete E molli longo ſuſcitat hora die] *Poſtquam ſis meridiatus aeſtiuis, ac longis diebus.* Grandia te medii tenta uorare uiri] *Et quia κακέφατον uidetur, deorum uehiculum Tenſum dixerunt, non Tentum, ne uerbum turpe ſonaret in ſacris. Diomedes Grammat. de Oſtentum, & Oſtenſum ſupinis agens. niſi legendũ ſit apud Diomedem, Deorum uehiculum Tenſam dixerunt, non Tentam. Verbo eodem obſcene etiam Graeci utuntur. In epigrammatis enim Graecorũ ſic Priapus loquitur,* Ἀλλ' ὡς ἐντέταμαι, φῶρ ἔμβλεπε. *Medij autem uiri, quod dicit, pudenda ipſa ſignificat, & nefariam libidinem, quam gentib. opprobrans Minutius in dialogo, Qui, inquit, ſcortorum licentiae inuident, qui medios uiros lambunt, libidinoſo ore inguinib. inhaereſcũt, homines malae linguae, etiamſi tacerent. Et in luſibus Priapus. Oſcula dat medio ſi qua puella mihi. Auſon. quoq. in Eunomium liguritorem, Eune quid affectas uendentem Phyllida odores, Diceris hanc mediam lãbere, non molere. Atq. alibi idem, de Caſtore fellatore, Lambere cum uellet mediorum membra uirorum Caſtor.* Sic certe eſt, clamans Victoris rupta miſelli Ilia, demulſo labra notata ſero] *In manuſcriptis libris, Ille te mulſo. In alijs, Illa te mulſo. In alys, Illa te mulſo. Itaq. doctiſſimi uiri, Pierius Valerianus, & Gabriel Faernus, coniecturam fecerant ualde probabilem, legendum, Ilia & emulſo. Mihi etiam in mentem uenerat, ſuſpicari*

legendum, Iliaq. & mulſo. Vel, Iliaq. & malto. Sed
» Mulgendi uerbo ſic uſus Lucret. in. IIII. Et com-
» miſcendo ſemen cum ſorte uirile Femineum mulſit
» ſubita ui, corripuitq.

AD. IVVENTIVM

NEMO NE *in tanto potuit populo eſſe, Iuuenti,*
Bellus homo, quem tu diligere inciperes,
Praeterquam iſte tuus moribunda ſede Piſauri
Hoſpes, inaurata pallidior ſtatua.
Qui tibi nunc cordi eſt, quem tu praeponere nobis
Audes. at neſcis, quod facinus facias.

Nemo ne in tanto potuit populo eſſe, Iuuen
» ti] *Ad eundem Iuuentium, ante, O qui floſculus es*
» *Iuuentiorum.* Praeterquam iſte tuus] *Iſte,*
contemptim. Hoſpes, inaurata pallidior
ſtatua] *Aurum etiam Graecis* Χλωρὸν *dicitur. No*
» *tum illud uetus, & ab Ariſtophanis interprete ex*
» *poſitum.* τί ποτ' ἐςὶ χλωρὸν ἀντιβολῶ τὸ χρυσίον. δέ-
» δοικ' ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ πάντων αἰεί. *Silius hoc a-*
ſtures colore in aurifodinis uerſantes adfecta uale-
tudine, atq. aegros eſſe ſignificat. Eſt enim apud il-
» *lum ſic, Sed ſcelerum cauſſas aperit deus, Aſtur a-*
» *uarus Viſceribus lacerae telluris mergitur imis. Et*
» *redit infelix effoſſo concolor auro. Lucianus in Gal*
» *lo.* Οἴμωζε καὶ διαγρύπνει, καὶ ὅμοιος γίγνου τὸ χρῶ-
» μα τῷ χρυσῷ προστετήκως αὐτῷ. - at neſcis,
quod

» quod facinus facias] *Sic alibi loquitur, Saepe fa-*
» *cis facinus. Et Plautus in Poenulo, Eo tu uim tu fa-*
» *cinus facere lepidum, & feſtiuum. Et Terent. Non*
» *fit facinus magnum, & memorabile ſine periculo.*

AD. QVINCTIVM

QVINCTI, *ſi tibi uis oculos debere Catullum,*
Aut aliud, ſi quid carius eſt oculis:
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Eſt oculis, ſeu quod carius eſt oculis.

Quinĉti] *C. interpono, ueterum monumentorum fidem ſecutus.* Eripere ei noli] μονοσυλλά-
» βως, *etiam Plaut. in Pſeud. Ei homines coenas ſibi*
» *coquunt, cum condiunt. Et ante, Eas herbas herbis*
» *alijs porro condiunt. Et ſtatim, Eo laſerpicij libram*
» *pondo diluunt. Vt Lucil. Eidem,* δισυλλάβως. *Vni ſe*
» *atq. eidem ſtudio omnes dedere, & arti. Et Vergil.*
» *in Bucol. Vno eodemq. igni. Lucretius in.* III. *Ei*
» *biſyllabum fecit, priore tamen longa. Siue aliud*
» *quoduis potius coniunctius ei. Et in.* VI. *Et mani-*
» *bus nitidum teneris opus effluit ei. Niſi forte legen*
dum apud illum ſit, Eij. itaq. ſit Ei prius monoſyl-
labum. ſeu quod carius eſt oculis] *Sen-*
tẽtia poſtulare uidetur, ut potius, Si quid, legamus,
» *Dixit enim ante, Aut aliud ſi quid carius eſt ocu*
» *lis.*

IN. LESBIAE. MARITVM

LESBIA *mi, praeſente uiro, mala plurima dicit.*
Hoc illi fatuo maxima laetitia eſt.
Mule, nihil ſentis. ſi noſtri oblita taceret,
Sana eſſet. quod nunc garrit, & obloquitur,
Non ſolum meminit, ſed, quae multo acrior eſt res,
Irata eſt, hoc eſt uritur, & loquitur.

Mule, nihil ſentis] *Quibuſdam in libris, Mulle, per duo.* LL. *In Patauino exemplo, Nulle. quod eſt opinor rectius. Nullum enim appellat ſtupidum, nihil*
„ *audientem, nihil, ut alibi loquitur, ſentientem. Nec tamen repugno, quo minus Mulum legas. Sic. n.*
„ *Cic. Piſonem admiſſarium, atq. aſinum dicit.*
„ Nihil ſentis: *Sic Ouid. in.* III. *Amor. Fabula,*
„ *nec ſentis, tota iactaris in urbe.* - ſi, noſtri
„ oblita, taceret, Sana eſſet] *Inſanire enim dicuntur, qui amant. Sed omnib. in libris manuſcriptis erat, Samia, uel Sannia. itaq. uidendum, an legendum potius Sanna, quod inriſionem ſignificat, qua ſi id dicat, inrideri me amantem ab ea putaré, planeq. contemni, ſi de me taceret. nunc quod loquitur, ardere ſe etiam demonſtrat. Nunc autem, ſic ad-*
„ *uerſatur hoc loco, ut apud Graecos* Νῦν δὲ.
- quod nunc garrit] *In manuſcr. Gannit.*
Irata eſt, hoc eſt uritur, & loquitur] *Tanta uis eſt eius in me amoris, ut iraſcatur. id eſt, uero iraſcatur.*

ſcatur. Eſt enim ira feruor, atq. ardor ſanguinis, et, qui amant, ardēt etiam ipſi. ſuntq. haec τοῦ πάθους σημεῖα. Similiter Tacitus, de uitijs, opinor, quae
„ *obiciuntur, Namq. ſpreta exoleſcunt: ſi iraſcare,*
„ *agnita uidentur.*

DE. ARRIO

CHOMMODA *dicebat, ſi quando Commoda uellet*
Dicere, & Hinſidias Arrius Inſidias:
Et tum mirifice ſperabat ſe eſſe locutum,
Cum, quantum poterat, dixerat Hinſidias.
Credo ſic mater, ſic Liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat, atque auia.
Hoc miſſo in Syriam, requierant omnib. aures:
Audibant eadem haec leniter, & leuiter:
Nec ſibi poſtilla metuebant talia uerba,
Cum ſubito affertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, poſtquam illuc Arrius iſſet,
Iam non Ionios eſſe, ſed Hionios.

Et Hinſidias Arrius Inſidias] *Q. Arrij meminit Pedianus in argumento Ciceronianae diuinatio-*
„ *nis. Q. nimirum Arrius Praetor, qui cum. L. Gellio*
„ *a Spartaeo acie uictus eſt, de quo Liuius in Epito-*
„ *me lib.* XCVI. *ab.* V. C. *Arrium uero per duplex.*
„ RR. *proferendum, ac ſcribendum, cenſeo. Confirmat*
„ *hoc & Feſtus in uerbo Torum. Nam antiqui, in-*
„ *quit, nec mutas, nec ſemiuocales litteras, gemina-*

„ *bant.ut fit in Ennio, Arrio, Annio. Et uetus in-*
„ *ſcriptio Romae apud Rufinum Epiſcopum.*

SOLI
INVICTO
L. ARRIVS
RVFINVS
D. D

Et in uetuſtiſſimo marmore, in quo Centuriarum incisa nomina ad Capitolini Montis radices, eodem modo, L. ARRIVS. HELIVS. *Sed eodem tamen in ſaxo, & in templo Ludouici Gallorum Regis ſacrato, ubi nunc aqua Luſtralis, &* ARRIVS *per duplex.* RR. *& per ſimplex* ARIA.

D. M
TIMOTEO. CANTABRIO
QVI. VIXSIT. ANNIS
DVOBVS. MENS. DVOBVS. DIEB
XV. ARRIVS. SEVERVS. ARIA
FELICISSIMA. PAREM
TES. DVLCISSIMO
FILIO. FECERVNT

Hoc miſſo in Syriam] *In manuſcr. Hic. legendũ forte, Hinc.* - requierant omnib. aures]
„ *Quas ille tot aſpirationib.* ἐκκεκώφωκε, καὶ ἐμπέπλη-
„ κε, *ut ait Plato in Lyſide.* - poſtilla] *Poſtilla,*
„ *id eſt,*

" id eſt, Poſtea. Terent. Phorm. Eam compreſſit, un-
" de haec nata eſt, neq. poſtilla umquam attigit. Cor-
" nel. Fronto in Exemplis elocutionum. Et Ennius,
" Poſtilla germana ſoror errare uidebar. Et Plaut. in
" Cur. Sed eum, qui mihi uendidit illam, numquam
" poſtilla uidi. Vltima longa, ut in Poſtea. Comperio autem, veteres Poſt praepoſitionem ſic trib. modis compoſuiſſe, Poſtea, Poſtilla, Poſtinde, ut apud Suet.
" de inluſtrib. grammat. in. Q. Caecilio, Poſtinde
" damnationem, ut eſt in libris iam olim impreſſis,
" non Poſtdeinde.

IN. LESBIAM

ODI, & amo. quare id faciam, fortaſſe requiris:
Neſcio: ſed fieri ſentio, & excrucior.

IN. QVINTIAM. ET. LESBIAM

QVINTIA formoſa eſt multis, mihi candida, longa,
Recta eſt. haec ego ſic ſingula confiteor.
Totum illud, Formoſa, nego. nam nulla uenuſtas,
Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis.
Lesbia formoſa eſt: quae cum pulcherrima tota eſt,
Tum omnib. una omnes ſurripuit Veneres.

Quintia formoſa eſt.] *Quinctium veteres dixiſſe, antiqua monumenta declarant. Sed &, non interpoſito C, Quintiam eoſdem pronuntiaſſe, ue-*

tus

tus inſcriptio demonſtrat, quae hodie exſtat Romae ad S. Marci.

C. FVL. QVINTIA. C. FVLVINIA
C. FVLVINIVS. C. L. EROS

Neſcio, an eadem de Quinctia in luſib. in Priapum, Deliciae populi, toto notiſſima circo, Quinctia, uibratas docta mouere nates. Et quae ſequuntur. Longa eſt] *Ouid. in.* III. *Amorum Eleg.* III. *Longa, decensq. fuit, longa decensq. manet.* - mihi candida, longa Recta eſt] *Horat. in.* I. *Serm. Sat.* II. *Candida, rectaq. ſit, munda hactenus, ut neq. longa, Nec magis alba uelit, quã dat natura, uideri.* Recta eſt] *Propert. in.* II. *Deſpicit & magnos recta puella deos. Nonnullam formae laudem eſſe, etiam Cic. pro Muraena ſignificat, Solos, inquit, ſapientes, eſſe, ſi diſtortiſſimi ſint, formoſos.* Totum illud, Formoſa, nego. nam nulla uenuſtas] *Sueton. in Nerone Claudio, Pulchrum a Venuſto ſecernens, Vultu, inquit, pulchro magis, quam uenuſto. Vt ex his eius uerbis intellegatur, aliud Pulchrum, aliud eſſe Formoſum. Totum illud, id eſt,* τὸ ὅλον, *ſiue* τὸ σύνολον. Nulla in tam magno eſt corpore mica ſalis] *Lucret. in.* IIII. *eodẽ in genere - Charitonia, tota, merum ſal. Quem uerſum Honoratus Faſcitellus ab erudito homine legi dicebat,* Χαρίτων ἴα, *tota merum ſal, ut ea Gratiarum eſſe una dicatur. de quo*

tamen

*tamen conſiderandum etiam atq. etiam puto. Octa-
uius Pantagathus legendum putabat, Charis o-
mnia, tota merum ſal. auget autem uim boni magni-
» tudo. Id ſe quoq. multis locis probatum a ueterib. a-
nimaduertiſſe, Corbinellus aiebat. apud Ariſt.
» in Rhetoricis.* Θηλειῶν δὲ ἀρετὴ, σώματος μὲν, κάλλος
» καὶ μέγεθος. *Et Sappho idem quoq. ſenſiſſe,* ὅτι σμικρά
» μοι παῖ ἔμμεναι φαίνεαι, κ' ἄχαρις. *Et, quod Micam
» ſalis dicit in corpore, hoc cuiuſmodi ſit, e Plutarchi
» uerbis in. V. Sympoſ. intellegitur,* Διὰ τοῦτο δὲ ἴσως
» καὶ κάλλος γυναικὸς τό μήτε ἀργὸν, μήτε ἀπίθανον,
» ἀλλὰ μεμιγμένον χάριτι, καὶ κινητικὸν, ἁλμυρὸν, καὶ
» δριμὺ καλοῦσιν. *Hunc interpretans locum Quincti-
» lianus in. IX. Nam & Cicero, inquit, omne, quod
» ſalſum, ait eſſe Atticorum, non quia ſunt maxime
» ad riſum compoſiti. Et Catullus cum dicit, Nulla in
» tam magno eſt corpore mica ſalis, hoc dicit, nihil
» in corpore eius eſſe ridiculum. Salſum erit igitur,
» quod non erit inſulſum. Et quae ſequuntur. Lesbiã
» itaq. ſic laudat ſuam Catullus, ut Helenam Zeuxi
» dis veteres laudauerunt, quam pinxit ille* τὸ τῶν
» ἄλλων κρεῖττον ἀπανθίζων, *ut ait Dionyſius Hali-
» carn.*

DE. SVO. IN. LESBIAM AMORE

NVLLA *poteſt mulier tantum ſe dicere amatam
Vere, quantum a me Lesbia amata mea eſt.*

Nulla

Nulla fides ullo fuit umquam fœdere tanto,
Quantũ in amore ſuo ex parte reperta mea eſt.

Quantum in amore ſuo ex parte reperta mea eſt] *In manuſcriptis omnib. In amore tuo. Sic uero ſignificat τὸν ἔρωτα τὸν ἀμφιθαλῆ, & bene mutuis,*
,, *ut Flaccus ait, Fidum pectus amoribus. Sed, ſi de Lesbia, non cum Lesbia, loquitur, illud ſequendum.*

IN. GELLIVM

QVID *facit is Gelli, qui cum matre, atq. ſorore*
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis.
Quid facit is, patruum qui non ſinit eſſe maritum.
Ecquid ſcis, quantum ſuſcipiat ſceleris.
Suſcipit o Gelli, quantum non ultima Tethis,
Non genitor Nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil eſt quidquam ſceleris, quo prodeat ultra,
Non ſi demiſſo ſe ipſe uoret capite.

qui cum matre, atq. ſorore Prurit] *Prurire*
,, *ſic fœminas dixit obſceni auctor carminis. Oro,*
,, *nam quis erit modus, Quirites, Aut praecidite ſe*
,, *minale membrum, Quod totis mihi noctib. fati-*
,, *gant Vicinae, ſine fine prurientes, Vernis paſſerib.*
,, *ſalaciores.* Ecquid ſcis, quantum ſuſci-
,, piat ſceleris] *Sic Cic. Philipp. XI. Miſerior igi-*
,, *tur, qui ſuſcipit in ſe ſcelus. Et in Pompeiana, De-*

,, *lenda*

» *lenda eſt uobis illa macula, Mithridatico bello ſu-*
» *periore ſuſcepta.* - quantum non ultima
Tethis, Non genitor Nympharum abluat
Oceanus] *Genus expiationis hoc fuiſſe uidetur,*
eamq. uim non mare tantum, ſed ipſos eiam flu-
uios habere credebant. Ex hoc genere uidetur eſſe,
quod ſaepe apud Obſequentem de Prodigÿs legi-
» *mus. Lunae Androgynus natus, praecepto haru-*
» *ſpicum in mare deportatus. Atq. alibi, Puer ha*
» *ruſpicum iuſſu crematus, cinisq. eius in mare de-*
» *iectus. Item alibi, In Etruria Cluſi materfamiliae*
» *uiuum ſerpentem peperit, qui iuſſu haruſpicum in*
» *profluentem deiectus aduerſa aqua natauit. Et*
» *apud Iuuenalem Sat.* VI. *Vt quidquid ſubiti &*
» *magni diſcriminis inſtat, In tunicas eat, & to-*
» *tum ſemel expiet annum. Hibernum fracta glacie*
» *deſcendat in amnem Ter matutino Tiberi mer-*
» *getur, & ipſis Verticib. timidum caput abluet. Et*
» *apud Perſium, Haec ſancte ut poſcas, Tiberino*
» *in gurgite mergis Mane caput. Pauſanias in Boeo*
» *ticis, idem de mari ſignificans,* Ὁ μὲν δὴ σεμνότε-
» ρος ἐς αὐτὸν λόγος· τὰς γυναῖκας φασὶ τὰς Ταναγραίων
» πρώτας Διονύσου τὰ ὄργια μυηθείσας ἐπὶ θάλασσαν
» καταβῆναι καθαρσίων εἵνεκα. νηχομέναις δὲ ἐπιχει-
» ρῆσαι τὸν τρίτωνα. *Et quae ſequuntur. De flumi-*
» *nib. Sophocles in Oedypo Tyranno,* Οἶμαι γὰρ οὔτ᾽
» ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν νίψαι καθαρμῷ τήνδε τὴν στέ-
» γην, ὅσα κεύθει, *Et reliqua. Mari eluendi uim ma*
» *ximam Lucretius tribuens in.* VI. *alio quidem in*

genere

" *genere idem prope dixit, Non ſi Neptunus fluctu*
" *renouare operam det, Non mare ſi totum uelit elue*
" *re omnib. undis. Ultimam uero Tethin dicit, to-*
" *tum mare, ad extremos uſq. eius fines.*

Non genitor Nympharum] *In manuſcriptis, Nec genitor Nympharum.* Non ſi demiſſo ſe ipſe uoret capite] *Haud ſcio, an eandem obſce nitatem Cicero ſignificet in Clodio, in oratione pro*
" *domo. Quaere, inquit, hoc ex Clodio, ſcriptore*
" *legum tuarum. iube adeſſe. latitat omnino. Sed, ſi*
" *requiri iuſſeris, inuenient hominem apud ſororem*
" *tuam, occultantem ſe, capite demiſſo. Nam, ſi Sex.*
" *ille Clodius cunnilingus, hic Gellius iuuenis inru-*
" *mator, par eſt utriuſq. obſcenitas.*

In. evndem

GELLIVS *eſt tenuis. quid ni. cui tam bona mater,*
Tamq. ualens uiuat, tamq. uenuſta ſoror,
Tamq. bonus patruus, tamq. omnia plena puellis
Cognatis, quare is deſinat eſſe macer
Qui ut nihil attingat, niſi quod fas tangere non eſt,
Quantumuis quare ſit macer, inuenies.

Gellius eſt tenuis] *Etenim, qui veneri dediti ſunt, eos macie confectos uideri neceſſe eſt. Lucret. in.*
" III. Ἰσχνὸς ἐρωμάνιον *tum ſit, cum uiuere non quit.*
" *Prae macie* ῥάδινη. -cui tam bona mater] *tam pulchra.* Qui ut nihil attingat] *Io-*

cus

cus eſſe uidetur παρὰ προσδοκίαν. id enim ſequi uidebatur, ut hic, ea, quae liceret, non attingens, multo minus, quae non liceret, attingeret. eoq. minime macreſceret. nunc tantum ſeſe polluens nefaria libidine, ſat cauſſae tamen eſt, cur ſit idem macer.

IN. EVNDEM

NASCATVR *magus ex Gelli, matriſq. neſando*
Coniugio, & diſcat Perſicum haruſpicium.
Nam magus ex matre & gnato naſcatur, oportet,
Si uera eſt Perſarum impia relligio,
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos,
Omentum in flamma pingue liqueſaciens.

Naſcatur magus ex Gelli, matriſq. nefando Cõiugio] *Magum lingua Perſarum Sacerdotem dici, teſtatur Appuleius. Perſas uero ipſos ceteris gentib. odio eſſe, propter haec neſaria cum parentibus, ſororibusq. coniugia, tradit Euſebius.* Nam magus] *Ideſt ſacerdos. eiuſmodi ergo matrimonijs ſacerdotes ſuſcipiebantur, non item alij. Significare enim hoc Catullus uidetur.*
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos] *Accepto, ſibiq. per manus tradito a parentib. inceſtuoſis. niſi Acceptum carmen, dis gratum malis intellegere.* Omentum in flamma pingue liquefaciens] *Poſitis in ignem uiſcerib. uictimarum.*

marum. In Liquefacio, E, produxit, ut & ſaepe
„ *Lucret. ut in.* IIII. *Ac rarefactum detracto ſangui*
„ *ne uenis. Et in.* III. *Expergefactiq. ſequuntur ina-*
„ *nia ſaepe. Et Ouid. in.* VII. *Metam. Tura lique-*
„ *faciunt.*

In . gellivm

Non *ideo, Gelli, ſperabam, te mihi fidum*
In miſero hoc noſtro perdito amore fore,
Quod te cognoſſem bene, conſtanterq. putarem,
Haud poſſe a turpi mentem inhibere probro:
Sed neq. quod matrem, nec germanam eſſe uidebam
Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et, quamuis tecum multo coniungerer uſu,
Non ſatis id cauſſae credideram eſſe tibi.
Tu ſatis id duxti. tantum tibi gaudium in omni
Culpa eſt, in quacumq. eſt aliquid ſceleris.

In miſero hoc noſtro perdito amore fore] *In ueterib. omnib. haud paulo melius, In miſero hoc noſtro, hoc perdito amore.* Quod te cognoſſem bene] *Ponam duos hos uerſus, ut nonnullis in libris manuſcriptis rectius, mea quidem ſententia, leguntur. Quod te cognoſſem bene, conſtantem ue putarem, Aut poſſe a turpi mentem inhibere probro.* Sed neq. quod matrem] *Hic quoq. uerſus in exemplo Guarini aptius legitur, Sed quod nec matrem, nec germanam eſſe uidebam.*

cuius

» – cuius me magnus edebat amor] *Sic Verg. Eſt*
» *mollis flamma medullas – Interea. Atq. alibi.*
» *– & caeco carpitur igni. Et alibi, Hic quos durus*
» *amor crudeli tabe peredit. Edax amor etiã ab A-*
» *pollonio in.* III. *Argonaut. dicitur,* Μάργος ἔρως. *&,*
» *ut citat eius interpres, ab Anacreonte,* Τακερὸς δ᾽ ἔ-
» ρως. *Idẽ ſignificans Sophocles de Venere,* Ἐντήκεται
» γὰρ πλᾶ μόνων ὅσοις ἔνι ψυχὴ, τὶς ἔτι τῆς δὲ τῆς θεοῦ
» βορός. *Magnus amor,* δεινὸς. *Sic Plato.* Ὄψις γὰρ ἡ-
» μῖν ὀξυτάτη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἔρχεται αἰσθήσεων,
» ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται. δεινοὺς γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρω-
» τας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς ἐναργὲς εἴδωλον παρείχετο
» εἰς ὄψιν ἰόν. Tu ſatis id duxti] *Ita prorſus*
legendum uidetur. tametſi eſt in omnib. fere manu
ſcripiis, Induxti. – tantum tibi gaudium
in omni Culpa eſt, in quacumq. eſt aliquid
ſceleris] *Eadem prope ſententia apud Cic. in.* XI.
» *Philip. Deinde ea libidinum turpitudo, ut in hoc ſit*
» *ſemper laetatus, quod ea faceret, quae ſibi obici ne*
» *ab inimico quidem poſſent uerecundo. Et pro Milo*
» *ne, Vt eum nihil delectaret, quod aut per naturam*
» *fas eſſet, aut per leges liceret.*

IN. LESBIAM

LESBIA *mi dicit ſemper male, nec tacet umquam*
De me. diſpeream, me niſi Lesbia amat.
Cui ego quaſi eadem totidem mox deprecor illi
Adſidue. uerum diſperesm, niſi amo.

BB – diſperesm

- diſpeream, me niſi Lesbia amat] *In manuſcriptis, Lesbia me diſpeream niſi amat.*

Cui ego quaſi eadem totidem] *Incidi in veteres libros. A. Gelli. in.* VI. *uero eius libro, ubi hic Catulli uerſus legitur, ſic erat ſcriptum, Quo ſigno quaſin totidem mox deprecor illi. itaq. coniecturam feci legendum, Quo ſigno, quaſi enim totidem mox deprecor illi. Fuerat, opinor, ſic ſcriptum. Quo ſigno, quaſi.n.totidem. Simili errore factum, In, quoq. opinor in Proemio, quo Hieronymus, Euſebij Chronicon interpres, utitur, in illis eius uerbis, Nec ignoro, multos fore, qui, ſolita libidine detrahendi omnibus, quod uitari non poteſt, niſi qui omnino nil ſcribit, huic uolumini genuinum dentem infigant. calumniabuntur in tempora, conuertent ordinem, res arguent, ſyllabas uentilabunt. & quae ſequuntur. Quibus in uerbis In mutandū omnino in Enim, fuerat enim ſcriptum.n. Deprecari autem ſic dixit, ut & Ennius in Erechtheo, Quibus ſeruitutem mea miſeria deprecor. Et Creſphonte, Ego, cum meae uitae parcam, letum inimico deprecor.*

IN. CAESAREM

NIL *nimium ſtudeo Caeſar tibi uelle placere.*
Nec ſcire, utrum ſis albus, an ater homo.

Nec ſcire, utrum ſis albus, an aterhomo] *Idé, opinor, Plautus ſignificans in Pſeudolo, Quem ego ho-*

minem

" minem nulli coloris noui. Eiuſdem quoq. ſententiae
" eſt ironia Ciceronis in. XIII. Philipp. *Magnum*
" *crimen ſenatus. de Theopompo ſummo homine ne-*
" *gleximus. qui ubi terrarum ſit, quid agat, uiuat de*
" *nique, an mortuus ſit, quis aut ſcit, aut curat.*
Quintilianus in. X. diſſimulato Catulli nomine, ne Caeſarem ſuũ uidelicet offenderet, huius loci memi
" *nit. Negat, inquit, ſe magnifacere aliquis poetarũ,*
" *utrum Caeſar ater, an albus homo ſit: inſania. Ver*
" *te, ut idem Caeſar de illo dixerit: arrogantia eſt.*
Sunt, qui deſiderari ceteros uerſus putent huius epigrammatis.

IN. MENTVLAM

MENTVLA *moechatur, moechatur Mentula certe.*
Hoc eſt, quod dicunt, ipſa olera olla legit.

Mentula moechatur] *Locus uideri poſſet ex paronomaſia, ſi ſimiliora eſſent initia uerborũ, Mentulam moechari, ut Ollam olera legere. Feſtus Pom*
" *peius in uerbo Legere, Legimus aut ſcriptum, aut*
" *olera. Cum Mentulam igitur ipſum adulterij inſimularet, ſic Mentulam moechari dicit, ut, Olera ollam legere, Prouerbio dicitur. Sententia uero eiuſmodi eſt, ut, cum Mẽtulam hunc, ſiue quis alius, adulter eſſet inſignis, cũ Catullus aut ſe ipſe ſic excuſare fingatur, ſe non moechari, ſed mentulam ipſam, in ſuamq. mentulam ſic culpam conferat, ut*

uulgo dici etiam ſolet, non olera aliquem furatum, ſed ollam ipſam. at eius furtum fuiſſe conſtat, cuius etiam ſit olla, ut adulterum etiam eſſe eum dubitandum non ſit, cuius illae ſint obſcenae partes. Legere autem, Furari eſt. quo uerbo Horat. ceteriq. ſic ſunt uſi. Hinc Sacrilegium. De furto olerum, in
„ *obſcenis luſibus. Fur abeas poenam, licet indigne-*
„ *re, feramq. Propter olus dices, hoc ego propter olus.*
„ *Quod expreſſum uidetur ex illo,* Ἀλλ᾽ ὧς ἐντέταμαι,
„ φῶρ ἔμβλεπε, τοῦτο δ᾽ ἐρωτᾶς τῶν ὀλίγων λαχάνων εἵ-
„ νεκα τῶν λαχάνων.

IN. SMYRNAM. CINNAE

SMYRNA *mei Cinnae nonam poſt deniq. meſſem,*
Quam coepta eſt, nonamq. edita poſt hiemem:
Millia cum interea quingenta Hortenſius uno

*

Smyrna cauas Atracis penitus mittetur ad undas:
Smyrna incana diu ſaecula peruoluit.
*At Voluſi annales **
Et laxas ſcombris ſaepe dabunt tunicas.

Smyrna mei Cinnae] *Commentario Smyrnae edito, L. Craſſitium Tarentinum inclaruiſſe ſcribit Tranquillus, aut quiſquis alius auctor eſt libelli de inluſtrib. Grammaticis. Et Smyrnam Cin-*
„ *nae puto intellegit. Cariſius in.* I. *Huius tabis, Cin-*
„ *nam in Smyrna, nullo auctore, dixiſſe, tradit.*

nonam

-nonam poſt deniq. meſſem, Quam coepta eſt,nonamq. edita poſt hiemem] *Vergil.eodem modo aeſtiuum tempus ſignificans, Meſſem dixit: hibernum autem, Frigoris nomine. Ante focum ſi frigus erit, ſi meſſis in umbra.* Millia cum interea] Ἀνακόλουθον *mihi uidetur. itaq. aut aliquid ante hunc uerſum deſit, aut hic ſuo loco poſitus non eſt. quod mihi eo probabilius uidetur, quod Voluſi annales breui tempore perituros eſſe ſignificet, niſi quis & Hortenſium & Voluſium ſimul eſſe reprehenſos contendat. Suſpicabar tamen ſic legendos hos uerſus, Smyrna mei Cinnae, nonam poſt deniq. meſſem, Quam coepta eſt, nonamq. edita poſt hiemem. Smyrna cauas Atracis penitus mittetur ad undas, Smyrna incana diu ſaecula peruoluet. At Voluſi annales - Et laxas ſcombris ſaepe dabunt tunicas.* Smyrna cauas Atracis] *Aut Atracis, aut Atacis legendum uidetur. Vtriusq. enim meminerunt auctores optimi. Propert. in. 1. Et dicam, Atraciis licet haec conſidat in oris. Et Tibullus, Cum tremeret forti milite uictus Atax. Cauam undam dixit etiam Ouidius in Ibin, Qua caua de Stygiis fluxerat unda uadis. Et Verg. in. 1. Georg. Caua flumina. Implentur foſſae, & caua flumina creſcunt. Et idem alibi Catullus, Cauam paludem dixit.* Smyrna incana diu ſaecula peruoluit] *Sic eſt in pleriſq. manuſcriptis. Si, Peruoluet, feceris, uerſum reddideris haud paullo meliorem. Cana ſaecula & Martialis dixit,*

„ *xit, in.* VIII. *Nec pateris Caeſar ſaecula cana mo*
„ *ri. Ac, ſi Martialis Catullũ in eo eſt imitatus, quod mihi quidem ueriſimile ſit, dubium non eſt, quin Catulli uerſus, ut in quibuſdam manuſcriptis eſt, ita legendus ſit, Smyrnam cana diu ſaecula peruoluent. etenim quod ante, M, fuit, mutatum eſt in In, praepoſitionem. uerbo autem Peruoluet apex detractus, qui* N. *ualet.* At Voluſi annales] *reliquum huius uerſus deeſt. niſi, Paduam, in manuſcriptis libris male legitur, ac pro eo fuit aliud in optimis libris, quod cum ſcribae librarij foediſſime corruperint, cuiuſmodi fuerit, coniectura adſequi non poſſumus.* Et laxas ſcombris] *Hac mali poetae poena adficiuntur. de qua ſaepe Martialis, alijq. auctores.*

*

Parua mei mihi ſunt cordi monumenta ſodalis.
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Parua mei mihi ſunt cordi monumenta] *In libris manuſcriptis, &, Sunt, & Sint. ab omnib. autem quos uiderim, abeſt uerbum ultimum. Quin uero hoc aliud ſit epigramma, aut pars potius epigrãmatis, ne dubitandum quidem uidetur.*

At populus tumido gaudeat Antimacho] *Acron, uetus Horati interpres, illis Horati uerbis, Nec ſic incipies, ut ſcriptor Cyclicus olim Fortunã Priami cantabo, & nobile bellum. Aut nomen proprium, inquit, Cyclicus, & ſignificat Antimachum poetam.*

poetam. mali uero poetae imperitae multitudinis aurib. eſſe ſolent fere iucundiores. Euripid. in Hip
„ *polyto Coron.* Ἔχει δὲ μοῖραν, καὶ τόδ᾽· οἱ γὰρ ἐν σοφοῖς
„ φαῦλοι, παρ᾽ ὄχλῳ μουσικώτεροι λέγειν.

AD. CALVVM. DE. QVINCTILIA

SI *quidquam mutis gratum, acceptumq. ſepulchris*
Accidere a noſtro Calue dolore poteſt,
Quom deſiderio ueteres renouamus amores,
Atq. olim miſſas flemus amicitias,
Certe non tanto mors inmatura dolori eſt
Quinctiliae, quantum gaudet amore tuo.

Si quidquam mutis gratum, acceptumq. ſepulchris Accidere a noſtro Calue dolore poteſt] *Eodem modo Cicero in. I. Epiſt. ad. Q. fratrē.*
„ *Sed certe a te mihi omnia ſemper honeſta, & iucun*
„ *da] ceciderunt. In eandē ſententiā Iſocrates in Eua*
„ *gora,* ἡγησάμην Εὐαγόραν, εἴτις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς
„ τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εὐμενῶς
„ μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὁρῶντα τὴν
„ περὶ αὐτοῦ ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν.
„ *Et Sophocles in Electra,* ὥστε τῷ τεθνεότι τιμὰς
„ προσαπτεῖν, εἴτις ἔστ᾽ ἐκεῖ χάρις. *Itaq. veteres, an uita functis eorum, quae hic agerentur, ſenſus eſſet, uehementer dubitarunt. eaq. de re diſputat Ariſtoteles in. I.* ἠθικῶν Νικομαχείων. Atq. olim miſſas flemus amicitias] *In manuſcriptis ali-*

" *quot, Amiſſas. Sic Verg. in.* III. *Georg. - Tũ quos*
" *amiſit inultus amores.*

IN. AEMILIVM

NON *ita me di ament, quidquam referre putaui,*
Vtrum os, an culum olfacerem Aemilio.
Nil immundus hoc, nihil eſt immundius illo:
Verum etiam culus mundior, & melior.
Nam ſine dentib. eſt, hoc dentes ſeſquipedales,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris:
Praeterea rictum, qualem defeſſus in aeſtu
Meientis mulae cunnus habere ſolet.
Hic futuit multas, & ſe facit eſſe uenuſtum,
Et non piſtrino traditur, atq. aſino,
Quem ſi qua attingit, non illam poſſe putemus
Aegroti culum lingere carnificis.

Non, ita me di ament] *I. longum in extremo, incipiente etiam dictione, quae a uocali quacumq. inciperet, fere non elidebant, idq. nunc corripuere, nunc uero etiam produxere. Obſeruatum hoc multis in locis apud Vergilium.* Vtrũ os an culum] *Sic omnes libri manuſcripti. Guarinus legit, Vtrum ne os.* Nil immundius hoc, nihil eſt immundius illo] *Dupliciter hic verſus in libris manuſcriptis legebatur. primũ ſic. Nihilo mũdius hoc nobisq. immundius illud. Deinde etiam ſic, Mundius haec nihil eſt, nobisq. immundius illud.*

lud. quod rectius iudico, ſi Haec tantum in Hoc mutetur. Nobis, inquit, nihilo mundius eſt hoc, id eſt ipſum os Aemili, quã illud, quod immundius haberi ſolet, Culus nimirum ipſe. Prior etiam lectio ſtare poſſit, ſi, Que, tantum mutaris in, Quam. nam Nihilo contracte non minus legi poteſt, quam Nihil, quod factum a veterib. poetis nonnumquam inuenio. Nam ſine dentib. eſt, hoc dentes] *In libris manuſcriptis, Hic dentes. quod eſt ipſum probabilius.* - Ploxemi] *Quid hoc uerbi ſit, declarant Quintilianus, & Feſt. Pomp.*

Praeterea rictum, qualem defeſſus in aeſtu Meientis malae cunnus habere ſolet] *Legendum forte ſit Diffiſſus, pro Defeſſus.*

- atq. aſino] *Ονους, opinor, uocat Xenophon etiam molas, quib. frumenta teruntur.* Aegroti culum lingere carnificis] *Cur aegroti. itaq. uehementer ſuſpicor nomen proprium fuiſſe, atq. ſcriptum, Agroti, aut, Argoti, aut quouis alio modo nõ diſſimili. corruptum deinde in, Aegroti.*

IN VICTIVM

In *te, ſi in quemquam, dici pote, putide Victi,*
Id, quod uerboſis dicitur, & fatuis.
Iſta cum lingua, ſi uſus ueniat tibi, poſſis
Culos, & crepidas lingere Carbatinas.
Si nos omnino uis omnes perdere, Victi,
Dicas. omnino, quod cupis, efficies.

In

In te,ſi in quemquam,dici pote, putide Victi] *In manuſcriptis etiam libris Vecti.quod ſi probabilius iudicamus, legendum omnino Vetti. Vettium enim & Vettiam ſcribebant.Namq. ut cetera uetuſtatis monumenta praeteream,in hortis Rodulfi Pij Cardinalis Carpenſis uetuſtum marmor huiuſmodi litteris inciſum legitur.*

A. BAEBIVS. A. F. OVF

VETTIA. A. F. VXOR

Culos,& crepidas lingere Carbatinas] *Ego uero in Politiani ſententiam lubens eo. praeſertim cũ grauiſſimis veterum auctorum teſtimonijs,ijsq. firmamentis nitatur,quibus iſti,qui reprehendunt,nihil afferunt aut grauius,aut melius,praeter inaniſſimas rationes.Obſcenitatem eiuſmodi Euno cuidam obiciens Auſonius,ſic ſcribit,*
" *Eune quod uxoris gauidae patria inguina lambis,Feſtinas gloſſas non natis tradere natis. Atq. alibi, Inguina quod calido leuas tibi dropace,Cauſſa eſt,Inritant uolſas leuia membra lupas. Sed quod & elixo plantaria podice uellis,Et teris incluſas pumice clazomenas,Cauſſa latet, bimarem niſi quod patientia morbum Adpetit,& tergo femina, pube uires.*

Dicas] *Aut loquere,aut cauſſas age.*

AD. IVVENTIVM

SVRRIPVI *tibi, dum ludis, mellite Iuuenti,*
Suauiolum, dulci dulcius ambroſia.
Verum id non impune tuli: namq. amplius horam
Suffixum in ſumma me memini eſſe cruce,
Dum tibi me purgo, nec poſſum fletib. ullis
Tantillum ueſtrae demere ſaeuitiae.
Nam ſimul id factum eſt, multis diluta labellæ
Abſterſi guttis omnib. articulis:
Ne quidquam noſtro contractum ex ore maneret,
Tamquam commixtae ſpurca ſaliua lupae.
Praeterea infeſto miſerum me tradere amori
Non ceſſaſti, omniq. excruciare modo:
Ut mi ex ambroſia mutatum, iam foret illud
Suauiolum triſti triſtius helleboro.
Quam quoniam poenam miſero proponis amori,
Numquam iam poſthac baſia ſurripiam.

Suauiolum, dulci dulcius ambroſia] *Horat.* » *in.* I. *ode.* XIII. *Speres perpetuum dulcia barba* » *re laedentem Oſcula, quae Venus Quinta parte* » *ſui nectaris imbuit.* - namq. amplius horam] *Amplius cum accuſandi caſu, ut Cic. optimiq. alij Latinitatis auctores.* Suffixum in ſumma me memini eſſe cruce] *Quo modo in cruce ſuffigi, atq. ſuſpendi ſolerent, quos eo ſupplicio ad* » *ficerent, Manilius in.* V. *Aſtro. declarat. At ſi-*

» *mul*

„ *mul infeſti uentum eſt ad litora Ponti, Mollia per*
„ *duras panduntur bracchia cautes. Aſtrinxere pe*
„ *des ſcopulis, iniectaq. uincla, Et cruce uirginea mo*
„ *ritura puella pependit.* Tantillum ueſtrae
demere ſaeuitiae] *Veſtrae, de uno. ut & Ouid.*
„ *in.1. Faſt. Pax erat, & ueſtri Germanice cauſſa*
„ *triumphi Tradiderat domitas iam tibi Rhenus*
„ *aquas. Et Verg. Crimen amor ueſtrum..* -ab
ſterſi guttis] *In veterib. libris, Guttis abſterſi. fa-*
ciendumq. Abſterſiſti. quod eſt aptius. Tam
quã commixtae ſpurca ſaliua lupae] *In libris*
quibuſdam, Comminctae. in alijs, Cõiunctae. ex quo
factum opinor, Comminctae. itaq. legendum forte,
Coniunctae. Lupã uero meretricem intellegit. Pla-
„ *ciades in Gloſſis. Lupã, meretricem, a rapacitate,*
„ *uel a libidine huius animalis, unde & Lupanar di*
„ *citur. Cic. pro Milone, Illo, qui ſemper ſecũ ſcorta,*
„ *ſẽper exoletas, ſemper lupas ducebat. Sic Martial.*
„ *in.1. Abſcõdunt ſpurcas haec monumenta lupas.*
Sunt, qui Commixtam retineant, & Lupam com-
mixtam ſic a Catullo dictam exiſtiment, ut a Plau
to etiam in Moſtellaria Capra commixta dicitur,
i. foeda. Sed hoc illi uiderint. Inamabile ſuauium
„ *ſignificans, Statius comicus argute dixit, Sed tua*
„ *moroſa ne uxor quaeſo eſt. quam rogas. Qui tan-*
„ *dem, taedet mentionis, quae mihi Vbi domum ad-*
„ *ueni ac ſedi, extemplo ſauium Dat ieiuna anima.*
„ *nil peccat de ſauio, ut deuomas uult, quod foris pu-*
taueris. Vt mi ex ambroſia] *In manuſcri-*

ptis,

ptis, Ambroſio. Vt Oſculum ſic Ambroſium dicatur, ut etiam Vergilio Comae dicuntur ambroſiae.
- triſti triſtius helleboro] *Amarius. Sic Verg.*
» *Media fert triſtes ſuccos. Et alibi, Triſtesq. lu-*
» *pini. Amarius autem elleboro, Prouerbio dicitur, ut in illo,* ἁδὺ τὸ βινεῖν ἐστι, τίς οὐ λέγει; ἀλλ᾽ ὅ-
» ταν αἰτῇ χαλκὸν, πικρότερον γίνεται ἐλλεβόρου.

De . Coelio . et . Qvinctio

Coelivs *Auſilenum, & Quinctius Auſilenam,*
Flos Veronenſum depereunt iuuenum,
Hic fratrem, ille ſororem. hoc eſt, quod dicitur, illud
Fraternum uere dulce ſodalitium.
Cui faueam potius. Coeli tibi. nam tua nobis
Perſpecta exigitur unica amicitia,
Cum ueſana meas terreret flama medullas,
Sis felix Coeli, ſis in amore potens.

Coelius Auſilenum] *Et Coelium per, Oe, et per Ae diphthongos legimus in vetuſtiſſimis monumentis, ijs ſcilicet, quae Romae ſunt in amaeniſſimis Card. Carpenſis hortis, & in ea baſi, quae hodieq. in Vrbe ad Arcũ Septimio dicatum cum Centuriar. exſtat nominib. & diuerſas quidam eſſe uolunt familias. Ego uero dubito Auſidena ne, pro Auſilena, legendum ſit. Romae enim apud Epiſcopum Ferratinum monumentum exſtat eiuſmodi.*

IVNONI
IVLIAE
AVFIDENAE
CAPITOLINAE
SACRVM

Nam, de antepenult. eius uerbi quid ſtatuam. non habeo. Flos Veronenſium deper-
eunt iuuenum] *Flos, ἄωτος, uerbum Pindaro*
» *frequentatum in hoc genere, et Theocrito,* Τῆμος ναυ-
τιλίας μίμνάσκε θεῖος ἄωτος ἡρώων. *Iuuenal. Sat.* V.
» *Flos, Aſiae ante ipsũ pretio maiore paratus. In Ve-
ronenſium uero Synizeſis eadem, quae in uerbo O-*
» *mnia apud Vergil. in* VI. *- Quin protinus omnia*
» *Perlegerent oculis. itaq. eſt in illo optimo uetuſtiſſi-
moq. libro, quo Romae magno Card. Carpenſis
beneficio ſum uſus. Iam, quia & Nicolaus Ery-
thraeus, & Pierius Valerianus adcurate de eo,
atq. erudite multa tradiderunt, addam ad illa uer-
ſus Lucretij, qui colligentes illos alia fugerunt e.*
» V. *libro, Sed ſic quodq. ſuo ritu procedit, ut omnia*
» *Foedere naturae certo - Et, Ignis enim ſuperauit,*
» *& ambiens multa peruſſit. Et Ouidij illud, Ca-*
» *tullini huius ſimillimum, e.* V. *Faſt. Cum tua ſint,*
» *cedantq. tibi confinia menſium.* Fraternum
» uere dulce ſodalitium] *Simillimum illud Ho-*
» *rat. - hac in re ſcilicet una Multum diſſimiles, ad*
» *cetera paene gemelli. Niſi ſic turpitudinem atq.*
abſceni-

obſcenitatem τῆς ἑταιρώσεος ſignificare uoluit. Sed illud rectius, quod & Corbinello uidebatur ob ſimilem, aut eandem potius Menandri ſententiam,
" ὡς ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ὁμονοίας ἔρως.

Perſpecta exigitur unica amicitia] *In manuſcriptis etiam, Perfecta eſt igitur. in alijs, Perfecta, atq. exigitur, utrumq. mihi tralatum uidetur ab operibus, quae ad regulam fiunt, ac libellam. itaq. amicitiam perfectam illius, ac ſanctam ſignificat. Plin. in* XXXVI. *cap.* XXV, *uerbo Exi*
" *gere de pauimentis ſic utitur. Deinde ſpiſſa calca*
" *tis carbonib. inducitur ſabulo calce ac fauilla mix*
" *tis. materia craſſitudine ſemipedali ad regulam,*
" *& libellam exigitur. Indidem translatum uideri*
" *poſſit & Ouidianum illud in.* III. *Faſt. Non ha-*
" *bet exactum, quod agat.*

INFERIAE. AD. FRATRIS TVMVLVM

MVLTAS *per gentes, & multa per aequora uectus,*
Aduenio has miſeras frater ad inferias,
Vt te poſtremo donarem munere mortis,
Et mutum nequiquam adloquerer cinerem:
Quandoquidem fortuna mihi tete abſtulit ipſum.
Heu miſer indigne frater adempte mihi.
Nunc tamen interea, priſco quae more parentum
Tradita ſunt triſtes munera ad exſequias,
Accipe, fraterno multum manantia fletu,
Atq. in perpetuum frater haue, atq. uale.

Aduenio

Aduenio] *Legendum pato, Aduent. concinnius enim eſt, Adueni, ut donarem, quam, Aduenio, ut donarem.* Vt te poſtremo donarem munere mortis] *Et Vergil. ſuprema haec*
„ *uocat munera in.* XI. *Ite, ait, egregias animas,*
„ *quae ſanguine uobis Hanc patriam peperere ſuo,*
„ *decorate ſupremis Muneribus –, Et Ouid. in.*
„ III. *Eleg. Hic certe manib. fugientis preſſit ocel-*
„ *los Mater, & in cineres ultima dona dedit. In*
„ *Hiſpania Citeriore monumentum eiuſmodi exſtat.*

C. IVL. FABIAN
ANN. XIX.
FABIA . PAVLA
AMITA
MVNVS
SVPREMVM

Ambroſius eodem uno verbo Suprema uocat. Mu
„ *nus autem hoc etiam Graeci dicunt. Hom.* Τοῦ-
„ τουν καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι Κειρᾶσθαι τεκό-
„ μην, βαλέειν δ᾽ ἀπὸ δάκρυ παρειῶν. *Atq. alibi,* Πα-
„ τροκλον κλαίωμεν. τὸ γὰρ γέρας ἐςὶ θανόντων. *Verg.*
„ *Et fungar inani Munere.* Et mutum nequiquam adloquerer cinerem] *Huiuſmodi adlocutiones* προσφθέγματα *dici ab Euripide, Corbinellus obſeruauit, apud quem eſt in Troad.*
„ Πρὸς τάφον δ᾽ ὁμηλίκων κώμους ἀπάξω φίλα διδοὺς
„ προσφθέγματα. *In Achillis Maffei libro, alteroq.*

Patauino,

Patauino, Mutam. Vtrumq. per veterum licet au-
» *ctoritatem. Tibullus, Et mea cum muto fata que-*
» *rar cinere. Auſon. eodem modo, Non nomen, non*
» *quo genitus, non unde, quid egi, Mutus in aeternum*
» *ſum cinis, oſſa, nihil. Similiter Propert. in. II. Ta-*
» *liaq. illacrimans mutae iace uerba fauillae. Hoc e*
» *genere eſt, quod eſt apud Vergil. in. V. Vinaq. fundebat*
» *pateris, animamq. uocabat Anchiſae magni, ma-*
» *neſq. Acheronte remiſſos.* Quandoquidem
fortuna mihi tete abſtulit ipſum] *In ſcriptis*
libris omnibus, Te abſtulit, quod ſtare etiam po-
teſt. Heu miſer indigne frater adempte
mihi] *ſunt, qui legant, Miſero, non ſuffragantib. li-*
bris. More igitur Graecorum rem eandem ἐπιθέ-
τοις *cumulat. Ouid. in. IIII. Faſt. in eandem ſenten*
» *tiã, Oſculaq. adplicuit poſito ſuprema feretro, Atq.*
» *ait, Inuito frater adempte mihi. Ademptum uero*
uita defunctum intelligunt optimi poetae, Ouid.
» *Iure igitur lacrimas celſo libamus adempto.*
Tradita ſunt triſtes munera ad exſequias] *In*
ſcriptis eſt, Triſti. itaq. legendum, Triſtis.
- frater haue, atq. uale] *ſalutandi ſitos, etiã Grae*
» *cis mos erat. Theocritus in Epigram.* Χαιρέτω οὗτος
» ὁ τύμβος ἐρεῖ. ἐπεὶ Εὐρυμέδοντος κεῖται τῆς ἱερῆς κοῦφος
» ὑπὲρ κεφαλῆς. *Hauere autem, et ualere eos fere iube*
bant, quos amplius uiſuri non erant. Hoc, opinor, &
Plautus ſignificans in Curg. Ego, inquit, abeo. uale,
» *atq. ſalue. Et Verg. Salue aeternũ mihi maxime Pal*
» *la, Aeternũq. uale. ſic in ueteri quoq. monumento,*

Romae, in aedibus Ioannis Zabrerae Sauonenſis.

D . M
V I R I A E
P R I M I T I V A E
VIX . ANN . XVIII
MENS . I . DIE . XXIV
L . VIRIVS . HELIVS
CONIVGI . DVLCIS
HAVE . DOMINA . VALE . DOMINA

AD . CORNELIVM

SI *quicquam tacite commiſſum eſt fido ab amico,*
Cuius ſit penitus nota fides animi,
Me unum eſſe inuenies illorum iure ſacratum,
Corneli: & factum me eſſe puta Harpocratem.

Si quicquam tacite commiſſum eſt fido ab amico] *in omnib. manuſcriptis, Tacito. utrumq. uero mihi non probatur. Tacitum enim latine, non qui tacet, ſed quod tacetur ipſum, dicimus. Tum durũ etiam illud uidebatur, ſubintellegere, Ei, cuius ſit penitus, Et quae ſequuntur. Itaq. legendum putabam, Si quoiquam tacitum commiſſum eſt. & cetera. Tacitum autem dicit id, quod* Ἀπόῤῥητον *Graeci. Sin datiuum Ei, uelis omnino legi, legi poſſit, Si quidquam taciti. Sunt qui Tacito, pro Tacite dictum uelint, ut Certo, pro Certe. quod non placet. Tacita uero* τὰ ἀπόῤῥητα *ſic dicta, ut ab Horatio, Tacenda.* » *Dicenda*

tacenda

taeenda locutus. Me unum eſſe inuenies illorum iure ſacratũ] *Eſt in manuſcriptis, Meq. eſſe inuenies. Et, Atq. eſſe iuuenes. conabar igitur ita reſtituere, Me, quem ipſe adiures. uel, Aut quem ipſe adiures. uel, Me quem ipſe inuenias. Illo cum iure ſacratum, Corneli. & quæ ſequuntur. Neq. uero impedio, quo minus etiam, qui uolet, priorem illam lectionem ſequatur, et ſententiam. Sic ſe ſanctum hominem, ac fidei plenum ſignificat. probabiliorem lectionem facit, quod, Ius, ideſt Religionem interponit, et Sacratum dicit. Sic enim Iusiurandum dicitur et apud Cic. in. II. de legib. Poena uiolati iuris eſto.*

AD. SILONEM

AVT *ſodes mihi redde decem ſeſtertia, Silo,*
Deinde eſto quamuis ſaeuus, & indomitus:
Aut, ſi te nummi delectant, deſine quaeſo
Leno eſſe, atq. idem ſaeuus, & indomitus.

Aut ſodes mihi redde decẽ ſeſtertia, Silo] *Vno in libro, non Decem, ſed Tuo. Faernus. Duo, faciebat.* Aut, ſi te nummi delectant] *In Patauino, At, ſi te nummi. In nonnullis etiam libris, pro, Nummi, Nimium. Interminari, ac ferocire leno, ut eiuſmodi homines ſolent, ne pecuniam redderet. cuius ſe minis minime terreri Catullus ſignificans, Nihil, inquit, moueor tua iſta ferocia, reddas modo decem, quæ debes, ſeſtertia.*

AD. QVENDAM. DE. LESBIA

CREDIS, *me potuiſſe meae male dicere uitae,*
Ambob. mihi quae carior eſt oculis.
Non potui, nec, ſi poſſem, tam perdite amarem.
Sed tu cum caupone omnia monſtra facis.

Sed tu cum caupone omnia monſtra facis] *In manuſcriptis, Cum tappone, itaq. eſt in Maffei libro. Cum tapone, ut in Zanchi exemplo. In tripone, ut erat in Patauino. itaq. legendum ſuſpicabar, Sed tu cum turpi ore omnia monſtra facis: ideſt, turpiſſima quaeq. atq. incredibilia confingis, & loqueris iſto impolluto ore. Translatum autem uidetur ab Haruſpicina, atq. augurijs. Sic enim apud Diomedem grammat. L. Caſſius Hemina in.* II. *Monſtrũ fit, ſus parit porcos.* XXX. *Plautus in Moſtell. Quae hic monſtra fiunt. Et Terent. idem ſignificans, aliquid monſtri alere, ſic dixit, Cic. ad Att. Venerat horis duabus ante Cherippus. mera monſtra nuntiarat.*

IN. MENTVLAM

MENTVLA *conatur Pimplaeum ſcandere montem:*
Muſae furcillis praecipitem eijciunt.

Mentula conatur] *Ineptum hominem, ac peni deditum, uerſus etiam facere temptantem, inridet. Pimplaeum*

plaeum montem, ſic, ut eſt Sororum montem, Propert. in. III. Sed, quod pace legas opus hoc de monte ſororum. niſi quid ſignificatur, quale illud Laberij apud Nonium Marcellum in uerbo, Eugium. Quare tam arduum aſcendas. an concupiſti Eugium ſcandere.

De. pvero. et. praecone

Cvm puero bello præconem qui uidet eſſe,
Quid credat, niſi ſe uendere diſcupere.

Cum puero bello] In manuſcriptis omnibus, Obelio. Si nomen forte id pueri fuit. Iocus a uenditione puerorum petitus. pueros enim mangones uendere erant ſoliti. Martial. in. I. Millia pro puero centum me mango popoſcit. Aut praeco igitur puerum, aut ſe puer ipſe uendere diſcupiebat, ſed ad tempus. In Maſſaei libro erat. Praeconē qui uidet ipſe. Eiuſmodi credo puerum Cato intelligit apud Gellium, Sed niſi qui palam, inquit, corpore pecuniam quaereret, aut ſe lenoni locauiſſet: & quæ ſequuntur.

Ad. Lesbiam

Si quidquam cupido, optantiq; obtigit umquam
Inſperanti, hoc eſt gratum animo proprie.
Quare hoc eſt gratum, nobis quoq; carius auro,
Quod te reſtituis Lesbia mi cupido,

Reſtituis cupido, atq. inſperanti ipſa refers te:
O mihi cara magis candidiore nota.
Quis me uno uiuit felicior, aut magis hac eſt
Optandus uita, dicere quis poterit.

Si quidquam cupido, optantiq. obtigit umquã] *In manuſcriptis. Si quidquid. in Patauino, pro Obtigit, Obtulit. legendũ forte, Si quis quid cupide, optantiq. obtulit umquam.* Inſperanti, hoc eſt gratum animo proprie] *Ariſt. in. II. Rhetor.* » ὥσπερ καὶ τέρπει τὸ πολὺ παρὰ δόξαν. *ita uero diſpungo, ut inſperanti animo gratum id eſſe proprie intellegatur.* Quare hoc eſt gratũ, nobis quoq. carius auro] *Durius, quam Catullinae conueniat elegantiae, Nobis quoque. legendum forte, Nobisq. hoc carius auro. tametſi ἑνικῶς ante dixerit, Cupido, optantiq. Sic uero Auro carius, quaſi prouerbio, dicebant, quod ſibi gratiſſimum, cariſſimumq. eſſe ſignificabant. Tibullus in. I. Carior eſt auro iuuenis, cui leuia fulgent ora, nec amplexus aſpera barba te-* » *rit.* O mihi cara magis candidiore nota] » *In manuſcriptis, Nobis o luce. Et, Nobis o lucem. Mihi quidem ſuſpicari in mentẽ uenerat, deeſſe uerſus, qui ſequerentur. Martialis imitatus in. IIII.* » *Hãc lucem lactea gemma notet.* Quis me uno uiuit felicior, aut magis hac eſt optandus uita, dicere quis poterit] *In manuſcriptis omnibus, Aut magis me eſt, ſiue, Mage me eſt. Ego uero ſcriptum fuiſſe ſuſpicor, Aut magis mi eſſe optandũ*

in

in uita, dicere quid poterit. eſt enim planior, & concinnior ſententia, nec longe a ueſtigiis ueteris, quæcumq. fuit, lectionis diſcedit. Plautus autem in Capt.
„ in eandem ſententiam, Quoi hominum adaeq. ne-
„ mo uiuit fortunatior. Vt contra in Amphitr. Quis
„ nam me Thebis alter uiuit miſerior.

In . COMINIVM

Si, Comini, arbitror populi tua cana ſenectus
Spurcata impuris morib. intereat,
Non equidem dubito, quin primum inimica bonorũ
Lingua exſecta auido ſit data uulturio,
Effoſſos oculos uoret atro gutture coruus,
Inteſtina canes, cetera membra lupi.

Siconi arbitrio] *In manuſcriptis, Sic homini populari arbitrio. in aliis, Sic horum. Emendauit Hieronymus Auantius, Si Comini arbitrio populi. incertum,*
„ *an uetus exemplar ſecutus. Sed cauſſam, cur ſuo loco*
„ *uerba moueantur, non uideo. Legendum igitur, Si*
Comini populi arbitrio. quin primum inimica bonorũ] *Loci ſimiles ſunt. apud Horat. in.* V.
„ *Carm. ode.* V. *Poſt inſepulta membra different lupi,*
„ *Et eſquilinæ alites. Et apud Ouidium in Ibin, Siue*
„ *per immenſas iactabar naufragus undas, Noſtraq.*
„ *longinquus uiſcera piſcis edet. Siue peregrinae car-*
„ *pent mea membra uolucres, Siue meo tingent ſangui*
„ *ne roſtra lupi. Ac poſt, Ipſae te fugient, quæ carpunt*
„ *omnia flammae, Reſpuet inuiſum iuſta cadauer hu*

„ mus. Unguib. & roſtro tardus trahet ilia uultur, Et
„ ſcindent auidi perfida corda canes. Lingua exſecta] *In manuſcriptis omnibus, Exſerta.* Effoſſos oculos uoret atro gutture coruus] *In Patauino, pro Gutture, Gurgite legebatur.*

AD . LESBIAM

IVCVNDVM, *mea uita, mihi proponis amorem*
Hunc noſtrum inter nos, perpetuumq. fore.
Dij magni, facite, ut uere promittere poſſit,
Atq. id ſincere dicat, & ex animo,
Vt liceat nobis tota producere uita
Aeternum hoc ſanctae foedus amicitiae.

Atq. id ſincere dicat, & ex animo] *Sic Terentius*
„ *in Eunucho loquitur, Si iſtuc crederem ſincere dici,*
„ *quiduis poſſem perpeti. Ex animo autem dicere, id*
„ *Graece eſt, ἀπὸ καρδίας. Sic uetus poeta ἦ μὴν ἐρεῖν*
„ *σοι τ᾽ ἀπὸ καρδίας. σαφῶς, καὶ μὴ πίτηδες μηδὲν, ἀλλ᾽*
„ *ὅσον φρονῶ.* Vt liceat nobis tota perducere uita Alternum] *In manuſcriptis, Tota producere uita Aeternum. &c.*

AD . AVFILENAM

AVFILENA, *bonae ſemper laudantur: amicae*
Accipiunt pretium, quae facere inſtituunt.
Tu quod promiſti, mihi, quod mentita inimica es,

Quod

Quod nec das, & fers, ſaepe facis facinus.
Aut face re ingenuæ eſt, aut non promiſſe pudicae,
Aufilena, fuit. ſed data corripere
Fraudando, efficitur pluſquam meretricis auarae,
Quae ſeſe toto corpore proſtituit.

Tu quod promiſti, mihi quod mentita inimica es] *Quod promiſiſti, & quod mentita es. primum ſcelus.* Quod nec das, & fers] *Alterum flagitium. In manuſcriptis eſt, Nec das, nec fers. Guarinus illo modo legit, nec tamen, librum ne ueterem ſit ſecutus, exprimit. Auctor carminis in Priapum*
" *uerbo Dandi ſic utitur, Quaedam ſi placet hoc tibi*
" *Priape Ficoſiſſima me puella ludit, Et nec dat mi-*
" *hi, nec negat daturam. Sic* χαρίζεσθαι *Graecis* κυρίως τὸ συνουσιάζειν λέγεται, *ut ſcribit interpres Pindari.* - ſaepe facis facinus] *ſic Plautus in*
" *Moſtel. loquitur. Habeo, Neptune. Non dici poteſt,*
" *quam indignum facinus feciſti, & malum. Et in Au*
" *lul. Hei, Megadore, haud decorum facinus tuis fa-*
" *ctis facis. Et ante illum Ennius in Annali.* VII. *Vt*
" *faceret facinus, leuis haud malus idem. Plin. in.*
" XXXIII. *nat. hiſtor. cap.* III. *alijsq. in locis, Scelus*
" *facere ſic dixit.* - data corripere] *id eſt dona. Sic opinor Ouid. de amore, Nullis flectitur ille*
" *datis.* - efficitur] *In manuſcriptis legitur et, Efficit, &, Effecit. itaq. legendum, Efficitur.*

AD . AVFILENAM

AVFILENA, *uiro contentam uiuere ſolo,*
Nuptarum laus eſt laudib. eximijs.
Sed cuiuis quamuis potius ſuccumbere fas eſt,
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

Nuptarum laus eſt laudib. eximiis] *Sic omnino eſt in ijs, quos uidi libris. Mihi legendũ uidebatur, Nuptarum eſt laus e laudib. eximijs. Nuptas quoq; abſolute dixit Horat. nihil addens in. 1. ſerm. Hic nuptarum inſanit amoribus. Egregiam laudem neſcio an hanc ſignificarit Auſonius in Epicedio in patrẽ,*
„ *Matronale decus poſſedit filia, cuius Egregia et nu*
„ *ptae laus erat, & uiduae.* Sed cuiuis quam-
„ uis potius ſuccumbere fas eſt] *ſic Horatius, eo-*
„ *dem uſus uerbo — Iuuet ut tigres ſuccumbere ceruis.*

IN . NASONEM

MVLTVS *homo es, Naſo, neque tecũ multus homo, ſed*
Deſcendit Naſo, multus es & pathicus.

Multus homo es, Naſo, nec tecum multus homo] *Multum: corpulentũ intellegit, hĩc autem proſtratum ac libidinis alienae patientem. id enim dicit, Deſcendere, non ſecum, ſed ut H rat us loquitur, cinaedo geminatum, multũ eſſe dicit. Ouidius Multam dicere uidetur longam, in. II. Elegiarum. apud*
„ *eum ſic eſt. Tu quia tam longa es, ueteres heroidas*
„ *aequas,*

» aequas, Et potes in toto multa iacere toro. *Niſi ſic intellegamus, eam quantumuis longam, eſſe tamen aptam ueneri. uel, quod tanta ſit, totum lectum corpore ſuo occupaturam.*

AD. CINNAM

CONSVLE *Pompeio primum duo Cinna ſedebant*
Moechilia, facto conſule nunc iterum
Manſerunt duo, ſed creuerunt millia in unum
Singula. foecundum ſemen adulterio.

Conſule Pompeio primum duo Cinna ſedebant Moechilia, facto conſule nunc iterum] *Quam multorum ingenia locus hic exercuit. Quam parum etiamnum inter eruditos homines conuenit. Ego uero, cum ueteris lectionis, quãuis corruptae, rationem ſemper habendam exiſtimo, tum conandum etiam cuiq. ut ab illa, emendans, quam minime poſſit, longe diſcedat. itaq. cũ in manuſcriptis, quos uiderim, omnibus, legatur, Mecilia, leuiter muto, diſtinguoq. Moechi, illo facto conſule nunc iterum. Et quae ſequuntur. Sed iſdem in libris erat, Solebant, non Sedebant. Sedebant, duco rectius. eſtq. in obſcenis uerbum Sedere. de quo iam dictum.*

IN. MENTVLAM

FIRMANO *ſaltu non falſo Mentula diues*
Fertur, qui tot res in ſe habet egregias
Aucupia omne genus, piſcis, prata, arua, ferasque.

Necquicquam

Necquicquam fructus ſumptib. exſuperat.
Quare concedo ſit diues, dum omnia deſint,
Saltum laudemus, dum tamen ipſe egeat.

Firmano ſaltu non falſo Mentula diues Fertur] *Guarinus legit, Firmani ſaltus. Aldus pridem impreſſit, quo modo poſuimus. In ſcriptis libris eſt, Firmanus Saluus, et, Salius. Ego primum illud, Firmano ſaltu, retinendum cenſeo. ut Mentula Firmano*
„ *ſaltu diues intellegatur. Cic. in.* II *.de Diuin. L. Ta*
„ *rutij Firmani meminit; cuius is forte ſaltus fuerat.*
„ *L. quidem, inquit, Tarutius, familiaris noſter, in*
„ *primis Chaldaicis litteris eruditus. & quæ ſequuntur.* - qui tot res in ſe habet egregias] *In manuſcriptis, Qui quot res in ſe habet egregias. Vt ab admirante haec dici intellegas. Deinde enumeratio ſequitur.* Aucupia omne genus, piſcis] *In manuſcriptis, Aucupia, diſtinctum ab, Om*
„ *ne genus piſcis. ſic. L. Pomponius ante eum, omne pi*
„ *ſcati genus. Piſcis autem, pro, Piſces, more etiam antiquorum, dixit.* Nec quidquam fructus] *Nec enim quaeſtus poteſt conſiſtere, ut ait Plau*
„ *tus, ſi eum ſumptus ſuperat. In manuſcriptis, Ne quidquam fructus. illud probabilius.* Saltum laudemus, dum tamen ipſe egeat] *In manuſcriptis omnibus, Dum modo. & retinendum puto.*

IN EVNDEM

MENTVLA *habet inſtar triginta iugera prati,*

Quadraginti arua, cetera ſunt maria.
Cur non diuitijs Croeſum ſuperare potis ſit,
Vno qui in ſaltu tot bona poſſideat.
Prata, arua, ingentes ſiluas, ſaltusque, paludesque,
Vſq. ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.
Omnia magna hæc ſunt. tamen ut ſint maxima, &
Nõ homo, ſed uere mẽtula magna nimis. (ultra,

Mentula habet inſtar triginta iugera prati] *Eſt etiam in manuſcriptis libris, Inſtar, & ferri poſſit. quae fuit & aliorum poetarum licentia, tamen, ab ea lectione non longe abiens, ſuſpicabar legendum, pro, Inſtar, Iuſti.* - cetera ſunt maria] *In Zanchi libro erat, Extera ſunt maria.* Vno qui in ſaltu tot bona poſsideat] *In manuſcriptis alijs, Moda; in alijs, Modo, ut in Zanchi. quod ſit ipſum tolerabilius. nec enim plane ſatisfacit.* Omnia magna haec ſunt. tamen ut ſint maxima, & ultra, Non homo, ſed uere mentula magna nimis] *At in manuſcriptis aliter. Sic nempe. Omnia magna haec ſunt, tamen ipſe ſi maximus ultor, Non homo, ſed uero mentula magna minax. Credo ego, hunc Catullo, in ſe iocãti, grauiter minatum, cũ ſuas opes efferret. Hic igitur, inquit, ultor grauis, non homo, ſed uero eſt minax mentula. Hic non, ut homines, telo, ſed aliorũ probitati ac pudicitiae mentula minatur. Sed lego pro, Tamen ipſe ſi, Tamen ipſe hic. nec enim a praue ſcripta lectione longe diſcedit. Vergil. in.* VIII. *Herculem maximum ultorẽ*

eodem

„ *eodem modo dicit. Nam maximus ultor Tergemi*
„ *ni nece Gerionis, ſpolijsq. ſuperbus Alcides aderat.*

AD. GELLIVM

SAEPE *tibi ſtudioſo animo uenante requires*
Carmina uti poſſem mittere Battiadae,
Qui te lenirem nobis, neu conarere
** Telis infeſta mic teremusq. caput.*
Hunc uideo mihi nunc fruſtra ſumptũ eſſe laborem,
Gelli, nec noſtras huc ualuiſſe preces.
Contra nos tela iſta tua euitamus amictu:
Adfixus noſtris tu dabis ſupplicium.

Saepe tibi ſtudioſo animo uenante requires Carmina uti poſſem mittere Battiadae Qui te lenirem nobis, neu conarere Telis infeſta mic teremusq. caput Hunc uideo mihi nunc fruſtra ſumptum eſſe laborem] *Ita deſcripſi hos uerſus, ut erant in melioribus manuſcriptis. Nunc e malis bonos facere temptent, atq. experiantur acuti homines. Si quis tamen in tanta corruptella, deprauatione q. lectionis acumini locus eſſe poteſt, diſtinguebam ipſe. Qui te lenirem nobis. Battiades uero Callima*
„ *chus dicitur etiam Ouidio in Ibin, Nunc, quo Bat-*
„ *tiades inimicum deuouet Ibin, Hoc ego deuoueo teq.*
„ *tuosq. modo.* Telis infeſta.] *Legebam, Telis infeſtans mi icere muſca caput. Veteres autem quaſi prouerbio* Μυίας δηγμὸν *uidentur dixiſſe. nam Plutarchus in libro* στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, *Chryſippi ſen*

tentiam

tertiam refellens, Ομοια δ' εἴρηται τούτοις ἐν τῷ τρίτῳ
" περὶ θεῶν· ἔτι γὰρ οἶμαι φησὶ τοὺς ἐπαίνους ἀλλοτριώ-
" σεσθαι. κατὰ τὰ τοιαῦτα τῶν συμβαινόντων ἀπ' ἀρετῆς,
" οἷον δυσθαναλώτης γραὸς ἀποσχέσθαι, καὶ καρτερῆσαι
" μύας δηγμὸν. *Ac paulo poſt*, εἰ γὰρ ἴσον ἐστὶ τῷ ἀν-
" δρείῳ, δῆγμα μύας ἐνεγκεῖν καὶ τὸ σωφρώνος ἀπο-
" σχέσθαι τῆς γραὸς, οὐδὲν οἶμαι διαφέρει τὸν σπουδαῖον ἀ-
" πὸ τούτων ἢ ἀπ' ἐκείνων ἐπαινεῖσθαι. Hunc
uideo mihi nunc fruſtra ſumptum eſſe labo-
rem] *Nunc, aduerſatiua. Sic Metellus ad Cic.*
" *Nunc uideo illum circumuentum, me deſertum a*
" *quibus minime conueniebat. Praecedunt haec ipſa,*
multa alia. Contra nos tela iſta tua euita
" mus amictu] *Leuia ſcilicet. Sic Anacreon* Κοῦφα
" βέλεμνα. *eſt enim apud illum*, Φιλολοιδορoῖo γλώττης
" φεύγω βέλεμνα κοῦφα. Adfixus noſtris tu
" dabis ſupplicium] *Noſtrum, inquit, enim mage*
" *erit, ut ait poeta, penetrabile telum. Et poſterior*
" *etiam Manilius. ſ. ipſum ſic eliſit, Formoſos Phoe-*
" *bus geminos, Cyllenius cancrum. Ut Cicero ante,*
" *Delphinus iacet haud nimio luſtratus nitore. Vetu*
" *ſtiores autem fere ſemper elidebant.*

FINIS.

Praetermiſſa eiuſdem Statij.

Fol.14. Omne aeuum tribus explicare chartis] ἐν ἐπιτομῇ. *Legi aliquid Graece ſcriptum eiuſdem ſententiae, inſcriptum ſic,* Ερμηνεία ἐν ἐπιτομῇ τῶν χρόνων.

Fol.19. Cui primum digitum dare adpetenti.] *Theo-*
„ *critus,* - ἄκρα δὲ χειρῶν Δάκτυλα. -

Fol.20. Et triſtes animi leuare curas.] Triſtes: *amaras.*
„ *Horat. in.* IV. - *amaraq. curarum. Namq. Triſte, ama-*
„ *rum dicitur. Idem alibi, de Venere: Quae dulcem curis mi-*
„ *ſcet amaritiem.* Leuare: κουφίζειν. *Theocritus in* δυσέ-
„ ρωτι: Οὐ λόγος, οὐχὶ φίλαμα τὸ κουφίζον τὸν ἔρωτα.

Fol. 38. Nec quae fugit, ſectare.] *Theocritus in Cy-*
„ *clope:* Τι τὸν φεύγοντα διώκεις.

Fol.44. At certe tamen inquiunt.] *Sententia poſtulare uidetur, & dialogi ratio, ut Hadriani Turnebi, eruditi uiri, coniecturam ſequamur, At certe tamen, inquit, id quod illic &c.*

Fol.131. Iam uer egelidos.] *Columella quoq. de cultu hortorum dicit, Egelidum uer.*

Fol.138. Vt conuenerat eſſe delicatos] Delicatos: *amantes otij. Sic enim etiam poſſe uidemur interpretari.*
„ *Namq. eodem prope modo Quintilianus in.* XII. *Ne illas*
„ *quidē tulerim delicias eorū, qui doceri amicos ſuos iubent.*

Fol.157. Num te leaena montibus Libyſſinis.] *Theo-*
„ *critus in* δυσέρωτι: Αγριε παῖ, καὶ στυγνὲ κακᾶς ἀνά-
„ θρεμμα λεαίνας.

Fol.199. Sed micante labello.] *Theocritus in* δυσέρω-
„ τι: - οὐκ ἀμάρυγμα χείλεος. -

„ Fol.206. Aequales.] *Pindarus in Pyth. eadem multa.* οὐκ
„ ἔμειν' ἐλθεῖν τράπεζαν νυμφιδίαν, Οὐδὲ παμφώνων
„ ἰαχὰν Υμεναίων, ἅλικες οἷα παρθένοι φιλέοισιν ἑταῖ-
„ ραι Εσπερίαις ὑποκουρίζεσθαι ἀοιδαῖς.

Fol.207. Mutato comprendis nomine.] *Columella.*
„ - *aut ore coruſco Heſperus, eoo remeat cum lucifer ortu.*

„ Fol.208. Vt flos in ſaeptis.] *Columella: Talis humus uel*

DD „ *parietibus.*

„ *parietibus, uel ſaepibus hirtis claudatur, neu ſit pecori, neu*
„ *peruia furi.*

Fol. 209. Sic uirgo, dum intacta manet, tum cara ſuis.]
„ *Sed Quintilianus in. IX. Dum, utrobiq. legit, & interpre*
„ *tatur. & pro, Intacta, legit, Innupta. Catullus, inquit,*
„ *in Epithalamio, Dum innupta manet, dum cara ſuis eſt.*
„ *Sed prius Dum, ſignificat, Quoad: ſequens, Vſq. eo.*

Fol. 258. Haec ueſtis:] *Locus inſignis, & quem fortaſſe in hac ecbaſi ſibi propoſitum Catullus haec ſcribens habebat, apud Apollonium in. IV. cuius initium, Οἷς μέτα καὶ πέπλον.*

Fol. 309. Quis te mutauit tantus deus.] *Eodem prope*
„ *modo Theocr. in δισέρωτι:* Ἆρα τίς ἐξαπίνας με θεὸς
„ βροτὸν ἄλλον ἔτευξε.

Fol. 338. Tecum una perierunt.] *Similiter Theocr. in*
„ ἐρωτικῷ: Πάντα τοι ὦ βέτα ξυγκάτθανε δῶρα τὰ
„ μοισᾶν.

„ Fol. 320. Reiecta ueſte.] *Depoſita. Verg. in. V. - dupli-*
„ *cem ex umeris reiecit amictum. Et Ouid. in. IX. Meta-*
„ *morph. - reieci uiridem de pectore ueſtem.*

Fol. 330. Magnas cui lites.] *Terent. in Andria: - lites ſunt inter eos factae manumae.*

Fol. 372. Sic certe eſt.] *Eodem prope modo Horat. in. V.*
„ *Sic eſt, acerba fata Romanos agunt.*

ERRATA.

Fol. 17. *ἀενάων, ἀεννάων.* 19. *ἕξετ᾽, ἕζετ᾽.* 20. dolet, docet. 35. Eretii, Eretrii. 36. *ἀστερόμματον, ἀστεροόματον.* 47. & 50. Gallicumq., Gallicum. 73. interpret. r., interpretari. 75. collata, collatas. 81. dicitur, ducitur. 82. dente, olente: temperat, temperet. 83. aſculentarum, eſculentarum. 87. haec, hic. 88. perdidiſti, perdidiſtis. 95. Apollonius, Apollonii. 96. *χθονοί, χθονός.* 98. auditas, additas. 106. uouere ſe, uouere. 109. *στιγματΐξειν, στιγματίζειν.* 110. mala, magna: *αρκαϊσμός. ἀρχαϊσμός.* 112. *ἄκοιπις, ἄκοιτις.* 113. eſt, es. 121. dicebat, dicebant. 122. *μόνος, μάνον.* 130. Hunc, huic. 132. eadem, etiam. 133. aeſtulosae, aeſtuoſae: reddeuntes, redeuntes. 137. Licinius Maur, C. Licinius Macer. 138. uis, ius. 142. uincit, Inſidens pallor moriens, uincit Inſidens pallor, moriens. 143. *ὀρθώσει ἐν, ὀρθώσειεν.* 144. philoſophiae, philoſophicae. 146. Caeſorem, Caeſarem. 148. ſinte, ſinite. 150. gemini, genuini. 157. *ἔτεκω, ἔτεκε.* 159. auditus, audiens: optimus, optimis. 165. Ticidaci, Ticidae. 166. Anhelospanopae, Anhelos panopae. 176. *ἐπιφωνηζικῶς, ἐπιφωνητικῶς:* optimus, optimis. 178. *δωριδ᾽ ινάστῳ, δωρΐδ᾽ ινάσῳ.* 191. uidendi, indendi. 197. correptam, productam: I in E, E in I. 199. labello, labella. 208. quod proximus, quod proximus umor alebat. 211. in, ite. 213. ſale, ſole. 214. *Πάλλος, Γάλλος.* 216. ea, ab. 223. *ἀνηχέσι, ἀνηχέσι:* cecinis, cecinit: agens, egens. 323. quin, qui. 327. hinc, huic. 331. poſſem, poſsim. 333. eſſet, iſſet. 336. Seleria, Scleria. 341. *Πηρακλέων, Γηρακλέων.* 342. laſusq., laeſusq. 344. dicore, dicere: tuta, tura. 349. *ξατέας, ζατέας.* 350. In cano, incano. 356. *ὄξων, ὄζων:* nae, ne. 363. Spartaeo, Spartaco. 367. ſubrepiſti, ſubrepſti. 370. clamans, clamãt. 371. clamans, clamant. 372. ſede, a ſede. 373. coenas, cenas. 375. Spartieo, Spartaco. 398. *μιμνάσκε, μιμνάσκετο.*

DD 2

REGISTRVM

ABCDEFGHIKLMNOPQRS
TVXYZ. AABBCCDD.

Omnes ſunt quaterniones, præter DD, qui eſt duernio.

VENETIIS. ∞ DLXVI

AL DVS

09322

Aldine
566
C369c
C.2.